

W a s c h k u t e r

D I A L E K T W Ö R T E R B U C H

von

Paul S c h w a l m,
Gymnasialdirektor
i. Ruhestand

1976

W a s c h k u t

Das Dorf Waschkut (Vaskut) liegt in der nördlichen Batschka, südwestlich der Stadt Baja. Es ist ein schönes und reiches Dorf mit grossen Häusern und geraden Gassen. Und berühmt im ganzen Lande ist es auch : wer hätte nicht über die erstklassige Qualität des Waschkuter Krautes gehört ?

Waschkut hiess auf deutsch " Eisenbrunn" . Bei der " Taufe" des Ortes wird wohl ein eiserner Brunnen den Paten gemacht haben. Und wirklich, die Sage von einem eisernen Brunnen lebt heute noch im Kreise der Waschkuter. Er soll in der Kleingasse, nicht weit von der Kirche unter einem der Häuser noch zu finden sein.

Die Geschichtsforschung will jedoch von diesem Brunnen nichts wissen. Sie beweist, dass der Name " Waschkut" sich im Laufe der Zeit aus ähnlich klingenden Benennungen entwickelt hat.

" Ronti Hiwl "

Schon zur Zeit der Völkerwanderung war dieses Gebiet bewohnt. Südlich des Dorfes erheben sich künstliche Hügel - von den Schwaben " ronti Hiwl " (runde Hügel) genannt -eigentlich Erdpyramiden, Grabstätten der einst hier lebenden Sarmaten. Viele der Hügel wurden von den Bauern schon abgetragen. Dabei kamen kaminartig ausgebaute Grabhöhlen mit menschlichen Gerippen zum Vorschein.

Hinter den Hügeln liegt eine der grössten Erdburgen Ungarns, ein im Viereck angelegter Erdwall, der aus derselben Zeit stammt. In Waschkut wird er die " Schantz " genannt.

Geschichtsforscher und Archäologen können Entstehung und Zweck der runden Hügel und der Schantz genau erklären, aber die Leute in Waschkut " wissen es besser ". Sie erzählen, dass die Hügel von den Türken mit ihren Mützen (Khappen) zusammengetra -

gen wurden.

Bachkuta - Basküz - Vasikut

Aus alten Aufzeichnungen geht hervor, dass Baja und seine Umgebung, also auch das heutige Waschkut von König Matthias an die Familie Czobor verschenkt wurde. Früher war es Besitz der Familie Töttös und trug den Namen Bachkuta. Einige Jahre später - 1406 - wird die Gemeinde in einer Meldung des Kapitels von Kalocsa an den Palatin Miklós Garai Bathkuta genannt.

Zur Zeit der Türkenherrschaft wurde Waschkut nicht verwüstet, wie viele andere Ortschaften Ungarns. Die Registerbücher der türkischen Staatsverwaltung sprechen über Waschkut als von einem Dorf im Bajaer " Nahife", d.h., Bezirk. Nach dem Sieg der Türken wechselte Waschkut mehrere Male seinen Eigentümer. Das Dorf wird in den aus dieser Zeit stammenden Dokumenten auch Basküz und Battha genannt. 1729 wird es als Teil des Bajaer Herrschaftsgebietes unter dem Namen Vasikut verpachtet.

Deutsche Bauern finden neue Heimat

Die Türkenherrschaft hatte die Bevölkerung Ungarns ziemlich dezimiert, weshalb viele weltliche und geistliche Grossgrundbesitzer Bauern aus den Fürstentümer Deutschlands auf ihren Gütern ansiedelten. Die Ansiedlung der Deutschen in Waschkut erfolgte wahrscheinlich im Jahre 1759-60 (z.T. schon 1758). Bis dahin sind nur ungarische und bunjewatzische Namen in den Kirchenbüchern verzeichnet. Der damalige Besitzer des Gebietes, Graf Anton Grassalkovich bot den Neusiedlern solch günstige Niederlassungsbedingungen und Sonderrechte, wie sie selbst von Maria Theresia und Josef II. nicht zugesprochen wurden.

Die zweite Einsiedlung hat durch Kaiser Josef II. von 1784-1787 stattgefunden, diese Familien stammen teilweise auch aus Österreich.

Im Kirchenbuch finden wir 1761 schon überwiegend deutsche Namen verzeichnet, die zum Grossteil auch heute noch vorkommen. Die Pfarrmatrikel der " parochia ungarico - germanica" von Baja weisen 1962 folgende deutsche Familiennamen in Baskut auf: Albert, Bauer, Bernhardt, Bohner, Egi, Eleszl, Faltum, Fischer, Fleiss, Franck, Friedrich, Gazi, Geiger, Glasenhardt, Gulding, Habermusch, Herle, Hilz, Hirman, Hirsch, Huber, Ilger(Ilker), Ill, Keller, Khett, Klein, Kling, Königsfelder, Krasti, Leister, Leiti, Marxer, Marx. Müller, Osswald, Peller, Petz, Rauschenberger, Richter, Rockenstein, Sabel, Sauter, Schadt, Schmidt, Schneider, Schöb-locher, Strahl, Stroll, Wagner, Weiler (Wailer), Welchner, Wurm; zwischen 1762 und 1780 kamen dazu noch die Familien : Angele, Arnold, Bergmann, Berwinkl, Brauer (Prair), Butter (Putter), Celith, Czisler (Zisler), Dicz (Dietz), Erhard, Fasser, Feigen, Feigtenbaum, Fisel, Fladings, Flaisch (Fleischer), Freistoll (Freistadl), Genal, Glaser, Grünfelder, Gusnog (Kusch-neg), Haitzman, Harsch, Hastenteufel, Hattinger, Hauser, Heckenberger, Heibler, Heinrich, Heiss, Hellenpart, Heller, Helmlein, Henlein, Hermann, Herr, Hirnet, Hirschberger, Hohner, Hollentz, Hummel, Huterer, Hutschneider, Kaidl, Kälber, Karl-lichek, Khoz, Kinder, Klenancz, Knobloch, Koch, Kohl, Könsel-man, Krater, Kraut, Kromholz, Krisstmann, Lackner, Lang, Langer, Lassner, Lauring, Laut, Lichtenberger, Marches, Mayer, Meisel, Melchior, Merkler, Morath, Nedholcz (Nabholz), Neuburger, Nuspl(Knuspl), Osterwald, Oth, Pannes, Peck (Beck), Pentz, Pentzinger, Perchtl, Perczel, Peter, Petrich, Pfeffer, Pfeifer, Pohlmann, Putterer, Raile, Raninger (Raminger), Rebmann, Re-der, Reis, Ret, Reucherich, Rickschlosser, Rosskopf, Rutscher (Rucser), Rummelhard, Sauer, Schaub, Schauer, Schefer, Schil-haus, Schiller, Schmidtmeister(Schmidtmajszter), Schnaden-

berg (Schneidenberg), Schoff (Schaf), Schön, Schultes, Schultz, Schweitzer, Seidl, Seitel, Sesner, Settele, Speck, Spiegl, Spindler, Stäbler, Stalter, Staud, Stempfler, Stockinger, Stoffer, Stubl, Sulchik, Svetli (Zwettli), Szam (Sahm), Teibl, Tenier (Tenyer), Thalafuss, Theubert (Tebert), Tibl, Tobler (Dobler), Tossenberger, Tranner, Trapp, Trunner, Unger, Verlein (Wehrlein), Wees, Weinsberger, Weissenberg, Weitmann (Feitmann), Welt (Welte, Welter), Wolff, Zeller, Zimmer, Zimmermann (Czimmer, Czimmermann).

Zwischen 1782 und 1787 kamen weitere deutsche Familien nach Waschkut : Bartl (Barth), Bauholzer, Berger, Bermüller, Binder, Birgl, Eber, Eberst, Edler, Flach, Flatinger, Fleischhacker, Habicht, Haidl, Hajel, Hammer, Harbeith, Hartmann, Häussler, Henrik, Homon, Hudetz, Ingang, Kapeller, Kendtain, Khin (Kühn), Kindl, Klenholz, Klingl, Klock, Koller, Kopf, Krajczar (Kreutzer), Kreimer (Krämer), Krix, Lauili, Leitner, Mathais, Mausz, Most, Niderholczar, Portner, Rack, Regaisz, (Rehgeiss), Reichler, Reitzer, Richtsteter, Rihslotz, Roch, Schermann, Schnencz, Schwalm, Schweibert, Sen, Stadler, Stöhle (Stehli), Saller (Szaller), Seiberth (Szeiberth), Szemek, Ternay, Thurm, Till, Titz, Türk, Veidt (Weith), Weckerle, Wenzlmon, Zick (Czik), Xtmann.

Die Kirchenbücher sprechen nicht darüber, woher diese deutschen Familien kamen. Nachforschungen haben aber ergeben, dass die meisten der oben genannten Familiennamen in Baden, Württemberg und in dem deutschsprachigen Elsass-Lothringen vorkommen, weshalb diese Gebiete als Urheimat der Waschkuter betrachtet werden können.

Im Jahre 1770 wurde auf Befehl von Maria Theresia ein Zusammenschreiben durchgeführt, das zeigte, dass in

Waschkut insgesamt 177 Familien wohnen, und zwar 105 deutsche, 37 ungarische und 35 bunjewatzische.

Fleissig - sparsam - wohlhabend

Mit diesen Worten charakterisieren Beschreibungen aus den ersten Jahrzehnten unseres Jahrhunderts die schwäbischen Einwohner von Waschkut.

Sie bauen - heisst es in den Beschreibungen - nutzbringende Feldfrüchte, wie Weizen, Flachs, Raps und Tabak. Sie halten Kühe und Pferde, mit denen sie auch ihre Felder bestellen. Neben der Landarbeit beschäftigen sie sich auch mit Handarbeiten. Kinder und alte Leute nützen ihre Zeit aus, indem sie Stroh Hüte und Weidenkörbe flechten, oder Seidenraupen züchten. Ihre Häuser sind hübsch, der Garten ist immer in Ordnung. Die Häuser bestehen aus mehreren Zimmern, wovon das vordere die " scheeni Stüwa " heisst. Die Schwäbinnen lieben die feinen Stickereien, die Männer wissen besonders mit Blasinstrumenten gut umzugehen.

Die älteren Bauern ziehen sich zurück, sobald die Söhne erwachsen sind. Sowohl die Männer als auch die Frauen kleiden sich in einfache und geschmackvolle deutsche Volkstrachten.

Ihr Lieblingsgetränk ist das Bier, sie sind aber im Wirtshaus masshaltend, sie besprechen dort die Landwirtschaft und ihre alltägliche Probleme. Die Waschkuter Schwaben sind fleissig, sparsam und folglich auch wohlhabend.

Nationalitäten - Gemeinde

Im Jahre 1900 zählte Waschkut 5039 Einwohner. Davon waren 4172 Deutsche, 523 Ungarn, 81 Kroaten, 263 Bunjewatzen, bzw. Dalmatiner. Es gab damals 920 Häuser im Dorf. Nach dem ersten Weltkrieg wurde das Einkindersystem Mode. Bei der

Volkszählung von 1930 machten sich dessen Folgen bereits bemerkbar. In diesem Jahr hatte das Dorf 4907 Einwohner.

Auf Grund des Potsdamer Abkommens wurden 1946/47 etwa 1800 Personen nach Deutschland umgesiedelt. Die erste Gruppe kam 1946 in die westliche Zone Deutschlands und die zweite im Jahre 1947 in die östliche Zone. Von nun an sind die Schwaben im Dorfe in Minderheit.

Nach Angaben der Volkszählung im Jahre 1961 betrug die Zahl der Einwohner von Waschkut 4401 Personen. Davon waren 52 % ungarischer, 42 % deutscher und 6 % südslawischer Nationalität.

1975 hatte das Dorf 4300 Einwohner.

Waschkut von heute

In den vergangenen 30 Jahren kann Waschkut beträchtliche politische, wirtschaftliche und kulturelle Fortschritte verzeichnen. Der Grossteil der Bevölkerung fand in den drei Produktionsgenossenschaften, in der LPG " Kossuth " (1778 Joch Boden, 191 Mitglieder), in der LPG " Petőfi " (1640 Joch Boden, 180 Mitglieder) und in der LPG " Dózsa " (1620 Joch Boden, 157 Mitglieder) ein gutes Fortkommen. Die älteste der drei Genossenschaften ist die LPG " Kossuth", hier betrug der Wert einer Arbeitseinheit - schon in den 1960-er Jahren - jährlich 50-60 Forint.

Seit 1974 arbeiten die Mitglieder der drei Produktionsgenossenschaften schon in einer LPG verschmolzen, in der " Batschka ".

Den Einwohnern stehen zahlreiche kulturelle Einrichtungen zur Verfügung, wie z.B. das modernisierte Kulturhaus mit einem grossen Saal für 445 Personen und einer Freilichtbühne.

Im Kulturhaus betätigen sich zahlreiche Fachzirkel. Das grosse Kino wurde 1961 von 80 554 Personen besucht. 1976 bekam das Dorf ein neues modernes Kino.

Auch die Zahl der Mitglieder der Dorfbücherei wächst von Jahr zu Jahr.

In den letzten fünf Jahren hat man etwa 10.000 m² Gehsteige gebaut und etwa eine Million Forint für diesen Zweck verwendet. Von 1970 bis 1975 hat der Rat der Gemeinde etwa 6.000 m² Strasse errichtet.

Den alten Leuten steht ein schönes Tagesheim zur Verfügung.

Der Rat plant eine neue Grundschule aufzubauen, die Grundschule funktioniert nämlich noch in mehreren zerstreut liegenden Gebäuden, diese Schule soll bis 1980 auch Wirklichkeit werden.

Der Rat möchte auch eine 287 m² grosse neue Sporthalle aufbauen, sie wird 250 Zuschauer fassen, und ermöglichen, dass auch im Winter oder bei ungünstigem Wetter Sport getrieben werden kann.

Infolge der marxistischen - leninistischen Nationalitätenpolitik und auf Grund der sozialistischen Umgestaltung des Dorfes schwanden in den Jahren nach 1945 allmählich die Gegensätze zwischen den einzelnen Nationalitäten und auch die Gegensätze zwischen den einstigen Armen und Reichen des Dorfes. Heute leben Ungarn, Schwaben, Südslawen in guter Eintracht nebeneinander. Sie arbeiten und erhalten sich gemeinsam, schaffen gemeinsam für eine noch bessere Zukunft ihres Dorfes.

Diesem Dialektwörterbuch folgt - unserem Plan gemäss - eine deskriptive Grammatik: Phonetik, Wortlehre, Wortbildungslehre, Satzlehre. Hier möchten wir nur zur Transkription eine kurze Erläuterung angeben.

In der Transkription der Vokale bleiben die Grundvokale der Schrift beibehalten.

	Labiale	Illabiale
Velare	o u	a
Palatale		ä e i

Im Waschkuter Dialekt gibt es weder ö noch ü, diese Palatale sind in einen geschlossenen e - Laut, beziehungsweise in ein i - Laut eingeschmolzen.

Dieses Grundsystem wurde mit diakritischen Zeichen bereichert, um den Vokalismus der Mundarten fixieren zu können.

Offene (bzw. offenere) Aussprache wird durch ein) darunter gesetztes Häkchen wiedergegeben : o_˘ , e_˘ , für das offene ä nehmen wir ae.

Mittlere (halboffene) Aussprache wird durch ein daruntergesetztes umgekehrtes Häkchen angedeutet : o_{˘˘} , e_{˘˘} .

Das dunkle ä (wie ungarisches a) spielt in der Waschkuter Mundart eine grosse Rolle.

Ist der Selbstlaut lang, so setzen wir einen Strich, einen Querbalken darüber : ō , ū , ā , ā̄ , āē , ē , ī .

Die Kürze der Vokale vermerken wir nicht, wohl aber die Überkürze : ȏ , ȩ , ȧ .

Zur Bezeichnung der unvollkommenen Bildung dienen exponierte Buchstaben, es kommt hauptsächlich beim zweiten Bestandteil der Diphtonge vor : a^u , o^u , aⁱ .

Die reduzierten Laute sind als ə , bzw. ɔ (auf den Kopf gestelltes a) zusammengefasst, je nachdem, ob sie e , oder a näher stehen.

Die Nasalisierung wird mit einer dahinter, unten nachgesetzten Tilde wiedergegeben : $a\sim$, $o\sim$, $u\sim$. Bei Diphtongen bezieht sich die Tilde bei einem Bestandteil des Lautes auf die ganze Verbindung.

Ein Laut (bzw. Zeichen) in Klammern weist auf den Wahlcharakter hin : es kann gesprochen werden, oder nicht.

Bei den Konsonanten sind im grossen und ganzen dieselben Grundsätze massgebend wie bei den Vokalen.

Explosivae	b	d	g	sth. Lenae
	p	t	k	stl. Fortes
Spiranten	v	z	ž (ung. zs)	sth. Lenae
	f	s	š (sch)	stl. Fortes

Statt v schreiben wir immer f , und z wird mit ts zurückgegeben.

Wenn das s weich, stimmhaft, wie ungarisches, jugoslawisches z ausgesprochen wird, so unterstreichen wir es : s.

Zur Bezeichnung der Ach- und Ich - Laute nehmen wir χ und γ .

Das bilabiale w bleibt erhalten, ng geben wir mit η zurück.

Die Palatisation wird durch ' ausgedrückt : d' , t' , n' , l' .

Das Zeichen der Aspiration ist c , k^c , p^c usw.

Ist ein Konsonant silbisch, d.h. als selbständige Silbe auszusprechen, so wird darunter ein traditionelles gezeichnet : $\underset{\circ}{m}$, $\underset{\circ}{n}$, $\underset{\circ}{l}$, $\underset{\circ}{r}$ usw.

Die lange Aussprache der Konsonanten (mm, nn, tt,)
wird mit - unter dem Konsonant gesetzten - Punkt gezeichnet:
m, n, t)

Die Affrikaten werden wie gewöhnlich bezeichnet: ts,
tš (ung. cs) dž .

Es ist zu bemerken, dass man im Waschkuter Dialekt
manchmal die sth. Lenes von den stl. Fortes Explosivae sehr
schwer unterscheiden kann.

Viele Substantive haben keine Mehrzahl.

Die Verben haben kein Imperfekt, Ausnahme ist das
Hilfszeitwort sein, war, da fehlt aber Partizip Perfekt.

. . .

+

Im Wörterbuch finden wir folgende Anfangsbuchstaben:
A, E (E + Ö), F (F + V), H, I (I + Ü + Y), J, K (K +
G + Qu + X), L, M, N, O, P (P + B), R, S, S (Sch), T (T +
D), U, W, Ts (Z).

+

+

+

A

ā (auch), k'omšt ~ mit ?

ā (nein), k'ēst tānts ~ ? s falt_{mr} ai

ā (ein³) 1. ~motr, ~k'ent, iχ hep nēr tes ~k'ent, a mǎn mit ām ārm, 2. uf ām fūs, mit ānr hant, en ānr naxt, mit ām šlāg, er wār ~wont, uf ān tsūg austrenk, iχ hep nēr āni kern, uf tes āni k'omt s nemē ~, mīr is alas āns, āns nāxam ānr, 3. net ~mens kipt ēnr rext, er hāt k' wort sāg k'en

āarmix, (einarmig), ā ~ r

ab (ab) Präposition, abfār, abeš

abārt, h. abk'art (abarten)

abārwat, h. abk'arwat (abarbeiten) 1. ti šuld ~, 2. sāini kraeft ~, 3. tr wāi hāt abk'arwat, 4. siχ ~ (zu viel arbeiten)

abes, h. abkeš, ti knox ~ (abessen)

tr abfal, abfael (r Abfall)

abfāγ, h. abkfāγ (abfangen) 1. peim k'artlōšpilo s plaγ ~, 2. topal (den Ball) ~

abfār, i. abkfār (abfahren) 1. wegfahren, 2. tr wēg is abkfār

ti abfart, ~ (e Abfahrt)

abfeil, h. abkfeilt (abfeilen) ein Material ~

abfir, h. abkfirt (abführen) s wašr ~, to wāts ~ (Weizen), ti sāw (Schweine) ~

abflīg, i. abkflōg (abfliegen) mit einem Flugzeug ~

abfres, h. abkfres (abfressen) tr hunt wert ti knoxa šo ~, tr māk (r Mohn) is abkfres

abhalt, h. abk'alt (abhalten) 1. er hāt sāin nāmastāg abk'alt, 2. ā hoxtseit ~

abhārχ, h. abk'ārχt (abhören)

abhāw, h. abk'āw (abhauen) 1. einen Kopf, einen Zweig abhauen, 2. jemanden prügeln

abhelf, h. abkōlf (abhelfen) er k'ān siχ net ~

abheγ, h. abk'eγt (abhängen) 1. Das Bild von der Wand ~, 2. einen Waggon ~, 3. von jemandem ~, tes henkt fom wetr ab

abhēw, h. abk'ōw (abheben) 1. beim Kartenspiel ~, 2. einen Topfdeckel ~, den Hörer des Telefons ~

abhōlt , h. abk^cōlt (jn abholen)

abkōprent (abgebrannt) s haus is ~

abk^cāf , h. abk^cāft (abkaufen) epr was ~

abkē , i. abkāη (abgehen) tes is abkāη (es kam ab)

abkēits , h. abkēitst (e Ranken abschneiden) tō wāikārt

abk^cēr , h. abk^cērt (abkehren) ti štēg (e Treppen) ~

abkēw , h. abkēw (abgeben) 1. tr jāēgr hāt ān šus ~ ,

2. tr māt hāt s kēlt em weip ~ , 3. er hāt pei tr wāl
ti štēm ~ , 4. er hāt siχ mit tem ~ (er beschäftigte
sich damit)

abk^cil , h. abk^cilt (abkühlen) s waşr ~ , siχ ~

abklauw , h. abklaup (abklauben) ti paprik ~

abklept (abgelebt) er is halt šo alt, er šaut ā so ~ aus

abklop , h. abklopt (abklopfen) tō stāp (den Staub) ~

abkrats , h. abkratst (abkratzen) ti wāt ~

abkriksl , h. abkrikslt (abkritzeln)

tr abkront (r Abgrund) 1. e Tiefe, 2. r Untergang

abkwēl , h. siχ abkwēlt (abquälen) kwēl ti net ab !

abkwēn , h. abkwēnt (abgewöhnen) 1. jm etwas ~ , 2. jn von

sich ~ , 3. s k^cent ~ , 4. siχ s rauχ ~

abkwen , h. abkwon (abgewinnen) epr s kēlt ~

tr ablāf (r Ablauf) 1. r ~ des Wassers, 2. r ~ eines
Termins

ablāf , i. abklōf (ablaufen) 1. s waşr ~ lāş , 2. ti
ūr is abklōf

ablāş , h. abklāş (urinieren) s waşr ~

ablāt , h. abklāt (abladen) tō wāg ~

ablēg , h. abklegt (ablegen) 1. ti lašt ~ , 2. ti trawr ~ ,

3. ti k^cārtl ~ , 4. prīfoη ~

ableigl , h. abkleigl (ableugnen) 1. ti šuld ~ , 2. siχ ~

ableko, h. abklekt (ablecken)

ablēso, h. abklēst (ablösen) 1. epr fon ānr^o štel ~ ,
2. ti waχ ~ , 3. er wār ōfēiχ , trom is_r abklēst wōr^o ,
ānāntr_r ~

ablēso, h. abklēs^o (ablesen) 1. ti trauw^o ~ , 2. ti elek-
triśi ūr ~

ablēwo, h. abklēpt (ableben) er hāt tō krēšt^o tāl fom lē-
w^oabklept

ablīfro, h. abklīfrt (abliefern) 1. transportieren, 2. ti
kats^o (e Enten) ~

ti ablīfro_r , ~^o (e Ablieferung)

abmaχ^o , h. abkmaχt (abmachen) 1. kukruts ~ , 2. m_r sen
āniχ , s_r is abkmaχt

abmēo, h. abkmēt , (abmähen) s krās, ti frux^t ~

abmelto, h. abkmelt (abmelden) pei_rtr politsei siχ ~

abmeso, h. abkmes^o (abmessen) 1. mit ti aug^o ~ , 2. etwas
erwāgen, ermessen, tō wāi ~

abmontīro, h. abkmontīrt (abmontieren) o fabrik ~

abnāgo, h. abknāgt (abnagen) on knoχ^o ~

abnēmo, h. abknōm^o (abnehmen) 1. tō hūt ~ , 2. stištūχ ~ ,
ēm is^o fūs abknom^o wōr^o , 3. ti joŋi hen ēm ti sorg^o
abknōm^o , 4. er hāt siχ ~ lās^o / er liess sich fotogra-
fieren) , 5. er hāt abknōm^o (abmagern) , 6. übernehmen

abnutso, h. abknutst (abnutzen) s kwānt / Anzug, Kleid / ,
s wēktseig ~

abpeiso, h. abk^opiś^o (abbeissen)

abpeno, h. abk^opon^o (abbinden) 1. ti ātr_r ~ , 2. tō nāwl_o
(Nabel) ~

abperšto, h. abk^operšt (abbürsten) siχ ~

abpfak⌞, h. abk⌞pfakt (abpacken)

abpflik⌞, h. abk⌞pflikt (abpflücken) 1. ti aprikōs⌞ ~ ,
2. ti plōm⌞ ~

abpīs⌞, h. abk⌞pīst (abbüssen) 1. ti štrāf ~ , 2. ti
sent⌞ ~

abplī⌞, i. abk⌞plīt (abblühen), ti plōm⌞ sen abk⌞plīt,
h. abk⌞plīt , tr māk hāt abk⌞plīt

abplōs⌞, h. abk⌞plōs⌞ (abblasen) 1. t⌞ štāp ~ , 2. ti
šlaxt ~

abpreχ⌞, h. abk⌞proχ⌞ (abbrechen) 1.⌞ plōm⌞ ~ , 2. siχ
fom prōt ~ , 3. t⌞ špits ~ , 4. ti nāt⌞ is abk⌞-
proχ⌞

abpren⌞, i. abk⌞prent (abbrennen) 1. ti k^certs⌞ sen ~ ,
2. s haus is ~ , 3. ti haut is ~

abprī⌞, h. abk⌞prīt (abbrühen) 1. ti haut ~ , 2. s henkl
(s Huhn) ~ , 3. ti sau (s Schwein) ~

abputs⌞, h. abk⌞putst (abputzen) s fenštr⌞ ~

abraspl⌞, h. abk^šraspl̥t (abraspeln)

abrāt⌞, h. abkrāt⌞ (abraten) 1. fon ānr⌞ saχ ~ , t⌞ prei-
tigām abweniš̥ max⌞, ~

abreχl⌞, h. abkreχlt̥ (abrechnen) 1. mit t⌞m fāid ~ ,
2. mit t⌞m kelt ~ , 3. iχ wer mit ēm sō ~ !

abreis⌞, h. abkris̥⌞ (abreissen) 1. ⌞n tswern ~ , 2. s
haus ~ , t⌞ knop ~

abriχt⌞, h. abkriχt̥ (abrichten) ⌞n hunt ~

abrist⌞, h. abkrist (abrüsten) tr sultāt rist ab

ti abristoy (e Abrüstung) en tr welt is ti ~ no weit

abrōm⌞, h. abkrōmt̥ (abräumen) 1. t⌞ tiš̥ ~ , 2. ti mi-
liχ ~

absaf⌞, h. abk^šsaft̥ (abschaffen) etwas wegschicken

absāgᵛ, h. abksāt (absagen) 1. etwas ~, 2. s f a r s p r e -
xashaltᵛ (e Verlobung) ~

tr absats, absaets (r Absatz) tr šū ~

ti absatsfeilᵛ, ~ (e Absatzfeile)

s absatsletr, ~ᵛ (s Absatzleder)

abšeilix (abscheulich, niederträchtig, schändlich)

abšentᵛ, h. abkšent (abschinden) 1. ti hānt ~, 2. si x ~,

mit tr arwat si x tskront ri x tᵛ

absetsᵛ, h. abksetst (absetzen) epr ~ (jm vom Amt ~)

tr abšid (r Abschied) 1. ~ nēmᵛ, 2. fom lēwᵛ ~ nēmᵛ

abšīsᵛ, i. abkšošᵛ, tr rok is šo kānts abkšosᵛ, (hat seine
Farbe verloren)

h. abkšosᵛ, on fōgl ~

abšitlᵛ, h. abkšitlt (abschütteln) 1. tōepl fom pām ~,

2. tōštāp fon si x ~

abšlāgᵛ, h. abkšlāgᵛ (abschlagen) 1. eine Wette gültig machen,

2. s waṣr ~, 3. verweigern, 4. etwas herunterschlagen

abšlepᵛ, h. abkšlept (abschleppen), si x ~

abšlīsᵛ, h. abkšlōṣᵛ (abschliessen) 1. ti tīr ~, 2. er

lēpt abkšlōṣᵛ fon tr welt, 3. sa x ~, 4. tōfrīdᵛ ~

abšmeltsᵛ, h. abkšmoltsᵛ (abschmelzen) abkšmeltsti krom-

pīrᵛ on knēdl

abšmīrᵛ, h. abkšmīrt (abschmieren) i x wer tr klei (so-

fort) āni ~

abšmirglᵛ, h. abkšmirglt (abschmirgeln) s eṣtseig ~

abšnalᵛ, h. abksnalt (abschnallen) tō hōsᵛ rēmᵛ ~

abšneitᵛ, h. abkšnitᵛ (abschneiden) 1. tōnašt fom pām ~,

2. s krās ~, 3. si x ti hār ~ lāṣᵛ, 4. em henkl

tō hals ~, 5. ti fe ḡr nēgl ~, 6. prōt ~, 7. tō

wēg ~, 8. epr fom štrik ~

absolut (absolut) 1. ~net, 2. tes kēt_{mi} ~niks ā~

abspār⌞, h. abkšpārt (absparen) sich etwas Maul^{2.} vom ~

abšper⌞, h. abkšpērt (absperren) 1. ti štrās ~, 2. ti štuw~ , 3. t⌞ of~

abšpīl⌞, h. abkšpīlt (abspielen) 1.⌞ plāt~ , 2. si~

abšrauf⌞, h. abkšrauft (abschrauben) ti šrauf~

abšrei⌞, h. abkšrīw⌞ (abschreiben) 1. s līd ~ , 2. tṛ sīlṛ
hāt_s fom nā_{pr} abkšrīw⌞, 3. fon ti šuld~ , 4. ti fetṛ
kānts ~

abšrit⌞, h. abkšrit⌞ (abschreiten) die Länge des Feldes ~

abštāw⌞, h. abkštāpt (abstauben) s kwānt ~ , ti māwṛ ~

abšteig⌞, i. abkštīg⌞ (absteigen) fom wāg⌞, fom roṣ ~

abštel⌞, h. abkštelt (abstellen) t⌞ āmpr (Eimer) ~ ,

im allgemeinen eine Last zum Ausruhen ~

abštem⌞, h. abkštemt (abstimmen) bei einer Wahl die Stimme
abgeben

abštempl⌞, h. abkštemplt (abstempeln)

abštep⌞, h. abkštept (absteppen) ⌞ n stof , ⌞ kleid ~

abšterw⌞, i. abkstorw⌞ (absterben)

abštrigl⌞, h. abkštrigt (abstriegeln) s roṣ ~

abtānk⌞, h. abkōtānt (abdanken) tṛ klāri_xtṛ hāt ~

abtek⌞, h. abk⌞tekt (abdecken) 1. tōtiš ~ , 2. s ta_x ~

abtonkl⌞, h. abk⌞tonklt (abdunkeln) em krīg ti fenštr⌞ ~

abtrāg⌞, h. abk⌞trāg⌞ (abtragen) 1.⌞ kwānt ~ , 2. ⌞ n

hiwl (Hügel) ~

abtrē⌞, h. abk⌞trēt (abdrehen) ti pīp⌞ (e Pipe) ~

abtres⌞, h. abk⌞trešt (abtreschen) s k_{orn} on t⌞ wāts ~

abtret⌞, h. abk⌞tret⌞ (übergeben, abtreten) 1. ti sūg ~ ,

2. jemandem seinen Platz übergeben

abtrikl⌣, h. abk⌣troklt (abtrocknen) ti telr ~

abtruk⌣, h. abk⌣trukt (abdrücken) 1. s muštr uf tō šarts
(e Schürze) ~, 2. ti flent⌣ ~

abwärt⌣, h. abkwärt (abwarten) 1. was ~, 2. s ent ~,
3. iχ k'ān_s net ~, 4. s k'ent ~

abweksl⌣, h. abkwekslt (abwechseln) ānāntr ~, kōm ~,
mr tēn māl ~

abwerf⌣, h. abkwořf⌣ (abwerfen) 1. von oben etwas hinunter-
werfen, 2. s roš hāt ēn abkwořf⌣

abwerts (abwärts) wā_mr alt wert, kēt alas šo ~

abweš⌣, h. abkweš⌣ (abwaschen) 1. siχ ~, 2. naχ_om
es⌣ muš_mr ~

s abwešwasr, (s Abwaschwasser) kēp s ~ ti sa"⌣ !

abtsāl⌣, h. abk⌣tsālt (abzahlen) ti šuld⌣ ~

abtsām⌣, h. abk⌣tsāmt (abzählen) s roš ~

s abtseig⌣, ~ (s Abzeichen) er hāt fon_tr regīroy⌣ ~ krigt

abtsēl⌣, h. abk⌣tsēlt (abzählen) tū k'ānšt_s mit_i feŋr ~

abtsēr⌣, h. abk⌣tsērt (abzehren) ti krānk⌣t hāt_n abk⌣-
tsērt

abtsīg⌣, h. abk⌣tsōg⌣ (abziehen) 1. s peŋ ~, 2. tōreŋ ~,

3. ti haut ~, 4. ti šuld⌣ ~, 5. tō wāi ~, 6. s
meŋr ~

abtsūp⌣, h. abk⌣tsūpt (abzupfen) s krās ~

abtswik⌣, h. abk⌣tswikt (abzwicken) tōtrōt mit_tr peis-
tsāŋ⌣ ~

ti adwenttseit (e Adventszeit)

tr adwokāt, (tr fiškāl , r Advokat)

ā~faχ (einfach) tes is alas so ~, tū mānšt, tes is ~ ?

tr ā~fāŋ (r Anfang) tes hāt k'ōn ~ on k'ō ent, ā~fāŋ s
juni, fom ~ pis tsum ent

ā-fāŋv, h. ā-kfāŋv (anfangen) ti arwat ~ , mit wēniχ ~ ,
fon naiom ~ , wī sol_i ~ ? wū sol_i ~ ? , mit tem
kā_mr niks ~ , fāŋ šo māl ā !

ā-fasv, h. ā-kfast (anfassen) mit ti hēnt ~

ā-faulv, i. ā-kfault (anfaulen) træpl is ā-kfault
tr af , ~v (r Affe) er hāt_on ~ , er ist betrunken

ā-fētlv, h. ā-kfētlt (anfädeln) ti paprikv ~
afrikv , (Afrika)

tr afrikānr , ~ (r Afrikaner)

ā-frtra"v, h. ā-frtra"t (anvertrauen) tem k'ānšt niks ~
tr agent , ~v (r Agent)

āgnēs , āgnēs (Agnes)

tr agronōmus (r Agronom) (ung. agronómus)

ax , (ach) ~ sō , tū pišts ?

āhaltv, h. āk'altv (anhalten) 1. ša" mol naus , v wāgv
hāt āk'altv , 2. ti roš ~ , s k'ent hāt omv špiltseig
sō āk'altv , 4. siχ ~

āhātstv, h. āk'ātst (anheizen) tv ofv v pišl ~

āheftv, h. āk'eft (anheften) 1. beim Nähen den Stoff ~ ,
2. mit nēglv ~

tr āheŋr , ~ (r Anhänger) tr ~ uf tr k'etv

āhenkv, h. āk'enkt (anhängen) 1. s roš en tv wāgv ~ ,
2. v n wāgv ~ , 3. epr (jn) alts k'elt ~

āhērv, h. āk'ērt (anhören) er k'ān_s net ~

āhēwv, h. āk'ōwv (anheben) 1. etwas halten , 2. k'ānšt ti
~ , weršt ti ~ ! 3. siχ ~

āhō~ , (anhaben) er hāt_v nei mutsv ā , was hāšt tān ā ?
en tem haus hāt ti fra" ti hōsv ā

axt (acht) k'ep ~ ! nem ti en ~ !

ayt, ayti (acht) 1. m_o sen onsri ~ , 2. ti ū_o slākt krāt ~ ,
3. s_u is halp ~ , 4. en ~ tāk

aythunrt (achthundert)

aytjāerix , (achtjährig)

aytkēw , h. a_otkēw (achtgeben) kēp ~ !

aytmol (achtmal)

aytonfertsix (achtundvierzig)

aytstoki (achtstöckig) tes haus is ~

ayttausat (achttausend)

āhunrt (einhundert)

ayttseni (achtzehn)

aytsējāerix (achtzehnjährig)

aytsix (achtzig) er is s_o iwr ~

aytsixr (achtziger)

āiakr , h. āik_okr_ot (einackern) s krās ~ , ti kwek_o (e Quek-
ke) ~

āiēl , h. āikēlt (einölen) 1. s_o s_orauf ~ , 2. si ~

āiemp_o , h. āikemft (einimpfen) 1. s kēnt ~ , 2. t_o pām ~

tr āifal (r Einfall) is tes s_o witr_o ~ !

āifal , i. āikfal_o (einfallen) 1. ti ma_or is āikfal_o ,

s haus wil ~ , 2. ti pak_o sen āikfal_o , 3. mīr is_o s

krāt āikfal_o , was fal_o tr ten āi ?!

āifā_o , h. āikfā_o (einfangen) 1. ti wilti hās_o ~ ,

2. ti roš ~

āifār , i. āikfār_o (einfahren)

ti āifart (e Einfahrt) ti ~ muš_o m_o frei lās_o

āifas , h. āikfast (einfassen) ti pī_or ~

āifei_oxt , h. āikfei_oxt (einfeuchten) for_oom pēgl_o ti

waes ~

āifeil , h. āikfeilt (einfeilen) s eis_o ~

âifēt₁lo, h. âikfēt₁lt (einfädeln) t_o tswēr_n ~

âifilo, h. âikfilt (einfüllen) wāi, waş_r ~

âifīro, h. âikfīrt (einführen) ti fruχ_t ~ (das Getreide
auf den Dreschplatz führen)

s âifīro, (e Einbringung des Getreides) er hāt peim ~
k^colf_o

âifley_to, h. âikfloχ_to, (einflechten) ti hār ~

tr_o âiflus (r Einfluss) er hāt k^co n ~

âifreso, h. âikfres_o (einfressen) siχ ~, tr_o rošt hāt siχ
ens eis_o âikfres_o

âifrīro, i. âikfrōr_o (einfrieren) s waş_r is âikfrōr_o

âifarstāno, (einverstanden) iχ pen mit_{tem} net ~

âigipso, h. âigipst (eingipsen) s loχ ~

âeiglo, h. kaeiglt (äugeln) o n joŋ_o pām ~

âiīwo, h. âikīpt (einüben) al^as muş_{mr}o ~

ti âiīwoŋ, ~o (e Einübung) ti ~ fēlt ēm no

âihako, h. âik^cakt (einhacken) 1. s krās ~, 2. s fleiś ~,
3. siχ ~

âihalto, h. âik^calt_o (einhalten) 1. s wort ~, 2. o n fār-
trāg ~, ti fōrśrift fom artst ~

âihātso, h. âik^cātst (einheizen) 1. t_oōf_o ~, 2. epr_o ~

âihāwo, h. âik^cāw_o (einhauen) s fenştr_o ~, siχ t_o k^cop ~

âihefto, h. âik^ceft (einheften)

âiheŋo, h. âik^ceŋt (einhängen) 1. o n hōk_o ~, 2. siχ ~

âihenklo, h. aik^cenklt (einhenkeln) 1. s fenştr_o ~, 2. siχ ~

âiholo, h. âik^colt (einholen) epr_o ~

âik^cāfo, h. âik^cāft (einkaufen) 1. krompīr_o ~, 2. ter o n
ter hāt mit ēn_r âik^cāft

tr_o âikāŋ, (r Eingang) peim ~, fōr_o o m ~

āik^opilt (eingebildet) sī is štark ~

āik^casīr^o, h. āik^casīrt (einkassieren) s kelt ~

āikē~, i. āikā^o (eingehen) 1. en^o saχ ~, 2. ti hōs^o is
āikā^o

āik^cēr^o, i. āik^cért (einkehren) onr^owēgs ~

āikēw^o, h. āikēw^o (eingeben) 1. ti artsnei ~, 2. jn
vergiften

āik^cit^o, h. āik^cit (einkitten)

āiknet^o, h. āiknet^o (einkneten) to teig ~

s āik^cox^o, (s Einkochen) s ~ maχt fīl arwat

āik^cox^o, h. āi k^cox^t (einkochen) 1. ti sup^o ~, 2. uf to
wentr ~

s āik^com^o (s Einkommen) er hāt wēniχ ~

āikrats^o, h. āikratst (einkratzen)

āikrāw^o, h. āikrāw^o (eingraben) 1. n pfāl ~, 2. siχ ~

āikreif^o, h. āikrif^o (eingreifen) tā muš^o mr^o ~

āikriksl^o, h. āikrikslt (einkritzeln) ti wānt ~

ti āikšlāgāni ēir (s Rührei)

āikwartīr^o, h. āikwartīrt (einquartieren) ti sultāt^o ~

ti āikwartīro^o, ~^o (e Einquartierung)

ti āilāg^o, ~ (e Einlage) em šūg ti ~

āilās^o, h. āiklās^o (einlassen) 1. to fūspōt^o ~, 2. siχ
en was ~, 3. s kwānt ~

āilāt^o, h. āiklāt^o (einladen) 1. epr^o ~, 2. s šif ~

ti āilāto^o, ~^o (e Einladung) er hāt ~ krigt

āilēg^o, h. āiklēgt (einlegen) paprik^o fār to wentr^o

ens klās ~

āilen^o, h. āiklent (einlernen) 1. was ~, 2. siχ ~

āilēs^o, h. āiklēst (einlösen) s kelt ~

- āilīfrᵛ, h. āiklīfr̥t (einliefern) ti fruχt ~
 ti āimaxsupᵛ, ~ (e Eingemachte Suppe)
āimaxᵛ, h. āikmaχt (einmachen) ti pōnᵛ ~
āimālᵛ, h. āikmālt̥ (einmahlen)
 tr̥ āimarsᵛ (r Einmarsch)
āimašīrᵛ, i. āikmašīrt̥ (einmarschieren)
āimaurᵛ, h. āikmaurt̥ (einmauern)ᵛ loχ ~
āimisᵛ, h. āikmišt̥ (einmischen) siχ en was ~
āināglᵛ, h. āiknāgl̥t (einnageln)
āinēᵛ, h. āiknēt̥ (einnähen) s fūtr̥ ens kwānt ~
āinēmᵛ, h. āiknōmᵛ (einnehmen) 1. tᵛ māntl̥ ~, 2. ti arts-
 nei ~, 3. tᵛ šteir̥ ~, 4. ᵛ štaṭ, ᵛ feštoŋ ~
āipawᵛ, h. āikᵛpaut (einbauen) tᵛ kārṭᵛ mit ᵛmᵛ
 haus ~
āipenᵛ, h. āikᵛponᵛ (einbinden)ᵛ pūχ ~, ᵛ wontᵛ ~,
 tᵛ feŋr̥ ~
āipfakᵛ, h. āikᵛpfakt (einpacken) 1. s eṣᵛ ~, s
 k^cent ~
āipiflᵛ, āikᵛpiflt̥ (einochsen) ti lektsiō ~
āipīgᵛ, h., i. āikᵛpōgᵛ (einbiegen)
āipikᵛ, h. āikᵛpikt̥ (einpappen)
āipiltᵛ, h. āikᵛpilt̥ (einbilden) siχ was ~
āipīsᵛ, h. āikᵛpīst̥ (einbüssen, etwas verlieren)
āipompᵛ, h. āikᵛpomt̥ (einpumpen) ti luft ~ ens rāt̥
āipreχᵛ, h., i. āikᵛproχᵛ (einbrechen) 1. ens haus ~,
 ti tīr̥ ~, 2. s eis preχt̥ āi
 tr̥ āipreχr̥, ~ (r Einbrecher) ti k^cunštāwlr̥ (e Polizi-
 sten) hen tᵛ ~ šō
āipreklᵛ, h. āikᵛprekl̥t̥ (einbröckeln) s prōt en ti mi-
 liχ ~, s prōt en ti supᵛ ~

ti āipren (e Einbrenne) ti ~ muš_{mr} rīr_o

āipren_o, h. āik_oprent (einbrennen) ti pōn_o ~, ti sup_o ~

ti āiprensup_o, ~ (e Einbrennsuppe) ti ~ hen ti āmi
kes_o

āipreti_o, h. āik_opreti_χt (einpredigen) tes k'ānšt
ēm net ~

āipūtr_o, h. āik_opūtr_t (einpudern)

āirām_o, h. āikrām_t (einräumen) l. ti štuw_o ~, s pilt_o
~ lās_o

ti āirēt_o, ~_o (e Einrede)

āirēgr_o, h. āikrēgr_t (einregnen) ens haus ~

āirexl_o, h. āikre_χlt (einrechnen) tī arwat mušt ā ~

āirei_o, h. āikrei_χt (einreichen)_o pi_tkesū_χ ~

āireis_o, h. āikriš_o (einreißen) s papī_r ~

s āireiw_o, (e Einreibung)

āireiw_o, h. āikriw_o (einreiben) t_o fūs ~, t_o rū-
k_o ~, ti hant_o ~

āiret_o, h. āikret (einreden) l. epr_o was ~, er lāst si_χ
niks ~, 2. en was ~

āirigl_o, h. āikriglt (einriegeln) l. ti tīr ~, si_χ ~

āiri_χt_o, h. āikri_χt (einrichten) l. s haus ~, 2. si_χ ~

ti āiri_χto_o, ~_o (e Einrichtung)_o nei ~ kāf_o

āirīr_o, h. āikrīrt (einrühren)_o ēi en_o ti sup_o ~

āirošt_o, i. āikrošt (einrosten) tr_o šlisl_o is āikrošt

āiruk_o, i. āikrukt (einrücken) tsu_o ti sultāt_o ~

āisāf_o, h. āiksāft (einseifen) ti waes ~, ti haent_o ~

s āisalts_o, (e Einsalzung)

āisalts_o, h. āiksaltst (einsalzen) peim šla_χt_o muš_{mr}
s fleis ~

āisalt १, h. āiksalt (einschalten) s liχt ~

āisāml १, h. āiksāmlt (einsammeln)

āisēg १, h. āiksēg १ (einsehen) er hāt sāin fēlṛ āiksēg १

āisēg १, h. āiksēgt (einsegnen) १ n tōt १ ~

āisēnk १, h. āiksēnt (einschenken) waṣṛ , wāi ~

āisets १, h. āiksetst (einsetzen) en ti tseitoy was ~
lās १

āisixt, (e Einsicht) er sol toχ १ piṣl १ ~ hō ~

āiśik १, h. āikśikt (einschicken) was ~

āiśit १, h. āikśit (einschütten) epr waṣṛ , wāi ~

āiślāf १, i. āikślāf १ (einschlafen) l. er k'ān net ~ ,

2. tr ārm is āikślāf १

tr āiślāg (r Stangenschwefel) em faṣ ~ kēw १ (einbrennen)

s āiślāg १, (e Einmietung)

āiślāg १, h. āikślāg १ (einschlagen) l. १ n nāgl ~ , 2. s

fenṣṛ ~ , 3. em faṣ t १ pōt १ ~ , 4. ēir ~ , 5. s

kṣaeft hāt kūt āikślāg १ , 6. ti krompīr १ ~ (einmieten)

āiślēfr १, h. āikślēfrt (einschläfern)

āiśliṣ १, h. āikśloṣ १ (einschliessen) l. was , epr ~ ,

2. siχ ~

āiślomr १, i. āikślomrt (einschlummern)

āiśmelts १, h. āikśmolts १ (einschmelzen) s eis १ ~

āiśmīr १, h. āikśmīrt (einschmieren) l. ti haut ~ , 2.

siχ ~

āiśmuts १, h. āikśmutst (einschmutzen) siχ ~

āiśnal १, h. āikśnalt (einschnallen) t १ rēm १ (Riemen) ~ ,

ti hōs १ ~

āiśneit १, h. āikśnit १ (einschneiden) t १ tswīfl en t १

paprikāš ~

aišpān 〇, h. āikšpānt (einspannen) ti roš ~

aišper 〇, h. āikšpērt (einsperren) 1. 〇 n tīp (Dieb) ~ , 2.
siχ ~

aišprits 〇, h. āikšprist (einspritzen) ti wānt ~

aišrauf 〇, h. āikšrauft (einschrauben) 〇 šrauf 〇 ens holts ~

aišreiwo , h. āikšrīw 〇 (einschreiben) 1. ti šuld 〇 ~ , 2. ti
sīlr ~ , 3. siχ ~ lāš 〇

aištāmpf 〇, h. āikštāmpft (einstampfen) 〇 n sak' ~

aištāw 〇, h. āikštāpt (einstauben)

s aišteig 〇, (s Einsteigen) peim ~ en t 〇 tsūg mus mr
ōwax t kēw 〇

aišteig 〇, i. āikštīg 〇 (einsteigen) en t 〇 tsūg ~ , en s
šif ~

aištek 〇, h. āikštekt (einstecken) 1. s kēlt ~ , 2. tī
šānt wer i net ~

aištel 〇, h. āikštelt (einstellen) 1. ti līfroγ ~ , 2. ti
arwat ~

aišterts 〇, i. āikštertst (einstürzen) s haus wil ~

aištōs 〇, h. āikštōš 〇 (einstossen) ti šaltīr mit 〇 m fūs ~

aištrēi 〇, h. āikštrēit (einstreuen) t 〇 kulāts 〇 mit
tsukr ~

aišwēfl 〇, h. āikšwēflt (einschwefeln)

aitāl 〇, h. āik 〇 tālt (einteilen) s eš 〇 ~ , s kēlt mus mr
awl kūt ~

aitaus 〇, h. āik 〇 taušt (eintauschen) s kēlt en tr pānk ~

aitaetowīr 〇, h. aitaetowīrt (eintätowieren)

aitonk 〇, h. āik 〇 tonkt (eintauchen) s prōt en ti miliχ ~ ,
ti fetr en ti tent 〇 ~

aitonšt 〇, h. āik 〇 tonšt (eindunsten) tiaepł, ti pīr 〇 ~

aitrāgᵛ, h. āikᵛ trāgᵛ (eintragen) ens pūχ was ~

aitrēᵛ, h. āikᵛ trēt (eindrehen) ti pīpᵛ ens faš ~

aitreiwᵛ, h. āikᵛ triwᵛ (eintreiben) 1. ti k'ī ~ 2. s

kelt ~

aitretᵛ, i. āikᵛ tretᵛ (eintreten) 1. en ti štuwᵛ ~, 2.

en ti tēes ~

aitriklᵛ, i. āikᵛ troklt (eintrocknen)

tr̥ aitrit (r Eintritt) tr̥ ~ is frei

ti aitritsk'artl, ~ᵛ (e Eintrittskarte) ti ~ is net teir̥

s aitritskelt (s Eintrittsgeld)

tr̥ aitruk (r Eindruck) tes maχt on šlēχtᵛ ~

aitrukᵛ, h. āikᵛ trukt (eindrücken) ti fenštrᵛ ~, ti

šeiwᵛ ~

aiwagonirᵛ, h. āikwagonirt (einwaggonieren) ti šwōwᵛ sen

em jār 1946 on 1947 ā āikwagonirt wōrᵛ

aiwaksᵛ, i. āikwaksᵛ (einwachsen) tr̥ feγ r̥nēgl̥ is en, ti

haut āikwaksᵛ, tr̥ nāgl̥ k'ān en tᵛ pām ~

aiwaksᵛ, h. āikwakst (einwachsen) was mit waks āireiwᵛ

aiwaltsᵛ, h. āikwalst (einwalzen)

aiweiᵛ, āikwiχᵛ (einweihen) ᵛ *tenkmāl* ~

aiweiχᵛ, h. āikweiχt (einweichen) ti waes' ~

aiwekslᵛ, h. āikwekslt (einwechseln) s kelt ~

aiwerfᵛ, h. āikworfᵛ (einwerfen) s fenštr̥ ~

aiwēwᵛ, h. āikwēpt (einweben) tī farp mušt ā ~

aiwigᵛ, h. āikwigt (einwiegen) s kent ~

aiwiklᵛ, h. āikwiklt (einwickeln) 1. s k'ent ~, 2. siχ ~

ti aiwilixon, (e Einwilligung) er hāt sái ~ tr̥tsū

kēwᵛ

tr̥ aiwōnr, ~ (r Einwohner) waškut hāt siwᵛ tausat ~

āitsāl⌞, h. āik⌞tsālt (einzahlen) t⌞ šteir ~

āitsīg⌞, h. āik⌞tsōg⌞ (einziehen) 1. t⌞ pauχ , ti prust~

2. s kwānt ~ , 3. wenn der Pfarrer vor der Beerdigung

kommt, naχ tēn_{si} ~

ājaeriχ, (einjährig) ⌞ ~ s k^cent

āk⌞pōn⌞, (angebunden) tr⌞ hunt is ~

akar⌞ (ob,, oder, entweder ... oder) ~ wilst, ~ net ,
(ung. akár)

āk⌞tróf⌞, (angetroffen) iχ hep t⌞ fiškāl tr⌞ hām net ~
ti akāts⌞ (e Akazie)

tr⌞ akāts⌞ pām, ti ~ pām (r Akazienbaum)

ākē-, i. ākāη⌞ (angehen) 1. er is ākāη⌞ , er ist herein-
gefallen, 2. s kēt ēn niks ā, 3. ti šul kēt ā , 4. pišt
ksont ? ja, s kēt ā, 5. ti wāirēw⌞ kēn ā

ākēw⌞, h. ākēw⌞ (angeben) t⌞ šulk^cumrat em lēr⌞ ~

āklāg⌞, h. āklāgt (anklagen) p⌞m štulriχtr⌞ ~ , er hāt
kštōl⌞ , trom hen_{si} n āklāgt

āklop⌞, h. āklopt (anklopfen) pei_{tr} tir mušt ~

ākmes⌞, (angemessen) tes fertiχi kwānt pašt wi ~

āknom⌞, (angenommen) tes k^cent hen_{si} ~

āk^com⌞, i. āk^com⌞ (ankommen) 1. sī sen ~ , 2. p⌞m nāχpr⌞
is ⌞ k^cent ~ , 3. tr⌞ priif is ~ , 4. k^comt tes truf ā ?
er wil uf_{si} niks ~ lās⌞

tr⌞ akr⌞ (r Acker) er wār uf_{⌞m} ~ , er kēt uf_{t⌞} ~

ākreif⌞, h. ākrif⌞ (angreifen) 1. ti krānkāt hāt ēn ākri-
f⌞ , 2. tr⌞ fāit hāt ākrif⌞

ākreits⌞, h. ākreitst (ankreutzen) mit einem Kreuz bezeich-
nen , tūr_s ~ !

s akrfelt, ~ r (s Ackerfeld)

tṛ ākriḡ (r Angriff) t ɔ ~ tsũrukšlāg ɔ

tṛ akrobāt , ~ ɔ (r Akrobat)

ti aks , ~ ɔ (e Achse) ti ~ is k ɔ proχ ɔ

tṛ aks ɔ nāgl , ~ nāēgl (r Achsennagel)

āksēg ɔ , (angesehen) er is ɔ āksēg ɔ nɾ mān

ti aksl , ~ ɔ (e Achsel) er hāt ti k^cišt ɔ uf ti ~ knōm ɔ

ākšnit ɔ , (angeschnitten) s prōt is šo ~

ākšpānt , (angespannt) tṛ trāt is ~

ɔ ākšteltṛ (r Angestellte) er is pei tṛ stat ɔ ~

ākštrenkt , (angestrengt) sāini fīš sen fon tṛ fil ɔ arwat ~ ,
stark ~

ākšwol ɔ , (angeschwollen) er hāt mit ɔ m hāmɾ uf ti hānt
kšlāg ɔ , tī is jets ~

ākwēn ɔ , siχ , h. ākwēnt (angewöhnen) s k^cent sol siχ ti
ortnoŋ ~

alā ~ , (allein) er is kānts ~ , sī lēpt ~ , s haus štēt ~ ,
er štēt ~ , lās mi ~ , s k^cent kēt šo ~ , ɔ ōklik
k^comt nī ~

ālāf ɔ , i. āklōf ɔ (anlaufen) ti fenštr ɔ lāf ɔ ā

ālāŋ ɔ , h. āklānt (etwas berühren) ti tīr is friš ākštri-
χ ɔ , terfšt si net ~

alāniχ , (allein) s kēt alas fon ~ , s kēt ~ ā

tṛ alarm (r Alarm)

alas , (alles) ~ hāt ɔ n āfaŋ on ɔ ent , ~ hāt āmāl ɔ
ent , iχ šeiš uf ~ , ~ is tskront kāŋ ɔ , sāi saχ is
iwr ~ , tes is ~ ? tā hērt siχ ~ uf ! ~ en sāinr ɔ
tseit ! s kēlt is ~ kār , ~ mēgliχ i hen si kmaχ t ,
pei teni leit is ~ nei , was hāšt tā ~ ? mīr is ~ āns

ālās ɔ , h. āklās ɔ (anlassen) solšt s kwānt net austsig ɔ ,

lāṣ ʌs ā

tr̥ ālātɡontosō, ti ~ (r Tierfütterer, ung. állatgondozó)

tr̥ ala (r Alaun)

tr̥ albātros (r Albatros)

tr̥ aleks (Alex)

ālēn, siχ, h. āklēnt (anlehnen) siχ pei tr̥ wānt ~

ali (alle) ~ āwats he mr̥ k'ārtl̥ kšpīlt, ~ tswā sen weg,

~ trei jāṛ k'omʌ si, ~ fenf minūtʌ, er k'ent si ~,

~ tāek rēgert s, uf ~ ārt, uf ~ fīri

s ālig, (s Anliegen) iχ hep ʌ krōṣas ~

ālīg, h. āklōgʌ (anlügen) sī hāt ēn štark āklōgʌ

aljāerliχ, (alljährig)

tr̥ alkoχol (r Alkohol)

ti almōs, (s Almosen) er is uf ~ ākwīsʌ

s alominiom (s Aluminium)

alpānien (Albanien)

tr̥ alpānr, ti ~ (r Albaner)

tr̥ alpert (Albert)

s alpom (s Album)

alr, (aller) ~ āfāṇ is šwēr, mit ~ kraft

alrhānt (allerhand) tes is āwr ~ !

s alrheiliχi (s Allerheiligen) uf ~

tr̥³ alrkrēsti (der grösste, allergrösst)

alrlei (allerlei) tes sen ~ farwʌ

alrletšt (allerletzt) tes is ʌ alrletštr̥

alršenšt (allerschönst)

alrwēnikšt (allerwenigst)

also (also) mr̥ k'enʌ ~ kē, na, ~ !

alt, aeltr, aelšt (alt) ʌ altr̥ heṛ, ʌ altr̥ menš, iχ kšpār

uf māini alti tāek, er is ~ , pišt ~ knoŋ , er is
treišiχ jār ~ , wī ~ pišt ? s_{is} sō, v altr k_oprauχ ,
s alti teštament, er is no tr_o alti, alts eis_v , v altr
ēsl_o , altr k^cerl_o , alts kwānt , tes is īr v altr
tr_o altamās , ti ~ (r Festschmaus) ~ trenk_v (den Kauf-
trunk trinken , das glückliche Gelingen begiessen, ung.
áldomás)

s altār , ti ~ v (r Altar) s heiliχi ~

tr_o , ti alti (r, e Alte)

tr_o althaentlr , ti ~ (r Althändler)

altmōtiš (altmodisch)

s altr (s Alter) en tem ~ muš_o m_o sō ausrūg_v

altweiwiš (altweißisch)

tr_o altweiwrsomr (r Altweibersommer)

alweil (immer) 1. ~ hew_i ēm ksāt, iχ pen ~ tr_o hām,

tū pišt nō ~ tā ? 2. uf ~ (ewig), 3. s was_r wert ~ kres_r ,
~ , wān_r k^comt

tr_o , ti aeltšti (r, e Älteste)

āmaχ_v , h. ākmaχ_t (anmachen) 1. s feir_o ~ , 2. s liχ_t ~ ,

3. t_v teik_o ~ , 4. t_v maltr_o ~ (ung. malter)

āmāl (einmal) iχ sak_s tr_o ner ~ , no ~ , ~ is k^cāmāl,

, ~ sakt_{tr} sō, ~ ānršt, uf ~ , alas uf ~ , wer ~

likt, tem klāpt_{m_o} nemē~, s wār ~ (im Märchen), tenk_{tr}

~ , sak_o ~ , net_{āmāl} sāin fātr_o hāt_r pesūχ_t

āmelt_v , h. ākmelt (anmelden) siχ pei_{tr} politsei ~

āmērik_v (Amerika)

tr_o āmērikānr , ti ~ (r Amerikaner)

āmērikāniš (amerikanisch)

āmerk_v , h. ākmerkt (anmerken) tes hāt_{m_o} ēm net ākmerkt

āmes , h. ākmes (anmessen) s kwant peim sneitr ~

tr āmpo , ~ (r Amboss)

tr āmpr , ~ (r Eimer) n ~ fol wasr

ti āmsl , ~ (e Amsel)

s āmt (s Amt) 1. ens ~ āisets , 2. die heilige Messe

āmtli (amtlich)

ti āmtstuw , ~ (e Amtsstube)

ān (Anna)

ānāntr (einander) si hen ~ kern

ānae , h. āknāet (annähen) t knop ~

ānēm , h. āknōm (annehmen) 1. ti arwat ~ , 2. tes

mu*̇*i to*̇*χ net ~

ānit , h. āknit (annieten)

ti ā*̇*l , ~ (e Angel)

ā*̇*l , h. k*̇*ā*̇*lt (angeln)

āe*̇*stli , (ängstlich)

āni , (einiger) m*̇* sen ~ , ~ w*̇*r

āni*̇*i (einige) ~ metr*̇* , ~ p*̇*i*̇*r , ~ f*̇*el

ti ānkst (e Angst) ~ hō*̇* , prau*̇*st k*̇* ~ hō*̇* , er hāt

k*̇* ~ , i*̇* hep ~ om*̇* n (um ihn) , for*̇*ēm h*̇*ew*̇*i

k*̇* ~

āenkstli (ängstlich) sei net sō ~ !

āenli , (ähnlich) s k*̇*ent is ēm ~ , ānr is tem ānr ~

ti āenli*̇*k*̇*eit (e Ähnlichkeit) sō ~ !

ti āno*̇*i , (e Ahnung) er hāt k*̇* ~ tr*̇*fō

ānr , āni , āns (einer³) tā k*̇*omt sō ~ , er hāt āni , ~ fon

e*̇*i , āns fon ons , s tūt om wē , āni ron*̇*h*̇*aw , epr

āns auswi*̇*s , k*̇*ew , āns trenk , āns se*̇*i , no āns !

ānrlei (einerlei) i*̇*χ k*̇*o*̇*χ hāt ner ~

ānrst (anders) er hāt si*̇*χ s ~ fōrkstelt , er māt , s

wetr̥ muṣ ~ wer̥, er̥ k'ān̥ net ~ sāg̥

ānrsmāl (andermal) ā ~

ānršt̥wū (anderswo) tes mušt ~ sūχ̥ !

ānrthalp (anderthalb)

ānrthalp̥jāerix̥ (anderthalbjährig)

āns (eins) ~ on ~ sen tswā, ~ tswā !

ti āntay̥t / e Andacht)

ti ānten̥, ~ (e Antenne)

āntlix̥, /ordentlich)

tr̥ āntres (Andreas) tr̥ ~ on ti sāli hen k'eirt̥

āentr̥, h. k'āentr̥ (ändern) 1. ti māno̥ (e Meinung) ~ , tā

lāst siχ̥ niks mē ~ , 2. siχ̥ ~

ti āenro̥ (e Änderung) tā kipt̥ s k'̥ ~

ti āntwort̥, ~ (e Antwort) uf̥ frāg̥ kipt̥ mr̥ ~

āntwort̥, h. k'āntwort̥ (antworten)

āntsiχ̥, (einzig) ~ s k'ent̥

tr̥ āntsr̥, ~ (r Einser)

tr̥ aparāt̥, ~ (r Apparat)

āpas̥, h. āk̥ pas̥ (anpassen) ti šūg̥, t̥ māntl̥ , s kwānt̥ ~

tr̥ apatit̥ (r Appetit) er̥ eṣt̥ mit kūt̥ ~

apatitlix̥ (appetitlich) s eṣ̥ šaut̥ sō kūt̥ ~ aus

apatitlōs (appetitlos)

āpaw̥, h. āk̥ paw̥ (anbauen) s felt̥ ~

āpeis̥, h. āk̥ piṣ̥ (anbeissen) ~ naepl̥ ~

āpel̥, h. āk̥ pel̥t̥ (anbellern) k'̥ hunt̥ pel̥t̥ n̥ nemē ā

āpen̥, h. ak̥ pon̥ (anbinden) s roṣ̥ en̥ t̥ pām̥ ~ , t̥

hunt̥ ~

ti āpēt̥o̥, (e Anbetung) ~ eines Heiligen

āpik̥, h. āk̥ pik̥t̥ (ankleben)

āpfak°, h. āk°pfakt (anpacken) pfak mol ā !

tr āeplwāi (r Apfelwein)

tr apostl. ~ (r Apostel)

ti apotēk, ~° (e Apotheke)

tr apotēkr. ~ (r Apotheker)

āpreγ°, h. āk°prāχt (anbringen) tā k°āmr s kēlt so ~

āpren°, h. āk°prent (anbrennen) s feir ~ ,° trišt° (den

Schober) ~ , ti miliχ ons fleiš is āk°prent

april, tr, (r April) en ~ sik°

s aprilwetr (s Aprilwetter)

āprowir°, h. āprowirt (anprobieren) em k°aeft muşmr

alas ēntr (zuerst) ~

ārexl°, h. ākreχlt (anrechnen) for ti arwat fil ~

s arešt (r Arrest) er is em ~ āiksper̃t

ti ārēt (e Anrede) ° ~ abhalt°

ti ārgl, ~° (e Orgel) ~ špil°, en waşkut is ° sēni~

ārgl°, h. kārglt (orgeln)

ti ārglmusik (e Orgelmusik)

tr ārglpa°r, ~ (r Orgelbauer) en waşkut wār tr stadlr

rudi ° ~

tr ārgltretr, ~ (r Orgeltreter)

arχ, (arg) s is ° ~ i krānkat

āriχt°, h. ākriχt (anrichten) 1.° n šāt° ~ , 2. was ~ ,

s is ākriχt, s eş° štēt uf ° m tiš

tr ārm, āerm (r Arm) tr lenki ~ , (wurde auch āram

gesagt) ,° ~ lāγ, siχ t° ~ preχ°, s k°ent uf t°

~ nēm°, was on r t° ~ nēm°

ārm (arm) ti ārmi leit k°oχ° mit waşr, ārmr k°erl,

s ārmi k°ent

s ārm°haus, ~ haisr (s Armenhaus)

tr̥, ti ārmī (r, e Arme)

tr̥ ārmisintr̥, ~ (r Armesünder) so ~ ~

ārmlāγ (armlang)

s ārpānt , ~ paentr̥ (s Armband)

ārmsēliχ (armselig) sī lēw ~

ti ārmūt (e Armut) ti ~ is k' ~ šānt̥

s ārmūtstseignis , ~ ~ (s Armutszeugnis)

ārošt̥ , i. ākrošt̥ (anrosten) tr̥ hāf̥ is ākrošt̥

tr̥ ārs̥ (r Arsch) kē ~ en ~ ! k'ānšt̥ mi em ~ lek̥

s āršlox , ~ lex̥r̥ (s Arschloch)

ti āršpak̥ , ~ (e Arschbacke)

ti ārt (e Art) 1. is tes ~ ! 2. s is ~ kūtī ~

tr̥ ārt , ~ ~ (r Ort) 1. er kēt net fom ~ , 2. Gemeinde, 3. ein gewisser Ort

ārtiχ (artig) sei ~ !

tr̥ ārtinānts , ~ ~ (r Kutscher - im Dienste des Gemeindehauses)

tr̥ ārtināntswāg̥ , ~ wāeg̥ (ein Zweispänner am Gemeindehaus, der Wagen stand den Amtleuten ständig zur Verfügung)

ti ārtnoγ , (e Ordnung) s is alas en ~

ti ārtsaft , ~ ~ (e Ortschaft)

ti artsnei (e Arznei)

ārūf̥ , h. ākrūf̥ (anrufen) epr̥ ~

ti arwat (e Arbeit) ti ~ em tāglō̃ , nōtweniχi ~ , saw-

ri ~ , epr̥ ~ kēw̥ , tes maχt̥ m̥r̥ fīl ~ , ~ sūχ̥ ,

en ti ~ kē , siχ ān ti ~ maχ̥ , iχ wār krāt en tr̥ ~ ,

siχ nāχ̥ tr̥ ~ ausrūg̥ , wī ti ~ , sō tr̥ lō̃ , er tāet

uf tr̥ ~ sāi leiχt̥ kē

arwat̥ , h. karwat (arbeiten)

s arwat̥ , (s Arbeiten)

tr̥ arwatr, ~ (r Arbeiter)

tr̥ arwatslō ~ (r Arbeitslohn)

arwatslōs (arbeitslos)

tr̥ arwatsplats, ~ plaets (r Arbeitsplatz)

ti āer ~, ~ (Ähre) ti k_{er}št_o hāt šēni ~, ti ārmi leit
k_{en} ~ lēs_o

tr̥ aergr (r Ärger) is tes _o ~ !

aergr _o, h. k_aergr̥t (ärgern) 1. tsum tōt ~, 2. siχ ~

aergrliχ (ärgerlich) is tes net ~ ?

tr̥ aerml, ~ (r Armel) tr̥ ~ is em k^cent no lā_η, _o
kwānt mit ~, otr̥ ōni ~

s aermlfutr (s Ärmelfutter) s ~ hew_i ā tsum šneitr̥
k_o trāg_o

āermliχ (ärmllich) si lēpt ~

s aermlloχ, ~ leχ_{r̥} (s Armelloch)

āermr (ärmer) t_{er} is fīl ~, wī tū tenkšt

aertsliχ (ärtzlich), ~ onr̥sūχ_o, ~ i p_ohāntl_oη

ti aertstin (e Ärztin)

āšaf _o, h. āksāft (anschaffen) siχ was ~

āšag _o, h. āksāt (ansagen) 1. tr̥ rādiō hāt āksāt, 2. peim
k^cārtl_o f_ortsiχ ~

tr̥ as_opeχ_{r̥}, ~ (r Aschenbecher)

āsauf _o, h. āksōf_o (ansaufen), siχ, solšt_i net witr̥ ~ !

āšaw _o, h. āksaut (anschauen) er hāt ti frux_t siχmōl
āksaut

āšeis _o, h. āksīs_o (anscheissen) lās_i ti net ~ !

āseitiχ (einseitig)

āsets _o, h. āksetst (ansetzen) plōm _o ~

tr̥ āsītlr̥, ~ (r Ansiedler) er lēpt wī_o ~

āšlāgo, h. ākšlāg (an schlagen) 1. t^o wāi, s faš ~ ,

2. siχ ~ , 3. s eš^o šlagt ēm ā

āsmīro, h. ākšmīrt (anschmieren) 1. was ~ , 2. betrügen ,

3. tū weršt ti ~ !

āšnalo, h. ākšnalt (anschnallen) 1. was ~ , 2. siχ ~

āšneito, h. ākšnit^o (anschneiden) s prōt ~

āšpāno, h. ākšpānt (anspannen) o n trōt otr^o o n štrik ~

āšpāniχ (einspännig)

tr^o āšpenr, ~ (r Einspänner)

āšpīlo, h. ākšpīlt (anspielen, beim Kartenspiel das Spiel
beginnen)

s aspirin (s Aspirin)

āšpreχ^o, h. ākšproχ^o (ansprechen) 1. epr^o ~ , 2. epr^o
om was ~

āšpritso, h. akšpritst (anspritzen) epr^o mit wašr ~

āšreio, h. ākšrī^o (anschreien) epr ~

āšteχ^o, h. ākštōχ^o (anstechen) s fleiš ~

āšteipro, h. ākšteiprt (sich stützen) siχ

āsteko, h. ākštekt (anstecken) mit ānr^o krānkāt ~ , er
hāt sī ākštekt

āstiklo, h. ākštiklt (anstückeln)

āštaeniχ (anständig) 1. sī is ~ , 2. eš ~ !

tr^o āstōs, ~ (r Anstoss) er hāt k^co n ~ k^cat

āstōso, h. ākštōš^o (anstossen) 1. ti knī ~ ~ , 2. mit
o m wāi ~

āštreiχ^o, h. ākštriχ^o (anstreichen) ti tīr^o on ti
fenštr^o ~

āstreηη, h. ākštreηt (anstrengen) siχ štark ~

tr^o ātam (Adam)

tr̥ āt m (r Atem) tr̥ šnaps is sō štark, taš m tr̥ ~
 štē~ pleipt

ātausat (eintausend)

s ātenk , ~ (s Andenken) s ~ fon fenfk^cerχ

tr̥ ātlr , ~ (r Adler) er hāt aug wī ~

ātm , h. kāt m (atmen) šwēr ~

ātō , h. āk tō (antun) tes k^cānst ēn_r net ~

s ātpren , (r Sod, s Sodbrennen) sāi māg tūt wē~ , er
 hāt s ~

ti ātr , ~ (e Ader) 1. er hāt siχti ~ abksnit , 2. tr̥
 prōn hāt kūti ~

ātrāg , h. āk trāg (antragen) er hāt s_{mr} āk trāg
 tsom k^cāf

ātrefo , h. āk trof (antreffen) wān^š jets kēst,
 k^cānst_n no ~

ātrenk , h. āk tronk , siχ (antrinken)

ti atres , ~ (e Adresse) šik_s uf māl ~

ātret , h. āk tret (antreten) s āmt ~

ti auf_rštēo , (e Auferstehung) ti ~ is em k^cārsāmstāg

s aug , ~ (s Auge) 1. s reχti ~ , 2. er hāt kūts ~ ,

3. ti aug pren_{mr} , 4. ti aug kē_n_{mr} jets uf , 5. er

is uf ām ~ plent, 6. krōsi aug maχ , 7. mr muš ēm

ti aug ufmaχ , 8. er sol_{mr} net on_r ti aug k^com !

9. on_r fīr aug

tr̥ aug artst (r Augenarzt)

s aug klās , ~ klāes_r (s Augenglas)

aug krānk (augenkrank)

s aug liχt (s Augenlicht) er hāt s ~ fərlōr

s aug mās (s Augenmass) si hāt kūts ~

tr̥ aug plik (r Augenblick) wārt ner on ~

tr̥ aug ɔ tsā̃, ~ tsāe (r Augenzahn) t ɔ ~ hāt mr̥ reiš ɔ
mes ɔ

s aug ɔ wasr̥ (s Augenwasser)

s aug ɔ wē ~ (s Augenweh)

tr̥ august (August)

augustin (Augustin) ɔ, tū līwr̥ ~

aus , (Präposition) 1. ~ tr̥ šul̥, 2. ~ kold̥, 3. tes is šo ~,

tr̥ mōti , 4. ~ ēm wert niks , 5. er k'omt ~ teitslānd

aus , (Adverb) fon mīr ~ , von waskut ~

aus ɔ nāntr̥jāg ɔ, h. ~ kjāgt (auseinanderjagen)

aus ɔ nāntr̥nēm ɔ, h. ~ knōm ɔ (auseinandernehmen)

aus art ɔ, h. ausk'art (ausarten) er hāt aus tr̥ famili ɔ

kānts ausk'art, wī k'ā mr̥ sō ~ ?!

ausarwat ɔ, h. auskarwat (ausarbeiten) 1. t ɔ teik ~ ,

2. siχ ~

ause ɔ, h. auskeš ɔ (ausessen) t ɔ telr̥ ~

ausfal ɔ, i. auskfal ɔ (ausfallen) ti prīfo ɔ is kūt aus-
kfal ɔ

ausfeil ɔ, h. auskfeilt (ausfeilen) ti sāg ~

tr̥ ausfark auf (r Ausverkauf) tā is ~

ausfil ɔ, h. auskfilt (ausfüllen) 1. ti luk ɔ ~ , ɔ n krāw ɔ
~, 2. s papīr ~

ausfīr ɔ, h. auskfīrt (ausführen) 1. t ɔ ērst ɔ sulāt

(Salat) ens auslānd ~ , 2. tes k'ān i net ~

ausflīg ɔ, i. auskflōg ɔ (ausfliegen) 1. ti k'enr̥ wer ɔ ~

2. fom nešt ~

ausflik ɔ, h. auskflikt (jemanden anführen)

ausfres ɔ, h. auskfres ɔ (ausfressen) ti sa sol t ɔ trōg ~

ausfrīr ɔ, i. auskfrōr ɔ (ausfrieren) ti waes em wentr̥ ~

lās ɔ

ausfrōg v, h. auskfrōgt (ausfragen) epr ~

ausfūtr v, h. auskfūtrt (ausfüttern) t v wik v (Stier)

kūt ~ , maest v , on nāχ fark'āf v

aushak v, h. ausk'akt (aushacken) s fleis ~

aushalt v, h. ausk'alt v (aushalten) 1. teni hōs v halt v

net aus, 2. en tr nōt muš mr ~

aushae γ v, h. ausk'ae γ t (aushängen) 1. ti tīr ~ , 2. s

kwānt hae γ t siχ aus

aushāts v, h. ausk'ātst (ausheizen) ti štuw v k'en v mr net ~

aushelf v, h. ausk'ölf v (aushelfen) 1. mit k'elt ~ , 2. mit

tam is v s mr net ausk'ölf v

aushēr v, h. ausk'ērt (aushören) t v tseig v ~

aushēw v, h. ausk'ōw v (ausheben) ti ēir fom nest ~

ausho γ v, h., i. ausk'o γ rt (aushungern) 1. sī wer v n šo

~ 2. er šaut sō ausk'o γ rt aus

aushor χ v, h. ausk'or χ t (aushorchen) tr k'unštāwlr hāt ēn

ausk'or χ t

aushowl v, h. ausk'owl t (aushobeln) tr tišlr sol s ~

ausk'āim v, i. ausk'āimt (auskeimen) ti krompīr v sen aus-

k'āimt

tr auskā γ, (r Ausgang) tā is tr ~

auskē ~, i. auskā γ v (ausgehen) 1. tānts v kē ~ , 2. s feir kēt

aus, 3. s liχt kēt aus, 4. s mēl is auskā γ v , wī is tr

štreit auskā γ v ?

auskeits v, h. auskeitst (ausgeizen) ti rēw v (e Weinreben)

em kār v ~

ausk'en v, h. ausk'ent, siχ (sich auskennen) 1. en tr

štat siχ kūt ~ , 2. tā k'ent siχ k' v wiltšwāi aus

ausk'ēr v, h. ausk'ērt (auskehren) ti štuw v mit v m

pēs v ~

auskēw v, h. auskēw v (ausgeben) 1. er hāt fīl kēlt ~ ,
2. v n pefēl ~ , 3. ti frux̣t wert kūt ~

auskēwi x, (ausgiebig) ~ rēgr v

ausk^cīl v, h., i. ausk^cīlt (auskühlen) lāṣ ti štuw v net ~ !

ausklāg v, h. ausklāgt (ausklagen)

ausklauw v, h. ausklaup̣t (ausklauben) ti pōn v ~

auskle x̣t (wenn jemand einen grossen Durst hat, sagt man)

i x̣ pen kānts ~

ausklei x̣ v, h. auskli x̣ v (ausgleichen) ti wāg ~

ausklitš v, i. ausklitšṭ (ausgleiten) uf v m eis ~

ausklop v, h. ausklopṭ (ausklopfen) ti erps v ~

auskmergl ṭ (ausgemergelt) nā x̣ tṛ arwat is ṛ kānts ~

ausknet v, h. auskneṭ (auskneten) t v teiḳ sol ṃr kūt ~

ausk^cox v, h. ausk^cox̣t (auskochen) 1. ti waeṣ ~ , 2. ti
sults ~

ausk^com v, i. ausk^com v (auskommen) 1. mit v m kēlt šlē x̣t ~

2. mit v m nā x̣ pṛ ~ , 3. mit tṛ tsālo ŋ ~

ti ausk^comft (e Auskunft) k^cānšṭ ṃr ~ kēw v ?

ausk^cots v, h. ausk^cotsṭ (auskotzen) ti sa^uri mili x̣ ~

auskrats v, h. auskratsṭ (auskratzen) ti aug v ~

auskrāw v, h. auskrāw v (ausgraben) s fontament ~

auskslos v, (ausgeschlossen) tes is ~

ti auslāg , ~ v (e Auslage) 1. er hāt mit v m pa^u v krōši

auslāg v , 2. s kšaeft hāt v šēni ~

auslā x̣ v, h. auskla x̣t (auslachen) 1. epṛ ~ , 2. si x̣ selwṛ ~

auslā ŋ v, h. ausklānkṭ (auslangen) s wert krāt ~

s auslānt (s Ausland) i x̣ wār em ~

auslaentiš (ausländisch)

tr auslaentr , ~ (r Ausländer)

auslāšv, h. ausklāšv (auslassen) 1. on tānts ~ , 2. tv
tāmpf ~ , 3. ti k'ū ~ ~ , 4. s šmalts ~

auslāt v, h. ausklāt v (ausladen) tv wagō ~

ti auslātov, ~ v (e Ausladung)

auslefl v, h. auskleflt (auslöffeln) ti sup v ~

auslēgv, h. ausklēgt / auslegen) 1. ti štēnr, ti plat v ~ ,
2. tes k'āņ sī kūt ~

auslen v, h. ausklent (auslernen) 1. onr teni pitā v wert r
~ , 2. als šmīt ~ , 3. tēr hāt ausklent

auslērv, h. ausklērt (ausleeren) s waŗ ~

auslēsv, h. ausklēs v (auslesen) 1. ti krompīrv ~ , 2. ti
tseito v ~

auslēš v, h. ausklešt (auslöschen) 1. s feir ~ , 2. s lixt
~ , 3. on pukštāw v ~

auslift v, h. ausklift (auslüften) ti k'uxl, s peŗ, tv k'op,
s kwānt ~

ausmax v, h. auskmaxt (ausmachen) 1. s feir ~ , 2. ti
erps v ~ , 3. tv preis ~ , 4. wifl maxt s aus ? 5. tes
maxt mr niks aus, 6. besprechen

ausmaest v, h. auskmaest (ausmāsten)

ausmergl v, i. auskmerglt (ausmergeln) fon tr arwat on
toršt ~

ausmes v, h. auskmeŗ v (ausmessen) s felt ~

ausmišt v, h. auskmišt (ausmisten) tv šal ~

ausmōl v, h. auskmōl v (ausmalen) ti štuw v , tv kā v ~

ausmuštr v, h. auskmuštrt (ausmustern) 1. uf om pōt v mōl
alas ~ , 2. tv tōni hen si pei ti sultāt v auskmuštrt

ti ausnām, ~ v (e Ausnahme)

ausnāē v, h. ausknāēt (ausnāhen)

ausnēmo, h. ausknōm o (ausnehmen) s henkl, ti k'ats', ti
sa" ~

ausnutso, h. ausknutst (ausnutzen) epr ~

auspako, h. ausk o pakt (ausbacken) s fleiš ~

auspa"o, h. ausk o pa"t (ausbauen) ti k'ants kaš ~

auspēglo, h. ausk o pēgl't (ausbügeln) ti hōs o , t'o rok ~

auspeiso, h. ausk o piš o (ausbeissen) iχ he mr o n tsā aus-
k o piš o

auspeno, h. ausk o pon o (ausbinden) o n sultāt ~

ausperšto, h. ausk o peršt (ausbürsten) t'o māntl ~

auspešro, h. ausk o pešrt (ausbessern) 1. t'o fēlr ~ , 2. ti
kātj o hōs o (ung. gatyā) ~

auspfako, h. ausk o pfakt (auspacken) s pakēt ~

auspfeifo, h. ausk o pfif o (auspfeifen) epr ~

auspflašto, h. ausk o pflašt't (auspflastern) t'o sa"štal ~

auspfliko, h. ausk o pflikt (auspflücken) ti pōn o , ti
erps o ~

auspilto, h. ausk o pilt, siχ (ausbilden) en tr sūl k'ān
r siχ ~

auspišo, h. ausk o pišt (ausbüssen)

ausplautro, h. ausk o plautrt, siχ (ausplaudern)

auspleiwo, i. ausk o plīw o (ausbleiben) lāγ ~

ausplentro, h. ausk o plentr't (ausplündern)

ausplōso, h. ausk o plōs o (ausblasen) 1. ūlāmp o ~ , 2. ti
nās ~

ausplūto, h., i. ausk o plūt (ausbluten) lās ti wonto ner ~

auspompo, h. ausk o pomt (auspumpen) fom faš alas ~

auspōro, h. ausk o pōrt (ausbohren) ti milōn o mit o m
lefl ~

ausporgo, h. ausk o porgt (ausborgen) s k'elt ~

ausprāto, h. ausk^oprāt (ausbreiten) s wāg^otūχ ~

ausprēχo, h., i. ausk^oprōχ^o (ausbrechen) 1. on tsā ~ ,

2. tr storm is ausk^oproχ^o , 3. o feir^o is ausk^oproχ^o ,

4. o krānk^oat is ausk^oproχ^o

auspreno, i. ausk^oprent (ausbrennen) tes haus t^orf net ~

auspreso, h. ausk^oprešt (auspressen) 1. ti trauw^o ~ ,

2. fon epr^o was ~

auspretiχo, h. ausk^opretiχ^t (auspredigen) tr pfār^o hāt

epr^o, otr^o was ausk^opretiχ^t

ausprīo, h. ausk^oprīt (ausbrühen) 1. for^om lēs^o muš^o

mr^o ti faeš^or mit hās^oos waš^or ~ , 2. s henkl^o sol^o fīl^o

henkal^o ~

ausprōto, h. ausk^oprōt^o (ausbraten) en^otr^o rēr^o s fleiś^o

kūt ~

ausprowīro, h. ausprowīrt (ausprobieren) ti nei masē ~

ausputso, h. ausk^oputst (ausputzen) to of^o ~

ausr (ausser) 1. er is ~ siχ , 2. ali, ~ tiχ

ausraiχro, h. auskraiχ^ort (ausräuchern)

ausrāmo, h. auskrām^t (ausräumen) ti štuw^o , s haus ~

ausrasīro, h. auskr^psīrt (ausrasieren)

ausratīro, h. auskratīrt (ausradieren)

ausra^wo, h. auskraupt (ausrauben) epr^o ~

ausreiso, h. auskriš^o (ausreissen) tr hunt hāt^o štuk

fon^otr^o hōs^o auskriš^o

ausreiwo, h. auskrīw^o (ausreiben) 1. to šmuts aus^otr^o hōs^o

~ , 2. ti aug^o ~

ausreχlo, h. auskreχlt (ausrechnen) iχ k^oān ~ , wifil^o

iχ em^ojār fōrtēnt hep

ti ausrēt (e Ausrede) tes is ner sō^o ~

ausret ɔ, h. auskret, siχ (ausreden) 1. lāṣ mi ~ ! 2. tēr
k'ān siχ kūt ~

ausriχto, h. auskriχt (ausrichten) etwas erledigen

ausristo ɔ, h. auskrist (ausrüsten)

ti ausristo ɣ, ~ ɔ (e Ausrüstung)

ausroto ɔ, h. auskrot (ausroden) to walt, to wāikārt ɔ ~

ausrtēm (ausserdem)

ausrūgo, h. auskrūkt (ausruhen) 1. ti šlēxti fiṣ sel ɔ siχ
~, 2. siχ ~

ausruk ɔ, i. auskrukt (ausrücken) ti sultāt ɔ meṣ ɔ ~

ausruts ɔ, i. auskrutšt (ausrutschen) uf ɔ m klāteis ~

ausrwāel ɔ, h. ausrwāelt (auserwählen)

aussauf ɔ, h. ausksōf ɔ (aussaufen) to wāi ~

aussaw ɔ, h. ausksaut (ausschauen) 1. ti aug ɔ ~ , 2. kūt
~, 3. sō šaw ɔ mr aus ?! 4. sō šaut s aus ?

aussit ɔ, h. ausksit (ausschütten) 1. s wasr ~ , 2. ti
k'ū ~ hāt ausksit

aussitl ɔ, h. ausksitlt (ausschütteln) to lomp ɔ ~

ausslāf ɔ, h. auskslāf ɔ (ausschlafen) 1. ɔn raus ~ , 2. er
is auskslāf ɔ

ausslāg ɔ, h. auskslāg ɔ (ausschlagen) 1. s roṣ hāt aus-
kslāg ɔ, 2. ɔn tsā ~ , 3. em faṣ to pōt ɔ ~ , 4. s
ei ~ , 5. ti frux t ~ , 6. ti pretr mit nāegl ~ , 7.
tes hāt šlēxt auskslāg ɔ

ausslek ɔ, h. auskslekt (ausschlecken) to telr ~

ausslup ɔ, i. auskslupt (ausschlüpfen) fom ɔ tswetr
(Pullover) ~

aussmīr ɔ, h. ausksmīrt (ausschmieren) peim pak ɔ ti tep-
si mit šmalts ~

aussnaufo, h. ausksnauft (ausschnaufen) pei tr arwat mus,
mr o pisl ~

aussneito, h. ausksnit o (ausschneiden) 1. ti naetrn
(e Näherin) sol s kwant net sō tif ~ , 2. o wont o ~

aussraufo, h. ausksrauft (ausschrauben)

aussreiwo, h. ausksriw o (ausschreiben) 1. was aus o m
pūχ ~ , 2. ti wāl o ~

ti aussixt , ~ o (e Aussicht) tā he mr k' o ~ , kār k' o ~

aussiw o, h. ausksipt (aussieben) ti k'itslr (den Kies) ~

ausspān o, h. auskspānt (ausspannen) ti roš ~

ausspeio, h. auskspi o (ausspeien)

ausspilo, h. auskspilt (ausspielen) 1. to trompf ~

peim k'artl o , 2. epr ~

ausspoto, h. auskspot (ausspotten)

ausstafiro, h. ausksstafirt (ausstaffieren)

ausstē~ , h. auskstān o (ausstehen) 1. fon tr hits fil ~ ,
er k'ān sī net ~

aussteigo, i. auskstīg o (aussteigen) fom tsūk ~

ausstexo, h. auskstox o (ausstechen) ti aug o ~

ausstelo, h. auskstelt (ausstellen) 1. s papir ~ , 2. o n
weksl ~

ti aussteloη , ~ o (e Ausstellung) 1. ti welt ~ , 2. o ~ma-
χ o , etwas tadeln

austēn o, h. ausk o tēnt (ausdienen) ti kānts tseit ~

austenšto, h. ausk o tenšt (ausdünsten) s prāt l (den Bra-
ten) kūt ~

aussterwo, i. auskstorw o (aussterben) 1. ūštrās is aus-
kstorw o , 2. ti famili o sol net ~

ausstopo, h. auskstop (ausstopfen) to štrōsak ~ ,

to polšťr ~

ausšťreiv, h. auskšťreit (ausstreuen) 1. šťrō ~ , 2. sânt ~ , 3. to sōm ~

ausšťreix, h. auskšťriχ (ausstreichen) ti šult ~

ausšťtrek, h. auskšťtrekt (ausstrecken) 1. ti hânt ~ ,

2. siχ ~ , 3. ti tsoŋ ~

ausšťtek, auskšťtekt (ausstecken)

ausšťtutir, h. auskšťtutirt (ausstudieren)

aussūχ, h. ausksūχt (aussuchen) 1. ti taešl ~ , 2. was ~

aussūkl, h. ausksūkl̥t (aussaugen) ti wont ~

tr̥ aussus (r Ausschuss) tr̥ ~ em kmāntōhaus (im Gemeindehaus)

ausswits, h. auskšwitst (ausschwitzen) 1. ~ krankot ~ ,

2. siχ ~

austāl, h. ausk ~ tālt (austeilen) 1. s kšenk ~ , 2. s

fərmēg ~ , 3. ~ ōrfeig ~

austap, h. ausk ~ tapt (austappen) ti sūk ~

austapatsir, h. austapatsirt (austapezieren) ti štuw ~

tr̥ austaus (r Austausch)

austaus, h. ausk ~ taust (austauschen) si hen mǎin hūt aus-
k ~ taust

austonk, h. ausk ~ tonkt (austunken) to telr lēr ~

austonšt, h. ausk ~ tonšt (audunsten) s tonšt muš mr̥ ~

austōw, h. ausk ~ tōpt (austoben) siχ ~

austrāg, h. ausk ~ trāg (austragen) 1. pošt ~ , to mišt ~
~ 2. s kwānt ~

austre, h. ausk ~ trēt (ausdrehen) 1. ~ šrauf ~ , 2. ti
waes ~

austreiw, h. ausk ~ triw (austreiben) s fiχ ~

austren 〇, h. ausk 〇 trent (austrennen) ti mŭts 〇 ~

austrenk 〇, h. ausk 〇 tronk 〇 (austrinken) t 〇 wāi ~

austres 〇, h. ausk 〇 treš 〇 (ausdreschen) t 〇 wāts on s
k'ārn ~

austret 〇, h., i. ausk 〇 tret 〇 (austreten) 〇 n sūk ~ , 2.
pronts 〇

austrikl 〇, h. ausk 〇 trikl 〇 (ausdorren) ti son 〇 hāt t 〇 kār-
t 〇 ausk 〇 trikl 〇,

i. ausk 〇 trikl 〇, ti waeš is ausk 〇 trikl 〇

austrokl 〇, h., i. ausk 〇 trokl 〇 (austrocknen) s waš 〇 ~

austruk 〇, h. ausk 〇 trukt (ausdrucken) 1. 〇 pūχ ~ lās 〇,
2. šwām 〇 ~ , 3. ti tseitoη ~ , 4. er k'ān siχ net
kūt ~

auswagonīr 〇, h. auskwagonīrt (auswaggonieren)

auswaks 〇, h. auskwaks 〇 (auswachsen) tr klā ~ hāt ti
sūk auskwaks 〇

ti auswāl ~ 〇 (e Auswahl) tā is k' 〇 krōši ~

auswalk 〇, h. auskwalkt (ausrollen) t 〇 teik ~

auswāntr 〇, i. auskwāntr 〇 (auswandern)

auswaeš 〇, h. auskwaeš 〇 (auswaschen) 1. ti waeš ~ , 2. s
rēg 〇 waš 〇 hāt 〇 ren 〇 auskwaeš 〇

ausweiχ 〇, i. auskwiχ 〇 (ausweichen) 〇 m 〇 nar ~

tr auswēk (r Ausweg) s kipt k' 〇 n ānr 〇 ~

ausweksl 〇, h. auskwękslt (auswechseln)

ausweniχ , (auswendig) tes k'ān i ~

auswiš 〇, h. auskwišt (auswischen) tem wēr i āns ~

austsāl 〇, h. ausk 〇 tsālt (auszahlen) 1. 〇 rēχloη ~ ,

2. s tsālt siχ net aus

ti austsāloη , ~ 〇 (e Auszahlung) em eršt 〇 fēwr is ~

austsīg ㄨ, h., i. ausk ㄨ tsōg ㄨ (ausziehen) 1. s kwānt ㄨ ,

2. ti sūk ㄨ , 3. t ㄨ tiš ㄨ , 4. ti sono hāt ti farp

ausk ㄨ tsōg ㄨ , 5. siχ ㄨ uf s hem ㄨ t ㄨ , 6. aus ㄨ m haus ㄨ

tr autō (s Auto)

tr autobus (r Autobus)

automātis ㄨ (automatisch)

āwaks ㄨ, i. ākwaks ㄨ (anwachsen)

tr āwats , ㄨ (r Abend) 1. ali ㄨ , 2. hāt ㄨ , 3. t ㄨ

kānts ㄨ ㄨ , 4. kū ㄨ nōwat ! 5. fom mārgats pis ㄨ m ㄨ

āwen ㄨ, h. ākwent (anwenden) ti kraeft ㄨ ㄨ

āwr (aber) 1. ㄨ wū tenkst tāt hī ! 2. k ㄨ om ㄨ ! 3. tes

wār ㄨ kū ㄨ , 4. ㄨ jō , 5. ㄨ siχ ㄨ r !

ātsap ㄨ, h. āk ㄨ tsapt (anzapfen) s faš ㄨ

ātsīg ㄨ, h. āk ㄨ tsōg ㄨ (anziehen) 1. sī hāt nī was tsum ㄨ ,

t ㄨ rok ㄨ , 2. ti roš tsīg ㄨ kū ㄨ ā , 3. siχ ㄨ

tr ātsūg (r Anzug)

E (E + Ö)

ti ē~ (e Ehe) ~ šlīšv

tr̥ ede , tr̥ ēti (Personennamen)

tr̥ ēdlštā , ēdlštāenr̥ (r Edelstein)

ti ē~fra , fra"v (e Ehefrau)

eftrs (öfters)

ti ēgv , ~ (e Egge)

ēgv , h. kēgt (eggen)

egāl , mīr is ~

eyt , (echt) ~ s kolt , ~ r wāi

s ei , eir̥ (s Ei) krīrti eir̥ , harts ~ , weiχs ~ , aus-

koprīti eir̥ , rōχs ~ , eir̥ lēgv , krikšt kromi eir̥

tr̥ eid (r Eid) ~ ablēgv

tr̥ eifr , (r Eifer) pei ēm fēlt tr̥ ~

eifriχ (eifrig)

ti eifrsux̣t (e Eifersucht)

eigv , (eigen) s eigani haus , uf eigani rēχloχ , s eigani

k^cent , er is s̄ai eiganr̥ hēr̥ , uf eigani k^cošt̥v

eigentliχ , (eigentlich / ~ pišt tū šuld

eiχ (euch)

ti eiχv , ~ (e Eiche) ~ pām

tr̥ eiχvkrānts , ~ kraents (r Eichenkranz)

s eiχvholts (s Eichen-holz)

s eiχvplat , ~ plaetr̥ (s Eichenblatt)

ti eiχl , ~v (e Eichel) 1. tr̥ ~ pām , 2. ~ špilv

eilo, h keilt (eilen), siχ, 1. tes eilt āwr, 2. siχ ~
eiliχ, (eilig) er hāt s ~, net sō ~!

eir, eir o, eir, eiri (euer ³)

ti eirsālo, ~ (e Eierschale)

s eis (s Eis) tsu ~ kfrīro, uf ~ m ~ tānts o

s eiso, (s Eisen) alts ~, nōt prēxt ~

ti eiso pā~, n o (e Eisenbahn) mit tr ~ fār o

tr eiso pā~arwatr, ~ (r Eisenbahnarbeiter)

ti eiso pā~pruk o, ~ prik o (e Eisenbahnbrücke)

ti eiso pā~statsio, ~ n o, (e Eisenbahnstation)

ti eiso pā~strek o, ~ (e Eisenbahnstrecke)

tr eiso pā~wag o, ~ wāeg o (r Eisenbahnwagen)

tr eiso pā~weχtr, ~ (r Eisenbahnwärter)

eisiχ (eisig)

eiskalt (eiskalt) ~ s wasr, ti sup o is ~

tr eiskast o, ~ k^caest o (r Eiskasten) tr fleiśhāk^r
hāt, o n ~

ti eiskrūw o, ~ (e Eisgrube) ti ~ is fol mit eis

tr eispāer, ~ pāer o (r Eisbär)

tr eisperk (r Eisberg)

tr eistsāp o, ~ (r Eiszapfen)

tr eitotr, ~ (s Eidotter) to ~ rīr o

s eitr (r Eiter)

eitro, h. keitrt (eitern) ti wont eitrt stark

eitriχ, (eit/e/rich)

s eiweis (s Eiweiss)

s eiwisl, ~ o (s Eichhörnchen)

s ek, ek^r (e Ecke) em ~, ens ~ štel o, tr wāg o kēt
krāt om s ~

s ekhaus, ~ haisr (s Eckhaus)

ekix (eckig)

ti eksāmen (s Examen) auch wižg (ung. vizsga)

eksatsīr, h. eksatsīrt (exerzieren)

tr ekskwent, ~ (r Steuerexekutor)

ekskwīr, h. ekskwīrt (exequieren)

eksistīr, h. eksistīrt (existieren) tā k'ā mr net ~

eksplotīr, i. eksplotīrt (explodieren) ti sōtrflaš

k'ān ~

ekspres (express)

tr ekspresprīf (r Expressbrief)

tr eksprestsūk, ~ tsik (r Expresszug)

tr ekštā, ekštāenr (r Eckstein)

ekštr, (extra) tū krikšt ~ worst, s k'ošt ~ , iχ

pen ~ tāhēr k'om

ti ekštuw, ~ (e Eckstube)

s ēl (s Öl) ti mašē mit ~ šmīr

ēl, h. kēlt (ölen) ti nāēmašē muš mr ~

tr ēlpōg, ~ (r Ellbogen) er hāt t ~ ākštōš, s

meš kešt (Gäste) k'om

ti elbe (e Elbe)

tr elefānt, ~ (r Elefant)

elegānt (elegant)

ti ē-leit (e Eheleute)

elektrīs (elektrisch) ~ i hātsoγ, ~ r ōf, ~ s

liχt, ~ r štūl, ~ i ūr

ti elementārsūl, ~ (e Elementarschule)

s ēlent (s Elend) en sō m ~ meš mr lēw

ēlentiγ, (elendig) ~ r hunt

ti ēlfarb, ~ farw (e Ölfarbe) mit ~ āstreiχ

elfi (elf)

elfjaēriχ (elfjāhrig)

tr elfr, ~ (r Elfer)

ēliχ (ölig)

ti ēlkān, ~ (e Ölkanne)

ti ēllāmp, ~ (e Öllampe) hāittsutāg kipt s wēniχ ~

tr elnek, ~ (r Vorsitzende in der LPG, ung. elnök)

tr elnekhejetes, ~ (r stellvertr. Vorsitzende in der LPG,
ung. elnöhhelyettes)

ti ēloη, (e Ölung) ti letsti ~ ufnem (e letzte
Ölung nehmen)

ti ēltr (e Eltern)

s ēltr haus (s Elternhaus)

ēltr lōs (elternlos)

ēm(im) en tem 1. ~ k^cop halt, ~ haus, ~ petrīp, 2. ~
auslānt, ~ frūjār, ~ somr

ēm (ihm)

tr ē~mān, ēleit (r Ehemann)

empfāη, h. empfāη (empfangen)

empfēl, h. empfēlt (empfehlen) tes k^cān i tr ~

emriχ (Emerich) tr šmīt en waškut hāt ~ fetr k^cāš

emsiχ (emsig) sō ~ s k^cent

emštānt (imstande) ~ sāi

en (in) 1. ~ tō štal kē~, en ti štuw kē~, 2. ~ tswā
štuk fārtāl, 3. tes kēt ~ ti tausat (Tausende),

4. ~ tr fremt, sī wōnt ~ waškut, ~ alr frū~, ~ sāini
jār, 6. er ārwat ~ pāja (Baja), ~ tem wentr, ~ tr
welt, 7. ~ tr naχt, 8. ~ ām jār

ēn (ihn)

an nāntr (ineinander)

energisch (energisch) ~ ākreifv

eŋ (eng) v eŋi hōs v

tr eŋl, ~ (tū pišt k'v ~ (r Engel)

eŋlānt (England)

tr eŋlaentr, ~ (r Engländer)

eŋliš (englisch)

ti eŋlhār (s Engelhaar) ~ mešv nō uf to kristpām

s eŋlsk'ent (s Enkelkind)

s eŋwat (e Eingeweide)

ēni (ihnen)

enrhalp (innerhalb) ~ fon tswā wōx v

s enri (s Innere)

enrliχ (innerlich) ~ fil i mi kūt

ti ensl, ~ v (e Insel) er wōnt en t' ~ (das bedeutet
in Waschkut: er wohnt in der Mohácsér Insel)

s ent, entr (s Ende) tes nemt k'v kūs ~ , alas hāt āmōl
v ~ , fentšt k'v ~ ? v ~ maχ v

tr entsliχ (s Inschelt)

ti entštatsjō, ~ n v (e Endstation)

entseit v, h. entšīt v (entscheiden) siχ , er k'ān siχ
net ~

entšlīs v, h. entšloš v (entschliessen) siχ

entšultiχ v, h. entšultiχt (entschuldigen)

entwētr (entweder) ~ otr

s ē-pār (s Ehepaar) s is v šēns ~

epr (jemand), ~ sol k'om v , s is ~ pei ēm, iχ kip s ~

tr ē-pruχ, (r Ehebruch)

er , ēn, ēm (er, ihn, ihm)

ti ēr (e Ehre) ɔ ~ ātō~, epr̥ ti letšt ~ kēwɔ , en ~
haltɔ

erenrɔ, h. erenrt (erinnern) siχ , k'ānšt ti no ~ ?

ti erēnrɔ, (e Erinnerung)

erfārɔ, h. erfārɔ (erfahren)

ti erfārɔ, (e Erfahrung) er hāt ɔ šlēχti ~

erklāerɔ, h. erklāert (erklären)

erk^contiχɔ, h. erk^contiχt (erkundigen) siχ

ti erlaupnis, ~ ɔ (e Erlaubnis)

erlaupt (erlaubt) tes is net ~

erlauwɔ, h. erlaupt (erlauben) 1. epr̥ was ~ , 2. siχ ~

s erlepnis, ~ ɔ (s Erlebnis) er hāt ɔ šlēχts ~

ti erlēsoɔ, (e Erlösung) tes is ɔ ~ for̥ ēn

erlētīχɔ, h. erlētīχt (erledigen)

erlēwɔ, h. erlēpt (erleben) tū weršt nō was ~ !

ērliχ, (ehrlich) sei ~ !

ernšt (ernst) mušt ti saχ ~ nem ɔ

s erp (s Erbe) s ~ hen si tālɔ mešɔ

erpārmɔ, h. erpärmt, siχ (sich erbarmen) nur im Gebet : er-
pärme tiχ onsər̥

erpāermliχ (erbärmlich)

erpliχ (erblich) tī krākat is ~

ti erpsɔ, ~ (e Erbse) ~ on pōnɔ esɔ

ti erpsɔ supɔ (e Erbsensuppe)

ti erpšaft (e Erbschaft)

ti erpsent, ~ ɔ (e Erbsünde)

s erptāl, ~ ɔ (r Erbteil)

ereiχɔ, h. erreiχt (erreichen) er hāt em lēwɔ niks erreiχt

ersām (ehřsam) ~ ist in wařkut ein Familienname

ērřt (erst, Adverb) ~ muřt ti supo eřo , er is
tsē jār alt

ērřt (erst), (Zahlwort) er is tr ēřti en tr šul, em ēřto
krig i kelt, si wōno em ēřto štok, sái ēřti fra", en
ti ēřti jār , mái ēřtr kō tāno

ērřti (erste)

ti erto, uf tr ~ , uf ti ~ falo , uf ti ~ werfo , epr
on r ti ~ preno , er hāt šo to himl uf tr ~

ertapo, h. ertapt (ertappen) tā hen si n ertapt

s erteksl, ~ o (e Eidechse)

ertiχ, (erdig)

ti ertkrusto, (e Erdkruste)

ti ertk^cugl (e Erdkugel)

ti ertpēro, ~ (e Erdbeere)

ertrāgo, h. ertrāg (ertragen) si muř ir šiksāl ~

erwo, h kerpt (erben) s haus ~

erwēno, h. erwēnt (erwähnen)

erwiřo, h. erwiřt (erwischen) ten hen si entliχ erwiřt

s erwort (s Ehrenwort) s ~ kēw

ertseigo, h ertseigt (erzeugen)

tr ertspiřof (r Erzbischof)

eso, h. keřo (essen) pōm tiř muř mr alas ~ , siχ sař ~ ,
tsmitāg ~ , wer net arwat o wil, soļ ā net ~ , aus tr
hānt ~

s eso, (s Essen) on rōm ~ k^comt tr apatit, pōm ~ ,
nāχ o m ~

tr ēsāi (r Eheschein)

tr ēsiχ (r Essig)

ti esiγfabrik, ~ v (e Essigfabrik)

s esiγfas, ~ faesr (s Essigfass)

ti esiγflašv, ~ (e Essigflasche)

ti esiγōmārkv, ~ (e Essiggurke)

tr eskimō~, ~ (r Eskimo)

tr ēsl, ~ (r Esel) 1. tswā ~ tsīg v tv wāgv , 2. (pe-
jor) sōv ~ ! wān s em ~ kūt kēt, kēt r uf s eis tāntsv

tr eslefl , ~ (r Esslöffel)

ti ēslspānk, ~ paenk (e Eselsbank) ti ~ en tr sūl

tr ēštānd (r Ehestand)

estv reiγ (Österreich) iγ fār uf ~

tr ēti (Pers. Name, Eduard)

ētl (edel) v ētlar wāi

etliγi (etliche)

s ētlweis (s Edelweiss)

etwas (etwas) sō ~ ! sō ~ kipt s net, tes wāer ~ for en,
~ klānr, s kēt mr ~ pesr

ēwv, (eben) v ēwv nr pōtv

ti ēwanv, (e Ebene) uf tr ~

s ēweip, e weiw (s Eheweib)

ēwiγ (ewig) uf ~ , s ēwiγi lixt, tes ta"rt jā ~

ti ēwiγk^ceit (e Ewigkeit) pis en ali ~ , er pleipt witr v
~ , tes ta"rt v ~

F (F + V.)

ti fabrik, ~o (e Fabrik) en tr ~ arwat

tr fabrikant, ~o (r Fabrikant) ~ is o rei r m̃an

ti fabrikāt (s Fabrikat)

tr fagabunt (r Vagabund) tes is ~

s fay, fae r (s Fach) 1. em owro ~ is os hemat , 2. was
is t̃ai ~ ? o r̃is on teit̃s

fai (fein) 1. f̃ainr w̃ai, f̃ainr štāp, ~ māl o , 2. er hāt o
f̃aini nās , o f̃ains ōr , 3. s ę̃o is ~ , f̃ainr štof ,
f̃aini wol o , s šmek t ~ , tes is āwr ~ ! . 4. o f̃ainr
k̃smak, o f̃ainr menš , 5. o f̃ainr k^cerl

tr faid (r Feind) 1. m̃ai krēštr ~ , 2. ~ em krīg

faidli, (feindlich)

tr fal, fael (r Fall) uf jēt o ~ , en tem ~ , o šwēr̃ar ~

ti falo, ~ (e Falle) o ~ štel o

fals (falsch) falšos kelt, falši hār, falši tsāe, ~ se r̃o ,
tes is ~ , falšr wēg , ~ šwēr o , ~ spīl o

ti falsheit (e Falschheit)

faelš, h. kfaelšt (fälschen)

ti falto, ~ (e Falte) tr rok hāt fīl ~

falti, (faltig) t̃ai haut is ~

ti famili (e Familie) er hāt k^co ~ , o krōsi ~ hō~

s familihaus , ~ haisr (s Familienhaus)

tr familinām o , ~ (r Familienname)

ti fāno, ~ (e Fahne) 1. ti oγ riši ~ is rōt - weis -
krē~, 2. tr̥ kukruts hāt šo ~

tr̥ fāŋ, (r Fang) tes wāro kūtr̥ ~

fāŋo, h. kfāŋo (fangen) jets hew_i_tī kfāŋo ! fiš ~ ,
flīgo ~ , siχ ~ lāso

fāntasīro, h. fāntasīrt (phantasieren)

fār (für) 1. tes is niks ~ tiχ , tes is ~ ti k^cats ,
hāit is šlus , 2. was ~ leit sen tes !

fāro, 1. kfāro (fahren) 1. autō ~ , 2. mit om tsūg ~ ,
3. rād ~ , 4. s kēnt ~ lāso

ti farb , farwo (e Farbe) 1. er hāt o ksonti ~ , tr̥ rok
hāt ti ~ fərlōro , en ali farwošpīlo , 2. ti ~ ā-
maχo

farblōs (farblos)

ti fārxt , ~o (1. e Angst , 2. e Ackerfurche)

ti fār^cārtl , ~o (e Fahrkarte) o ~ lēs

s fārkel^t (s Fahrgeld)

fārleifiχ (vorläufig)

fārpēt , h. fārko pet (vorbeten)

tr̥ fārplā ~ (r Fahrplan)

tr̥ fārpreis (r Fahrpreis)

s fārrād , farrāetr̥ (s Fahrrad)

tr̥ fārsāi (r Fahrschein)

fārseŋo , h. fārsoŋo (vorsingen)

tr̥ fārsus (r Vorschuss)

ti fārt (e Fahrt)

tr̥ fārts , (r Furz, r Kracher) o n ~ lāso

fārtso , h. kfārtst (einen Furz gehen lassen)

s fārtseig , ~o (s Fahrzeug)

tr fārweg (r Fahrweg) tr ~ is štāwix
farwix, (farbig)

ti faerwarei (e Färberei)

s fas, faesr (s Fass) r ~ pīr, tr wai smekt na ~ m ~,
 em ~ to pōto āiślāg

ti fasan, ~ (r Fasan)

ti fasen, (e Fasching) en tr ~ sen ti leit en ti bāndā
 kān

ti fasenstseit (e Faschingszeit)

ti fasen, ~ (e Fassung) 1. tr štā ~ is fon tr ~ raus-
 kfalo, 2. die Naturbezüge eines Soldaten

fast, h. kfast (fasten)

tr fastag, fastaek (r Fasttag)

ti fastseit (e Fastenzeit)

s faesl, ~ (s Fassel)

tr fāt, ~ (r Faden) tr ~ is kris

tr fatr, faetr (r Vater)

s fātrlānd (s Vaterland)

s fātronsr, ~ (s Vaterunser)

ti fāts, ~ (e Fatsche)

faul (faul) ~ wī ~ mišthauf!

faul, i. fār-fault (faulen) tiaep ~ so

faulents, h. kfaulentst (faulenze/r/n)

ti faulentsrei (e Faulenzerei)

ti fāst, fāst (e Faust) mit r ~ āns hī hāw

fext, h. kfext (fechten)

tr fextr, ~ (r Fechtbruder)

ti feig, ~ (e Feige) 1. ~ es, 2. ein Schnippchen
 auf deine Nase !

tr. feigok'afē (r Feigenkaffee)

tr. feigopām, ~ pām (r Feigenbaum)

s feigoplāt, ~ plaetr (s Feigenblatt)

fēiχ (fähig) er is ~ tr̥tsū

feiχt (feucht) ti waeš for,om pēglo ~ maχo

ti feiχtiχkeit (e Feuchtigkeit)

feilo, h. kfeilt (feilen) ti senso must ~

ti feilo, ~ (e Feile)

s feir (s Feuer) 1. s ~ is auskāno , s ~ prent , to

hāfo uf s ~ štelo , uf s ~ lēgo , en s ~ werfo , s

~ āpren , s ~ ausmaχo , s ~ ausleš , ~ kēwo

feiro, h. kfeirt (feiern)

feiriχ (feurig)

feirliχ (feierlich) warom pišt tān hāit sō ~ ?

tr. feirōwat (r Feierabend) ~ maχo

ti feirplatō, ~ (e Feuerplatte) ti ~ hās

tr. feirštā, ~ štāenr (r Feuerstein)

tr. feirtāg, ~ tāek (r Feiertag) ~ haltō

ti feirtsāno, ~ (e Feuerzange) ti ~ is klūtiχ

s feirtseig (s Feuerzeug) mit,om ~ ārauχo

ti feirwānt (e Feuerwand) ti ~ mušmr pal abreišo

tr. feirwerkr, ~ (e Feuerwehr) ti ~ wāro kšwent tā

s fēkfeir (s Fegefeuer)

fekso, h. kfekst (fechseln) en tem sāt weršt net fīl ~

ti fekso, (e Fechsung) ti ~ haeyt fom wetr ab

fēlo, h. kfēlt (fehlen) 1. fon tr̥ šul ~ , nōo metr̥

fēlt, 2. was fēlt r ? mir fēlt niks

tr. fēlar, ~ (r Fehler) to ~ āisēgo , er hāt, n

krōso ~ , n ~ maχo

fēlarhaft (fehlerhaft) tr. klā šreibt ~

fēl̥ər̥lōs (fehlerlos) k^o mens̥ is ~

s felt, feltr̥ (s Feld) 1. turχ s ~ kē~, s ~ akro ,uf
om ~ arwat , 2. s šlaχt~

ti feltarwat, (e Feldarbeit) ti ~ is hāittsutāg nemē~ sō
swer

ti feltflašo, ~ (e Feldflasche) ti ~ hāt al̥weil foļ s̥ai
mešo mit waşr̥

tr̥ felthās, ~ (r Feldhase) to ~ terfmr̥ net al̥weil
šis̥o

ti feltk^ouyl, ~ (e Feldküche) ti ~ hāt kūti fleišsupo
k^ooχt

ti feltpošt (e Feldpost) ti ~ is em krīg maniχsmōl kār
net ā^ok^oom

tr̥ feltwēg, ~ (r Feldweg) tr̥ ~ k^oent prāetr̥ s̥ai

tr̥ fēlkrif, ~ (r Fehlgriff)

tr̥ felthitr̥, ~ (r Feldvogt) to ~ hātmr̥ mit wāts
tālo mešo

s feltijārātek (e Bodenrente, ung. Földjáraadék)

tr̥ feltwēwl, ~ (r Feldwebel)

fen, h. kfono (finden) uftr̥ štrās kēlt ~ , to wēg ~

fenfi (fünf)

fenfjāerix, (fünfjāhrig)

tr̥ fer̥r̥spits, ~ (e Fingerspitze)

fenfk^oerχ, (Fünfkirchen)

fenfmōl (fünfmal)

tr̥ fenfr̥, ~ (r Fünfer) em loṭō wāer kūt o ~

fenfštokiχ (fünfstöckig)

fenfta^osat (fünftausend)

fenfti (fünfte) tr̥ ~ jūli

tr̥ feyr, ~ (r Finger) tr̥ krōsi ~ , tr̥ klāni ~ , siχ ti
~ fər prenɔ , epr̥ uf_{ti} ~ šlāgɔ

tr̥ feyrhūt, ~ hīt (r Fingerhut) iχ k^cān nēr mit_{om}ɔ
~ nāeɔ

tr̥ feyrnāegl, ~ (r Fingernagel) uf_{ti} ~ šawɔ ~
feyrtik (fingerdick) tā is_{tr̥} trek ~

fenštr (finster) tā is sō ~ wī em_ɔ sak, s wert ~

s fenštr, ~ɔ (s Fenster) topti fenštrɔ , ti ~ āišlāgɔ ,
fom ~ raussawɔ , s kēlt peim ~ nauswerfɔ

tr̥ fenštrfligl, ~ (r Fensterflügel) tr̥ went hāt ti ~
ufkrišɔ

s fenštrklās (s Fensterglas) tes is_ɔ tiks ~

s fenštrpret, ~ pretr̥ (s Fensterbrett) s ~ selt_{mr̥} šo
ā_{mōl} āštreiχɔ

ti fenštršeiwɔ , ~ (e Fensterscheibe) ti ~ putsɔ

tr̥ fenštrštok, ~ štek (r Fensterstock) tr̥ ~ is šo_ɔ pišl
fər-fault

fārāniyɔ , h. fārāniχt, siχ (vereinigen) 1. sich mit jm
versöhnen, 2. sich vereinbaren

fāraenrɔ , h. fāraenrt (verändern) 1. ti stem ~ , 2. siχ ~ ,
3. ti štuwɔ ~

fārēdlɔ , h. fārēdelt (veredeln) tɔ wāištok ~

fārfalɔ , i. fārfalɔ (verfallen) ti saχ is fārfalɔ

fārfārɔ , h. fārfārɔ (verfahren) 1. ēr hāt_s kāntsi kēlt
~ 2. siχ ~

fārfaulɔ , i. fārfault (verfaulen) ti aepl ~

fārfaelšɔ , h. fārfaelšt (verfälschen) ɔ onr̥šrift ~

fārfærwɔ , h. fārfærpt (verfärben) tr̥ rok terf siχ net ~

fārfēlɔ , h. fārfēlt (verfehlen) 1. tɔ wēg ~ , tɔ šus ~ ,
2. siχ ~

fərfīrō, h. fərfīrt (verführen) o mātl ~

fərflextō, h. fərfloxtō (verflechten) ali wītō (e Weiden-
gerte) hāt_r fərfloxtō

fərfliūxtō, h. fərfliūxt (verfluchen) ti kantsi wēlt ~

fərfliūxt (verflucht) tes is ~ taiṛ

fərfrañtsō, h. fərfrañtst, siχ (sich fasern, ausfransen)

s k^coptīχl hāt_r siχ fərfrañtst

fərfriō, i. fərfriō (verfrieren) em wentṛ ~ fili

fərfhaftō, h. fərfhaft (verhaften) tṛ k^cunštāwlṛ hāt_n ~
welō

fərfhaltō, h. fərfhaltō (verhalten) siχ , wāst jets, wīš_r

ti tsum ~ hāst

fərfhāndlō, h. fərfhāntlt (verhandeln) etwas vertauschen

fərfhāwō, h. fərfhāwō (verhaugen) 1. epr ~ , 2. s kēlt ~

fərfheirt (verheiratet) iχ pen ~

fərfheksō, h. fərfhekst (verhexen) ēn hen_r si fərfhekst, tes

is wi fərfhekst

fərfhenrō, h. fərfhenrt (verhindern) sī is fərtsāēlō k^comō ,

on hāt_r mi fərfhenrt en_r tṛ arwat

fərfhoṇ rō, i. fərfhoṇ rt (verhungern) en_r tṛ wēlt ~ no
fili

fərfxtō, h. kferχt, siχ (fürchten) er fərfxt siχ fon niks,

net_r āmōl fon_r ti heksō

fərfarliχ (fürchterlich) tṛ šaut ~ aus

ti fēr^cō , fēr^cō n (e Ferien) en_r tṛ ~ fāro_r mṛ uf teitslānd

fərf-jāgo, h. fərfjāgt (verjagen) er hāt sāin sō_r fərfjāgt

fərk^cāfo, h. fərk^cāft (verkaufen) 1. epr was ~ , om lo

mark ~ , on_r o m wērt ~ , 2. siχ ~

fərkāṇō, (vergangen) was wār, is ~

ti farkānoheit (e Vergangenheit) en_{tr} ~

farkeltsgot (vergelt's Gott !) ~ sāgo

tr_o fark'ēr (r Verkehr) uf_{tr} štrās is_o krōsr ~

fark'ert (verkehrt) 1. hāst_{to} rok ~ āk_otsōgo , 2.

alas ~ maχ_o

fark'erts_o, h. fark'ertst (verkürzen) s lēw_o ~ , ti tseit ~

farkes_o, h. farkes_o (vergessen), iχ hep_s kānts ~ , far-

kes_o s net!

farkift_o, h. farkift (vergiften) 1. s eš_o ~ , 2. siχ ~

fark'īl_o, h. fark'ilt , siχ (verkühlen) onr_owēgs hāt_r

siχ fark'ilt

farkleiχ_o, h. farkliχ_o (vergleichen) tes k'ānšt mit niks ~

s farknīg_o, (s Vergnügen) mit ~

fark'oχ_o, h. fark'oχ^t (verkochen) si hāt_{to} kānts_o lat-

wēre_o fark'oχ^t

i. fark'oχ^t, ti plūt_owāršt is kānts fark'oχ^t

farkolt_o, h. farkolt (vergolden) ti nuš_o uf_{to} krišt-

pā_m ~

farkrās_o, h., i. farkrāst (vergrasen) mr_oterf net alas

~ lās_o

farkrāw_o, h. farkrāw_o (vergraben) tes is šo ~ ! das

ist schon vergangen

farkrats_o, h. farkratst (zer / zusammenkratzen) s ksiχ^t ~

fark'upl_o, h. fark'uplt (verkuppeln)

farkwol_o, (verquollen) s faš is ~

fārlāf_o, i. fārlōf_o (verlaufen) 1. fīl tseit is fārlō-

f_o , 2. siχ ~ , māi mōtr hāt siχ en_{tr} šta_of fārlōf_o

fārlā_o, h. fārlā_ot (verlangen) 1. tr_o tāglēnr fārlā_ot

sāi kēlt, tes is tsū fīl fārlā_ot

fərlāsɔ, h. fərlāʂɔ (verlassen) 1. ɛr hāt sǎi hāmɔt ~ ,
ti praut ~ , ti kraft hāt mi ~ , 2. siχ uf was ~ , uf
miχ k'ānst ti ~

fərlāsɔ, (verlassen) iχ pen kants ~

fərlaeyɔ, h. fərlaeyɔrt (verlängern) 1. ɔn rok ~ lāsɔ ,
s lēwɔ ~ , tɔ paʂ ~ lāsɔ

ti fərlaeyɔɔ, (e Verlängerung) fār ti ~ fom paʂ mus
mɔ tsālɔ

fərlēɔ, h. fərlēgt (verlegen) iχ hep mǎin hūt fərlēgt

fərlənɔ, h. fərlent (verlernen) em špitāl hāt r s lāfɔ ~

fərlēwɔ, h. fərlēpt (erleben) 1. iχ hep nɛwɔ em fīl ~
meʂɔ , 2. s k'elt hen si alas fərlēpt

fərlɛtsɔ, h. fərlɛtst (verletzen) 1. iχ he mɔ peim om-
krāwɔ tɔ fūs fərlɛtst, 2. siχ ~

ti fərlɛtsɔɔ, (e Verletzung) ti ~ hāt r iwrštānɔ

fərlīpt (verliebt) sī is ~ , iχ pen en tiχ ~ , pis iwr
ti ɔrɔ ~

fərlīrɔ, h. fərlōrɔ (verlieren) ɛr hāt tɔ šlisl fərlō-
rɔ , tɔ fāid hāt ɔ kompanī fərlōrɔ , iχ hep ti kɔ-
tult fərlōrɔ , s herts ~ , ti hofnoɔ ~ , tɔ krīg ~ ,
mɔ hen niks tsum ~ , s špīl ~ , ti špūr ~ , ti eltrɔ ~ ,
tɔ fərštānd ~ , ɔ wet ~ , ti tsāe ~ , ti hār ~ , s
kwānt hāt ti farb fərlōrɔ

fərlōɔ (verlogen) so ~ !

fərlompt (verlumpt) wī k'ā mɔ sō ~ aussa"ɔ ?

fərlōpt (verlobt) sī is mit em ~

fərlōrɔkē, i. fərlōrɔkāɔ (verlorengelassen) ti sa" is
fərlōrɔkāɔ

fərlōwɔ, h. fərlōpt (verloben) siχ

ti fərlōwɔɔ, (e Verlobung) ~ haltɔ

s fermo, (e Konfirmation)

fermo, h. kfermt (firmen) tr̥ pišōf wil ~ , siχ ~ lāso

fərmayo, h. fərmayt (vermachen)

fərmāst (zerfallen, in Staub zerfallen)

s fərmēgo, ~ (s Vermögen) o ~ erw o , tes k^cošt.o ~

fərmeso, h. fərmes o (vermessen) 1. s felt ~ , 2. siχ ~ ,
beim Messen sich irren

fərmiso, h. fərmist (vermischen) 1. wāi mit waşr ~ , 2.
ti k^cārtl o ~

fərmīto, h. fərmīt (vermieten) s tsemr ~

tr̥ fermketi, ~ (r Firmate)

ti fermkōtl, ~ o (e Firmatin)

fərmūto, h. fərmūt (vermuten) mr̥ k^cān ~

fərnāχlaesio, h. fərnāχlaesit (vernachlässigen)

fərnašo, h. fərnašt (vernaschen) mr̥ k^cent fīl kēlt ~

s ferneis (r Firnis) mit ~ muş mr̥ ti farb ā^cmaχ o

fərnixto, h. fərnixt (vernichten) to fāid ~ , was ~

ti fərnompft (e Vernunft) ti ~ fərlir o

fərnompftiχ (vernünftig) sei toχ ~ !

fərōkliko, i. fərōklik (verunglücken) er is fon tr̥ lātr̥
ronrkfālo , on is fərōklik

fərōrāinio, h. fərōrāini o (verunreinigen) mit tem peχ
hāt r̥ s kāntsi haus fərōrāiniχ t

fərpaxto, h. fərpaxt (verpachten) s felt ~

tr̥ fərpānd (r Verband) 1. tr̥ ~ uf tr̥ wont o , 2. tsu om
~ k^cēr o

fərpaso, h. fərpast (verpassen) to tsūk ~

fərpei (vorbei) 1. ~ kē ~ , 2. s is alas ~ , iχ mēχ t
abwärt o , pis alas ~ is, ti tseit o sen ~ , wō mr̥ no

joŋ wār , s_iis elfi ~

fərpeisə , h. fərpišə (verbeissen) 1. ti šmertsə ~ , 2.

siχ ~ , ti huntə hen siχ fərpišə

fərpənə , h. fərpönə (verbinden) 1. ti augə ~ , 2. ə won-
tə ~

ti fərpenəŋ , ~ (e Verbindung) ər hāt kūti ~

fərpergə , h. fərporgə (verbergen) 1. s ksiχt ~ , 2. siχ ~

fərpesrə , h. fərpešrt (verbessern) 1. s lēwə ~ , 2. siχ ~

fərpflēgə , h. fərpflēkt (verpflegen) ə n krānkə ~

ti fərpflēgəŋ , (e Verpflegung) ti ~ austālə

fərpfušə , h. fərpfušt (verpfuschen) tes kwānt hāt tr

šneitr kūt fərpfušt

fərpīgə , h. fərpōgə (verbiegen) 1. s eišə ~ , 2. siχ ~

fərpītə , h. fərpötə (verbieten) 1. tes fərpīt_iχ tīr , 2.

epr aus ə m haus ~

fərplentə , h. fərplent (verblenden) s liχt k^cān ām ~

fərpliə , i. fərplīt (verblühen) ali plōmə ~ āmōl

fərplūtə , i. fərplūt (verbluten) , h. siχ fərplūt

fərprauχə , h. fərprauχt (verbrauchen) 1. fīl liχt ~ , 2.

ti kleitr ~ , 3. siχ ~

fərprexə , h. fərproχə (zerbrechen)

fərprenə , h. fərprent (verbrennen) 1. s holts , ti k^cōlə ~ ,

ti hekso ~ , mit_r hāsi supə s maul , ti tsoŋə ~ , 2.

nax ə m tōt siχ ~ lāšə , 3. ti sono k^cān ti haut ~ ,

4. iχ wil_{mr} net ti feŋ_r ~

fərprenə , h. fərprāχt (verbringen) ti tseit ~

fərpuslə , h. fərpuslt (verpusseeln)

fərpūfə , h. fərpuft (verderben)

fərputso, h. fərputst (verputzen) 1. s haus ~ , 2. s

kelt ~

fərrātō, h. fərrātō (verraten) 1. epr ~ , 2. siχ ~

fərrauχō, h. fərrauχt (verrauschen) er hāt em lēwō šō

was fərrauχt

fərreχlō, h. fərreχlt (verrechnen) 1. ti šuldō ~ , 2. siχ ~

sī hāt siχ mit om kelt fərreχlt

fərreisō, h. fərrišō (verreissen) tes hemōt is palnet tsum

~ , ti hōsō is fərrišō

fərreiwo, h. fərriwō (verreiben) ti naši šolō k^cā_{mr}

mit i haent šē ~

fərrekō, i. fərrekt (verrecken) er sol ~ !

fərrenkō, h. fərrenkt (verrenken) ti hānt, tō fūs ~

fərriglō, h. fərriglt (verriegeln) ti kārto tīr is fər-

riglt

fərriχtō, h. fərriχt (verrichten) ti nōt ~

fərroštō, i. fərrošt (verrosten) s šloš k^cā_{mr} nemē. tsū-

maχō , s is fərrošt

fərsāfō, h. fərsāft (verschaffen) kelt ~

fərsāgō, h. fərsākt (versagen) ti flento k^cān ~

fərsāχrō, h. fərsāχrt (verschachern)

fərsaltsō, h. fərsaltst (versalzen) 1. ti supō ~ , 2. epr

ti supō ~

fərsā~mō, h. fərsā~mt (versäumen) mit tem hāst niks fər-

sā~mt

fərsāmlō, h. fərsāmlt (versammeln) 1. er hāt kūti leit om

siχ fərsāmlt, siχ ~

ti fərsamlo, ~ō (e Versammlung) ~ abhaltō

fərsa^uō, h. fərsa^ut (versauen)

farsaufo, h. farsöfo (versüfen) er hát sáin fərstand fər-
söfo, s kelt ~

i. farsöfo, sī is en tr tōno (Donau) farsöfo

fəršenkō, h. fəršenkt (verschenken) on hūt ~

fərsetso, h. fərsetst (versetzen) 1. on pām ~ , pflān-
ts ~ , 2. i hewēm ōrfeigo fərsetst

fərsiro, h. fərsiro (versichern) 1. s haus ~ , 2. si ~
lāso

ti fərsiro, ~ (e Versicherung) o lēwslaeγli ~ ,
~ ~ šlišo

fərsilwro, h. fərsilwrt (versilbern) ti k'et ~ lāso

fəršīso, h. fəršōso (verschiessen) to hunt ~

fəršito, h. fəršito (verschütten) s wasr ~

fəršito (verschieden)

fəršīwo, h. fəršōwo (verschieben) ti hoxtseit ~

fəršlāfo, h. fəršlāfo (verschlafen) i hēp ~

fəršlāfo (verschlafen) tū šaust sō ~ aus

fəršlāimō, i. fəršlāimt (verschleimen) sái k'argl is fər-
šlāimt

fəršlāmp (verschlampt) wī k'āmr sō ~ fon tr hām wekkē

fəršlextro, h. fəršlextrt (verschlechtern) si, iro krān-
kot hát si fəršlextrt

fəršleiro, h. fəršleirt (verschleiern) s ksiht fon tr
praut is šē fəršleirt

fəršlepo, h. fəršlept (verschleppen) epr otr was ~

ti fəršlepo, ~ (e Verschleppung) ti ~ is o trauri
sa

fəršlīso, h. fəršlōso (verschliessen) 1. to k'ast ~ ,
s haus ~ , ti tīro ~ , 2. s kelt ~ , en to k'a-
što ~

fəršluk, h. fəršlukt (verschlucken) 1. o pil ~ , 2. ti

ert hat s wasr fəršlukt, 3. ti trāen ~ , 4. si ~
fəršmāxt, i. fəršmāxt (verschmachten) en tr sono mānšt
krāt, must ~

fəršmīr, h. fəršmīrt (verschmieren) 1. ti wiks uf m sūk
kūt ~ , 2. to k'axlōf ~

fəršmīrt (verschmiert) is tes k'ent mit latwēre ~ !

fəršmutst (verschmutzt) tes kwānt is sē ~ !

fəršneit, h. fəršnit (verschneiden) ten rok tēfst net ~

fəršnitsl, h. fəršnitslt (verschnitzern) s holts kānts ~

fəršnupft (verschnupft) sī sen ~

fəršōn, h. fəršōnt (verschonen) iχ hēw n fəršōnt

fəršpalt, h. fəršpalt (zerspalten) s holts ~

fəršpār, h. fəršpārt (ersparen) kēlt ~ , tseit ~

fəršpāet, h. fəršpāet (verspäten) 1. ti frūmes hat r fər-
spāet , 2. si ~

ti fəršpāeto, (e Verspätung) tr tsūk hat ~

fəršpend, h. fəršpent (verspenden) iχ hep niks tūsm ~

fəršper, h. fəršpērt (versperren) epr to wēk ~

fəršpīl, h. fəršpīlt (verspielen) 1. ti tseit ~ , 2. s kēlt
~ , 3. er hat fəršpīlt

fəršprex, h. fəršproχ (versprechen) er hat mr s fər-
šproχ, en ti hānt ~ , epr was ~

s fəršprex, (s Versprechen) ~ s halt

s fəršprexohalt, (e Verlobung)

fəršprits, h. fəršprist (verspritzen) em wāikārt ti
letšti šprits plā štāno ~ , s wasr ~

fəršreiw, h. fəršriw (verschreiben) 1. tr artst hat
was fəršriw , 2. iχ hem i fəršriw

fəršrek, i. fəršrok (erschrecken) s k^cent is fom hunt ~

fəršrek, h. fəršrekt (verschrecken) solšt sī net ~

tr fəršt, ~ (e Ferse) epr uf t ~ tret

tr fərštānd (r Verstand) er hāt t ~ fərlōr, sī is

peim ~ , fom ~ k^com, tā pleipt ām tr ~ štē

fartaex̄tiχ (verdächtig) s k^comt m̄r ~ fōr, ~ i persō

fərštaentiχ, h. fərštaentiχt (verständigen) iχwer n ~

fərštaerk, h. fərštaerkt (verstärken) ti ma^r muš m̄r ~

fərštē, h. fərštān (verstehen) l. hāt mi fərštān ?

wan i ti kūt fərštān hep, epr falš ~ , tes k^cā m̄r net

~ , fərštēšt teits ? fremti šprāχ ~ , er fərštēt

k^cān špas, iχ hep k^c wort fərštān, tā k^cā m̄r sāi

eigan s wort net ~ , 2. er fərštēt niks trfō ~ , er

fərštēt sāi saχ , 3. siχ ~

fərštēχ, h. fərštōχ (verstehen) jn /tot-/ niederste-

chen, ti kelts (e Mücken) hen mi fərštōχ

fərštek, h. fərštekt (verstecken) l. s kelt ~ , 2. siχ ~

s fərštek, (s Verstecken) ~ s špīl

fərštel, h. fərštelt (verstellen) l. er fərštelt sāi

onršrift, 2. siχ ~ , fərštel ti net ! er fərštelt siχ

jō ner

ti fərštelon, (e Verstellung) tes is jō ner ~

fərštemt (verstimmt) s klawīr is šo alt, s is ā šo ~

fərštep, h. fərštept (versteppen) tr šheitr sol s loχ ~

fərštikl, h. fərštiklt (zerstückeln)

fərštōl, (verstohlen) er is ner sō ~ hī k̄āŋ

fərštop, h. fərštopt (verstopfen) l. s loχ ~ , 2. siχ ~

ti fərštopon, (e Verstopfung) sī hāt ~

fərštrāmpfl, h. fərštrāmpflt (zerstampfen)

fərstrēio, h. fərstrēit (verstreuen) s mēl, tō tsukr ~
fərsūdlo, h. fərsūtlt (versudeln) s k^cent hāt siχ fər -
 sūtlt

tr fərsūχ (r Versuch) on ~ maχo, tes wār ner o ~
fərsūχo, h. fərsūχt (versuchen) er sol sái klik ~
 ti fərsūχoη, (e Versuchung) im Gebet : on preη ons net
 en ~

fərsulto, h. fərsult (verschulden) siχ ~
fərswento, i. fərswon (verschwinden) s seili is āfaχ
 fərswon

fərswitso, h. fərswitst (verschwitzen) er hāt s hem o t
 fərswitst, tū pišt āwr fərswitst !

fərswolo (verschwollen) ti fiš sen sō tik ~

tr fərtayt (r Verdacht) er štēt em ~

fərtālo, h. fərtālt (verteilen) ti mōtr hāt tō kulātsō
 fərtālt

ti fərtāloη (e Verteilung) ti ~ wār riχtiχ

fərtāmt (verdammt) tes is sō ~ , fərtāmti saχ

fərtāntso, h. fərtāntst (vertanzen) s kāntsi kēlt ~

ti fərtā^ooη (e Verdauung) er hāt o šlēχti ~

fərtauso, h. fərtaušt (vertauschen) er hāt ti milōn o om
 kukruts ~ welo, si hen sāin hūt fərtaušt

fərtā^o, h. fərtā^t (verdauen) tes is mr šō tsū fēt,
 tes k^cān i net ~

fərtēitiχo, h. fərtēitiχt (verteidigen) 1. ti hām o t ~ ,
 2. siχ ~

ti fərtēitiχoη (e Verteidigung)

fərtēno, h. fərtēnt (verdienen) 1. tes hēw i net fər -
 tēnt ! 2. fīl kēlt ~ , er fərtēnt kūt, wiſl fərtēnt

sī em_o mōnat ? er f_ortēnt no so nēw_o her
tr_o f_ortēnšt (r Verdienst) sī hāt_o ā_o n šēn_o ~ , tes is
māi ~

f_ortērwo, h. f_ortorwo (verderben)_o ūr ~ , siχ ti au-
go ~ , sī wil īri k^cenr_o net ~ , to māgo ~

f_ortērqliχ (verderblich) tr_o fiš is ~

f_ortīfo, h. f_ortīft (vertiefen) 1. to prōn_o ~ , 2. siχ ~ ,
er hāt_o siχ en sāini k_o tā_o f_ortīft

f_ortiχ (fertig) fiks on ~ , s haus is ~ , s frūštuk is ~ ,
iχ pen ~ , er is mit_o r_o arwat ~ , mit_o i mēnts_or (e Mäd-
chen) wert_o m_o nī ~

f_ortiχmaχ_o, h. f_ortiχkmaχ_t (fertigmachen)

f_ortiχpreχ_o, h. f_ortiχk_oprāχ_t (fertigbringen)

f_ortilgo, h. f_ortilgt (vertilgen) to hoχ_o r ~

f_ortl (viertel) en_o nro ~ štond sen_o si tā~

s f_ortl, ~_o (im Keller ein Gefäss zum Weinabfüllen, rund,
aus Holz, mit Eisenreifen beschlagen, links und rechts
je einen Griff)

f_ortō~, h. f_ortō~ (vertun) ti mōtr_o pakt, sī wert_o fīl eir_o ~

f_ortoktr_o, h. f_ortoktr_t (verdoktern) verarzten

tr_o f_ort_orāg, f_ort_orāeg (r Vertrag)_o ~ is_o k^contrakt

f_ort_orāgo, h. f_ort_orāgo (ertragen) 1. māi māgo f_ort_orāgt
tes net, iχ k^cān tī hits net ~ , er k^cān fīl ~ , 2. s
kwānt ~ , 3. siχ ~ , sī ~ siχkūt , sī ~ siχwī
hund_o on k^cats_o

f_ort_orā^o, h. f_ort_orā^t (vertrauen) k^cānšt_o m_o ~ !

f_ort_orē_o, h. f_ort_orēt (verdrehen) 1. er hāt_o m_o to ārm f_or-
trēt, ti aug_o ~ , to hals ~ , to k^cop ~

f_ort_oreiwo, h. f_ort_oriwo (vertreiben) 1. ti tseit ~ ,

fər-treiwo, h. fərtrīwo (vertreiben) 1. ti tšit ~ , 2.

ti šwōwo hāt_{mr} ā fərtrīwo

ti fərtreiwoγ (e Vertreibung) nāχ tr ~ is_{os} ti leit šo

pešr kāγo

fərtrenko, h. fərtronko (vertrinken) s kēlt ~

fərtreto, h. fərtreto (vertreten) 1. ti šūk ~ , 2. on

worm ~

fərtrīso, h. fərtrōso (verdriessen) tes fərtrīšt_{ām}

fərtuft, i. fərtuft (verduften) jets k'ānšt āwr ~ !

fərtušo, h. fərtušt (vertuschen) ti saχ muš_{mr} ~

fərūrteilō, h. fərūrteilt (verurteilen) tsum tōd ~

ferwo, h. kferpt (färben) to šārts ~ , ti hār ~ , ~ lāso

fərwaksō, i. fərwaksō (verwachsen) tr pā_m is sō ~

ti fərwaltoγ (e Verwaltung)

fərwānt (verwandt) er is mit_{enr} ~

ti fərwāntloγ (in der heiligen Messe die Verwandlung)

tr k'erχ_o fātr tūrt šo ~ leitō

ti fərwāntsaft (e Verwandtschaft) onro ~ is krōs

fərweiχō, h., i. fərweiχt (verweichen) s wašr hāt ti sāfo

fərweiχt, ti nūtlo sen fərweiχt

fərwexslō, h. fərwexslt (verwechseln) sī hen ti hīt fər-

wexslt

fərwēno, h. fərwēnt (verwöhnen) ti k'enr terf_{mr} net ~

fərwēnt (verwöhnt)

fərwergō, h. fərworgō (erwürgen, erdrosseln)

fərwerto, h. fərwert (verwerten) alas k'ā_{mr} ~

tr ferwr, ~ (r Färber) tr ~ lāst_{siχ} kūt pētsālō

fərtāgo, i. fərtsākt (verzagen)

fartsāgt (verzagt)

fartsāel , h. fartsāelt (erzählen) 1. ti alti weiwr k'en
nō fīl ~ , 2. fartsāel net !

ferts (vierzehn) en ~ tāek k'om o si

fartseio , h. fartseit (verzeihen) fartsei ! must em ~
ti fartseio (e Verzeihung) om ~ pit

fartsēr , h. fartsert (verzerren) tr hunt fartsert to lom-
p

fartsēr , h. fartsert (verzeihen) s es ~

fertsi (vierzig) er is so ~

tr fertsi , ~ (r Vierziger) s is ~

fertsi (vierzigste) sī is em ~ jār

fartsīr , h. fartsirt (verzieren) ti tort ~

fartsotl , h. fartsotlt (verzotteln) ti hār ~ , wī k'ā mr
sō fartsotlt sāi !

fartsweifl , i. fartsweiflt (verzweifeln) ner net ~

s fartsweifl (e Verzweiflung) s ~ helft niks

fartsweiflt (verzweifelt) tr mār hāt sī fārlāso , jets is
sī ~

ti fartsweiflo (e Verzweiflung) tes hat si for ~ kmaxt

ti fešpr , ~ (e Vesper) ti ~ is alweil em nōmitāg

s fešt , ~ (s Fest) o ~ abhalt

fešt (fest) si ~ halt

feštel , h. feškstelt (feststellen) tes muš i āwr ~

fešthalt , h. feštk'alt (festhalten) si ~ , s k'ent
sol si uf m štrōwāg em štrik ~

feštmax , h. feštkmaxt (festmachen)

ti fešto (e Festung) ti alti ~ en ofan

s fet , feti (s Fett) nem s ~ ronr fon tr sup , šneid
s ~ fom fleiš weg

fet (fett) er tərɸ net ~ s̥ai, er is tik on ~ , siχ ~
fresɸ , ~ kʰoxɸ , ti saʰ is s̥o ~

fetiχ (fettig) ti supɸ is ~

tr̥ fetr , ~ (r Vetter) tr̥ tōni ~

ti fetr , fetɸ (s Feder) 1. ti ~ tsum šreiwo , 2. ti
fetɸ en tr̥ tuχɸt, on em polštr̥ , 3. en tr̥ ūɸ is ti
~ hī ~

tr̥ fetrowāgɸ , ~ wāgɸ (r Federwagen)

fetriχ (federig)

tr̥ fētrštil , ~ (r Federstiel)

s fetrweis (s Federweiss)

tr̥ fetrwiš , ~ (r Federwisch)

tr̥ fetsɸ , ~ (r Fetzen) tes is nərɸ ~ papīɸ , nāihā-
wo , taš ti ~ flīgɸ !

tr̥ fiākr , ~ (r Fiaker) wū sen šo ti ~ !

ti figūr , ~ (e Figur)

s fīχ , fīχɸ (s Vieh) 1. ~ haltɸ , arwatɸ wīɸ ~ , 2.
tu ~ !

s fiχtɸholts (s Fichtenholz)

tr̥ fiχtɸpā-m , ~ pāem (r Fichtenbaum)

fiks (fix) ~ on fertiχ

tr̥ fiksli (Wein mit einer rötlichen Farbe)

fīl (viel) ~ k̥elt, ~ klik, er hāt ~ sorgɸ , tes is ~
uf āmɸl , iχ muš ~ arwatɸ , sō is s ~ pešɸ , sī hāt
~ erlēpt , tes kʰōšt ~ , ~ wišɸ

filɸ , h. kfil̥t (füllen) s klās ~ , wai ~

ti filfetr , ~ (e Füllfeder) mit r̥ ~ šreiwo

tr̥ film (r Film) tes wārɸ lāyweiliχɸ ~

filrlei (vielerlei) s kwānt spīlt en ~ farwɸ

fīlseitīx (vielseitig) s_{is} v ~ r mens

s filts (r Filz)

tr_o finānts, ~ v (r Finanzwachmann)

fīr (vier) m_r sen onsri ~ i , tsu firt , om fīri, ti ūr
šlākt ~ i, ~ jār lā ŋ , on_r ~ aug v , uf_{ali} fīri kē ~

fīr v, h. kfīrt (führen) 1. peim šrei v em k^cent sāi hānt
~ , tur_x s torf ~ , tr_o wēk fīrt en wāikārt v , tsum altār
~ , hā m ~ , 2. v kšaeft ~ , krīg ~

tr_o fīrər, ~ (r Führer)

tr_o fīrər, ~ (r Vierer) er hāt en tr_o lotrī on ~

tr_o fīrərsai, ~ (r Führerschein)

fīreki_x (viereckig) tr_o tiš is ~

fīrhonrt (vierhundert)

fīrjāeri_x (vierjährig) s roš is ~

fīrmōl (viermal) er kēt tāegli_x ~ en k^cel_r

ti fīro_ŋ, (e Führung) en tēr v krōš v štat prau_x m_r v ~

fīrštēki_x (vierstöckig) s haus sol ~ wēr v

fīrštēmi_x (vierstimmig) ti k^cen_r se_ŋ v ~

firt (viert) tsum ~ he m_r k^cārtlt

fīrtā^asat (viertausend) sī fōrtēt ~

firti (vierte) si wōn v em firt v haus

tr_o fīš, ~ (r Fisch) ~ eš v , ~ fā ŋ v , er lēpt wī tr_o ~
em waš_r, tr_o ~ wil šwem v , er is štom wī v ~

fīš v, h. kfišt (fischen) en tem waš_r k^cā m_r kūt ~

s fīšēl (s Fischöl)

tr_o fīškāl, ~ v (r Advokat , r Fiskal) tsum ~ kē ~

tr_o fīšmark (r Fischmarkt) uf_m ~ krikšt ti fīš pili_x r

s fīšnets (s Fischnetz)

tr_o fīš_r, ~ (r Fischer) tr_o ~ hāt hāt on krōš v fā ŋ

s fistorf, ~ terfr̥ (s Fischdorf)

ti fišsul̥ts (e Fischsulz) ti ~ is saltsiχ

tr̥ fištal, fištael̥ (r Viehstall) ti pūw̥ hen em ~
kšlāf̥

ti fišfeil̥, ~ (r Handbogen)

s fiwr̥, ~ (s Fieber) er hāt ~

tr̥ flaks (r Flachs, r Lein)

ti flām̥, ~ (e Flamme)

ti flaš̥, ~ (e Flasche)

tr̥ flēgl̥, ~ (r Flegel) is tes̥ ~ ! ein grober Kerl

fleyxt̥, h. kfloχt̥ (flechten) k'orb̥ ~ , ~ rūt̥ ~

s fleiš̥ (s Fleisch) ~ eš̥, er is ā aus ~ on plūt,

s wilti ~ , ~ māl̥

ti fleišfarkift̥ (e Fleischvergiftung)

tr̥ fleišhakr̥, ~ (r Fleischhacker) tsum ~ kē~

fleisiχ (fleissig) ti šwōw̥ sen hāit no ~

ti fleišmaš̥, ~ n̥ (e Fleischmaschine)

ti fleišpānk̥, ~ paenk̥ (e Fleischbank)

ti fleišsup̥, ~ (e Fleischsuppe) peim šlayxt̥ is ti ~ kūt

tr̥ Fleištāg̥, ~ tāek̥ (r Fleischtag)

tr̥ flek̥, ~ (r Fleck) er k'omt net fom ~

flekiχ (fleckig)

s flen̥, (s Weinen) s ~ helpt tā niks

flen̥, h. kflent̥ (weinen)

flenk̥ (flink)

ti flent̥, ~ (e Flinte)

ti fletrmaus̥, ~ mais̥ (e Fledermaus)

flīg̥, i. kflōg̥ (fliegen) 1. mit einem Flugzeug ~ ,

2. ti ta"wo ~ , 3. aus einer Stellung ~

ti flīg , ~ (e Fliege) ti ~ sen em somr kwaltāetiχ
s flīg papīr (s Fliegenpapier) s ~ is šo trukot, tā
pleiw^o ti flīg^o nemē^o pik^o
tr^o flīg trek (r Fliegendreck)
tr^o flīgl , ~ (r Flügel) tr^o tīr ~ , tr^o fenstr^o ~
tr^o flīgr , ~ (r Flieger) s Flugzeug
flik , h. kflikt (flicken) 1. ti sūk ~ , ti hōs^o ~ , 2.

Liebelei treiben

flisiχ (flüssig) s ~ i waşr
s flīspapīr (s Fliesspapier) en^o s ~ āiwikl^o
tr^o flō , flē^o (r Floh) iχ hep^o n ~ , tr^o ~ peist
tr^o flos , fleş (s Floss)
flot (flott) ~ lēw^o
tr^o flūgplats , ~ plaets (r Flugplatz)
s flūgtseig , ~^o (s Flugzeug)
s flūχ^o , (s Fluchen) s ~ k^o ān^o r siχ net abkwēn^o
flūχ^o , h. kflūχt (fluchen) hergot^o tōnrwētr^o , paş^o m^o , tū
hund, tū witiχr^o (ung. bassza meg...)

tr^o flus (r Fluss)

ti flūt , ~ (r Fladen) ~ pak^o , krompīr^o flūt^o , eine

Art Fladen aus Mehl, Kartoffeln und Fett

tr^o fōgl , fēgl^o (r Vogel)^o luštīχr^o ~ , frei wī^o ~

s fōglei , ~ eir^o (s Vogelei)

s fōglnešt , ~ nešt^o (s Vogelnest)

tr^o foktmek , ~ (r Packan, r Scherge, ung. fogd meg)

fol (voll) 1. aus ~^o m herts, mit ~^o r kraft, 2. ^o ~ s

jār^o , ^o ~ i štond , ^o ~ i tsāl , 3. er hāt ~ i pak^o , ^o ~ i

šisl^o pōn^o sup^o , on krūg ~ wāi, t^o krūg ~ maχ^o , tr^o wāg^o

is ~ , iχ hep ti nās ~ , 4. ^o ~ s ksiχt, 5. ^o hānt ~ kelt,

on lefl ~ salts, er is ~ mit šuldo, er hāt to k'op
~, o klās ~ wāi

folfilo, h. folkfilt (vollfüllen)

folg o, h. kfolgt (folgen) s k'ent muš ti eltro ~

foljaeriy (volljährig)

s folk, felkr (s Volks) s teitsī ~

ti folksfarsāmlon, ~ o (e Volksversammlung) iχkē ~ ā tsu
tr ~

tr folksklāw o, ~ (r Volksglaube) tes is ner sō o ~

ti folkskunšt (e Volkskunst) ti ~ šterpt sō lā ŋ sām
aus

s folkslīd, ~ lītr (s Volkslied)

ti folksmūsiy (e Volksmusik)

ti folkssūl, ~ sūl o (e Volksschule)

ti folkstrayt, ~ o (e Volkstracht) ti leit lēgo ti ~
šo ab

tr folkswāgo (r Volkswagen)

folmax o, h. folkmaxt (vollmachen) to āmpr ~

ti folmiliy (e Vollmilch)

tr folmō ~ (r Vollmond) hāt is ~

s folplūt (s Pferd, s Vollblut)

folšito, h. folkšit (vollgiessen)

folštaentiy (vollständig)

tr foltrefr, ~ (r Volltreffer) s wāer kūt o ~

foltsigo, h. folk o tsogo (vollziehen) to tsigr ~

fom (von) 1. tr riχtr ~ waškut, ti leit ~ teitslānd, 2.

~ hen o, ~ triwo, ~ ow o, ~ on o, ~ lenks, ~

reχts, ~ pāj o (Baja), ~ tīr wil i niks mē wiš o,

er is fom torf, si hen ~ ēm kšproχ o, er wāš ~ niks,

3. tr̥ tsūk k'omt ~ tsāwal (Csávoly), 4. er is ~ was-
kut, 5. ~ āfāy pis tsum ent, ~ aχtseni mešo sī āiruko,
~ mīr aus, ~ mǎrgāts pis āwats, 6. ānr̥ ~ ons, 7. sǎi
prīf fom ēršto jūni. 8. tes is ~ kront aus fals

fond, (vorn) ~ on hen niks

s fontament (s Fundament) s ~ auskrāw, s ~ lēg

for (vor) 1. ~ sǎim tōd hāt_r nō ā testament kmaχt, pār
minūt ~ tswelfi, 2. er hāt_s ~ aug, iχ sāem_mix
~ tīr, ~ tr̥ tīr štē~, ~ tr̥ štat, 3. ~ frāit
laχ, 4. tes k'omt for_s kriχt, er stelt siχ ~ ti
tīr, 5. ~ hoγ_r šterw

foraus (voraus) mušt em ~ tsāl

fōrfīr, h. fōrkfīrt (vorführen) s roš ~

fōrhalt, h. fōrk'alt (vorhalten) 1. saktīχl ~, 2.

epr was ~

tr̥ fōrhāy (r Vorhang) tō ~ muš_mr šo auswaes

fōrher (vorher) n tāk ~ sak_s_mr

fōrhō, h. fōrk'at (vorhaben) 1. n šārts ~, 2. was hašt
fōr?

fōriχ (vorig) en_tr̥ fōriχ wox

fōriwr (vorüber) tes hāt_r ~

fōrkeštr (vorgestern) ~ wār sī pei ons

fōrk'om, i. fōrk'om (vorkommen) 1. tes sol āwr nemē ~ !

2. tēr k'omt_mr sō pek'ānt fōr, 2. sī is mit_m k'ent
sō ~ (sie hat ein Beikind)

ti fōrkrīgstzeit, ~ (e Vorkriegszeit)

fōrlās, h. fōrklās (vorlassen) peim āik'āfo epr ~

ti form (e Form) ti tōrt hāt sēni ~

fōrmaχ, h. fōrkmaχt (vormachen) 1. mr̥ muš_ē ēršt alas ~,

2. mīr prauχšt niks ~

tr̥ fōrmitag (r Vormittag) tr̥ ~ is frei

ti fōrmitr̥naxt (e Vormitternacht)

fōrmōl , h. fōrkmōl (vormalen) epr̥ was ~

tr̥ fōrmont, ~ (r Vormund)

s formulār, ~ (s Formular) s ~ ausštel

fōrnēm (vornehm) v fōrnemi fra

fōrpereit , h. fōrpereit (vorbereiten) l. s krētseik

tsum k'ox ~ , 2. siχ uf v prīfoη ~

ti fōrpereiton , ~ (e Vorbereitung) ti ~ uf v hoχ -

tseit is šē~

s fōrpilt (s Vorbild) tr̥ heiliχi antōni is v ~

fōrpreη , h. fōrk v prāχt (vorbringen) er hāt s m̥r witr̥

fōrk v prāχt

tr̥ fōrrāt (r Vorrat) fom mēl muš m̥r ~ hō~

fōrruk , i. fōrkrukt (vorrücken) l. mit v m štūl v pišl

~ , ti sultāt v meš v ~

fōrš , h. kforšt (forschen)

ti fōrsiχt (e Vorsicht), ~ !

fōrsiχtiχ (vorsichtig) sei ~ ! tā k'ā m̥r net ~ knoη sāi

fōršiwd , h. fōrkšōw (vorschieben) t v rigl ~

tr̥ fōrślāg , fōrślāeg (r Vorschlag) er hāt v n kūtv ~

fōrślāgv , h. fōrkšlāgv (vorschlagen) iχ wer em ~

fōršpīl , h. fōrkšpīlt (vorspielen) tes k'ānšt epr̥ ānšt

~ , einreden

fōršreiwd , h. fōrkšrīw (vorschreiben) l. šreip no v nul

fōr, 2. solšt m̥r niks ~

tr̥ fōrštānd (r Vorstand) tr̥ ~ em kmāhaus

fōrštelo , h. fōrkštelt (vorstellen) l. epr̥ ~ , 2. štel tr̥

mōl fōr ! 3. siχ ~

ti fōršťeloŋ (e Vorstellung) ti ~ is om aχt ūr

fōršťreko, h. fōrkšťrekt (vorstrecken) k'elt ~

fort (fort) iχ kē ~ , wī lāŋ wāršť ~ ? ~ aus māini
augo !

tr̥ fōrteil , ~ o (r Vorteil) tsu sām ~ hāt_r siχ fər-
aenrt

fortfāro, i. ~ kfār o (fortfahren) m_r fār o hāt no fort

fortjāgo, h. ~ kjāgt (fortjagen) fon_tr hām ~

fortk'omo, i. ~ k'om o (fortkommen) iχ wēr mit_r ārwat
šo alā ~

fortlāfo, i. ~ klōf o (fortlaufen)

fortlāso, h. ~ klās o (fortlassen) iχ wēr ti net ~

fortnemo, h. ~ knom o (fortnehmen)

tr̥ fōrtrāg (r Vortrag) o n ~ halt o

fōrtreiwo, h. ~ k o triw o (vortreiben) ti ūr ~

fortśiko, h. ~ kśikt (fortschicken)

fortślāgo, h. ~ kślāg o (fortschlagen) siχ ~ , er muš siχ
alā ~

fortślepo, h. ~ kślept (fortschleppen)

forttrāgo, h. ~ k o trāg o (forttragen)

forttreiwo, h. ~ k o triw o (forttreiben)

fortwerfo, h. ~ kworf o (fortwerfen)

forwaerts (vorwärts) mit_r arwat k'omt m_r ~

fōrwerfo, h. fōrk worf o (vorwerfen)

tr̥ fōrwurf (r Vorwurf) epr o n ~ maχ o

fōrtseigo, h. fōrk o tseigt (vorzeigen) ti k'ārtl o ~

s fōrtsemr, ~ o (s Vorzimmer) s ~ is klā ~

ti fots, ~ o (e Ficke) hunts ~ o

s frāgo, (s Fragen)

ti frayt, (e Fracht) ti ~ austsāl

tr frāi (r Verein) en ~n ~ āitret

tr frāid, ~o (r Freund) 1. altr ~ , er hāt ~n kūto ~ ,

2. Verwandte

ti frā'din (e Freundin) er hāt ~

ti frā'tšaft (e Freundschaft) 1. er k'ert tsur ~ , 2. e

Verwandtschaft

frānkfurt (Frankfurt)

frānkreix (Frankreich)

tr frānts (Franz)

ti frāntso, ~ (e Franse)

tr frāntsiškānr, ~ (r Franziskaner) en pāj (Baja) wār

fīl ~ , hāt hāst no ti ā k'erχ ti ~ k'erχ

frāntsēsiš (französisch) uf ~

tr frāntsōs, ~o (r Franzose)

tr frāntsprānto wāi (r Franzbranntwein) mit ~ ti hāt

āireiw

ti fra" , frāw (e Frau) o jōji ~ , o alti ~ , knetiχi ~

tr fra"o partst (r Frauenarzt)

tr fra"o hūt, ~hīt (r Frauenhut)

tr fra"o mātł, ~ (r Frauenmantel)

tr fra"o tåg (r Frauentag)

ti fra"o trayt, ~o (e Frauentracht)

tr frats, ~o (r Fratz) so ~ !

freχ (frech) sei net sō ~ ! pišt tū ~ !

frei (frei) 1. o ~ r plats, k fre'štonđ hēw i net,

~ lēw , er is no ~ , 2. fre' r a'trit

ti freiheit (e Freiheit) ti ~ is fīl wert

freiwił (freigebig)

s frēilo, ~ (s Fräulein)

freili (freilig)

s frej (s Freie) ens ~ kē~

freispre, h. freikšprox (freisprechen) s krixt hāt, n
freikšprox

ti frēito, ~ (e Freude) mit ~ hāt, r, s kmaxt

tr freitāg (r Freitag)

freiwił (freiwillig) sī is ~ k'om

frēli (fröhlich) ił wentš, eił ~ i feirtāek

fremt (fremd) frēmti šprox, er is tā ~

s fres, (s Fressen)

fres, h. kfres (fressen) 1. ti sa" ~ kūt, 2. er
frest wī, wolf, 3. sī frešt tr neid

ti fresrei (e Fresserei) hoxtseit is alweil ~

tr fresr, ~ (r Fresser)

tr fres-sak (r Fressack) tes is, ~

tr frīdo, (r Frieden) en ~ lēw, lāš, ~ on
āniłk'eit

tr fridri (Friedrich)

frīr, h. kfōr (frieren) ti fīš ~ mr

fris (frisch) hāt is ~, fris, s prōt

ti frisūr, ~ (e Frisur)

tr frīthōf (r Friedhof, r Kirchhof)

frō~ (froh) ił pen ~, k'ānšt ~ sái

ti frōg (e Frage) tes k'omt net en ~, wī ti ~, sō

ti āntwort, tes is ner, ~

frōg, h. kfrōgt (fragen) 1. ił frōg ti, fon epr was ~,

wen_i ~ tērf, tr teifl frōgt net tr_nāχ, 2. om aus-
k^comft ~, 3. siχ ~

s frōgo, (s Fragen)

tr frōgo pōg_o, ~ (r Fragebogen) o n ~ ausstelo

ti front (e Front) 1. ti fōtr ~, 2. ti ~ em krīg

tr frontsultāt, ~o (r Frontsoldat)

tr fros, fres (r Frosch) er plāst siχ uf wīo ~

ti frū~ (e Früh) pis en_ti ~, en tr ~, fon tr ~ pis
āwats

frū~ (früh) morg_o ~, ~ šterw_o, ~ ufšteig_o, frīr

ti fruxt (s Getreide) ti ~ āifīro, ti ~ trešo

s frūjār (s Frühjahr) em ~

frukt (verrückt) 1. epr ~ maχ_o, tū pišt jā ~ ! 2. tes
is_o frukti k^cū~, frukti k^cap_o

ti frūmes (e Frühmesse) s_hāt en_ti ~ šo āiklit_o

s frūštuk (s Frühstück) ēntr (früher) wār_s ~ uf_o m

felt : špek on prōt on sa^uri ōmārk_o (Gurken)

frūštuko, h. kfrūštukt (frühstücken) k^com ~ !

fūftseni (fünfzehn)

fūftsiχ (fünfzig)

ti fūgo, ~ (e Fuge) ti ~ an der Wand, am Holz

ti fūxtl, ~o (e Weidenrute)

fūxtlo, h. kfūxtlt (mit einer Weidenrute in der Luft herum-
schlagen)

tr fuks, fiks (r Fuchs) 1. o šla^ur ~, 2. Pferd

fukso, h. kfukst (sticheln , Niederdeutsch : fuchsen)

ti fuksjajt (e Fuchsjagd)

s fuksloχ, fuksleχ_r (s Fuchsloch)

fuksrōt (fuchsrot)

tr fukšwānts (e Fuchsschwanzsäge)

ti fūr , ~ o (e Fuhre) o ~ sāt

tr fūrman , fūrmaenr (r Fuhrmann, Fuhrleute)

furytpār (furchtbar) er hāt ~ āšt

tr fūs , fīs (r Fuss) er hāt, on nāso ~ , epr tsu ~ fa-

lo , fom k'op pis tsum ~ is, r kūt ā-kōtsōgo , iχ pen

tsu ~ , epr uf, to ~ tret, mit, om lenko ~ ufštē,

siχ mit haent on fīs wēr o

fuš o, h. kfušt (fuschen)

ti fūšorei (e Fuschelei)

s fūseis o, ~ (s Fusseisen)

tr fūshēwl , ~ (r Fusshebel)

tr fūslapo , ~ (r Fusslappen)

tr fūspal (r Fussball) ~ špīlo

tr fūspalšūk , ~ šīk (r Fussballschuh)

s fūspāt (s Fussbad) o ~ nēm o

tr fūspōt o, ~ (r Fussboden) to ~ klāntsiχ maχ o

ti fūssōl o, ~ (e Fußsole) ti ~ prent, mr

tr fūstrit (r Fusstritt)

tr fūswaermr , ~ (r Fusswärmer)

s futr (s Futter) 1. krēns ~ , 2. s ~ em kwānt

fūtro , h. kfūtrt (füttern) s fiχ ~

s futrāž (s Grünfutter)

ti futrñātl , ~ o (e Futternadel)

ti futrrīw o, ~ (e Futterrübe)

H

tr hāf , ~ (r Hafen) 1. tr ~ für das Schiff, 2. tr
~ tsum k^cox

ti hāf štāt , ~ staet (e Hafenstadt)

tr hāf tekl , ~ (r Hafendeckel)

s hāi (s Heu) s ~ māē , ~ maχ

ti hāikāwl , ~ kāwl (e Heugabel)

tr hāipōt , ~ (r Heuboden) uf m ~ šlāf

tr hāišnup (r Heuschnupfen)

hāit (heute) 1. pis ~ , ~ frū , hāit morg , ~
āwats, fon ~ ā , fon ~ pis morg , ~ mīr, morg tīr,
~ rōt, morg tōt , 2. ~ sen ti leit kants ānršt

ti hāitrišt , ~ (r Heuschober)

hāittsutāk (heutzutage)

tr hāk , ~ (r Haken) tā is tr ~ ! (dāsitzt der Haken!)

hāk , h. k^cakt (hacken) 1. em kārto ~ , 2. holts ~

ti hāk , ~ (e Hacke) 1. ti ~ für den Garten, 2. ti
holts ~

ti hakmašē , hakmašēn (e Hackmaschine)

tr haks , ~ (e Hachse) weg mit tāim ~

tr hakštōk , hakštek (s Hackstock)

halp (halb) s is ~ firi, om to halw preis , uf m hal-
w wēk, sō ~ on ~ , 2. mit halw kraft

tr halpaerml , ~ (r Halbärmel)

ti halpensl, ~ (e Halbinsel)

s halpjār (s Halbjahr)

halpjaēriχ (halbjährig)

halpk_oprōt_o (halbgebraten)

halplēr (halbleer)

tr̥ halpsūg, halpsīk (r Halbschuh)

halpwēks (halbwegs)

tr̥ hals (r Hals) 1. tr̥ ~ tūt_{mr} wē~, epr̥ om_{t_o} ~ fāl_o,
siχ t_o ~ preχ_o, tr̥ ~ fon_{tr̥} flāš_o

ti halskrānk_ot (e Halskrankheit)

s halstūχ, halstīχ_{r̥} (s Halstuch)

s halswē~ (s Halsweh)

ti halt (e Viehherde)

halt_o, h. k^calt_o (halten) 1. en_{tr̥} hānt ~, 2. em hōf
k_otsīfr̥ (Geflügel) ~, r̥ ārēt (Rede) ~, 3. s
ksets (Gesetz) ~, was em k^cop ~, s maul ~,
halt_s maul ! ortnoγ ~, s wort ~, 4. iχhalt mit,
5. iχ halt niks fon_{ēm}, 6. tr̥ tsūk halt, 7. siχ ~,
8. ti wāršt (Wurst) wert net ~

tr̥ hāmbār, ~ (r Kornspeicher , ung. Hombár)

hā~mfār_o, i. ~ kfār_o (heimfahren)

hā~mfen_o, h. ~ kfon_o (heimfinden)

hā~mfīr_o, h. ~ kfīrt (heimführen) _o māt_{l_o} ~

hā~m hōl_o, h. ~ k^colt (heimholen)

s hāmili, ~ (s Milchkalb)

hā~mkē~, i. ~ káγ_o (heimgehen)

s hāml, ~ (auch: s hāmili) (r Hammel)

hā~mlās_o, h. ~ klāš_o (heimlassen)

hã~mnēm°, h. ~ knóm° (heimnehmen)

tr hãmr, ~ (r Hammer)

tr hãmrštok, hãmrštek (r Hammerstock)

hã~mšik°, h. ~ kšikt (heimschicken)

hãmštr°, h. k'ãmštr̥t (hamstern)

hã~msūχ°, h. ~ ksūχt̥ (heimsuchen) besuchen

hã~mtrāg°, h. ~ k°trāg° (heimtragen)

hã~mtreiw°, h. ~ k°trīw° (heimtreiben)

s hã~mwē (s Heimweh) er hāt_s ~

tr hã~mwēk (r Heimweg)

hã~mtsīg°, i. ~ k°tsōg° (heimziehen)

hã^mštsūs (heimzu) er kēt šō ~

s haentwaeš° (s Händewaschen)

tr hãnf (auch hãmf), (r Hanf)

ti hãnf /hãmf/ rēts°, ~ (Man schlug einen Holzpflöck

ins Wasser, band die Hanfbündel daran, das hiess ti ~)

s hãnf/hãmf/werk (s Hanfwerg)

ti hãnt, haent (e Hand) ti ā ~ , er hāt° leiχti ~ ,

ti reχti on ti lenki ~ , ti šē (schöne) ~ , ~ en ~ ,

ti ~ kēw° , was en ti ~ kēw° , on tr̥ ~ fīr° , mit

haent on fīš , epr̥ uf ti ~ sa° , aus tr̥ ~ kēw° ,

aus tr̥ ~ fr̥š° , en ti ~ nēm° , onr tr̥ ~ was k'āf° ,

epr̥ ti ~ truk° , ti haent en to šōš lēg° , ti ~ ens

fei:r lēg° , siχ ti haent waeš° , ā ~ waešt ti ānr,2.

aus tr̥ ~ špil°

ti hãntarwat (e Handarbeit)

ti hãnthēw°, ~ (r Bügel)

hãntīr°, h. hãntīrt (hantieren)

tr hãntk°orb, hantk°erb (r Handkorb)

ti hāntkranāt, ~o (e Handgranate) o ~ werfo

tr̥ hāntl (r Handel) tr̥ ~ kēt uf, om tāntlmark (Tandelmarkt)

hāntlo, h. k^cāntl̥t (handeln) tauschen, hāntl_omr̥!, tauschen wir!

tr̥ hāntlār, ~ (r Handlanger) tsum pa^uo prauχ_omr̥ fīl ~

tr̥ hāntlē, ~ (r Handleh) tes is for to ~

ti hāntsāg, hantsāek (e Handsäge /

ti hāntsrift (e Handschrift) tes is sái eig_oni ~

ti hānttaso, ~ (e Handtasche)

s hānttūχ, hānttiχ_o (s Handtuch) s ~ is šo trekv̥t

tr̥ hānt^uerkr, ~ (r Handwerker) ti ~ sen háit teir̥

tr̥ hānts (Hans)

s hāpl, ~o (ein Krautkopf)

haptay, (habt Acht ! öst.), (stillgestanden ! dt.) ung.

hapták, en ~ 'štē~

s hār, ~o (s Haar) šwartsi ~, plonti ~, kra^ui ~,

weiši ~, ~ waks_o lās_o, ~ šneito

hāriχ (haarig) unrasiert

ti harmanī, ~o (s Harmonika)

s harmōnium (s Harmonium)

ti hārnātl, ~o (e Haarnadel)

tr̥ hārnist, ~o (r Hornist)

ti hārperšto, ~ (e Haarbürste)

s hārsneito (s Haarschneiden)

hart (hart) 1. o harti haut, harts holts, harti nuš_o (Nuss),

er hāt o n hart_o štūl, ~ lig_o, 2. harti ārwat, harts

lēw_o, harti tseit, 3. er hāt o n hart_o k^cop, 4.

harts pröt, sī hāt_o harts herts, harti strāf, 5. hartr̥

wentr̥

hartnaeki (hartnäckig) sī hāt ~ ausk'alt

ti hārwārtsl, ~ (e Haarwurzel)

s hārwassr (s Haarwasser)

s hārwaes'o (e Haarwäsche) ali sontāek is ~

hās (heiss) ~ s wasr , m_r est ti sup_o net sō ~ , wī
sī k'ox't wert

tr has (r Hass) mit ~ m ~ k'omt m_r net weit

tr hās, ~ (r Hase) t_r špre_ŋ t_{wi} ~

hās'o, h. k'äst (hassen) sī hāst_{mi}

hās'o, h. k'ās'o (heissen) 1. wī hāst? i_x hās frānts,

2. s hāst..., wī s hāst, wī hāst_s uf teitš ? tes hāst
niks, was sol_s ~ ?

ti hās'o jaxt (e Hasenjagd) uf_{ti} ~ kē~

s hās'o prōt (s Hasenbrot)

ti hāslnus'o (plur. e Haselnüsse)

tr haspl, ~ (e, r Haspel) 1. e Haspel , 2. jemand, der
überstürzt, voreilig, haspelig handelt)

ti hāstāi (e Hauswirtschaft) ung. háztáji gazdaság

ti hāstāimīwelēs (e Hofstelle - Anbauung) ung. háztáji
művelés

hāt (also, na, nun, wohl, ung. hát)

hā'o, h. k'āw'o (hauen , schlagen)

tr ha"fo, ~ (r Haufen) 1. ti štēnr uf_o n ~ lēgo ,
o n ~ kelt, 2. o ~ leit , 3. o ~ trek

tr ha"ptmān (r Hauptmann)

tr ha"ptplats (r Hauptplatz)

ti ha"ptpošt (e Hauptpost)

ti ha"ptsax (e Hauptsache) tes is ti ~

ti ha"ptstat (e Hauptstadt)

s haus, haisr (s Haus) 1. s naexšti ~ , ~ mit kārto .

2. s ~ hīto , tr_ohām (zu Hause) , 3. s šnek (Schnecke) ~ , er is fon ~ aus reix

ti hausarwat (e Hausarbeit)

ti hausfrau, ~ o (e Hausfrau) sī is o kūti ~

tr_o haushalt (r Haushalt)

haushōχ (haushoch)

tr_o haushunt, ~ o (r Haushund)

tr_o hausplats , ~ plaets (r Hausplatz) tr_o ~ is teir

s hausprōt (s Hausbrot)

tr_o haussūk , ~ sīk (r Hausschuh)

s haustōr, ~ tīr o (s Haustor)

ti haut, hait (e Haut) 1. naš wero pis uf ti ~ , ~ on pānr (Knochen) , 2. ti ~ uf tr_o miliχ , 3. s Fell

ti hautsalwo , ~ (e Hautsalbe)

ti hautšūpo , ~ (e Hautschuppe)

ti ha^wo , ~ (e Haube) e Haube eines Säuglings

tr_o hawr (r Hafer) ti roš frešo to ~ ken

ti hawrfloko (e Haferflocken)

hātso , h. k^cātst (heizen) 1. er hātst mit holts, 2. tr_o ōfo hātst kūt

ti hātsoη (e Heizung)

tr_o hātsr , ~ (r Heizer)

ti hē~ (e Höhe) en ti ~ kē~

hēfliχ (höflich) s is o ~r mān

ti hēfliχk^ceit (e Höflichkeit)

hefto , h. k^ceft (heften) im Weingarten die Triebe aufbinden

ti hexl , ~ o (e Hanfschwinge)

ti hexlpānk , ~ paenk (e Hechelbank)

hēxr (höher)

hēxštens (höchstens)

heikliχ (heiklig) sei net so ~ !

tṛ heilānd (r Heiland)

heiliχ (heilig) tṛ ~ i keišt, ti ~ i šrift, ti ~ i

trei k^cēniχ, foṛēm is niks ~

tṛ, ti hēliyi (r, e Heilige)

ti heimat, auch ti hām ot (e Heimat) en tṛ ~ is s šē~

heir (heuer)

heiro, h. k^ceirt (heiraten) en s ānri torf ~

ti heiro t, ~ o (e Heirat)

heiriχ (heurig)

hækl o, h. k^cækl t (häkeln)

ti hækl nāt l, ~ o (e Häkelnadel)

tṛ hekr (r Schluckauf) er hāt to ~ (hixen)

ti heks, ~ o (e Hexe) alti ~ ! o klāni ~

heka o, h. k^cekst (hexen)

ti heks o rei (e Hexerei) tes is o ~

tṛ hektōlitr (s Hektoliter)

ti hel (e Hölle) tā is ti ~ lōs

hel (hell) o m ~ o tāk, s wert ~, o ~ i stuwo ,

o ~ i naxt, ti lāmp o prent ~, 2. ~ wī ti son o ,

3. ~ plā~ (hellblau)

hēle r (heimlich, im stillen)

helf o, h. k^colf o (helfen) 1. epṛ ~, epṛ uf ti fiš ~,

epṛ aus tṛ nōt ~, en tṛ nōt ~, epṛ pei tṛ arwat ~,

2. s pāt (s Bad) hāt k^colf o, s helpt niks, 3. tā

k^cā mṛ nemē ~, 4. iχ wer tṛ šo ~ ! 5. siχ ~, iχ

k^cā mṛ net ~

ti haelft (e Hälfte) om ti ~ s felt nēmō

helprau (hellbraun)

tr helr, ~ (r Heller) ər hāt k'ō n ~ , tes is k'ō n ~
wert

helrōt (hellrot)

s hemōt, ~ r (s Hemd) o sa'wrs ~ ātsigō

tr hemōtaerml, ~ (s Hemdärmel)

henō (hinten) fon ~ , ~ wōnō , ~ em hōf

henōpleiwō, i. ~ kōplīwō (hintenbleiben)

henōrom (hintenherum)

haeγō, h. k'aeγ t (hängen, h. gehängt) to hūt uf to
nāgl ~

haeγō, i. k'ōγō (hängen, i. gehangen) 1. ti lāmpō haeγ t
owr om tiš, tr pām haeγ t fol mit aepl (Äpfel), 2.
to k'op ~ lāšō

tr heγšt, ~ (r Hengst)

s haenkili, haenkōlō (s Küken)

s haenkl, ~ (s Huhn) mit ti ~ ens peṭ kē~, ti ~ hen
ēm s prōt kfresō

ti haenklaugō (plur. s Hühnerauge)

s haenklei, ~ r (s Hühnerrei)

ti haenklisupō, ~ (e Hühnerbrühe)

tr haenklštal, ~ stael (r Hühnerstall)

ti henr, ~ (e Hörner)

henr (hinter) 1. ~ ti šul kē~, 2. ~ om haus, ~ om
ōfo , ~ tr tīr, ər hāt s tik ~ ti ōrō , tes haet i
net ~ em ksūχt

s henrhaus, ~ haīsr (s Hinterhaus)

henrhēr (hinterher) er k'omt sō ~

henrlāsō, h. henrlāsō (Hinterlassen) 1. er is k'storwō, on
hāt fil ~ , 2. er hāt ~ , taš_r wit_r k'omt

s henrnīs , ~ō (s Hindernis)

ti henrštūwō, ~ (e Hinterstube)

tr haentlr, ~ (r Händler)

tr hentše, ~ (r Handschuh) iχhe_mrō pār ~ k'āft

tr her, herō (r Herr) 1. iχ pen net māi eigōnr ~ , sī
is_tr ~ em haus, 2. tr joγi ~ , 3. tr herkot , 4.

ō n krōšō ~ špilō , 5. ~ profesr , 6. tr alti ~

hēr (her) 1. k'om ~ tsū_mīr, pīr ~ ! hī on ~ , āmol hī,
āmol ~

hērō, h. k'ērt (hören) iχ hep_ti k'ērt, er hāt sī k'omō ~ ,

hēršt_mi ? šwer ~ , kēr~ , 2. rādīō ~ , hēr mol !

3. iχ hēr, taš... , sōwas hew_i no nī k'ērt ! 4. siχ ~
lāsō

herfalō, i. herkfalo (herfallen)

herfārō, i. herkfārō (herfahren)

tr hergot , siehe herkot

hērhaltō, h. hērkalto (erhalten)

hērholō, h. hērholt (herholen)

hēriχtō, h. hērkiχt (herrichten) 1. s k'elt ~ , 2. siχ ~

heriš (herrisch) ~ kē~

hērke~, i. hērkaγō (hergehen)

hērkewō, h. hērkewō (hergeben)

hērkc'omō, i. hērkc'omō (herkommen) k'om her !

ti hērkc'omft (e Herkunft)

tr herkot (r Herrgott) ~ em himl !

s herkotsfēgili, herkotsfēgalō (s Hergottskäferchen)

hērlāfo, i. hērkłōfo (herlaufen)

hērlās, h. hērkłās (herlassen)

hērlók, h. hērkłokt (herlocken)

s hern (s Gehirn) ~ mit nīro es

hērnēm, h. hērkñom (hernehmen)

tr herpšt (r Herbst)

hērruk, i. hērkrukt (herrücken) tsum tiš ~

hērsaw, h. hērkšaut (herschauen) ša hēr !

hērštam, i. hērkštamt (herstammen)

ti hērštam (e Herstammung)

hērštel, h. hērkštelt (herstellen) 1. etwas auf diesen
Platz stellen , 2. produzieren , 3. reparieren

tr hert (r Herd) uf m ~ k'ox

hērtrāg, h. hērktrāg (hertragen)

s herts , ~ (s Herz) k'sonts ~ , er hāt swaxs ~ ,
epr en s ~ šlīš , sī trāgt k'ent onr m ~ , fon
herts kern / ken/ fom kants ~ wentš , s ~ far-
līr , s ~ tūt mr wē~

ti hertsentsento (e Herzentzündung)

hertshaft (herzhaft) er k'ān sō ~ es

hertsij (herzig) s k'ent is sō ~

hertskrānk (herzkrank)

hertslij (herzlich) sī wār ~ tsū mir

tr hertsslāg (r Herzschlag) tr ~ hāt n ktrōfo

s hertswasr (s Herzwasser)

s hertswē (s Herzweh)

haeslij (hässlich)

hēw, h. k'ōw (heben) 1. er hēpt n sak ronr fom wāg ,
2. māl māgo hēpt sij

ti hēwamən (e Hebamme)

tr hēwl , ~ (r Hebel) mit om ~ to wāg lūp

ti hets (e Hetze) is tes ~ !

hets , h. k'etst (hetzen) to hunt uf epr ~

hī~ (hin) 1. pis tsum walt ~ , wū is tr hunt ~ ? ~ on
tsuruk, ~ on hēp, 2. uf tes pen i k'om

hī~fāl , i. hī~kfāl (hinfallen) s k'ent is hī~kfāl

hī~fār , i. hī~kfār (hinfahren) wū is r hī~kfār ?

hī~fen , h. hī~kfōn (hinfinden)

hī~fīr , h. hī~kfīrt (hinführen) iχ wer ti šo ~

hī~flīg , i. hī~kflōg (hinfliegen)

ti hif , ~ (e Hüfte)

hī~hāw , h. hī~k'āw (hinhauen) 1. ti pīχ ~ , 2. to
hūnt ~ (totschiagen)

hī~kē , hī~kā (hingehen) kē net ~ !

hī~kēw , h. hī~kēw (hingeben)

hī~k'om , i. hī~k'om (hinkommen) 1. tū solšt ~ ! 2.

wū is tr hut ~ ?

hī~lāf , i. hī~klōf (hinlaufen)

hī~lēg , h. hī~klegt (hinlegen) 1. lēg s pūχ uf to tiš
hī~ , 2. siχ ~

ti hilf (e Hilfe) tsu ~ k'om , om ~ kē , ōni ~

hilflōs (hilflos)

hilfspereit (hilfsbereit)

hī~maχ , h. hī~kmaχt (zugrunde richten) 1. o ūr ~ ,
2. n hunt ~ (erschlagen)

tr himl (r Himmel) onr om frei ~ , s falt k' mās tr
fom ~ , er hāt to ~ šo uf tr ert , ti pām waks
net pis tsum ~

ti himlfārt (e Himmelfahrt) mārias ~

himliš (himmlisch)

s himlreix (s Himmelreich)

ti himper, ~ (e Himbeere)

tr hīp, ~ (r Hieb) n ~ uf t_o k^eop, uf t_o ēršt_o ~,
t_o ~ uffā_o

hipnotisīr, h. hipnotisīrt (hypnotisieren).

hīr (hier)

hī-rixt, h. hī-krixt (hinrichten)

ti hī-rixt, ~ (e Hinrichtung)

tr hirs, ~ (r Hirsch)

s hirsletr (s Hirschleder)

tr hirsšpok (r Hirschbock)

tr hirt, ~ n (r Hirt)

hī-šāf, h. hī-kšāft (hinschaffen)

hī-saw, h. hī-kša^t (hinschauen)

hī-set, h. hī-ksetst (hinsetzen) siχ ~

hī-šeis, h. hī-kšiš_o (hinscheissen)

hī-šik, h. hī-kšikt (hinschicken)

hī-šlāg, h. hī-kšlāg_o (hinschlagen)

hī-šprej, i. hī-kšpro_o (hinspringen)

hī-šrei, h. hī-kšrīw_o (hinschreiben)

hī-štēl, h. hī-kštēlt (hinstellen) 1. ti sup_o, s fleiš

~, 2. t_o pēs_o ~, 3. siχ ~

hīt, h. k^eīt (hüten) 1. ep_r ~, was ~, s pet ~,

2. ti k^eī~ (e Kühe) ~, 3. siχ ~

ti hit, ~ (e Hütte)

tr hitlr (Hitler)

tr hitr, ~ (r Weinhüter)

hī-trāg, h. hī-k_otrāg_o (hintragen)

ti hits (e Hitze) v krōši ~

hī~werfo, h. hī~kworfo (hinwerfen) 1. ti k'ats'o was ~ ,

2. ti krānk'ot hāt mi hī~kworfo, 3. siχ ~

tr hiwl , ~ (r Hügel) ti ronti ~ en waschkut

hō~, h. k'at (haben) iχ hep ārwat, er hāt tāršt (Durst) ,

mṛ hen k'elt, s k'ent hāt hoγ r, sī hāt v šwēri krānk'ot,

was fōr'o nomṛ hāšt ? er hāt rēχt, mṛ hen sorg'o , mṛ hen v

haus, iχ hep k'elt pei tīr, sī hāt niks trkēg'o , was hāt r

trfō~² , er hāt was mit ēnr, er hāt s no fōr siχ , 2. tes

hew i fom krōšfātṛ, tes k'ānšt ~ , jets he mṛ n , tā

hāšt v štuk kulāts'o , 3. er hāt s kūt , sī hāt s leiχt ,

4. er hāt s mīr tsu fārtānk'o , hāšt tā niks tsum sūχ'o !

5. s hāt tseit, 6. mṛ sen mīt on hen no kšlāf'o , 7. īr

k'ent mi kēn ~ !

hodjwōt (noch einmal ! ung.hogyvolt ! Ruf zur Wiederholung
beim Tanz) ~ !

tr hōf , hēf (r Hof) 1. em ~ , 2. epr to ~ maχ'o ,

3. tr k'ēniχs ~ , 4. tr mō~ (Mond) hāt v n ~

hōfo , h. k'oft (hoffen) was ~

s hōfo (s Hoffen)

tr hōfārt (e Hoffart) tr ~ wār krōš

tr hōfnar , ~ v (r Hofnarr) tr k'ēniχ hāt v n ~

ti hofnoγ , ~ v (e Hoffnung) 1. s is no ~ , ti ~ ufkēw'o ,

k'o ~ ! ti ~ terf mṛ net ufkēw'o ! 2. sī is en tr ~

(sie ist schwanger)

hofnoγ slōs (hoffnungslos) tī saχ is ~

hōχ , hēχr, hēχšt (hoch) 1. v ~ r pā~m, v ~ r perk ,

trei metr ~ , ~ hēw'o , was hēχr maχ'o , 2. v ~ s

plat, s hēχsti kriχt (s Höchste Gericht) , wī ~ k'omāt s ?

tes is_{em} tsū ~

s hōχaltār, ~o (r Hochaltar) en_{tr} waskūt_{tr} k^cerχ is_o šēns ~

s hōχāmt (s Hochamt)

hōχhaltō, h. hōχk^caltō (Hochhalten) ti haent ~ , ti fānō ~

hōχhēwō, h. hōχk^cōwō (hochheben)

tr_o hōχmūt (r Hochmut) tr_o ~ is hāit šo tsū krōš

tr_o hōχsomr (r Hochsommer)

hōχšraufō, h. hōχkšrauft (hochschrauben)

ti hōχšūl, ~o (e Hochschule)

tr_o hōχšūlr, hōχšīlr_o (r Hochschüler)

hōχteits (hochdeutsch)

hōχtreiwo, h. hōχkōtrīwo (hochtreiben) to preis ~

s hōχwasr (s Hochwasser)

ti hōχtseit, ~o (e Hochzeit) o ~ haltō , o ~ maχō ,

ti koltāni ~ , ti silwrni ~

s hōχtseitskšenk (s Hochzeitsgeschenk)

tr_o hōχtseitstāk (r Hochzeitstag)

hokō, i. k^cokt (hocken) l. uf_o m stīli (Hockerl) ~ ,

2. trhām ~

hōl (hohl) o ~r pām, ti wānt is ~

holō, h. k^colt (holen) l. o pūχ ~ lāšō , tr_o teifl sol_{ti}

~ ! prōt ~ , 2. siχō krānkōt ~

s hōleisō, ~ (s Hohleisen)

holprō, i. k^colprt (holpern) tr_o wēk holprt

s holts (s Holz) aus ~ , harts ~ , weiχs ~ , ~

hākō , ~ maχō , ~ šneitō

ti holtsaešō (e Holzasche)

ti holtshakō, ~ (e Axt)

tr_o holtshāk_r, ~ (r Holzhacker)

tr holtshaufo, ~ (r Holzhaufen)

ti holtsk^olo (e Holzkohle)

tr holtspok (r Holzbock) ufom ~ holts šneito

ti holtsšöpo, ~ (r Holzschuppen)

ti holtsšraufo, ~ (e Holzschraube)

tr holtsšuk, holtsšik (r Holzschuh)

tr holtswärm (r Holzwurm)

tr hoγr (r Hunger) iγ hep ~

hoγro, h. k^oγrt (hungern)

hoγriγ (hungrig) iγpen ~ , iγ wer pal ~

tr hōniγ (r Honig) sīs wī ~

tr hōniγkulātso (r Honigkuchen)

horγo, h. k^oorγt (horchen) 1. for tr tīr ~ , 2. uf epr ~

ti hōso, ~ (e Hose) 1. o lāγi ~ , o k^oartsi ~ , ti

~ ātsig o , er hāt ti ~ fol , sī hāt ti ~ ā,

2. katj o hōs o (ung. gatyá)

tr hōs o rēmo, ~ (r Hosenriemen)

tr hōs o šeiser, ~ (r Hosenscheisser) tū pišt o ~

tr hōs o šlits (r Hosenschlitz)

ti hōs o tašo, ~ (e Hosentasche)

tr hōs o trāegr, ~ (r Hosenträger)

tr hošl, ~ (r Sauskopf) tu ~ !

hošliγ (leichtsinnig, übereilt) sei net sō ~ !

ti hošteγ, ~ o (e Hostie) tr pfāro kipt peim špeis o

(e Kommunion) o ~

s hotel, ~ (s Hotel)

tr hōtr (r Hotter) em ~

tr hōwl, ~ (r Hobel)

howlo, h. k^oowl t (hobeln)

s hówleis , ~ (s Hobeisen)

ti hówlmašē , ~ n (e Hobelmaschine)

ti hówlpānk , hówlpaenk (e Hobelbank)

ti hówlšpāe (r Hobelspan)

s hūfeis , ~ (s Hufeisen)

hui , fān ~ , hen pfuj (oben Hui, unten Pfui)

ti huj (e Mittagspause) jets is ~

tr hulakr , ~ (Klappmesser mit einem Holzstiel)

hunrt (hundert) āniχi ~ , ~ pār ~

hunrtjaeriχ (hundertjährig)

tr hunt , ~ (r Hund) sī rāf (raufen sich) wī hunt

on k'atso , sō n ~ !

s huntchaisl (s Hundeloch)

tr huntošteir (e Hundesteuer)

hupf , i. k'upft (hüpfen)

hups , i. k'upst (hopsen)

ti hūr , ~ (e Hure)

tr husār , ~ (r Husar)

hūšt , h. k'ūšt (husten) plūt ~

tr hūšt , ~ (r Husten) er hāt n krōš ~

tr hūt , hīt (r Hut) t ~ lup (abnehmen) , er hāt n

~ uf

tr hūtmaxr , ~ (r Hutmacher)

tr huts , ~ (s Fohlen) auch im Waschkuter Kinderspruch:

huts , huts reit , tr sēwl uf tr seit

ti hütwāt (e Weide) s fīχ uf ti ~ treiwd

I (I + Ü + Y)

ix (ich) ~ pens

ti ilgo, ~, ti weişi ~ (e Bauernlilie)

tr iltis, ~ (r Iltis)

ti infāntrī (e Infanterie) ix wār pei tr ~

tr infāntrist, ~o (r Infanterist) ix hep als ~ to krīg
mitkmaxt

informīro, h. informīrt (informieren) l. er sol mi ~,
siχ ~ lāšo

tr inhalt (r Inhalt)

tr inspektr, ~ (r Inspektor)

ti inteligents (e Intelligenz)

s intereso (s Interesse)

tr intiānr, ~ (r Indianer)

intien (Indien)

intresīro, h. intresīrt, siχ (interessieren)

tr inženjēr, ~o (r Ingenieur) iro mǎn is o ~

ir, iro, ir (ihr³)

s irko, ~ (s Schreibheft, ung. irka)

s irtom (r Irrtum) ix hep o ~ kmaxt

israel (Israel)

itālian (Italien)

italjēnis (italienisch)

ti itē (e Idee) is tes. 0 ~ !

īw 0, h. kīpt (üben) alas muş. mṛ ~

iwlněm 0, h. iwlknóm 0 (übelnehmen) tērfst. s mṛ net ~

ti īwo 7, ~ 0 (e Übung) 1. aus tr ~ k'om 0, mīr fēlt ti

~ , ~ maχt. to māstr, 2. ti sultāt 0 hen ~

tr īwo 7 splats , ~ plaets (Übungsplatz)

iwr (über) 1. ~ om haus, ęr hāt niks ~ om hem 0 t ā̄,

2. sī wōn 0 ~ tr štrās , ęr is šo ~ tr krents , 3.

~ tr ērt 0 , 4. s pilt ~ s pēt hae 7 0 , s prēt ~ to

krāw 0 lēg 0 , 5. iχ kē ~ ti pruk 0 , iχ fār ~ prāg

nāχ pērlīn, ęr is šo weit ~ saltspurg, sī is ~ fertsix,

6. ~ s jār, ~ naχt , 7. ~ s hem 0 t tsikt. r nō 0 leiwl

(Weste) ā̄; ęr k'ān. s net ~ s herts pre 7 0 , 8. iχ

šreip ~ ti muntārt, ~ ępr was hēr 0 , 9. siχ frēi 0 ~

was, ~ was klāg 0 , 10. ~ on kilo pūtr fark'āf 0

iwrāl (überall) ępr ~ sūχ 0

iwrfār 0, h. iwrkfār 0 (überfahren) 0 k'ent ~

ti iwrfārt (e Überfahrt)

iwrfil 0, h. iwrfilt (überfüllen)

iwrfilt (überfüllt) tr tsūk is ~

iwrflisiχ (überflüssig) iχ pen en. tr šūl ~

tr iwrflus (r Überfluss) ęr hāt alas em ~

iwrhups 0, h. iwrhupst (überhüpfen)

iwrigens (übrigs)

iwriχ (übrig) s ~ i kēlt, ~ s prōt, fōr tiχ he. mṛ

niks ~

iwrkēw 0, h. iwrkēw 0 (übergeben) 1. s pūχ ~ , ti štat ~ ,

2. siχ ~ , ęr hāt siχ sām sō ~ , 3. siχ ~ , sich

erbrechen

iwr̥lāf , i. iwr̥lōf (überlaufen) s wasr , ti miliχ , tr
wāi sol net ~

iwr̥lās , h. iwr̥lās (überlassen) 1. s kelt on s haus ~ ,
ti wāl ~ , 2. siχ tem tsūfal ~

iwr̥lāt , h. iwr̥lāt (überladen) on wāg ~

iwr̥lēg , h. iwr̥lēgt (überlegen) tes muş i mr̥ ēntr ~

iwr̥lēw , h. iwr̥lēpt (überleben) er hāt to krig kūt iwr̥-
lēpt

iwr̥mān , h. iwr̥mānt (übermannen) tr slāf hāt mi iwr̥mānt

iwr̥morg (übermorgen)

iwr̥naxto , h. iwr̥naxt (übernachten) wū wero mr̥ ~ ?

iwr̥nēm , h. iwr̥nōm (übernehmen) s amt ~

tr iwr̥plik (r Überblick) fon tā hāt mr̥ on kūto ~

iwr̥plik , h. iwr̥plik (überblicken)

iwr̥prāt , h. iwr̥prāt (überbreiten)

iwr̥raš , h. iwr̥raš (überraschen) 1. epr ~ , 2. siχ ~
lās

tr iwr̥rešt (r Überrest)

iwr̥salt , h. iwr̥saltst (übersalzen) ti sup ~

iwr̥šaets , h. iwr̥šaetst (überschätzen) mr̥ terf ēn net ~

iwr̥sēg , h. iwr̥sēg (übersehen) er hāt to fēlr ~

iwr̥sets , h. iwr̥setst (übersetzen) on teitsō prīf uf
oη riš ~

ti iwr̥setsoη , ~ (e Übersetzung) was k'ošt ti ~ ?

iwr̥sit , h. iwr̥sit (überschütten)

iwr̥sītlt , i. iwr̥sītlt (übersiedeln)

iwr̥spān , h. iwr̥kšpānt (überspannen) to tūχ ~

iwr̥šrauf , h. iwr̥šrauft (überschrauben)

iwr̥šwem , i. iwr̥šwom (überschwimmen) s torf terf net ~

iwrtenko, h. iwrta_χt (überdenken)

iwrtret_o, h. iwrtrēt_o (übertreten)

iwrtreiw_o, h. iwrtriw_o (übertreiben) m_r terf niks ~

iwrtseig_o, h. iwrtseligt (überzeugen) er sol si_χ tsuēršt ~

iwrtsig_o, h. iwrtsōg_o (überziehen) s pet ~

J

ja (ja) 1. sen en waškut no šwōw ɔ ? ~ , s sen no, ~
sāg ɔ , uf alas ~ sāg ɔ , 2. awr ẽ , aχ ẽ , ~ , was
hew i t̃an wel ɔ sāg ɔ , ~ , tes wār sō, ~ freiliχ , 3.
s is ẽ kār net šwēr , er hāt s ~ ksāt, 4. k'om ẽ net
sō špāt ! er klāpt s mr~net

jāg ɔ , h. kjāgt (jagen) aus ɔ m haus ~ , tsum teifl ~
tr jāegr , ~ (r Jäger)

s jāegrhaus , jāegrhaisr (s Jägerhaus)

tr jāegrhunt , ~ ɔ (r Jägerhund)

ti jaxt (e Jagd) 1. uf ti ~ kē, uf tr ~ s̃ai, 2. ɔ ~ ma-
χ ɔ , Lärm schlagen)

s jaxthaus , jaxthaisr (s Jagdhaus)

tr jaxthunt , ~ ɔ (r Jagdhund)

s jaxtmesr , ~ (s Jagdmesser)

tr jakop (Jakob)

s jāmro (r Jammer)

jāmro , h. kjāmrt (jammern)

tr jaenr (r Jänner)

japān (Japan)

japāniś (japanisch)

tr japānr, ~ (r Japaner)

s jār, ~ (s Jahr) s ~ 1976 , s alti ~ , s nei ~ ,
iχ wens tr, klikliχs neis ~ , em nāēχšto ~ , em
fōriχ ~ , s kantsi ~ , halbs ~ , sī k'omt ali
~ , uf s ~ , āmōl em ~ , en ām ~ , seit āniχi ~ ,
iwr s ~ , for ām ~ , 2. iχ pen sextsiχ ~ alt, er is
en ti siptsiχr ~ , er is en ti šenšti ~ , 3. tswā
~ tēn

jāerix (jährig)

tr jārkaγ (s Jahrgang)

jāerliχ (jährlich)

ti jauso, ~ (e Jause)

s jāwort (s Jawort) s ~ kēw

jes smartsantjōsef (Ausruf : Jesus, Maria und Josef)

~ !

tr jesuit, ~ (r Ignatianer) ung. jezsuita

jētr, jēti, jēts (jeder³) 1. jēto augo plik, ~ menš,
jēto tāk, jētəs wort, jēti tswati štont , 2. tā is
for n jēto n aprikōs , n fon ons, n sol for
sāinrō tīr k'ērō

jets (jetzt) pis ~ , ērst ~ , ~ klei

s jox, jeχr (s Joch) tswā ~ felt

jōγ (jung) 1. ~ on alt, ti ~ i leit, ~ s plūt, sī
hāt ~ k'eirt, n ~ r hunt, 2. er is hāt no ~ , er
hāt no ~ i fīš , n ~ i fra^u , en sāini ~ i jārō

tr jōsef (Josef)

jōtlo, h. kjōtlt (jodeln)

tr jūd, jūtō (r Jude)

ti jūgot (e Jugend) fon sāinrō ~ ā, iχ hep no māi

~ en waškut fərprāxt

jugoslāwi:n (Jugoslawien)

jukso, h. kjukst (in die Höhe springen) iwr_oto krāw_o

tr_o jūli (r Juli)

ti jūli (Julia)

tr_o jūni (r Juni)

tr_o jūtas (r Judas) tū ~ !

K

(K + G + Qu + X)

k^co, k^cā~ (kein) iχ hep ~ k^celt, k^cā~ mens̃ wār tort,
~ wort !

tr kābāt (r Überzieher) ung. kabát

ti kabīnə, ~ n (e Kabine) uf ~ m šif ti ~

kāfo, h. k^cāft (gaffen)

k^cāfo, h. k^cāft (kaufen) em k^caeft was ~ , t^cēr šempft,
t^cēr k^cāft

tr k^cafē (r Kaffee) ~ trenk^o, ~ māl^o

s k^cafēhaus, k^cafēhaisr (s Kaffeehaus)

ti k^cafēkān^o, ~ (e Kaffeekeanne)

ti k^cafēmasē~, k^cafēmasēn^o (e Kaffeeemaschine)

ti k^cafēmīl, ~ ^o (e Kaffeeemühle)

tr k^cāefr, ~ (r Käfer)

tr k^caxlōf^o, k^caxlēf^o (r Kachelofen) tr ~ hātst kūt

k^cāim^o, h. k^cāimt (keimen) ti krompīr^o ~ šo

tr k^caisr, ~ (r Kaiser)

tr kāišť, ~ ^o (r Lemure)

s k^cak (s Gehack)

tr kākā^u (r Kakao)

k'aksō, h. k'akst (gackeln)

tr k'aksneitr, ~ (e Häckselsmaschine)

ti kal (e Galle) 1. e Galle , 2. ti ~ tūt_{mr} wē~, 3. r
Verdruss, r Ärger

k'olānt (galant) er is ~

s k'alb, k'aelw_r (s Kalb)

s k'albfleis (s Kalbfleisch)

s k'albprātl (r Kalbbraten)

s k'albsletr (s Kalbsleder)

tr k'alentr, ~ (r Kalender)

tr k'alfāriperg (r Kalvarienberg)

tr kalgō, ~ (r Galgen) er w_{er}t_s em ~ entō

tr k'aliχ (r Kalk) apkleš_{tr} (gelöschtter) ~

ti k'aliχkrūwō, ~ (e Kalkgrube)

kalkulīrō, h. kalkulīrt (kalkulieren)

tr kalop (r Galopp) er fārt em ~

ti kalplātr, ~ (e Gallenblase)

tr kalštā~, kalštāen_r (r Gallenstein) sī hāt ~

k'alt (kalt) ~ s w_{er}t_r, ~ w_{er}ō, mir is ~

ti k'alupō, ~ (e Hütte, e Kaluppe , ung. kalyiba, kaliba)

tr k'āmō, ~ (r Keim)

ti kōmašni, ~ (e Gamasche)

s k'amēl, ~ (s Kamel)

ti kamilō (e Kamille)

tr kamilō tē~ (r Kamillentee)

tr k'āmpf (r Kampf) tr ~ uf lēwō on tōd, tō ~ uf-
kēwō

tr k'āmpl, ~ (r Kamm) 1. r Kamm, 2. tes is_ō reix_r ~
(das ist ein reicher Geck)

k'āmplo, h. k'āmplt (kämmen) 1. kämmen , 2. siχ ~
 ti k'āmr, ~o (e Kammer) en|
 ti kāno, ~ (e Kanne) o ~ wasr
 tr k'anāl , k'anāel (r Kanal)
 ti k'analisiroγ (e Kanalisierung)
 tr kānausr, ~ (r Gänserich)
 tr kāγ (r Gang) 1. o štoltsr ~ , 2. tr letšti ~ , tr
 lâ γi ~ , tr ~ em pa"rhōf
 ti k'anōno, ~ (e Kanone)
k'ānr, k'āni, k'āns (keiner³) ~ hāt_mr helfo k'en
 ti k'antīno (e Kantine)
 tr kānto_r (r Kantor)
kānts (ganz) 1. ~ waškut wār pei_tr hoxtseit, s ~ i
 jār, t o ~ o tāk, ti ~ welt, sī is ~ ti mo
 ~ ānršt , ~ kwīš (gewiss), ~ on kār , 2. ~ kūt,
 s šmekt ~ kūt
 ti kānts , kaents (e Gans) 1. o wilti ~ , o tomi
 (dumme) ~
 ti k'āntslei , ~o (e Kanzlei)
 tr k'antsleisřreiw_r , ~ (r Kanzleischreiber)
 ti kaentso ha"t (e Gänsehaut)
 s kaentso lēwr (e Gänseleber)
 s kaentso prāt_l (r Gansbraten)
 tr kaentso štal , kaents o štael (r Gänsestall)
 ti k'apo, ~ (e Kappe) ti ~ ufsets o 2. o frukti ~
 (ein närrisches Weibsbild)
 tr k'apo max_r , ~ (r Mützenmacher)
 s k o pel (s Gebelle)

ti k'apelo, ~ (e Kapelle)

s k'opis (s Gebiss)

tr k'apfr (s Hochkraut, ung. kapor)

s k'apitāl (s Kapital, s Vermögen)

tr k'apitalist, ~ (r Kapitalist)

s k'apitəl (S Kapitel)

tr k'apitāen (r Kapitän)

tr k'aplō, ~ (r Kaplan)

k'opōgo (gebogen) s eis is ~

k'opōro, i. k'opōro (gebären) uf ti welt k'omō

tr k'oprau, ~ (r Gebrauch) tes is halt sō ~ en
waškut

s kapsl, ~ (e Kapsel)

tr kāpurāš (Jemand, der die Schnauze in alle Töpfe steckt)

ti k'opurt, ~ (e Geburt) ti ~ is kūt auskfalo, o šwēri
~, fon sāinrō ~ ā~

s k'opurtsjār (s Geburtsjahr)

tr k'opurtsort (r Geburtsort)

tr k'opurtstāk (r Geburtstag)

kā-r (gar) l. ~ net, s is ~ net wā-r, 2. tr wāi is ~
(r Wein ist ausgegangen)

tr k'āro, ~ (r Karren) tr šup~ (r Schiebkarren)

tr k'araktr (r Charakter) tēr hāt k' n ~

ti karantī (e Garantie) iχ hep fōr ti ūr nō o jār ~

karantīro, h. karantīrt (garantieren)

ti karāž (e Garage)

tr k'arfiōl (r Karfiol)

ti kārgl, k'arglō (e Gurgel)

tr k^carl (Karl)

s k^carmanādl (e Karbonade)

s kārn (s Garn) 1. s ~ is tswāfētix (zweifädig),
2. em fišr sāi ~

ti karnitūr, ~ o (e Garnitur)

kāršti (garstig) reṭ net sō ~ !

tr kārt, kārto (r Garten) 1. opšt~, 2. tīr~

ti kārt šēr, ~ (e Gartenschere)

ti kārt tīr, ~ o (e Gartentür)

tr kārt tsā (r Gartenzaun)

ti k^cārtl, ~ o (e Karte) 1. e Ansichtskarte , 2. e Spiel-
karte, ti k^cārtl abhēw , o ~ ausšpīl , k^cārtl kē-
w , iḡ heṭ šlēḡti k^cārtl , ~ špīl , ti k^cārtl uf-
tek , ti k^cārtl kūt fərmišl (mischen), 3. e Fahrkarte,
4. e Landkarte

s k^cārtl špil (s Kartenspiel)

ti kār, ~ (e Garbe) ~ pen (binden)

ti k^cārwo (e Karwoche)

k^cārts, k^certsr (kurz) 1. ~ i fiš, ~ i haent, ~ i hār,
o n ~ rok trāg , was k^certsr maḡ , 2. o ~ s
lēw , o ~ i tseit, ~ trfōr, ~ fōr nāini, er k^comt
tsū ~ , ti tseit is ~ , ~ on kūt, fōr ~ m,
k^cārtsomkūt

k^cārtshār (kurzhaarig)

k^cārtssiḡti (kurzsichtig)

k^cārtsstīli (kurzstielig)

ti k^cārtsweil (e Kurzweil)

k^cārtsweili (kurzweilig)

tr kaertnr, ~ (r Gärtner)

tṛ kās (s Gas) 1. mit ~ sīṛ (heizen) , 2. em motōr ~
kēẉ

ti kās , ~ (e Gasse) uf tṛ ~ , iwṛ ti ~ f̣rḳāf̣

ti kās , ~ (e Ziege)

ti k'āṣ , ~ (e Kasse) pei tṛ ~ tsāḷ , ~ maχ̣

ti kāṣmiliχ (e Ziegenmilch)

ti k'āēṣnūṭḷ (e Topfenfleckerl)

s k'āṣpūχ , k'āṣpīχ̣ (s Kassenbuch)

tṛ k'āṣšlisḷ , ~ (r Kassenschlüssel)

tṛ k'āṣšluṣ (r Kassenschluss)

ti k'aṣerṇ , ~ (e Kaserne)

ti kāṣfabriḳ , ~ (e Gasfabrik)

ti kāṣfarkifṭoŋ (e Gasvergiftung)

ti kāṣflāṃ , ~ (e Gasflamme)

ti kāṣflāṣ̌ , ~ (e Gasflasche)

tṛ k'aṣiṛaṛ , ~ (r Kassier)

ti kāži (e Gage) on was is ti ~ ?

ti kāṣmasḳ , ~ (e Gasmask)

s kāṣ̌mirtūχ , kāṣ̌mirtiχ̣ (s Kaschmirtuch)

tṛ k'āṣ̌pṛ , ~ (r Possenmacher)

k'aṣpro , h. k'aṣprṭ (kaspern)

tṛ kāṣprenṛ , ~ (r Gasbrenner)

tṛ kāṣōf̣ , kāṣēf̣ (r Gasofen)

ti kāṣrēṛp̣ , ~ (e Gasröhre)

tṛ kāšt (auch kāiṣ̌t) , (s Gespenst)

tṛ kāšt , kaešṭ (r Gast) mṛ heṇ ṇ ~

tṛ k'aṣṭ , k'aešṭ (r Kasten , r Schrank)

ti kāšṭrei (e Gasterei)

tr k'ast_ošlisl, ~ (r Schrankschlüssel , r Kastenschlüssel)
s k'astel , ~ (s Kastell)
kaštfräitliχ (gastfreundlich)
s kašthaus , kaštha'sr (s Gasthaus)
tr kaštkēwr, ~ (r Gastgeber)
s kaštmōl (s Gastmahl) o krōš o s ~ kēwo
ti kaštštūwo, ~ (e Gaststube)
ti kaštwertsaft (e Gastwirtschaft)
s kašttsemr , ~ o (s Gastzimmer)
tr k'āes (r Käs)
s kaesl , ~ o (s Gässchen) s heks o ~ en waškut
tr k'at o k'ismus (r Katechismus)
tr k o tāŋ o , ~ (r Gedanke) epr uf ānri ~ preŋ o , iχ
šlag s mr aus ti ~ , siχ ~ maχ o , mīr k'om o kānts
ānri ~
k'atōliš (katholisch)
ti katoŋ , ~ o (e Gattung) fon tēr o ~ mēxt i hō~
tr k'ātr, ~ (r Kater) 1. r Kater, 2. er hāt o n ~ ,
er ist verkatert, 3. s Doppelkinn
tr kātr, ~ (r Gatter)
k o tra"o , h. k o tra"t (getrauen)
ti kāts , ~ o (e Ente)
ti k o tult (e Geduld) er hāt fīl ~ , ti ~ f,rlīr o ,
jets reist mr āwr ti ~ ! mit ~ ertrāgo
k o tultiy (geduldig) ~ wīl o šāf
k'a"o , h. k'a"t (kauen, nagen, knabbern)
tr k'a"fmān , k'a"fleit (r Kaufmann)
tr ka"nr , ~ (r Gauner) tes is o ~ !
tr k'a"s (s Chaos) , sō o n ~ !

ti kā^utsiō (e Kaution) ti ofitsiō hen meşo ~ ablēgo
tr kawalīr (r Kavalier)

ti kāwl, ~ o (e Gabel) 1. ti ~ tsum eşo , 2. o hēi ~ ,
o mišt ~ 3. ti ~ p o m pitsikl (am Fahrrad)

kāwlo , h. kāwlt (gabeln)

s kāwlfrūštuk (s Gabelfrühstück)

tr kāwrēl (Gabriel)

ti k^cats, ~ o (e Katze) er hāt o n k^catsemsak , sī lēwo
wī ti k^cats o on hunt o

tr k^catsemsak (e Katze im Sack)

s katsīr (s Federvieh , s Geflügel)

k o tsukrt (gezuckert) tr kulātš o (r Kuchen) is kūt ~
kē ~ , i. kãŋ o (gehen) 1. añixi k^com o , ti añri kēn, s šif
kēt om fīr ūr, hī ~ on hēr ~ , pāto ~ , ślāfo ~ , plōş-
fīşix (barfuss) ~ , krāt ~ , kšwent (schnell) ~ ,
uf kruk o ~ , uf ali fīri ~ , epr aus o m wēk ~ ,
turx t o wald ~ , en ti štaŋ ~ , ens waşr ~ , hā ~ m ~ ,
uf waşkut ~ , tsu fūş ~ , āwr ~ ! ~ tsum teifl ! 2. s
kēt, tron o on triwo ~ , wī kēt s tr? s kēt mr kūt, s sol
net šif ~ ! tes wert šwēr ~ , tes kēt sō net ! tes kēt
āwr sō tsu weit ! s kšaeft kēt kūt, wī kēt tr wers ?
(ung. vers, s Gedicht), s kēt uf lēwo on tōd , s kēt
mr uf ti nērfo , s kēt om alas , 3. ti mašē kēt kūt, ti
ūr kēt, 4. s kēt net nãx tīr, 5. tr k^cašto kēt net turx
ti tīr, ens faş kēn tswāntsiŋ āmpr wai , 6. nēr ~ lāşo !
7. tr wald kēt om s kantsi tořf, tr teig kēt, ti tīr kēt,
tr went kēt, s waşr kēt em pis tsum hals, s kēt en er-
filoŋ , tr wai kēt mr en k^cop, tskront (zugrunde) ~

s kebēt, ~ r (s Gebet)

s kebētpūχ, kebētpīχr (s Gebetbuch)
s kebīt, ~ r (s Gebiet) o šēns ~
tr kēg o retš, ~ (e Rabenkrähe)
kēg o seitīχ (gegenseitig) sī līw o (lieben) siχ ~
tr kēg o štānd, kēg o štaend (r Gegenstand)
ti kēg o t (e Gegend) en onsr o ~
tr k^cēgl, ~ (r Kegel) (tr ~ beim Kegelspiel)
k^cēgl o, h. k^cēgl t (kegeln)
tr k^cēglr, ~ (r Kegler)
ti k^cēglpā (e Kegelbahn)
s k^cēglšpīl (s Kegelspiel)
tr kēgnr, ~ (r Gegner) tr ~ is ā tsum fiškāl kāγ o
kēgr, kēg o (gegen) ~ to went, i hep niks trkēg o, ~
 āwats, ~ siw o ni (sieben)
kāheim (geheim) tes is sō o ~ i saχ
s kāheimnis (s Geheimnis) tes is toχ k^c o ~ !
ti k^cexin (e Köchin)
ti kēig o, ~ (e Geige) uf tr ~ spīl o
kēig o, h. kēigt (geigen)
tr kēig o mayr, ~ (r Geigenmacher)
tr kēig o pōg o, ~ (r Geigenbogen)
ti kēig o sait o, ~ (e Geigensaite)
s kēig o špīl (s Geigenspiel)
tr kēig o špīlr, ~ (r Geigenspieler)
ti kēig o šūl, ~ o (e Geigenschule)
tr kēistliχi, ~ (r Geistliche)
tr kēits (r Geiz)
kēitsiχ (geizig)
tr k a kreitsigte (r Gekreuzigte)

s keks (r, s Keks)

ti k'elɔ, ~ (e Kelle)

tr k'elɣ (r Kelch)

tr, ti kəlīptə (r, e Geliebte)

s k'ēlkrout (r Kohl, r Grünkohl)

tr k'elnr, ~ (r Kellner)

ti k'elnərin (e Kellnerin)

s kelniwasr (s Kölnischwasser)

kēl/p/ (gelb)

tr k'elr, ~ (r Keller) em ~ k'ā mr siɣ kūt āsaufɔ

s k'elrloɣ, k'elrleɣr (s Kellerloch) em wentr mus mr s ~
tsūstɔpɔ

tr k'elrslisl, ~ (r Kellerschlüssel)

ti k'elrtir, ~ɔ (e Kellertür)

ti kēlrūwɔ, ~ (e Mohrrübe)

s kelt, ~ r (s Geld) pārɔ s ~, falsɔ s ~, klā ~,

papir ~, ~ āistekɔ, ɛr hāt ~ wī mišt, ~ maxɔ, ~

fartēɔ, ~ weklēgɔ, uf s ~ k'omt s net ā, wifl maxt s

en onsrom ~ aus? ɛr lēpt fon sām ~, iɣ k'om tsū ~,

~ otr s lēwɔ !

ti kelttāsɔ, ~ (e Geldtasche)

tr keltweksl (r Geldwechsel)

s kelwi (s Gelbe)

ti keltsp, ~ (e Stechmücke, e Gelse)

kəmitliɣ (gemütlich) ~ arwātɔ, ti štūwɔ is ~

tr k'eml (r Wiesenkümmel)

k'emrɔ, h. k'emrt (kümmern) siɣ om was ~

ken (gerne) 1. iɣ wāer ~ kāɣɔ, ~ kšēgɔ (geschehen)

tes est r for sām lēwɔ ~, 2. ɛpr ~ hō~, k'ānšt mi

~ hō~!

tr k'en , ~ r (r Kern)

k'enix (kernig)

k'en , h. k'en (können) 1. er k'ān s maxo , s k'ān no

šēns wētr k'omo , 2. ix k'ān nemē , ix k'ān teits , 3. er
k'ān tānts

(kennen) ix k'en on šo lāγ , tes k'en mr šo
k'ēno , h. k'ōno (gönnen) er k'ēt siχ niks , ix k'en s tr
k'enolen , h. k'en oklent (kennenlernen)

tr k'enerāl , ~ (r General)

kenf (Genf)

tr k'ēnix (r König) 1. tr ~ , 2. tr ~ im Kartenspiel

ti k'ēnixin (e Königin)

tr k'ēnixsō~ (r Königssohn)

ti k'ēnixstoxtr , ~ (e Königstochter)

ti k'ənosnsaft (e Genossenschaft)

tr k'enrartst (r Kinderarzt)

tr k'enrhūsto (r Kinderhusten)

ti k'enrkrānkot , ~ (e Kinderkrankheit)

s k'enrlīt , ~ r (s Kinderlied)

k'enrlōs (kinderlos)

ti k'enrrei (e Kinderei)

s k'enrsay (s Wickelzeug)

s k'enrřpīl (s Kinderspiel)

ti k'enrřūk (e Kinderschuhe)

tr k'enrwāg , k'enrwāego (r Kinderwagen)

ti k'enrwaeš (e Kinderwäsche)

ti k'enrtseit (e Kinderzeit)

k'enstliχ (künstlich)

tr k'enstlr, ~ (r Künstler)

s k'ent, k'enr (s Kind) o ~ uftsigo (auferziehen), s ~
abkwēo (entwöhnen), tes is net for klāni k'enr

ti k'entheit (e Kindheit)

k'entis (kindisch) sei net sō ~ !

s k'entpet, k'entpetr (s Kindbett) em ~ ligo

s kəpai (s Gebäude)

s kəpaek (s Gebäck) en_{tr} k'erwei hen_{ti} leit fīl ~

ti kəpāermotr (e Gebärmutter)

kəpīr, h. kəpīrt (gebühren) 1. tes kelt kəpīrt em net,

2. siχ ~ , tēr lō~ (Lohn) haet mīr kəpīrt

tr keprnets, ~ (ungarischer Bauernmantel aus Stoff)

tr keprnetsaerml, ~ (r Armel eines ung. Bauernmantels
aus Stoff)

k'ēr, h. k'ért (gehören) 1. wem k'ért tes prōt ? s k'ért

mīr, 2. alas, was tsum lēwō k'ért, 3. tēr štrompf k'ért

uf_{to} rex_{to} fūs

(kehren, fegen) to wēk ~ , to hōf ~ ,

neir pēsō (Besen) k'ért kūt, o jētr sol for sāinrō

tīr ~

ti k'ery, ~ o (e Kirche) en_{ti} ~ kē~

tr k'eryō fātr (r Kirchengvater)

s k'eryō pūχ, k'eryō pīχr (s Kirchenbuch)

tr k'erkr, ~ (r Kerker) en ~ werfō

tr k'erl /k'el/ (r Kerl) ārmr ~ , o kūr ~ , o šlēχtr ~

ti k'erš, ~ (e Süsskirsche)

tr k'eršō pā-m, k'eršō pāem (r Kirschbaum)

tr k'eršō prāntō wāi (r Kirschbranntwein)

ti k'eršt (e Gerste) tsum pīrk'oxō prauχ_{mr} ~

ti k^cerwei, ~ (e Kirchweih)

ti k^cerwi (e Hefe) mit ~ pröt pāk

tr k^cerwus, ~ (r Kürbis)

tr k^cerwusk^cen, ~ (r Kürbiskern)

ti k^certs, ~ (e Kerze) 1. en tr k^cerχ ~ pren , en
alrheiliχ prent mr ~ , 2. ti ~ im Wagen

s k^certsliχt, ~ r (s Kerzenlicht)

tr k^certsχtōχt (r Kerzendocht)

tr k^cesl, ~ (r Kessel)

k^cestr (gestern) fon ~ , ~ āwats

ti k^cēt, ~ (e Kette)

s k^ctaeytnis (s Gedächtnis) i hep ~ kūt s ~

tr k^ceti, ~ (r Pate)

k^ctrōst (getrost) sei ~ !

k^cew, h. k^cew (geben) 1. epr was ~ , er kept k^cen, arwāt ~ ,
ausk^comft ~ , n p^cfēl ~ , kās ~ , klēg^cheit (Ge -
legenheit) ~ , ti hānt ~ , em k^cent s lēw ~ ,
ti k^cū~ kipt miliχ , n nām ~ , rāt ~ , reχt ~ ,
sāi wort ~ , iχ k^cep s om ān mark, tsum eχ on tsum
trenk ~ , 2. s k^celt tsūruk ~ , 3. tēr wāts (Weizen)
kipt kūt s mēl, teni trauw (Weintrauben) w^co ~ kūt
wāi ~ , 4. was ~ si hāit ? uf was fil ~ , 5. k^cārtl^c
~ , 6. epr tsu tō ~ , 7. s kipt, was kipt s neis ?
hāit kipt s no rēg , tes is tr krēsti lōfas (ung. ló-
fasz, r Schlauch), was ~ s neχ kipt, s kipt leit, tī....,
sōwas kipt s net !

s k^cew, (s Geben) 1. peim k^cārtl^c s ~ , tsum ~ ab-
hēw

tr k^cfāl, ~ (r Gefallen) mēχst mr ~ n ~ tō?

kfǎlɔ, h. kfǎlɔ (gefallen) l. s mǎdl kfǎlt_{mr}, ti saχ

kfǎlt_{mr} net, 2. siχ was ~ lǎsɔ

kfaeliχ (gefällig) is_o s ~ ?

s kfaeγnis, ~ (s Gefāngnis) ens ~ wɛrfɔ , ɛr hǎt

fīr jār ~ krikt

ti kfār (e Gefahr) en ~ preγɔ , en ~ k'omɔ

kfāerliχ (gefährlich) l. ti saχ wɛrt_{mr} šo lǎγ sām ~ ,

2. tes is net sō ~ !

kfast (gefasst) ɛr is alweil ~

ti kfátɛrsleit (e Gevattersleute)

s kfīl (s Gefühl) tēr hǎt k'ɔ ~ em leip, iχ hɛp tɔ s ~

kfilt (gefüllt), ~ s kraut, ~ i paprikɔ

kfrēiɔ, h. kfrēit , siχ (sich freuen)

tr kfreitr, ~ (r Gefreite)

kfrɛtɔ, h. kfrɛt , siχ (sich abquǎlen, plagen)

kfrīrɔ, h. kfrōrɔ (gefrieren) l. em wentɛr muss_{mr} fīl ~ ,

2. ~ lǎsɔ

s kfris , ~ r (s Gefriess)

s kfrōrani (s Eis, s Gefrorene)

k'ātst (geheizt) s tsemɾ is kūt ~

s kift (s Gift)

kiftiχ (giftig) tēr šwāmɔ (r Pilz) is ~

ti k'ī-halt (e Kuhherde)

tr k'īyl , ~ (e Buchtel)

k'iyɔ, h. k'iyɾt (kichern) k'iyɾ net tǎrom !

ti k'ikripɔ, ~ (r Barn)

tr kīlɔ, ~ (s Kilo)

k'īlɔ, h. k'īlt (kühlen)

tr kīlometr, ~ (r, s Kilometer)

tr̥ kilometrštā~ (r Kilometerstein)

tr̥ k'īlšrānk (r Kühlschränk)

kiltō, h. koltō (gelten) 1. was kiltis ? sái wōrt kilt net
fīl, 2. tes kilt niks, 3. s kilt !

kiltiχ (gültig) tes is net ~

tr̥ k'īlwāgō, k'īlwāegō (r Kühlwagen)

s kimnāsiom (s Gymnasium)

k'īnō (China)

k'īnēsiš (chinesisich) tes is for miχ ~

s kips (r Gibs) s ~ trikl̥t (trocknet) kšwent (schnell),
en ~ ligō

kīsō, h. koşō (giessen) ti plōmō (e Blumen) ~

ti kīsī (Gisela)

ti kīskānō, ~ (e Giesskanne)

ti k'īštō, ~ (e Kiste)

tr̥ kitr̥, ~ (s Gitter) tr̥ ~ is aus eişō

tr̥ k'itsl̥r, ~ (e Wacke)

tr̥ k'īwl̥, ~ (r Kübel)

tr̥ kīwl̥, ~ (r Giebel) tr̥ ~ is šē_kweişl̥t (gekalkt)

k'itslō, h. k'itsl̥t (kitzeln)

k'itsliχ (kitzlich)

klā~ (klein) 1. klānr̥ feŋr̥, klāns̄ kēlt, klāns̄ tōrf, klāns̄

k'ent, was tsū ~ maχō, sō ~, ō ~ pişl̥, krōş

on ~, em klānō fōrk'āfō, 2. ti klāni leit, ęr is

kānts ~ wōrō

s klāftr̥ (e,r,s Klafter) 1. Klafter, 2. ō ~ holts

ti klāg, ~ō (e Klage)

klāgō, h. klāgt (klagen)

s klāgō (s Klagen) s ~ helft niks

s klāēgr (s Fassgeläger)

tr klāhaentlr, ~ (r Kleinhändler)

klāimt (geleimt)

s klākēlt (s Kleingeld)

s klāk^cent (s Kleinkind)

tr klāmpfro, ~ (r Klempner)

tr,ti, s klāni (r,e,s Kleine)

ti klāniyk^ceit (e Kleinigkeit)

tr klānts (r Glanz) ti tīršnal^o (e Klinke) hāt^o n
šēn^o ~

klāntsiy(glanzig) , ti haut is ~

ti klāp^o, ~ (e Klappe) e Taste am Klavier und an der
Ziehharmonika

klāp^o, h. klāpt (klappen) s muš alas ~ !

s klāpmesr, ~^o (s Klappmesser)

klapr^o, h. klaprt (klappern) tr štorx klaprt em nešt,
klapr^o net !

klaepr^o, h. klaeprt (kläppern)

klār (klar) tr hiṃl^o is ~ , klārs wasr

s klarinet, ~ (e Klarinette)

ti klas, ~^o (e Klasse) 1. Schulklasse , 2. ēršti on tswati
~ em tsūk, 3. tī wār is ērštr ~

s klās, klāesr (s Glas) 1. ti fenštršeiw^o , 2. tswā ~
pīr

s klāšhaus, klāšhai^r (s Glashaus)

tr klāsōf^o, klāsēf^o (r Glasofen)

s klāspapīr (s Glaspapier)

tr klāsr, ~ (r Glaser)

ti klāsšeiw^o, ~ (e Glasscheibe) ti ~ is fərprōx^o

ti klāssērwo (plur) (e Glasscherben)

ti klāstīr, ~o (e Glastür)

ti klasūr (e Glasur) ti ~ uf tr tōrtō

ti klāswānt (e Glaswand)

klāt (glatt) 1. o klāts ksiχt, ~ wī eis, 2. alas kēt ~

s klateis (s Glatteis)

klatmaxo, h. klātmaxt (glattmachen) to sānt ~

klatrasīrt (glattrasiert)

tr klāwo, ~ (r Glaube) 1. to ~ fərlīro, 2. sāi ~ is

k'atōliś

klāwo, h. klāpt (glauben) tes is kār net tsum ~ , tes

wil i net ~ , klāp mr !

kla^unt (gelaunt) er is kūt ~

klauwo, h. klaupt (klauben) ti krompīro uf om felt

tsom ~

s klawīr (s Klavier) ~ špīlo

s klawīršpīl (s Klavierspiel)

ti klawīrštōnd, ~o (e Klavierstunde)

tr klē (r Klee) ~ āpa^uo (anbauen)

ti klēg^oheit, ~o (e Gelegenheit) iχ hep wēniχ ~ eη-

liś tsu špreχo

klei (sofort) iχ k'om ~ !

ti kleio (e Kleie)

kleiχ (gleich) s is mr ~

ti kleiχheit (e Gleichheit)

kleiχkiltiχ (gleichgültig) tes is mr kānts ~

kleiχksent (gleichgesinnt) mr sen ali ~

s kleiχkwiχt (s Gleichgewicht) s ~ fərlīro

s kleis, ~o (s Geleise)

s kleit, ~ r (s ^Kleid) 1. o ~ maχo lāso, tes ~ štēt

ēnr kūt, s ~ āstiklo (anstücken), s ~ tsūsneito

kleitseitix (gleichzeitig) ~ hew_i ēn ā fārštaentixt

klempro, h. klemprt (klimpern)

kleŋo, i. kloŋo (gelingen) ēm kleŋ t alas

ti kleŋo, ~ (e Klinge)

kleŋo, h. kleŋ t (klingen) s kleŋ t kūt

klenīrt (liniert) ~ s papīr

tr klentsr, ~ (e Klingel)

klentsro, h. klentsrt (klingeln)

s klentsro (s ^Klingeln)

s klē~plat, klē~plaetr (s Kleeblatt)

ti klet, ~ (e Klette)

s klīd, klītr (s Glied) ali klītr tēn_{mr} wē~

klīfart (geliefert)

s klik (s Glück) 1. fīl ~ ! fīl ~ wentso, er hāt sāi

~ kmaxt, iχ wil tāim ~ net em wēk štē~, tsum ~ , en

~ on ōklik tsāmhalt, 2. iχ hep ~ k^cat, er hāt mē~

~ wi fārstånd, s_is nō~ ~ , taš..., tr tomi (r Dumme)

hāt_s ~

klikliχ (glücklich) 1. klikliχi rās ! (Reise), 2. ~

maχo

tr klīk^colwo, ~ (r Glühkolben)

tr klīkr, ~ (e Schnellkugel)

kliksēliχ (glücklich) iχ wents_ieiχ ~ i ōstr_ofeirtāek

s kliksk^cent (s Glückskind) tes is_o ~ !

tr klikswontš (r Glückswunsch)

ti klīlāmpo, (e Glühlampe)

ti klinik (e Klinik)

klitsriχ (klitschig) tr̥ tr̥k̥ ti wēk is ~

tr̥ klīwāi (r Glühwein) tr̥ ~ is em wentr̥ kūt

klitsr̥o, h. klitsrt (glitzern) tr̥ šnē~ klitsrt

s klō, ~ (e Toilette)

tr̥ klō~, ~ (r Clan)

ti klōk̥o, ~ (e Glocke) klōk̥o leit̥o (läuten)o krōši~

s klōk̥o haus (s Glockenhaus)

tr̥ klōk̥o šlāg (r Glockenschlag)

s klōk̥o špīl (s Glockenspiel)

tr̥ klōk̥o štūl (r Glockenstuhl) tr̥ ~ is aus holts

tr̥ klōk̥o turm (r Glockenturm)

tr̥ klomp̥o, ~ (r Klumpen)

klomp̥o t (zerlumpt) wī k̥āmr̥ sō ~ romlāf̥o ?

klōp̥o, h. klōpt (klopfen)1. epr̥ klōpt , 2. fleiš ~ ,

štēnr̥ (Steine) ~ , uf̥ to feŋr̥ ~

tr̥ klopfr̥, ~ (r Klopfer)1. Teppich ~ , 2. Fleisch ~

klōpt-sei-jēsus-kristus (gelobt sei)

klōreix (glorreich)

s kloset (s Klosett)

s klōštr̥, ~o(s Kloster)

tr̥ klots, klets (r Klotz)

klūg (klug)

ti klūk, ~o(e Glucke) ti ~ hāt siχ ksetst

ti klūt (e Glut) ti ~ em ōf̥o, tsum pēgl̥o (S Bügeln)

prauχ̥ i ~

kmān̥o, h. kmānt (mahnen) er sol̥ mi ~

s kmānd̥o haus (s Gemeindehaus)

kmišt (gemischt) kmišti ē~ (Ehe)

ti knād (e Gnade) ti ~ f̥arlīr̥o , ōn̥o ~

tr knal (r Knall)

knālō, h. knalt (knallen) mit_r peits ~

knap (knapp, wenig)

knāetiχ (gnädig) ~ i fra", ~ r her

s kneχl, ~ (r Knöchel)

ti kneχlsenkoη (r Senkfuss)

tr kneχt, ~ō (r Knecht)

knetō, h. kneτ (kneten) s prōt ~

tr knētl, ~ (r Knödel)

tr knī~, ~ (s Knie) s krās kēt ēm pis tsu_ti ~ , uf-
ti ~ fālō

knīō, h. knīt (knien) er hāt en_tr sūl ~ meşō

tr knīštrompf, knīštremf (r Wickelstrumpf)

tr knōfl (r Knoblauch) ~ eşō is ksont

tr knoχō, ~ (r Knochen) tr hunt nākt en_ti ~ ,
fleis mit ~ , er is neχ haut on ~

tr knolō, ~ (r Knollen) er hāt n ~ em hals

knoη (genug) tes sol āwr jets ~ sāl

tr knop, knep (r Knopf) tō ~ ufnāēō

s knoploχ, knopleχr (s Knopfloch)

ti kofō, ~ (e Hökerin , ung. kofa)

tr k^cofr, ~ (r Koffer)

tr k^coχ, k^ceχ (r Koch)

k^coχō, h. k^coχt (kochen) mit waşr is šwēr ~ , s eşō
k^coχt

tr k^coχlefl, ~ (r Kochlöffel)

tr kōklr, ~ (r Gockel)

ti k^cōlō (e Kohle) šwartsī ~ , prauni ~ , mit ~ hātsō
(heizen)

ti k'ōl'w krūw, ~ (e Kohlengrube)

ti koldāmsl, ~ (e Drossel, e Goldamsel)

koldon (golden) o ~ i ūr, o ~ r reŋ

tr k'olhos, ~ (r,s Kolchos)

tr kōlō, ~ (ein südslawischer Tanz)

ti k'olrāw, ~ (r Kohlrabi)

tr k'ōlštā, k'ōlštāenr (r Kotziegel)

s kolt (s Gold) s_i is net alas ~ , was klāntst

koltiγ (goldig) s k'ent is ~

tr koltrēg (r Goldregen im Märchen)

tr koltšmīd, ~ (r Goldschmied)

s koltstik (s Goldstück)

tr k'olw, ~ (r Kolben) 1. tr kūkruts ~ , 2. tr ~
fom kwēr (s Gewehr)

tr kom, ~ (r Gevattersmann, ung. koma)

k'om, i. k'om (kommen) 1. tr tsūk k'omt, ti āni ~ , ti
ānri kēn, er k'omt klōfo, sī k'omt klei, fon tr šūl ~ ,
hā-m ~ , mit om šif ~ , mr sen iwr wīn ~ , tsu fūš ~ ,
tsum eš ~ , tū k'omšt mr krāt tsrext ! šau, tašt hā-m-
k'omšt, 2. tr wentr k'omt, uf ti wēlt ~ , tes k'omt net
en frāg, s k'omt k'ō šlāf en ti augo, s wērt šo witr en
ortnoγ ~ , wī k'omt er trtsū ? mr muš s nēm, wī s
k'omt, s sol ~ , was wil, k'om, sei prāf ! 3. tr tswīfl
k'omt šo fon tr ert, jets k'omt r witr mōl mit tēr
alt kšixt, er is truf ~ , taš..., iγ k'ān net uf sāin
nām ~ , 4. iγ k'om ā nō, er k'omt oft en ti štat, tū
k'omšt net fon tr štel, 5. mit tem k'omšt āwr net weit,
6. wān ~ mr tsum werthaus ? uf to mark ~ , wī
~ mr aus om haus ? ens kfaeγnis ~ , sen si kūt

hām ~ ? iχ k'om wēniχ onr_{ti} leit, onr_{ti} rāetr ~ ,
iwr_{to} krāw (Graben) ~ , wī k'om_i tsum pā-hōf ?
er sol ner nō_āmol ~ ! 7. iχ pen truf ~ , sāi tsā-
loχ k'omt uf 5.000 mark, er k'omt s nāexšti jār en_{ti}
šul, k'om mīr net onr_{ti} augo ! er k'omt net fom flek,
iχ pen tsu_{ti} sultāt ~ , tes tērf_{mr} net ~ lās ~ ,
8. iχ pen tsu kelt ~ , 9. en_{ti} rēio ~ , er k'omt
nāχ mīr, 10. tr_{to} k_{to}tāχ is_{mr} ~ , 11. wōhēr k'omt_s ?
s wert šo pešr ~ , s hāt sō ~ meš ~ ! 12. wī hōχ
k'omt tes ? iχ pen om mǎin mǎntl ~ , om_s lēw ~ ,
13. er lāst niks uf_{ti} toχtr ~ , uf_{ali} ~ 10 mark,
tsu štānd ~ , was ~ lās ~

tr k'omāndānt (r Kommandant)

k'omāndīr, h. k'omāndīrt (kommandieren)

tr k'omanist, ~ (r Kommunist)

k'omanistis (kommunistisch) ti ~ i partei

ti k'omasjō~ (e Kommission)

tr komilasti (Früher haben Männer, Burschen ganz flache
Hüte getragen, die Kinder bekamen beim Hutkauf einen
drauf, das war ein Gummizug, an dem mehrere runde, weisse
Metallpunkte angebracht waren, es diente als Zierde auf
dem Hut)

tr k'omisār, ~ (r Kommissar)

s k'omisprōt (s Kommissbrot)

k'omōt (bequem)

ti komp, ~ (s Fährboot, ung. komp)

ti kompanī, ~ 1. e Kompagnie, 2. e Kompanie

ti kompānj (r Getreidemähdrescher, ung. kombájn)

tr k'omr (r Kummer) sī maxt ēm ~

tr k^comunismus (r Kommunismus)

tr konjak (r Kognak)

konkurīrō, h. konkurīrt (konkurrieren)

ti k^conšt (e Kunst) tes is k^cō ~

ti k^conštseitō, ~ (e Kunstseide)

tr k^contrakt, ~ō (r Kontrakt)ō n ~ šlīšō , tō ~ āi-
haltō

tr konts, ~ (r Haarknoten , ung. konty)

ti k^contsaft (e Kundschaft) ti ~ fon tem k^saeft

tr kōnus, ~ (r Konus)

s k^contsert (s Konzert)

tr k^cop, k^cep (r Kopf) tō ~ fərliō , iχ wēr ēm tō ~
waesō , tō ~ haeyō lāsō , er is ā net uf tō ~ kfālō ,
k^cānšt s ausō m ~ šlāgō , er hātō n tikō (dicken) ~
iχ wās net, wū mr tr ~ štēt, siχ fom ~ pis tsum
fūs nei ātsīgō , 2. er hāt sāin eigō nō ~ , tes kēt mr
net ausō m ~ , iχ fərpreχ mr tō ~ , 3. tr ~
fom nāgl

s k^coptūχ, k^coptīχr (s Kopftuch)

s k^copwē (r Kopfschmerz) iχ hēp s ~

s k^cōr (r, s Chor) 1. r Sāngerchor, 2. r, s Chor in der
Kirche

tr k^corb, k^cerb (r Korb) 1. ~ flēχtō , 2. eprō n ~ kēwō

tr k^corbflēχtr, ~ (r Flechter)

korglō, h. korglt (gurgeln)

tr kormān, ~ (e Lenkstange am Fahrrad, ung. kormány)

s k^corn (s Korn) r Roggen, s ~ prōt

s k^cornmēl (s Kornmehl)

tṛ korteš, ~ (r Werber, ung kortes)
tṛ korwātš, ~o (e Karbatsche , ung. korbács)
ti košo, ~ (s Maul, r Mund) sī hāt_o krōši ~ , halt,
ti ~ ! ti ~ ufmaχ_o
ti k'ošt (e Kost)o šmāli ~
k'ošt_o, h. k'ošt (kosten) 1. ti sup_o ~ , 2. was k'ošt
tes ? s hāt_mi fīl k'ošt
s k'ošt_o (s Kosten)
ti k'ošt_o (e Kosten) ti ~ trāgo , uf eig_o ni ~ , tes
kēt uf sāini ~ , mit ~ fərpōno
k'oštšpīliχ (kostspielig)
tṛ kot, ketṛ (r Gott) ~ em hiṃl ! krīš~ , om kōts
wilo!
tṛ kot_o ssōn (r Gottessohn)
s kot_o sreix (s Gottesreich)
tṛ kot_o stinst (r Gottesdienst)
ti kōtl, ~o (e Godel)
ti kōtlōsiχk'eit (e Gottlosigkeit)
k'ots_o, h. k'otst (kotzen) wā_mr sōfīl_ est, muš_mr ~
s k'ots_o (s Kotzen) tes is tsum ~
ti kots_o, ~ (s Zuchtschwein, ung. koca)
kotsēliχ (gottselig)
tṛ kōw_o lop, ~ (r Gughupf)
tṛ kotsko, ~ (r Würfel, ung. kocka)
tṛ kotsko tsukr (r Würfelzucker, ung. kockacukor)
krā~ (grau) 1. ~ āštreiχ_o , 2. ~ wēr_o
krāeo, h. krāet (krähen) tṛ kokl_r (r Hahn) krāet
tṛ krābštā~, krābštāen_r (r Grabstein)
ti krābsaufl, ~o (e Grabschaufel)

tr̥ krāf, ~o (r Graf)

ti krāefin (e Gräfin)

krā-farwiχ (graufarbig)

ti kraft, kraefto (e Kraft) mit alr̥ ~ , en folr̥ ~ ,tsu

kraefto k'om̥o , 2. sī sūχ̥o o kūti ~

kraeftiχ (kräftig) tēr papriko is ~

tr̥ krāgo, krāego (r Kragen) 1. o šteifr̥ ~ , 2. nēm̥t̥n

peim ~

tr̥ krax (r Krach) 1. s holts is mit̥om̥o ~ fərproχ̥o ,

2. tr̥ fāt̥r hāt̥on ~ kmax̥t

krāχ̥o, h. krax̥t (krachen) tr̥ našt̥ (r Ast) hāt̥ krax̥t

s krax̥l (s Kracherl)

s kraiχ̥rt-fleiš (s Selchfleisch)

kraeks̥o, h. kraekst (wimmern, winseln)

s kraeksletr̥ (Früher hatte der Schuster in die Schuhsohle

eine Art Leder eingenäht, welches knarrte. Besonders Ju-

gendliche trugen solche Schuhe gerne)

ti kralo, ~ (e Kralle) ti ~ tseigo

krā-liχ (graulich)

tr̥ krāmāš (r Kram) tū hāšt̥ tḁ̄on ~!

tr̥ krāmpf, kraemp̥f (r Krampf)

ti krāmpfo, ~ (e Krampe, e Keilhaue)

ti kranāt (e Granate)

krānk (krank) 1. siχ̥ ~ mēlt̥o , ~ wēr̥o , 2. siχ̥ ~

laχ̥o

s krānk̥o haus , krānk̥o haisr̥ (s Krankenhaus) er likt̥ em ~

s krānk̥o kēlt (s Krankengeld)

s krānk̥o pet (s Krankenbett)

ti krānk̥o t, ~o (e Krankheit)

ti krānk ◦ šwestr, ~ ◦ (e Krankenschwester)

tr krānk ◦ wāg ◦, krānk ◦ wāeg ◦ (r Krankenwagen)

tr, ti krānki (r, e Kranke)

tr krānts, kraents (r Kranz) ◦ n ~ flēxt ◦

tr krāp, krāp ◦ (r Kohlrabe)

s krāp, krāewr (s Grab) ◦ tīfs ~, s k'ili ~, ens

~ nēm ◦, s heiliχ i ~, mit ām fūs is r šo em ~,

er tāet siχ em ~ omtrē ◦, wān r tes wiş ◦ tāet

ti krap ◦, ~ (r Krapfen) ~ pak ◦

tr krap ◦ štēxr, ~ (r Krapfenstecher)

ti krāpsaufl, ~ ◦ (r Spaten)

s krās (s Gras) ~ mē ◦, ~ šneit ◦, siχ ens ~ lē-

g ◦, ens ~ peiş ◦

tr krāshalm, ~ ◦ (r Grashalm)

tr krāshupfr, ~ (r Heuhüpfer, e Heuschrecke)

krāsiχ (grasig)

krāskrē ~ (grasgrün)

krāt (gerade) (Adjektiv) tr wēk is ~, ◦ krātr mens

(Adverb) warom ~ er ? ~ trom, tes

prauχ i ~, tes is ~ sō kūt, iχ hep ~ sō fil

kelt k'at

s krāt (r Grad) hait is tswāntsiχ ~ k'aelt

krāt ◦, i. krāt ◦ (geraten) s lēs ◦ (e Weinlese) is

kūt ~

krātaus (geradeaus) kē ~ ner ~ !

krātmax ◦, h. krātkmaxt (gerademachen) ◦ n nāgl ~

krātsō (gerade so) er is ~ fleişiχ wī sī ~

krātsōfil (gerasoviel) en tem kšaeft mušt ~ tsāl ◦

krātsōkūt (geradesogut) tēr wai is ~

kraetsiy (krätzig) ti k'ats is ~ wōrō

kratulīrō, h. kratulīrt (gratulieren)

krausām (grausam)

s kraut (r Gemüse Kohl)

s krauthāpl, ~ o (r Kohlkopf)

tr krauthowl, ~ o (r Krauthobel)

tr krautsulāt (r Krautsalat)

tr krauttāršō, ~ (r Kohlstrunk)

krāwō, h. krāwō (graben) o n prōnō (Brunnen) ~

tr krāwō, ~ (r Graben) o tīfr ~ , iwr_tō ~ šprejō

s krawāl (r Krawall) ~ maXō

krawālō, h. krawālt (krawallen) krawāl net !

s krawātł, ~ o (e Krawatte) s ~ penō

s krā-wērō (s Grauwerden) tes is tsum ~ !

kratsō, h. kratst (kratzen) 1. tī fętr kratst, tr prāntō -
wāi kratst, 2. siX ~

krē~ (grün) krēnr sulāt - tr krē~ (r Meerrettich)

tr kredents (e Kredenz) em ~

tr kredit (r Kredit) kelt uf ~ kēwō , er hāt ~

kreditlōs (kreditlos)

krext (gerecht) 1. s ūrtāl (s Urteil) is ~ , 2. ti
strāf is ~ , 3. er k'omt mit_ons tskrext

ti krextiyk'eit (e Gerechtigkeit) wū is hāt ti ~ ?

kreifō, h. krifō (greifen) o fra" ~ , tes kreift ām
en_ti nerfō (Nerven)

tr kreis (r Kreis) em ~ kē, siX en ~ štelō

tr kreislāf (r Kreislauf)

ti kreislō rei (e Greisslerei)

ti kreitō, ~ (e Kreide)

s kreits, ~ o (s Kreuz) 1. s rōti ~ , 2. iwr ti šult o
o ~ maχ o , s ~ maχ o , 3. o jētr hāt s̄ai ~ , s̄ai
~ uf siχ nēm o , s is o ~ mit ēm , 4. m̄ai ~ tūt mr

^{wē~}
kreitsiχ o , h. kreitsiχt (kreuzigen) epr ~
ti kreits o , ~ o (e Kreuzung)

tr kreitsr , ~ (r Kreuzer) tes is k' o n ~ wērt
s kreitswē (e Kreuzschmerzen)

tr kreitswēk (r Kreuzweg)

s krēni (s Grün) 1. ens ~ kē~ , 2. ti krēni peim k'ärt-
l o špil

ti krēni-erps o , ~ (e Kernerbse)

ti krēni-pōn o , ~ (e Brechbohne)

krentliχ (gründlich)

ti krents , ~ o (e Grenze) iwr ti ~ kē~

krepīr o , i. krepīrt (krepieren) iχ m̄an , iχ muš ~

s kreppapīr (s Crêpe Papier)

tr kreps (r Krebs) 1. r Krebs /Tier/ , 2. sī hāt ~ (e
Krankheit)

ti krepskrānk o t (e Krebskrankheit)

krepsl o , i. krepslt (klettern) uf to p̄m ~

ti krepsōl o , ~ (e Kreppsohle)

kreptešin (r Crêpe de Chine, Damenstoff)

ti krēs (e Grösse) 1. s k'omt net uf ti ~ ā , 2. ti šūk
krikt mr en ali ~

krēs r (grösser)

ti krēt o , ~ (e Fischgräte)

s kretslfleiš (Beim Schweineschlachten wurde der Kopf, das

Herz, die Nieren, die Leber, die Lunge und die Speck-

schwarte in einem Kessel weich gekocht, das war s ~ ,

man ass es mit Brot und sauren Paprika, Wein wurde darauf

getrunken

tr krif (r Griff) l. tr ~ fon_{tr} sens_o (e ^sense) ,

2. mit_{ām} ~

tr krīg, ~ (r Krieg) tr ~ k'ān auspre_x_o , ~ er-
klaer_o, ~ fir_o

s krīgl, ~ (s Seidel) o ~ pīr

tr krīgsinwalit, ~ o (r Kriegsinvalide) māi fātr wār ~

tr krīgsk^cumrāt, ~ o (r Kriegskamerad)

tr krīgssāuplats (r Kriegsschauplatz)

s krīgssīf, ~ r (s Kreigsschiff)

ti krīgssūlt_o, ~ (e Kriegsschulden)

ti krīgswitw_o, ~ n (e Kriegswitwe)

ti krīgstseit, ~ o (e Kriegszeit)

krīx_o, i. krōx_o (kriecken)

krīynlānt (Griechenland)

s krīyt, ~ r (s Gericht) l. s ōwršti ~ , epr p_o m ~

farklāgo , tsum ~ kē~ , 2. s je_γšti ~

krikslo, h. krikslt (kritzeln) uf_{ti} tāfl, uf_{ti} wānt ~

ti kril, ~ o (e Feldgrille)

tr kripl, ~ (r Krüppel) epr tsum ~ ma_x_o

tr krīs (r Griess) en_{ti} sup_o ~ tō~

krīs_o, h. krīst (grüssen) epr ~ , er lāst_{ti} ~

ti krisāntēn (e Winteraster, ung. krizantém)

s krīsmēl (s Griessmehl)

tr krīsprei (r Griessbrei) t_o ~ e_s_o ti k'en_o k'en

tr krist, ~ o (r Christ)

tr krištjān (Christian)

s krišt^centl, ~ o (s Christkindchen)

tr krištpā_m, kristpāem (r Christbaum)

tṛ kristus (r Christus)

kritiś (kritisch) sī is ~

kritisīr , h. kritisīrt (kritisieren)

ti kriw , ~ (e Speckgriebe)

tṛ krōbiān (r Grobian)

ti krokodil , ~ (s Krokodil)

krom (krumm) was ~ maχ , ~ kē~

krompfl , h. krompflt (knittern) er hāt ti hōs sō

tsāmkrompflt

krompfliχ (krumpelig)

ti krompīr , ~ (e Kartoffel) ~ es , k^coxti ~ ,
k prāt ni ~ , ~ štek (stecken) , ~ raus-
maχ (Kartoffeln buddeln)

tṛ krompīr prei (r Kartoffelbrei)

ti krompīr tetśal (e Kartoffelfladen)

ti krōn , ~ (e Krone) 1. ti heiliχi ~ , 2. ti ~
fom pām (Baum) , 3. ti ~ fom tsā~ , 4. Geld, Krone

tṛ kront (r Grund) 1. šwartsṛ ~ , sāntiχṛ ~ , 2. fon
~ aus

krontīr , h. krontīrt (grundieren) ti wāt peim mōl ~

s krontpūχ , krontpīχṛ (s Grundbuch) iχ wār em ~

ti krontśūl , ~ (e Grundschule)

s krontwasr (s Grundwasser)

krōp (grob) 1. krōwṛ sāt , ~ māl , 2. krōwṛ
k^cerl

tṛ kropf , krepf (r Kropf)

krōs (gross) 1. krōsi augo maχ , krōs s lānt,
er hāt to krēšt tāl krikt , tṛ krōsi feχṛ , tṛ krō-
si tsē (e Zehe) , er hāt mi ~ āksaut , krōsṛ

pukštāw (Buchstaben), wī ~ ? sō ~ , sō ~ wī
 elefānt , er is om on k'op krēšr wī iχ , sāini augo sen
 krešr wī s maul , 2. iχ hep krōsi āγ št , krōsi frēito ,
 en tr krēšt hits muš i a nō ārwāto , iχ hep on krōšo
 hoγr , ner mit r krēšt mī~ , 3. ti k'enr mešo šo ~
 sāi , 4. er is krōšr mān

tr krōš , ~ (r Groschen) tes is k' on ~ wert

krōsārtiχ (grossartig)

ti krōseltr (e Grosseltern)

tr krōsfātr (r Grossvater)

tr krōshaentlr , ~ (r Grosshändler)

krōsjāeriχ (grossjährig)

krōskwaks (grossgewachsen)

krōsmay , h. krōskmayt (grossmachen) siχ ~

ti krōsmōtr , ~ (e Grossmutter)

ti krōsštāt , krōsštāet (e Gropstadt)

krōstsīg , h. krōsk tsōg (großziehen) ti k'enr ~

ti krot , ~ (e Kröte)

tr krūχ (r Geruch) fon tr k'uxl k'omt kūt ~ raus

tr krūk , kriik (r Krug)

ti kruk , ~ (e Krücke) mit r ~ kē~

ti krup , ~ (e Gruppe)

tr krus (r Gruss) on ~ ausriχt , ~ on kūš

ti krūšt , ~ (e Kruste)

krūštiχ (krustig)

ti krūw , ~ (e Grube) ti k'ōl ~

ti krūw lāmp , ~ (e Grubenlampe)

kruwliχ (lockig) ~ i hā~r

tr krūwr , ~ (r Gruber)

tr krutsifiks (r, s Kruzifix) heṛkoṭ ~ noḥāmōl !

ti ksāntsāft (e Gesandtschaft)

s kšaeft, ~ r (s Geschäft) 1. iḥ heṇo kūs ~ kmaḫt,

2. s ~ maḫt om aḫt ūṛ uf

s ksaetsl, ~ o (e Strophe)

kšēg, i. kšēg (geschehen) 1. was is ~ ? s is o ōklik ~,

mīṛ is niks ~ , s is ken ~

kšeit (gescheit) sei toḫ ~ ! tā pen i net kšeitr wōro ,

mr is net reḫt ~ knoṇ

kšek (bunt, scheckig) s hem o t is ~

tr ksel, ~ o (r Gesell) 1. o luštīṛ ~ , 2. tr ~ peim

tišlr

ti kselšaft, ~ o (e Gesellschaft) 1. o kūti ~ , er k'ērt

tsu tr ~ , 2. pei ons is o ~

s ksendl (s Gesindel) sō o ~ !

s kšenk (s Geschenk) er kriks als ~ , tes is o šēns ~

s kšenkāž (s Geschenk)

s kšer (s Geschirr) 1. s ~ en tr k'uxl , 2. s roḫ ~

s kšertūḫ, kšertīṛ (s Geschirrtuch)

s ksets (s Gesetz) nāḫ ~ o m ~

ksetsliḫ (gesetzlich) ~ hāt ēr reḫt

s ksiyt, ksiḫtr (s Gesicht) 1. o sa"wr o s ~ , iḫ sak s

ēm ens ~ , ens ~ ha"o (schlagen)

ti kšiyt, ~ o (e Geschichte) tes is o alti ~ ! iḫ mēḫt

fon tr kānts o ~ niks mē hēr o , maḫ k'oni kšiḫt o !

kšikt (geschickt) er is ~ , er hāt o kšikti hānt

tr ksimshowl, ~ (r Hobel zur Verzierung)

kšlāmp (lumpig)

kšlitst (geschlitzt) o ~ r rok

tr. kšmak (r Geschmack) tes is. ʋ ~ say

kšmakhaft (schmackhaft)

kšmaklōs (geschmacklos) s ɛs. ʋ is. mʀ hāit sō ~

ti kšmaksax (e Geschmacksache) tes is. ʋ ~

ti kšmāsflīg. ʋ, ~ (r Summer)

kšmaus. ʋ, h. kšmaust (Lebensmittel wegmausen)

kšmaus. ʋ t (fressgierig) ti kʼats is sō ~

kšnādr. ʋ, h. kšnādr̥t (schnacken)

s kšnar. ʋ (s Geschnarch)

s kšnātr̥ (s Geschnatter)

kšneik. ʋ t (heikel , wählerisch)

ksont (gesund) ~ sái , ~ wēr. ʋ

ti ksontheit (e Gesundheit) ~ !

s kšpān, kšpaenr̥ (s Gespann)

kšpār. ʋ, h. kšpārt (sparen) 1. kēlt ~ , tseit ~ , 2.

mʀ meš. ʋ ~ , 3. tes haet. r̥ siχ ~ kʼen. ʋ

tr. kšpārher̥t (r Sparherd)

ti kšpār. kʼas. ʋ, ~ (e Sparkasse)

s kšpār. kʼas. ʋ pūχ, kšpār. kʼas. ʋ pīχ. r̥ (s Sparkassenbuch)

kšpārsām (sparsam)

s kšpenst, ~ r̥ (s Gespinst)

kšpraexsām (geschprächig)

s kšrei (s Geschrei) hērt mōl uf mit. t̥ə m ~ !

ti kštalt, kstaltr̥ (e Gestalt)

tr. kštānk (r Stank)

kštaenk. ʋ t (stinkig) tū ~ r̥ hunt !

s kštel, ~ ʋ (s Gestell)

kšwent (geschwind) kʼom ~ ! ~ lāf. ʋ, ~ ɛs. ʋ, ~

ār. wāt. ʋ

tr kšwentsitr, ~ (r Sieder)

s kšwīr, ~ (s Geschwür) s ~ mus ufksnit wēr

ti kšwistr (s Geschwister)

s kšwistriysk^cent, kšwištriχik^cenr (s Geschwisterkind)

mr sen kšwistriχik^cenr

kšwol (geschwollen) fom fil lāf sen mr ti fīs ~

tr kšwōrni, ~ (r Geschworene)

ti kšwulšt (e Schwulst) er hāt em hals ~

ti k^cū, k^cī (e Kuh) 1. ti ~ em štal , 2. tū alti ~ !

tr kubikmetr (s Kubikmeter)

s k^cūeitr, ~ (s Kuheuter)

ti k^cugl, ~ (e Kugel) 1. ti ~ aus klās , 2. ~ en

tr k^cop jāg , 3. ti ~ peim k^cēgl

ti k^cūhaut, k^cūhait (e Kuhhaut)

ti k^cuyl, ~ (e Kuchel) mr eš en tr ~

s k^cuylmesr, ~ (s Küchenmesser)

tr kukēndl, ~ (r Urahne)

tr k^cū-klē (r Klee)

tr kukr, ~ (r Gucker) mit ~ m ~ šaw

tr kukruts (r Kukuruz)

tr kukrutsk^colw, ~ (r Maiskolben)

s kukrutssāel (e Maisschälung)

tr kukuk (r Kuckuck) tr ~ sol ti hōl ! kē^ctsun ~ !

was tr ~ !

tr kulātš, ~ (r Kuchen, e Kolatsche)

s kultūrhaus, kultūrhaistr (s Kulturhaus)

tr kumi (r Gummi) ratir ~

ti kumiflent, ~ (e Ziehschleuder)

- ti k'ū-miliχ (e Kuhmilch)
tr kumišlauχ (r Gummischlauch)
tr kumištrompf , kumištremf (r Gummistrumpf)
tr kumišūk, ~ (r Gummischuh)
tr k'umrāt, ~ (r Kamerad)
ti k'umrātsaft (e Kameradschaft)
tr k'unštāwlr, ~ (r Polizist)
tr k'unsthōniχ (r Kunsthonig)
tr kupets, ~ (r Rosstäuscher, ung lókupec)
s k'upfr (s Kupfer)
k'upl, h. k'uplt (kuppeln)
ti k'ūr (e Kur) er maχt ~ mit
ti kurāž (e Courage) er hāt ~ , siχ ~ āsauf
ti kūria (e Kurie) iχ kē-pis tsu tr ~
kurwl, h. kurwlt (kurbeln)
tr k'ūstal (r Kuhstall)
kūt (gut) kūt wai , kūts kšaeft , kūto mōrgo ! kūn-
tāk ! kūto nāwāt ! kūti naχt ! s kēt ēm ~ , s rīχt ~ ,
s šmekt ~ , s is šo ~ , mīr is net ~ , s is mr šo pešr,
s wāer pešr, wān..., sō ~ wī mēgliχ , siχ n kūto tāk
maχo , lāst tes ~ sāi, k'ārts on ~ , alas, was ~
on teir is, 2. er hāt ~ kūts herts, er mānt_s ~ ,
sei sō ~ ! 3. kūt ātsūk, 4. enro kūto štont ,
tem hew_i_s ~ ksāt
ti k'ut, ~ (e Kutte) aus tr ~ juks (springen)
kūthertsix (gutherzig)
kūtmay, h. kūtkmaχt (gutmachen)
ti kūtš, ~ (e Kutsche)

tṛ kutṣṛ, ~ (r Kutscher)

tṛ kūtštēar, ~ (r' Bürge)

küttō~, h. kūṭḳō tō~ (guttun) iχ ẉer s tṛ šō ~

s k'uwert, ~ (s ^Auvert)

s kwadrāt (s Quadrat) ~ metṛ

tṛ kwadrātmetṛ (s Quadratmeter)

ti kwāl (e Qual) so~ ~ ! iχ hep mit_ēm ti ~

ti kwalitāet (e Qualität) tes is_ ~ šlēχti ~

ti kwalt (e Gewalt) tes kēt neχ mit ~ , mit ~ kēt_s net

kwāel~, h. kwāelt (quālen) 1. epṛ ~ , tsum tōd ~ , 2.

s iχ ~

s kwānt, ~ ṛ (s Gewand)

ti kwāntperšt~, ~ (e Kleiderbürste)

s kwartīr, ~ (s Quartier) wū is s̄ai ~ ? epṛ ~ kēw~,

~ nēm~, ~ maχ~, 2. ti sultāṭ k'oṃ tāhēr

ens ~

ti kwartīroη (e Quartierung)

ti kweḷ, ~ (e Quelle) 1. en prentḷ (Máriakönnye bei

Baja) is_ heiliχi ~ , 2. er hāt tsum wāihóḷ

kūti ~

tṛ kwelwr, ~ (r Spezereihändler)

kwēn~, h. kwōṇ (gewinnen) 1. en tṛ lutri ~ , 2. peim

k'ārtḷ ~

kwēn~, h. kwēṭ (gewöhnen) 1. s k'ent ~ , 2. siχ ~ ,

ṃr k'ān siχāns pīr ~

tṛ kwenr, ~ (r Gewinner) tu pišt tṛ ~

kwēr (quer) s likt ēm ~ iwṛ ṭ wēk , iχ kē~ ~ iwṛ

ti štrās

s kwēr (s Gewehr)

tr kwerpalko, ~ (r Querbalken)

s kwerts (e Würze)

ti kwets, ~ (e Quetsche, e Pflaume) tr ~ latwēreŋ (s
Pflaumenmus) krēni ~ , k^ot^orti ~

tr kwetš^ok'en, kwets^ok'en^o (r Zwetschggenkern)

tr kwetš^olatwēreŋ (r Zwetschggenmus)

tr kwetš^opā~m, kwets^opāem (r Zwetschggenbaum)

tr kwetš^ošnaps (r Zwetschggenschnaps)

s kwiŋt, kwiŋtr (s Gewicht)

kwis (gewiss) k^onts ~

s kwis^o (s Gewissen) s ~ l^ost^on net rūg^o (ruhen)

kwit (quitt) m^o sen ~

ti kwitoŋ, ~ ^o (e Quittung)

s kwitr (s Gewitter) ti šwart^osi wolk^o preŋ^o ~

ti kwōnheit (e Gewohnheit) tes is ner^o šlēx^oti ~ fon ēm

L

lāf⌘, i. klōf⌘ (gehen, laufen) l. ti tseit lāft, s k^cent
lāft šo, 2. s plūt lāft en_{ti} ātr , 3. s faš lāft, ti
nās lāft

tr lāfkrāw⌘, lāfkrāew⌘ (r Laufgraben)

s lāgr⌘, ~ (s Lager) die verschiedenen Lager im II. Welt-
krieg

lax⌘, h. klaxt (lachen) tā is niks tsum ~ , siχ krānk
~, ts_tōt ~

s lax⌘ (s Lachen) tes is tsum ~

laexrliχ⌘ (lächerlich) tes is ~ , siχ ~ max⌘

s lāi (e Waschleine) s ~ austsīg⌘

laiχt⌘, h. klāiχt (leuchten) ens ksiχt ~

s lāim (r Leim) s pikt (klebt) wī ~

lāim⌘, h. klāimt (leimen)

lait⌘, h. klit⌘ (läuten) tsu_{tr} laiχt (Begräbnis) ~ ,
mit_{tr} krōš⌘ klōk⌘ (Glocke) ~

s lak¹ (s Lack) mit ~ iwrštreiχ⌘

ti lāk⌘, ~ (e Kotlache)

tr lakl⌘, ~ (r Lackel)

- s lakletr (s Lackleder)
 tr lakšūk, ~ (r Lackschuh)
lām (lahm) mǎi fūs is ~
 s lām (s Lamm)
 tr lām (r Lehm, e Tonerde) mit ~ to ōfo aussmīro
 ti lāmkrūw, ~ (e Lehmgrube)
 ti lāmp, ~ (e Lampe) ti ~ āpren
 ti lān, ~ (e Stuhllehne)
lāŋ (lang) laeŋr, laeŋšt (länger, längst) 1. tr rok is
 ~, ~ i hār, ~ r wēk, laeŋr maχ, ~ i tsāe
 (Zähne) maχ, 2. ~ i tseit, tswā jāŋ ~, s lē-
 wo ~, štont ~, 3. s ta^urt ~, tes is no ~
 k^o kūti arwot
lāŋsām (langsam) ~ āwr siχr, s wert so ~ āwats
lāŋštīliχ (langstielig)
 ti lāŋweil (e Langweile) tes maχ i ner aus ~
lāŋweiliχ (langweilig)
laeŋliχ (länglich)
laeŋšt (längst) tes hew i šo ~ fərkeš
 s lānt, laentr (s Land, r Staat)
 ti lāntk^oārtl, ~ (e Landkarte)
 ti lāntsāft, ~ (e Landschaft)
 tr lāntsmān, lāntsleit (r Landsmann) er is mǎi ~
 ti lāntštrās, ~ (e Landstrasse) uf tr ~ fār
 tr lāntwirt (r Landwirt)
 tr lāp, ~ (r Wecken, r Laib)
 s lāp (s Laub) s ~ tsām^oēr (zusammenfegen)
 tr lāp, ~ (r Lappen)
 tr lāpfroš, lāpfreš (r Laubfrosch)

s lārīfāri (s Larifari)

tr laerm (r Lärm) n ~ maχo

lāso, h. klās (lassen) 1. ti flāšo falv ~ , lās s
k'ent špīlo , tes lās_i_mr kfalo , 2. ārwāto ~ , 3. er
k'ān_s trenko net ~ , 4. lās_mi toχ ! em štiχ ~ ,
s k'elt trhā_m ~

tr lāšt, ~o (r Leisten) to šūk uf_to ~ šlāgo , šustr
pleip p_m ~ !

ti lašt, ~o (e Last) o krōši ~

tr laštauto, ~ (s Lastauto)

s laštr (s Laster) so_o ~ !

tr lašt wāgo, ~ (r Lastwagen)

tr lašttsūk, lašttsīk (r Lastzug)

laēstriχ (jm lästīg sein)

lāt (leid) epr ~ tō~ , s tūt_mr ~

lāto, h. klāt (laden) 1. uf_to wāgo ~ , 2. ti flento
(s Gewehr) ~

latāiniš (lateinisch)

ti lātr, ~o (e Leiter) mit_tr ~ uf_to pōto kē~

tr latwēren (e Marmelade)

lau (lau) s wašr is ~

ti launo (e Laune) er hāt kūti ~

ti laus , lais (e Laus)

tr lausk'el (lausk'erl) (r Lauskerl)

tr lauspū , lauspūwo (r Lausbub)

laut (laut) lautr , lautšt sei neit so ~ ! ~ reto

lauto, h. klaut (lauten) wī laut_s ūrteil ?

lautr (alles, lauter) tes is ~ wašr

lāuwārm (lauwarm)

ti lawūr, ~o (s Lavoir) siχ en tr ~ waešo

lātsarus (Lazarus) ārm wī ~

tr lātsi (Ladislaus , ung. László, Laci)

tr lefl, ~o (r Löffel) n ~ fol supo , mit o m krōšo
~ eso

leflo , h. kleflt (löffeln)

tr leflstīl, ~ (r Löffelstiel)

lēgo, h. klēgt (legen) 1. to fūspōto ~ , uf s feir ~ ,
uf ti ērtō ~ , ti hānt uf s herts ~ , was en to
k'orbo ~ , ens peṭ ~ , en s krāp ~ , uf to tiš ~ ,
2. eir ~ , 3. siχ uf s peṭ ~ , siχ šlāfo ~ , siχ uf
to rukō ~ , 4. tr šturm lēgt siχ

s lēgl, ~o (s Lāgel)

s leiglo (s Leugnen) tā is niks tsum ~

leiglo, h. kleiglt (leugnen)

ti leiχo , ~ (e Leiche)

ti leiyt, ~o (e Leichenbestattung)

leiyt (leicht) 1. ~ wīo fetṛ , 2. ~ s kwānt , 3. er
hāt o ~ i hānt , 4. ~ i ārwat , tes kēt kānts ~ ,
5. wī ~ paširt o ōklik , er is ~ pēs (böse)

tr leiytk^cāefr, ~ (r Johanniskäfer)

leiytseniχ (leichtsinnig)

ti leikso , ~ (e Wagenleiste, e Leuchse)

tr leip (r Leib) tr leipsāto (r Bruch)

ti leipspeis (e Leibspeise) tes is māi ~

leiptsiχ (Leipzig)

ti leiro (e Leier) tes is ti alt ~ (immer das alte
Lied)

- ti leistni, ~ (e Leiste)
- ti leistoŋ (e Leistung) tes is.ɔ ~ !
- ti leit (e Leute) iχ k'en māini ~ , onŋ ti ~ kē~, mr
sen kšitɔni (geschiedene) ~
- leitɔ, h. klitɔ (leiden) 1. hoŋr ~ , tāršt ~ , em
māgɔ ~ , 2. iχ k'ān_s net ~
- s leitɔ (s Leiden) nāχ lāŋɔ m ~ is_r kšt#orwɔ
- tr leitnānt, ~ (r Leutnant)
- s leitūχ, leitīχr (s Leintuch)
- s leiwł, ~ɔ (e Weste, r Büstenhalter)
- lekɔ, h. klekt (lecken) tī k'enɔ_mi tã ali em ārs ~ !
- tr leml, ~ (r Lümmel)
- ti lēnɔ, ~ (1. e Lehne , 2. Lena, Magdalena)
- lēnɔ, h. klēnt (ausleihen)
- lenɔ, h. klent (lernen) teits ~
- lenk (link) ti ~ i hant, ti ~ i seitɔ
- lenks (links)
- tr lentɔpā_m, lentɔpāem (e Linde)
- tr lentɔtē (r Lindenblütentee)
- ti lentsɔ, ~ (e Linse)
- ti lentsɔtets'arłɔ (Kleingebäck aus Mürbeteig)
- lēphaft (lebhaft)
- tr leptāk (r Lebtag) en māim ~ hew_i sōwas nonet ksē-
gɔ
- lēr (leer) mit_i ~ i haent, ~ maχɔ
- tr lērɔ, ~ (r Lehrer)
- ti lērɔrin (e Lehrerin)
- ti lerχɔ, ~ (e Lerche)

tr lērpū~ , lērpūw (r Lehrling)
lēso , h. klēst (lösen) v k'ārtl ~
lešo , h. klešt (löschen) 1. feir ~ , 2. to tāršt (Durst)
 ~ , 3. k'aliχ (Kalk) ~ , 4. ti tentv ~
 s lēso (s Lesen) 1. s ~ on s šreiwv , 2. e Weinlese)
lēso , h. klēs (lesen) 1. v pūχ ~ , v meš ~ lāšv ,

2. Trauben lesen

lēso kē~ (e Weinlese Halten)
 tr lēso frāi (r Leseverein)
 ti lēso (e Lösung) s wert šov ~ kēwv
 s lešpapir (s Löschpapier)
letix (ledig) sī is no ~
 tr lēt'kolw , ~ (r LötKolben)
 s letr (s Leder)
 ti letrhōso , ~ (e Lederhose)
 tr letršarts , letršaerts (s Schurzfell)
 ti letršuk , ~ (r Lederschuh)
 ti letrtašv , ~ (e Ledertasche)
letšt (letzt) 1. s ~ i wort , 2. tr ~ šilr , 3. s
 ~ i jār
 tr, ti, s letšti (r,e,s Letzte)
letštīmōl , s ~ (letztes Male)
lēwv , h. klēpt (leben) 1. flot ~ , kūt ~ , 2. ~ on
 ~ lāšv , fon tr ārwāt ~
 s lēwv (s Leben) v k'ārtsvs ~ , v lāγs ~ , siχs
 ~ nēm , om s ~ k'omv , s kāntsi ~ lāγ
 s lēwv smitl , ~ (s Lebensmittel)
 tr lēwē , ~ (r Löwe)

lewentiχ (lebendig) s k'ent is ~

tr leweš, ~ (eine Bluse, die man unter der Schürze getragen hat)

s lēwr (e Leber)

lēwrkrānk (leberkrank)

ti lēwrkrānk t (e Leberkrankheit)

ti letska, ~ (e Lektion, ung. lecke)

ti letselt pōp, ~ (r Lebkuchen)

ti letslhōs, ~ (e Hose mit einem Latz)

līb, līwr, lībšt (lieb) līwi eltr (Eltern) tes wāš tr
līwi himl, 2. so ~ s māt (Mädchen), 3. s līwi
prōt, to kānts līw tak

ti līb (e Liebe)

līfr, h. klīfrt (liefern) ti miliχ ~

ti līfro (e Lieferung)

liftiχ (lüftig)

ti lift (e Lüftung)

lig, i. klēg (liegen) 1. uf tr ērt ~ , uf m pūkl
(Rücken) ~ , em peṭ ~ , em krāp ~ , šlēxt ~ ,
2. em peṭ lā ~ , uf ām hauf ~ , 3. waškut ligt
nēwr tr tōn ~ , fōr ons ligt s mēr, 4. alas ligt uf mīr,
5. s wort ligt mr uf tr tso ~ , 6. s haus ligt šē, 7.
tes ligt mr net , 8. was ligt, tes pikt

s līg (s Lügen)

līg, h. klōg (lügen) er ligt ti ā, er ligt wī k otrukt,
wer āmol ligt, tem klāpt mr nemē

liglās, h. lig klās (liegenlassen)

ligpleiw, i. lig k plīw (liegenbleiben)

s lixt, liχtr (s Licht) 1. may ~ ! sī hen ~ , 2. jets
kēt mr̥s ~ uf

s likēr (r Likör)

ti lipv, ~ (e Lippe) rōti ~ , er peist siχ uf ti ~

ti līsi (Elisabeth)

tr̥ listr, ~ (r Lüster)

s līt, lītr̥ (s Lied)

ti litanei (e Litanei)

tr̥ litr, ~ (r, s Liter)

s litrpūχ, lītrpīχr̥ (s Liederbuch)

tr̥ lītsānr, ~ (ein Mann, den man nicht erst nehmen darf)

līwv, h. klībt (lieben) sī ~ siχ

līwr (lieber) iχ pleip ~ trhām

litsitīrv, h. litsitīrt (lizitieren)

tr̥ lō~ (r Lohn) 1. tv ~ austsāl v , 2. e Belohnung

tr̥ lōfās, ~ (r Schlauch, r Dreck, ung. Íófasz)

s lox, lexr̥ (s Loch) 1. v ~ en tr̥ ert v , 2. er wönt
em v ~ , 3. sknop ~

lok v, h. klokt (locken) s kelt aus tr̥ taš v ~ , hām

s lokāl, ~ v (s Lokal)

lokr, (locker) ti šrauf v is ~

tr̥ lomp v, ~ (r Lumpen)

tr̥ lomp v hunt (r Lumpenhund)

tr̥ lomp v jūd, lomp v jūt v (r Lumpensammler)

tr̥ lompātsi, ~ (r Lumpazius)

ti lōn v, ~ (r Achsennagel)

lōn v, h. klōnt (lohnen) s hāt siχ klōnt

ti loṇ v, ~ (e Lunge) iχ hep v kūti ~

loṇ v krānk (lungenkrank)

tr lōrents (Lorenz)

tr lōrpēr (r Lorbeer)

ti lōrpērplaetr (r Lorbeer)

lōs (los) ten hew_i ~ , was is ~ ? was is mit_{ēm} ~ ?

~ ! tes hew_i ~

ti lōs, ~v (e Zuchtsau)

lōskē~, i. lōskā_γv (losgehen) 1. entlaufen, entfliehen, s

ros is lōskā_γv , 2. sich entladen , 3. s špīl k'ān~

lōskrīgv, h. lōskrikt (loskriegen) einer Sache loswerden

lōslāsv, h. lōsklāšv (loslassen) 1. epr ~ , 2. v n šās

~ (er hat einen losgelassen)

lōsmaxv, h. lōskmaxt (losmachen)

lōsprexv, h. lōskv proχv (losbrechen)

lōsreisv, h. lōskrišv (losreissen)

lōššnalv, h. lōskšnalt (losschnallen)

lōššraufv, h. lōskšrauft (losschrauben)

s lotō (s Lotto)

lōwv, h. klōpt (loben) ens ksiχt ~ , t_v wāi ~

tr ludwiγ (Ludwig)

ti luft (e Luft) friši ~ , k'alti ~ , wārmi ~ ,

en_{ti} ~ flīg_v , 2. ti ~ is rāi , 3. tā kēt friši ~

luftv, h. kluft / liftv, h. klift / (lüften)

tr luftikus , ~ (r Luftigus)

s luftlox, luftlex_r (s Luftloch) s ~ em k'el_r

tr luftpalō; ~ (r Luftballon)

tr luftruk (r Luftdruck)

ti lūg (e Lüge) tes is_v ~

tr lugāš, ~ (s Weingeländer ; ung. lugas)

ti lukᵛ, ~ (e Lücke) ᵛ ~ ausfilᵛ

tr luksus (r Luxus)

lūpᵛ, h. klūpt (heben)

ti lušt (e Lust) 1. iχ hep k'ᵛ ~ trtsū, tā fərkēt ām

ti ~ , epr tsu_ᵛ was ~ maχᵛ, 2. ti ~ pīᶞᵛ (büssen)

luštiχ (lustig) s kēt ~ tsū, siχ iwr epr ~ maχᵛ

s lūtrᵛ, ~ (s. Luder) e Bestie, sōᵛ ~ !

M

ti madjār (plur . e Madjaren)

madjāriš (madjarisch)

madjarisīr, h. madjarisīrt (madjarisieren) iχ hep mi net

~ lās

tr māg, māeg (r Magen) ler hāt n kūt ~ , siχ to ~

fər-terw, iχ hep s em ~ , er hāt niks em ~ , er

hāt kresri (grössere) aug, wī tr ~ , ti lība kēt

turχ to ~ , 2. e Magenwurst

tr māgkrāmpf, māgkraempf (r Magenkrampf)

māgkrānk (magenkrank)

tr māgkreps (r Magenkrebs)

s māgpitr (r Magenbitter)

tr māgarats, ~ (ein hartnäckiger, eingefleischter Mann)

s māgwē (s Magenweh) s ~ hō~

māgr (mager) māgrs fleiš, er is ~ , 2. māgri k'ōšt,

māgri miliχ

maχ, h. kmaχt (machen) 1. was maχšt ? was sol i ~ ?

tā is niks tsum ~ , er sol maχ, was r wil, er

k'an s maχ, wī maχt mr tes ? was maχt ti ksontheit ?

mit_ēm k'ā_mr alas ~ , epr klikliχ ~ , epr krānk ~ ,
 epr was reχt ~ , to ā-fā_γ ~ , krōši aug_ ~ , s
 pet ~ , fēlr_ ~ , feir_ ~ , s frūštuk ~ , k'elt ~ ,
 o kšaeft maχ_ ~ , o toms (dummes) ksiχt ~ , hoχtseit
 ~ , holts ~ , k'afē_ ~ , k'enr_ ~ , on rok ~ ,
 liχt ~ , o ent ~ , to tiš ~ , wits ~ , aus
 epr was ~ 2. ā_γ št ~ , apatit ~ , frēid_ ~ ,
 siχ sorg_ ~ , tes maχt niks , 3. ~ lāš_ , 4. maχ,
 tšt hā_mkēšt ! 5. ens pet ~ , 6. er hāt siχiw_ miχ
 luštiχ kmaχt , siχuf_to wēk ~

tr_ maχr_ , ~ (r Rädelsführer)

tr_ maχrlō_ (r Macherlohn)

ti_ maχt (e Macht) epr ti ~ tseig_

tr_ māi (r Mai) em ~

māi , ~ , ~ , (mein) ~ fātr_ , ~ mōtr_ , ~ k'ent

tr_ māik'āefr , ~ (r Maikäfer)

ti_ māiklekl_ (plur. e Maiglöckchen)

tr_ māj_ pā_m , māj_ pāem (r Maibaum) o n ~ štel_

tr_ māk (r Mohn, ung. mák) tr_ ~ kulāts_

tr_ mākkulāts_ (r Mohnkuchen)

māl_ , h. kmālt (mahlen) en tr_ mīl mēl ~

māl_ , h. kmāl_ (malen) 1. o pilt ~ , 2. iχ māl_tr was !

tr_ maltr (r, s Malter) tr_ ~ zum Bauen

tr_ māmlās , ~ (r Tepp, r Tölpel , ung. mamlasz)

tr_ mān , maenr_ (r Mann) 1. altr_ ~ , o krōsr_ ~ , jo_ γ_
 ~ , klānr_ ~ , er is māi ~ , wī_ ~ , 2. ~

on fra^ , 3. er is_tr ~ em haus

mān_ , h. kmānt (meinen) was mānšt ? iχ mān ! iχ mān tiχ ,
 tū pišt kmānt , 2. iχ māns kūt , tes wār kūt kmānt , ti

sōno māns kūt

tr̥ māŋl (r Mangel) ~ leito

māniyr, māniχi, māniχs (manch) ~ mǎnt, māniχsmōl, ~
tāk , ~ mens

māniχsmōl (manchmal)

ti manīr (e Manier) tēr hāt k'v ~ , is tes.v ~ !

ti mānoŋ (e Meinung) iχ hēw ēm mǎi ~ ksāt

ti mānsaft (e Mannschaft) ti fūspal ~

s mānspilt (s Mannbild)

tr̥ māntl, ~ (r Mantel) em wentr̥ tsikt mr̥ v n wārmv
~ ā~

ti māntl(plur , e Mandeln) 1. piṭri (bittere) ~ , 2. epr̥
ti ~ rausnēm v

tr̥ māntlkrāgv (r Mantelkragen)

ti māntlopə ratsjō~ (e Mandeloperation)

tr̥ mārašt (r Morast) en waškut wār ā.v ~

ti māri (Maria)

marjūd (Máriagyüd, ist in der Baranya ein Wallfahrtort, auch
die Waschkuter pilgerten jedes Jahr dorthin)

tr̥ mark (r Markt) em soṇtāk is en pājv (Baja) ~

s Mark (s Mark)

markīrv, h. markīrt (markieren) er is net krānk, er markīrt
ner̥

s markštikl , ~v (s Messgeschenk)

tr̥ marmōr (s Marmor)

marōt (Krank) er is ~ (marode)

mārōti (marode) er is hāt ~

mārp (mürb/e/) tr̥ teik is ~

tr marš (r Marsch, ein Tanz)
 tr maerts (r März)
 ti maerts fēgal (plur. e Veilchen)
 ti mās (e Masse) ~ kelt, ~ holts
 ti maš, ~ (e Masche) en ti hā~r weiši ~ pen
 ti mašē, mašēn (e Maschine) er arw t mit_r ~
 tr mašēfir r, ~ (R Lokomotivführer)
 tr mašinist, ~ (r Maschinist)
mašir, h. maširt (marschieren)
 ti mašt (e Mast) ti sa~ sen en_tr ~
 tr māstr, ~ (r Meister) r Handwerksmeister
maešt, h. kmaešt (mästen) ti sa~ ~
 s maešt (e Mastung)
mat (matt) er wert ~ , er is ~
 ti māt, ~ (e Made) en ti k'erš sen ~
 tr mateis (Matthias)
māti (madig)
 s māt, ~ (s Madel) sō~ šēns ~ !
 ti matrāts, ~ (s Steppbett, ung. matrac)
 tr matrōs, ~ (r Matrose)
 s matrōslīt, matrōslītr (s Matrosenlied)
 ti matrōsplūs, ~ (e Matrosenbluse)
 s maul, mailr (s Maul) r Mund , s ~ kēt ēm pis tsu ti
 ōr , sī hāt krōs s ~ , s ~ ufmax , s ~
 halt , halts ~ ! er k'āns ~ net halt , siχ_s
 ~ fārpren , s ~ wiš , āns uf_s ~ kēw
maul, h. kmault (maulen) maul net !
 tr maulaf, ~ (r Maulaffe) tū ~ !
 tr maulēsl, ~ (r Maulesel) tū ~ !

ti maulmūsiχ (e Mundharmonika)

tr̥ maulwurf (r Maulwurf)

ti maupīrō, ~ (e Maulbeere)

tr̥ maupīrō pā~m, maupīrō pāēm (r Maulbeerbaum)

ti ma"r, mairō (e Mauer) ti ~ abreisō

ma"rō, h. kma"rt (mauern)

tr̥ ma"rō, ~ (r Maurer)

ti maus, mais (e Maus) sī špīlt mit_ēm wī ti k'ats mit_r

~, wān ti k'ats fōrt is, tāntsō ti mais

s mausloy, maislexr̥ (s Mausloch)

maustōt (mausetot)

ti maut (e Maut) peim tsetlhaus (s Zollhaus, s Mauthaus)

muš_mr̥ ~ tsālo

mē~ (mehr) 1. ~ wī trei, ~ k'ān_i net sāgō, tā hēw_i

~ tstō~, wilšt tū nō ~ ? 2. iχ k'ān nemē_lāfō,

er is k'ō k'ent ~

mē-ō, h. kmēt (mähnen)

s medāl, ~ō (s Medaillon)

mēgliχ (möglich) s_is ~, s wār net ~, s_is kār net ~,

s_is leiχt ~, is sōwas ~ ? er maχt alas, was ner

~ is, sō kšwent wī ~

mēχtō (mögen) iχ mēχt niks mē~ hērō, er mēχt aχtsiχ

jār wērō

s mēl (s Mehl) fāins ~, ~ mālō, weišōs ~

mēliχ (mehlig)

melkō, h. kmolkō (melken) ti k'ī~ (Kühe) ~

tr̥ melkk^ciwl, ~ (r Melkkübel)

s melkštīli, ~ (r Melkschemel)

tr̥ melkštūl, melkštīl (r Melkstuhl)

s mēlsip (s Mehlsieb)

ti mēlspreis (e Mehlspeise , e Nudel)

melto, h. kmelt (melden) siχ pei epr ~ , siχ pei tr
politsei ~ , siχ freiwiiliχ ~

ti meltoŋ (e Meldung)

ti mēltrugl, ~ (r Mehlkasten)

tr mēltsukr (s Zuckermehl)

ti menāži (e Menage) die Verpflegung der Soldaten)

tr menš, leit (r Mensch) 1. tā is k'o ~ , er is ā ner,
o ~ , 2. o kūtr ~ , o jētr ~ , 3. ~ , pišt
frukt ?!

ti menšheit (e Menschheit)

menšliχ (menschlich) er hāt miχ ~ behāntlt

tr mentela, ~ (r Rettungswagen, ung. mentó)

s mer (s Meer) s šwartsī ~ , iwr s ~ , uf o m ~
merk, h. kmerkt (merken) 1. merk tr tes, tes wer i mr
~ , er k'ān siχ s šwēr ~ , 2. lās tr niks ~

merkwirdiχ (merkwürdig) tes is āwr ~

s mērwasr (s Meerwasser)

ti mes, meşo (e Messe) o ~ lēs o, o ~ hēr o, o ~
tsālo

mes, h. ~ (müssen) 1. iχ muş ārwāt o , iχ muş lāχ o ,
er muş len o , tes muş sāi, mušt tū tes wiş o ? 2.
mušt net klāw o , taş ... , sī muş pal k'om o , tes muş
šwēr sāi, er muş o s fərkeş o hō ~ , 3. iχ muş en ti
štāt, mr meş o hā ~ m , tr prīf muş uf ti pošt

mes, h. kmeş o (messen) ti laeŋ ~

s meseŋ (s Messing)

s meskwānt (s Messgewand)

s mesr, ~ (s Messer) s ~ šleif, ~ šarfs ~
 tr mesršpits, ~ (e Messerspitze)
 tr meswāi (r Messwein)
 s mēt (r Met)
 ti meto, ~ (e Mette) mr kēn ali en ti ~
 tr metr, ~ (r, s Meter) tswā ~ lāŋ, trei ~ hōχ
 ti mī~ (e Mühe) siχ.~ ~ kēw, mit krōsr ~
mīd (müde) ~ maχ, ~ sāi, ~ wēr, iχ pen ~
miχ (mich) 1. er hērt mi', 2. iχk'en mi'
 tr miχl (Michael)
 ti mīl, ~ (e Mühle) en tr ~ s mēl māl, lāš
 ti miliχ (e Milch) sa"ri ~ , tiki ~ , ufk'oχti ~
 ti miliχflāš, ~ (e Milchflasche)
 ti miliχfra, miliχfra (e Milchfrau)
 s miliχhāefl, ~ (r Milchtopf)
 tr miliχk'afē (r Milchkafee)
 ti miliχkān, ~ (e Milchkanne)
 tr miliχmān (r Milchmann)
 tr miliχtsokolāti (e Milchsokolade)
 s militaēr (s Militär) peim ~ , tsum ~ āiruk
 ti miljō, miljōn (e Million)
 tr miljonaēr, ~ (r Millionär)
 ti milōn, ~ (e Melone) kraχ en ti ~
 tr milr, ~ (r Müller)
 ti mində rheit (e Minderheit) ti šwōw sen. ~
mində rjaeriχ (minderjährig)
 s ministēriom (s Ministerium)
 tr ministr, ~ (r Minister)

tr ministrānt, ~o (r Ministrant)

ministrīro, h. ministriēt (ministrieren)

ti minūt, ~o (e Minute)

mīr (mir) for ~ , fon mīr aus ! ~ niks, tīr niks

mišo, h. kmišt (mischen) en to wāi wasr ~ , ti k'ārtlō~

mīsiχ (müssig) iχ k'ān net sō ~ romsitsō

tr missionāer, ~o (r Missionär)

ti mišleχ (r Mischling)

tr mišmaš (r Mischmasch)

ti mišoχ (e Mischung)

tr mišt (r Mist) ~ maχo , er hāt k'elt wī~

mišto, h. kmišt (misten) to ākr~

tr mišthaufo, ~ (r Misthaufen)

mištiχ (mistig)

ti mištkawl, ~o (e Mistgabel)

mistrauiš (misstrauisch)

tr mištwāgo, mistwāegō (r Mistwagen)

mit (mit) 1. ~ om feχr tseigo , ~ kotult , ~ ām

wort, ~ tr tseit, s is aus mit ēm , k'om ~ mīr , ~

was ferkleiχo , 2. mit_r pošt , ~ ām tsūg austrenko ,

~ fenf jār

mito (mitten) ~ en_tr ārwot štē~, ~ em tof , en

tr ~ sitso

ti mito, ~ (e Mitte) epr en_ti ~ nēmō , en_ti ~ šte-

lō , ~ jūli , ~ em wēk kē~

tr mitāg (r Mittag) pis ~ , kēgr ~ , tsmitāg esō

s mitāgeso (s Mittagessen)

a mitāgmōl (s Mittagmahl)

ti mitāgštont (e Mittagstunde) ~ haltō

ti mitāgstseit (e Mittagszeit)
mitfār , i. mitkfār (mitfahren)
mithelf , h. mitk^colf (mithelfen)
mitkē , i. mitkā (mitgehen)
mitkēw , h. ~ (mitgeben)
mitk^com , i. ~ (mitkommen)
 s mitl , ~ (s Mittel) titl ōni ~
 tr mitlponkt (r Mittelpunkt)
 ti mitlsūl , ~ (e Mittelschule)
mitmax , h. mitkmax (mitmachen) tēr hāt was mitkmax !
mitnēm , h. mitknōm (mitnehmen) tō hūt ~ , ēn ~
mitpre , h. mitk^oprā (mitbringen)
 ti mitrmax (e Mitternacht) om ~ , for ~
mitsik , h. mitksikt (mitschicken)
mitspīl , h. mitkspīl (mitspielen)
 tr mitwo (r Mittwoch) mitwoxs (mittwochs)
 tr mō (r Mond) tr ~ sāit , tr fol ~
 ti mobilisiro (e Mobil-machung)
 s mōl (s Mal) s ānri ~ , o pār ~ , s ēršti ~ , s
 letši ~ , māni^χsmōl , s nae^χšti ~
mōl , h. kmōlt (malen) l. o pilt ~ , i^χ mōl tr was !
 2. ti štuw ~
 s mōl (s Malen)
 ti molk (e Molke) ti ~ freš^o ti sa^u
 ti molk^orei (e Molkerei)
 tr mōlr , ~ (r Maler)
momentān (momentan)
 tr mōnat , ~ (r Monat) tswāmōl em ~ , ān ~ lā , ali
 trei ~ , sī is em siw^ot ~ , i^χhewⁿ so o n ~ net
 ksēg

tr mōnatslō~, ~ (r Monatslohn)
 tr mōnātsretiy (r Monatsrettich)
 tr mōntāk, mōntāek (r Montag) em ~ , tr pla"i ~
montr (munter) er is šo ~
 tr morgo (r Morgen) kūtō ~ !
 morgo (morgen) 1. ~ āwōts , ~ frū~ , ~ mitāg ,
 ~ is ā~ tāk , 2. hāit ~
mors (morsch)
 s mosgāši terilet (s Bewegungsgebiet , ung. mozgási terület)
 ti mosi (s Kino , ung. mozi)
 tr mōšt (r Most)
motern (modern)
 ti mōti (e Mode) ti nei ~ , tes is ti ~ , aus tr ~
 kē~ , en ti ~ k'omō , mit r ~ kē~
 tr motōr, ~ō (r Motor) 1. tr wasr ~ , 2. s Motorrad
 ti mōtr, ~ō (e Mutter) 1. ~ fon trei k'enr , 2. ti ~
 aus eisō
 s motrk'orn (e Kornmutter)
 s motrmāl (s Geburtsmal)
 ti motrmiliχ (e Muttermilch)
 ti motršprāχ (e Muttersprache)
 ti motršraufō, ~ (e Schraubenmutter)
 tr mōtsonkō, ~ (r Motsching, Bratzl)
mr (man) wā~ s sō nemt , ~ sakt sōwas net, wī~ wil
 tr mūjō (r Tölpel, r Einfältige , ung. mulya)
 ti mulātsāg (e Unterhaltung bei Musik, ung. mulatság)
 ti multr, ~ō (e Mulde) en tr ~ ti sa" priō (brühen)
multriχ (muldig)

ti munitsiō (e Munition)

ti munitsiōfabrik (e Munitionsfabrik)

ti munkāetsēk (e Arbeitseinheit , ung munkaegység)

s munštok (s Mundstück) fon tr pfeif s ~

muro, h. kmurt (murren)

ti mūsiy (e Musik)

tr musikānt, ~ (r Musikant)

tr muškātl, ~ (e Pelargonie , ung. muskátli).

tr muskl, ~ (r Muskel) tes sen ~ !

ti mušl, ~ (e Muschel)

s muštr, ~ (s Muster) l. nāχ m ~ maχ , s ~ fon.

tr plūs is šē~

ti mutso, ~ (gestrickte Jacke)

N

nā (na) ~ , k^cān št kē~!

nā (nein) er k^cān net ~ sāg , āwr ~ !

ti nāe (e Nähe) en tr ~

nāg , h. knāgt (nagen) ti sorg , en ēm

tr nāgl , nāegl (r Nagel) l. n ~ āiślāg , uf to ~

hae , 2. ti fe r nāegl plūt

nāgl , h. knāgl (nageln) uf s kreits ~

nāχ (nahe) 1. ti šta is ~ , 2. er is ~ en ti
fuftsiχ

nāχ (nach) 1. ~ waškut fār , 2. er is nāχ mīr
k^com , 3. tswāntsiχ minūt ~ elf , ~ tswā ,
4. ~ mānr mānoγ ... , šmek ~ pakpulfr , tem
nām ~

nāχārt , h. nāχkārt (nacharten) wem r ne r nāχārt ?

nāχfār , i. nāχkfār (nachfahren)

nāχfil , h. nāχkfilt (nachfüllen) s faš ~

nāχfrāg , h. nāχkfrāgt (nachfragen)

nāxhelfo, h. nāxk^colf^o (nachhelfen)

nāxkē~, i. nāxkāγ^o (nachgehen) 1. tr̥ ārw^ot ~ , 2. ti
ūr kēt nāx

nāxkēw^o, h. nāxkēw^o (nachgeben) tr̥ kšēiti (r Kluge)
kipt nāx

nāxkēwiγ (nachgiebig)

nāxkmaxt (nachgemacht)

nāxk^com^o, i. nāxk^com^o (nachkommen) er k^com^tmr̥ nāx

nāxklāf^o, i. nāxklōf^o (nachlaufen) ti mentšr̥ (Mädchen)
~ , iγ wer tr̥ net ~

nāxlās^o, h. nāxklās^o (nachlassen) 1. fom preis ~ , 2.
tr̥ went lāst nāx , 3. ti šrauf^o hāt nāxklās^o , ti hits
lāst nāx , 4. er lāst net nāx

nāxlen^o, h. nāxkle^{nt} (nachlernen)

nāxmax^o, h. nāxkmaxt (nachmachen) max mr̥s nāx !

ti nāxparin (e Nachbarin)

tr̥ nāxpr̥, ~ (r Nachbar)

ti nāxpršaft (e Nachbarschaft)

ti nāxprsleit (e Nachbarsleute)

ti nāxrēt, ~^o (e Nachrede)

nāxret^o, h. nāxkret (nachreden) iγ lāšmr̥s net ~

nāxreito^o, i. nāxkrit^o (nachreiten)

ti nāxriγt, ~^o (e Nachricht)

nāxrūf^o, h. nāxkrūf^o (nachrufen)

nāxruk^o, h. i nāxkrukt (nachrücken)

nāxsāg^o, h. nāxksāt (nachsagen) iγ lās mr̥ niks ~

nāxsaltso, h. nāxksalts^o (nachsalzen)

nāxšaw^o, h. nāxksšaut (nachschauen) iγ wer š^o ~

nāxšīš , h. nāxkšoš (nachschiessen)

nāxšīw , h. nāxkšōw (nachschieben)

nāxšlep , h. nāxkšlept (nachschleppen)

nāxšpei , h. nāxkšpi (nachspeien)

nāxšpre , i. nāxkšpro (nachspringen) iχ wer ēm net ~

ti naχt , naex (e Nacht) s wert kštāt (langsam) ~ ,

hāit ~ , kūti ~ ! ti kānts ~ , iwr ~ , tsnaχt

es , tāk on ~

tr nāχtāl (r Nachteil)

nāχtenk , h. nāxk tenkt (nachdenken)

s naχthem , naχthem tr (s Nachthemd)

ti naχtigal (e Nachtigall)

s naχtkwartir , ~ (s Nachtquartier)

ti naχtlāmp , ~ (e Nachtlampe)

s naχtmōl (s Nachtmahl)

nāχtrāg , h. nāxk trāg (nachtragen) ēm to hūt ~

nāχtraēgliχ (nachträglich)

tr naχtwaextr , ~ (r Nachtwächter)

nāχwāeg , h. nāxkwōg (nachwägen)

nāχwerf , h. nāxkworf (nachwerfen)

nāχtsāl , h. nāxk tsālt (nachzahlen)

naexr (näher) k^com ~ !

nāi (hinein) 1. en_{ti} ērt ~ , mit ~ , ~ otr

naus ? neχ ~ ! en_{ti} naχt ~ , 2. neun

nāifāl , i. nāikfal (hineinfallen) en_{to} prōn ~

nāifār , i. nāikfār (hineinfahren) en_{to} hōf ~

nāikē , i. nāikā (hineingehen)

nāik^cen , h. nāik^cen (hineinkönnen)

- nāik^com, i. nāik^com (hineinkommen)
- nāikreif, h. nāikrif (hineingreifen)
- nāilēg, h. nāiklēgt (hineinlegen) siχ en s peṭ ~
- nāilēw, h. nāiklēpt (hineinleben)
- nāimiš, h. nāikmišt (hineinmischen) siχ en was ~
- nāimol (neunmal)
- nāinti (neunte)
- nāipas, h. nāik^cpašt (hineinpassen)
- nāipronts, h. nāik^cprontst (einpissen)
- nāiret, h. nāikret (hineinreden)
- nai-sats (Neusatz)
- nāi-šiw, h. nāikšōw (einschieben) s prōt en tō ōf ~
- nāišlup, i. nāikšlupt (einkriechen)
- nāitaus t (neuntausend)
- nāitsiχ (neunzig)
- nak t (nackt) er hāt siχ ~ ausk^ctsōg
- tr nāek^corp (r Nākorb)
- tr nām, ~ (r Name) mǎi ~ is... , iχ hep mǎin
~ net trtsū kēw , en kots (Gottes) ~ , tō ~
madjarisīr lās
- tr nāmastāk , nāmastāek (r Namestag) wǎn is tāi ~ ?
- ti nāemašē , nāemašēn (e Nähmaschine)
- ti nāenāt , ~ (e Nähadel)
- tr nar , nar (r Narr) l. iχ pen toχ k^c ~ , tsum
nar maχ , k^cenr on nar sāg ti wōr t
- s narhaus , nar haisr (s Narrenhaus)
- ti naratei (e Narratei)
- ti nāroγ (e Nahrung)

naeriš (nārrisch)

nas (nass) l. ~ maχ_o , ~ wēr_o , turχ on turχ ~ ,
ti aug_o sen ēnr_o ~ wōr_o

naš_o , h. knašt (naschen)

s nās_oloχ , nās_oleχ_r (s Nasenloch)

nask_oalt (nasskalt)

ti nāt (e Naht) ti ~ uftren_o

natīrliχ (natürlich)

ti nāt_l , ~_o (e Nadel) ti ~ āifēt_l_o (einen Faden
in die Nadel einziehen)

ti natūr (e Natur) er hāt_o kūti ~

ti nāetrn (e Näherin)

naus (hinaus) er is ~ , ~ mit ēm !

nausfār_o , i. nauskfār_o (hinausfahren)

nausfīr_o , h. nauskfīrt (hinausführen)

nauskē~ , i. nauskā_o (hinausgehen) kē~ naus !

nauskēw_o , h. nauskēw_o (hinausgeben) p_om fenštr_o ~

nauslāf_o , i. nausklōf_o (hinauslaufen)

nauslēn_o , h. nausklēnt (hinauslehnen) siχ peim fenštr_o ~

nausmes_o , h. nausmeš_o (hinausmüssen)

nausšāw_o , h. nauskšaut (hinausschauen)

nausšīw_o , h. nauskšōw_o (hinausschieben)

nausšlep_o , h. nauskšlept (hinausschleppen)

nausštōs_o , h. nauskštōš_o (hinausstossen)

nausterf_o , h. nausterf_o (hinausdürfen)

naustreiw_o , h. nausk_otriw_o (hinaustreiben) tr_o sa^ahaltr_o

treipt s fiχ naus

nauswerf_o , h. nauskworf_o (hinauswerfen)

naustsīg, h. nauskotsōg (hinausziehen)

ti nāw, ~ (e Nabe)

tr nāwl, ~ (r Nabel)

ti nawlšnūr, ~ (e Nabelschnur)

ti natsionalitāet (e Nationalität)

tr nēgr, ~ (r Neger)

nei (neu) ~ r hūt , ~ krompīr , ~ r wāi ,
~ r pēs , ~ mōti

tr neid (r Neid)

tr neigīr (e Neugier)

neigīriχ (neugierig) nā , tā pen_i ~

s nejār (s Neujahr)

neiliχ (neulich)

s neilon (s Nylon)

tr neilonstropf, neilonstremf (r Nylonstrumpf)

neitiš (neidisch)

ti nelk, ~ (e Nelke)

nēm, h. knōm (nehmen) 1. nomol sup ~ , en ti hant

~ , uf_to ārm ~ , ens maul ~ , en_to šōs ~ ,

2. absīd ~ , ~ pāt ~ , en_paxt ~ , 3. iχ nem_sī

net, 4. ~ n fiškāl ~ , 5. aus_tr šūl ~ , ūrlāp ~ ,

6. s k'ent tsu_siχ ~ , 7. mṛ muṣ ti leit sō ~ , wī

si sen, 8. iχ wil sī_net mit_ons ~ , 9. siχ en_axt

~ , 10. tes nemt k'ent , siχ_s lēw ~ , epr

en_ti mit (Mitte) ~ , plats ~ , siχ tseit ~

ner (nur) 1. k'om ~ ! 2. wān_i ~ ā mitkāγ wāer

ti nerf (plur. e Nerven) er hāt šlēχti ~ , s kēt_mṛ

uf_ti ~

nerfo krānk (nervenkrank)

nergots (nirgens)

nerwēs (nervös) sī is al̄weil ~

s nešt, ~ r (s Nest) o špāts ~ , ens eigō ni nešt
šeis

nešto, h. knešt (nisten)

net (nicht) ~ ! ~ ner, ~ mē, ~ wār ? kār ~ ,
no ~ , ~ om ti welt , was ~ nō , tes pašt ~ ,
is o s ~ kūt ? er k'ān ~ teits , tes hāt k'o menš
~ welo , s is ~ alas kolt, was klaentst , 2. lax
~ ! teχots (ung. dehogy) ~ , wān r ~ krānk
wāer

ti neti (Nette)

s nets, ~ (s Netz) mit o m ~ fiš fāγo

nēwo her (nebenher) er k'ān sō ~ ā no was fārtēno

tr nēwl (r Nebel)

nēwliχ (nebelig)

nēwr (neben) s k'ent is ~ mīr, ēr lāft nēw o hēr

niχtr (nüchtern) 1. uf t o ~ o māgo trenko , 2. er
is nī ~ , ~ wēr o

niko, h. knikt (nicken) tēr nikt uf alas

s nikl (s Nickel) tes is aus ~

tr niklāi (r Nikolaustag)

niklās (Nikolaus)

niks (nichts) tes maχt ~ , s is ~ trpei , iχ hep

~ trkēgo , er maχt siχ ~ traus , for ~ , on
witro ~ , mīr ~ , tīr ~ , iχ hep mit ēm ~ tsu
tō, wū niks is, hāt r k'aisr sāi reχt fārlōro

tr niksnuts (r Nichtsnutz) tū ~ !

nīmānt (niemand) ~ wār tā~

tr nīmānt (r Niemand) er is ɔ krōsɾ ~

ti nīrɔ, ~ (e Niere) hērɳ mit ~

nīrɔ krānk (nierenkrank)

nīsɔ, h. knīst (niesen)

nīsɔ, h. knīst (nieseln) s nīst

tr nīsnutsɔ (r Niessbrauch)

s nīspulfr (s Niespulver)

nītɔ, h. knīt (nieten)

ti nitɔ, ~ (e Niete)

tr nīthāmr, ~ (r Niethammer)

nītriy (niedrig) 1. tr štūl is ~ , 2. ~ r lō~ , 3.

s līt ~ ā~fǎɳɔ

niwr (hinüber)

niwrfārɔ, i. niwrkfārɔ (hinüberfahren)

niwrfīrɔ, h. niwrkfīrt (hinüberführen)

niwrkē~, i. niwrkǎɳɔ (hinübergehen)

niwrk'omɔ, i. niwrk'omɔ (hinüberkommen)

niwrlāsɔ, h. niwrklāsɔ (hinüberlassen)

niwrpreɳɔ, h. niwrkɔprǎxt (hinüberbringen)

niwrtrāgɔ, h. niwrkɔtrāgɔ (hinübertragen)

niwrwaksɔ, i. niwrkwaksɔ (hinüberwachsen)

niwrwerfɔ, h. niwrkworfɔ (hinüberwerfen)

niwrtsīgɔ, h. niwrkɔtsōgɔ (hinüberziehen)

nitsliɳ (nützlich)

nō~ (noch) 1. tes hāt nō~ kfēlt , ~ amōl, kiw ēm ~

āns , 2. er k'omt ~ net

noɳāmōl (nochmals)

tr nomitāk (r Nachmittag)

ti nomr, ~ (e Nummer)

ti nōn, ~ (e Nonne) sī lēpt wī ~

ti nōn traxt (e Nonnentracht)

nonr (hinunter)

nonrfār, i. nonrkfār (hinabfahren)

nonrkē, i. nonrkā (hinuntergehen) en k'elr ~

nonrlās, h. nonrklās (hinunterlassen) er hāt šo fīl wāi
nonrklās

nonrpre, h. nonrk prāxt (hinunterbringen) er wār mīt,
on hāt k' n pišo nonrk prāxt

nonrśluk, h. nonrkšukt (herabschlucken)

nonršpre, i. nonrkšpro (hinunterspringen)

nonršteig, i. nonrkštīg (hinabsteigen)

nonrštert, h. nonrkštertst (hinabstürzen)

nonrštōs, h. nonrkštōs (hinunterstossen)

nonrtrāg, h. nonrk trāg (hinuntertragen)

nonrwerf, h. nonrkwurf (hinunterwerfen)

nonrtsūs (hinabwärts)

normāl (normal) ter is net ~

ti nōs, ~ (e Nase) 1. ti ~ pōr, turx ti ~ ret,
tr tsūk is mr fōr tr ~ wekkfār, er šaut net weitr wī
sāi ~, iχ hep ti ~ fol, epr was uf ti ~ pen,
n tr ~ romfār, epr was onr ti ~ reiwo, 2.
er hāt kūti ~

ti nōt (e Not) 1. ~ leit, tsur ~ kēt, ~ prext
eis, 2. ti ~ farrixt

ti not, ~ (e Note) s līt nāχ tr ~ sego

tr nōtfal (r Notfall) em ~

nōtweni (notwendig) s. isnet ~

tr nowembr (r November)

s nūdlpret, ~ r (s Wirkbrett)

tr nūdlwalkr, ~ (s Nudelholz)

nuf (hinauf)

nuffār, i. nufkfār (hinauffahren)

nufkē, i. nufkā (hinaufgehen)

nufk^com, i. nufk^com (hinaufkommen)

nufkrepsl, i. nufkrepslt (hinaufklettern)

nufflā, h. nufklā (hinauflassen)

nufpre, h. nufk prā (hinaufbringen)

nufrück, i. nufkrückt (hinaufrücken)

nufsets, h. nufksetst (hinaufsetzen)

nufšlep, h. nufkšlept (hinaufschleppen)

nufšteig, i. nufkštīg (hinaufsteigen)

nuftrā, h. nufk trā (hinauftragen)

nuftreiw, h. nufk triw (hinauftreiben)

nuftsig, h. nufk tsōg (hinaufziehen)

ti nul (e Null)

ti nus, ~ (e Nuss) ti ~ abšlāg , ti ~ ufmax

tr nutāri, ~ (r Notar)

tr nūthowl, ~ (r Nuthobel)

ti nūtl, ~ (e Nudel)

tr nuts (r Nutzen)

nuts, h. knutst (nutzen) tes nutst niks

0

ō (oh) ~ !

ōerfār (unerfahren) sī is no ~

tr ōf, ēf (r Ofen) iwrāl is s šē~, awr em šenšto is

s trhām, on wān s henr m ~ is

ti ōfkrepl (plur. e Wuchtel)

tr ōfal, ōfael (r Unfall) er hāt n ~ k'at

s ōfloχ, ōfleχr (s Ofenloch)

ti ōf pānk, ōf paenk (e Ofenbank)

ti ōftīr, ~ (e Ofentür)

ofrsāemt (unverschämt) ~ r k'el, tes wār fon em ~

tr ofitsīr, ~ (r Offizier)

oft, efters (oft) sī wār ~ pei ons, iχ hepn ~ ksē-

gō, wī ~ wāršt tort ?

ōhēfliχ (unhöflich) ~ sǎi, is tes ~ r mens' !

ōktultiχ (ungeduldig) sei net ~ !

s ōk_otsifr (s Ungeziefer) s ~ wil_i mit kift hī ~ -
maχ_o

ōkiltiχ (ungültig) tī k^cārtl is ~

s ōklik (s Unglück) s_is_iēm _o ~ pasirt , _o ~ k^comt
selto alā ~ , em ~ hew_i nō_o klik k^cat

ōklikliχ (unglücklich) er is sō ~

s ōkraut (s Unkraut) s ~ mus_omr mit_iti worts_il aus-
reis_o

ōkraeftiχ (unkräftig)

ōkreχt (ungerecht) s ūrteil / ūrtāl/ wār ~

ti ōkreχtiχk^ceit (e Ungerechtigkeit)

ti okrōsl (plur. e Stachelbeeren) aus ~ k^cā_omr_o n kūt_o
prei maχ_o

tr_o okrōslprei (e Stachelbeeresosse)

tr_o oks , oks_o (r Ochse) 1. tā ~ štēt_o r wī_o ~ , 2. tū
pišt_o ~ !

ōksikt (ungeschickt) ter is štark ~ , s falt_omr sō ~

ōksont (ungesund) ti luft is tā ~ ~

tr_o oktōwr (r Oktober)

om (um, Präposition) om_i s haus sen fil_i pāem , em hunt ti
k^cet_o ~ to hals pen_o , om_i s ek , epr_o en_ito hals
fal_o , 2. sō ~ mitāk rom , ~ ā ūr , 3. er fark^cāft_i s
~ _o n špot , iχ kip_i s ~ honrt mark , ~ k^cān
preis , ~ ti welt maχ_it_o r_i s net , 5. s tūt_omr lāt ~
ēn , s_i sāt ~ sī , ~ epr_o sorg_o , 6. er is ~
trei jār aeltr_o , ~ ān metr_o k^certs_o , ~ sō pes_o , ~
ti haelft leiχtr_o , ti hoxtseit ~ _o woχ fār-šlwo ,
7. s farkēt ā jār ~ s ānri , 8. er is ~ sain
plats k^com_o , om_i s lēw_o k^com_o , 9. ~ kot_i s wil_o

ti ōmaxt (e Ohnmacht) en ~ fālō

omakro, h. omkrokrt (umackern) s felt ~

ti ōmārk, ~ (e Gurke) sa^uri ~ , wasr ~

tr ōmārk sulāt (r Gurkensalat)

omārm, h. omkārm (umarmen)

om sušt (umsonst) 1. iχ max s ~ , 2. er hāt sī

knōm , tā wār alas ~

ōmaextiχ (ohnmächtig) er is ~ tsāmxfālō

omaenr, h. omkaenrt (umändern) s kwānt ~ lāsō

ōmēgliχ (unmöglich) ~ r mens^u , tes is ~

ōmensliχ (unmenschlich)

ti ōmets, ~ (e Ameise) hair sen fīl ~

omfāl, i. omkfāl (umfallen) er is fonrō ōrfeigō om-
kfālō

omfāγ, h. omkfāγ (umfangen) n pām mit i āerm ~

omfār, h. omkfār (umfahren) er hāt mit om wāgō

n hunt omkfārō

omflīg, i. omkflōg (umfliegen) kip ōwaxt, tašt mit om
wāgō net omflīgšt

omhak, h. omk^cakt (umhacken) s krās ~

omhāw, h. omk^cāw (umhauen) n pām ~

omhaeγ, h. omk^caeγt (umhängen) 1. ti flentō ~ , tō
māntl ~ , n taništr ~

omhēr (umher) ner sō ~ fārō

omhērfār, i. omhērkfār (umherfahren) , mit r kutsō ~

omhērlāf, i. omhērklōf (umherlaufen) ner sō ~

omhērspreγ, i. omhērksproγ (umherspringen) ti k^cenr
mesō ~

omhērtāml, h. omhērktāmlt (umhertaumeln) tō psōfāni

hen₁ si ksēg₀ ~

omhērtāp₀, i. omhērk₀ tapt (umhertappen) tr₀ alti mǎn
tapt omhēr

omhērtreiw₀, h. omhērk₀ triw₀ (umhertreiben) tr₀ went
selt ti plaetr₀ net sō ~

omhō~, hāt om (umhaben) iχ hep₀ n wārm₀ mǎntl om
tr₀ omkā₀ (r Umgang) en₁ tr₀ ōstr₀ wār alweil ~

omkē~, i. omkā₀ (umgehen) sō kēt₀ mr mit₁ i leit net om !

omk₀ k^cērt (umgekehrt) t₀ hūt hāst ~ uf

omk^cēr₀, h. omk^cērt (umkehren) 1. t₀ wāg₀ ~ , s prāt₀

~ , 2. ti taesl₀ ~ , 3. siχ ~

omk^com₀, i. omk^com₀ (umkommen) em krig~

omkrāw₀, h. omkrāw₀ (umgraben) em frūjār t₀ kārt₀ ~

s omkrirts (r Kaiserschmarren)

omlāt₀, h. omklāt₀ (umladen) t₀ wāg₀ mes₀ mr witr₀ ~

omlēg₀, h. omklēkt (umlegen) 1. t₀ štūl₀ ~ , 2. t₀

krāg₀ ~ , 3. siχ₀ pišl₀ ~

omnāgl₀, h. omknāglt (umnageln) ti k^cišt₀ ~

omnāē₀, h. omknāet (umnähen) t₀ šārts muš₀ mr ~

tr₀ omnipus, ~ (r Omnibus) mit₀ m ~ fār₀

ompa^u₀, h. omk₀ pa^ut (umbauen) s haus ~

ompen₀, h. omk₀ pōn₀ (umbinden)

ompfāk₀, h. omk₀ pfakt (umpacken) ti k^cišt₀ ~

ompflūg₀, h. omk₀ pflūgt (umpflügen) t₀ ākr ~

ompig₀, h. omk₀ pōg₀ (umbiegen)

ompreχ₀, h. omk₀ proχ₀ (umbrechen) n pā^ā m ~

ompre₀, h. omk₀ prāχt (umbringen) 1. epr₀ ~ , 2. mit₀

m jōmr₀ ~ , 3. siχ ~

omreχl₀, h. omkreχlt (umrechnen) t₀ tīnār en mark ~

- omreis⌘, h. omkriš⌘ (umreißen) s haus ~ ,⌘ ma"r ~
omšalt⌘, h. omkšalt⌘ (umschalten)
omsätl⌘, h. omksatlt (umsatteln) s roš ~
omša"⌘, h. omkša"t (umschauen) 1. zurückschauen , 2. siχ ~
omsēg⌘, h. omksēg⌘ (umsehen) tēr kǎn siχ ~
omsets⌘, h. omksetst (umsetzen) ⌘ pāeml ~
omšit⌘, h. omkšit (umschütten) 1.⌘ n āmpr wasr ~ , t⌘
wǎi ens,ānri faš ~
tr̥ omšlāg (r Umschlag) ⌘ n wārm⌘ ~ uf_t⌘pauχ lēg⌘
omšlāg⌘, h. omkšlāg⌘ (umschlagen) 1. ti k"ärtl⌘ ~ ,
2. ⌘ n nāgl ~
omšnal⌘, h. omkšnalt (umschnallen) t⌘ rēm⌘ ~
omšpūl⌘, h. omkšpūlt (umspulen) t⌘ fāt⌘ ~
omštaendliχ (umständlich) tes is sō ~ !
omšteig⌘, i. omkštīg⌘ (umsteigen) en wīn meš⌘_mr ~
omšterts⌘, h. omkštertst (umstürzen) ti ma"r ~
omštōs⌘, h. omkštōš⌘ (umstossen) ⌘ flaš⌘ ~ , s
wasr ~
omtrē⌘, h. omk⌘trēt (umdrehen) 1. t⌘ wāg⌘ ~ 2. siχ ~
tr̥ omwēk, ~ (r Umweg) wēgr⌘_m wasr muš_r ⌘ n krōš⌘ ~
maχ⌘
omweksl⌘, h. omkwekslt (umwechseln) s kelt ~
omwerf⌘, h. omkwōrf⌘ (umwerfen) t⌘ wāg⌘ ~
omwikl⌘, h. omkwiklt (umwickeln) t⌘ prōnbem wentr̥ mit
štrō ~ ~
omtsīg⌘, h. omk⌘tsōg⌘, siχ (umziehen) iχ pen naš , iχ
muš_mi ~
i. omk⌘tsōg⌘, en⌘ ānrs haus ~

on (unten) fon ~ her , fon ~ nuftsūs , weitr ~
ōni (ohne) ~ kelt , ~ hūt kē~ , ~ miχ , ~
 sorgo lēw

ogrīš (ungarisch) ti k'en net ~

onr (unter) 1. ~ tem tiš , onrom freio hiṃl , was ~
 tr hant k'āfo , 2. er lēpt onrom falš nām , er hāt
 ti fīroγ ~ siχ , ~ fīr augo , onrom preis fār-
 k'āfo , k'enr ~ fīr jār , 3. ~ ānri , ~ siχ ,
 tes pleipt ~ ons , 4. onrom šreiw , 5. ~ to tiš ,
 ~ s pet , ~ s wašr , er preγt ām ~ ti ērt ,
 ~ ti nās réiw

tr onrfeltwēwl , ~ (r Unterfeldwebel)

onrhalt , h. onrhalt (unterhalten) siχ ~

ti onrhaltoγ , ~ (e Unterhaltung) em sontāk sits ti
 leit uf tr kaš , tes is īr ~

s onrhem t , onrhemtr (s Unterhemd)

onrhērt (unerhört) tes is āwr ~ !

ti onrhōs , ~ (e Unterhose)

tr onrkāγ (r Untergang) 1. tr ~ fon tr son , 2.
 onsr ~

onrkē~ , i. onrkāγ (untergehen) 1. s šif is onrkāγ ,
 2. ti son is onrkāγ

onrkrāw , h. onrkrāw (untergraben) 1. ti ma'r ~ , 2.
 ti ksontheit ~

ti onrk'unft (e Unterkunft)

onrminīr , h. onrminīrt (unterminieren) untermauern

tr onrofītsīr , ~ (r Unteroffizier)

onrprex , h. onrprōx (unterbrechen)

tr onrriyt (r Unterricht)

onrriyto, h. onrriyt (unterrichten)

tr onrrok, onrrek (r Unterrock) mr sikt to ~

onršeito, h. onršit (unterscheiden) s is šwēr tsum ~

tr onršīd (r Unterschied) er max to n ~

onršīdliχ (unterschiedlich) uf to m woχ to mark sen ti
preis to ~

onršreiwo, h. onršriwo (unterschreiben) 1. sain nām to ~ ,
2. siχ ~

ti onršrift, ~ to (e Unterschrift) sai eig to ni ~

onrštits to, h. onrštist (unterstützen) 1. epr ~ ,

2. to taχ štul ~

ti onrštits on (e Unterstützung) ti ~ hāt em k'olf to

onrsūχ to, h. onrsūχt (untersuchen) tr artst mus n ~

ti onrsūχ on (e Untersuchung) ti ~ hāt fīl k'ošt

onrtruk to, h. onrtrukt (unterdrücken) s folk ~

ti onrwaeš (e Unterwäsche)

onrwēks (unterwegs) ~ is to s em aikfal to

ons (uns) 1. to šīl to fon ~ , 2. ~ teitši , wīr frei to
~ , 3. wīr helf to ~

ontženirt (ungeniert) ter max tes sō ~

op (ob) er frāgt mi, ~ , ~ s wār is, otr net

ti op ratsjō (e Operation) ti ~ is kūt auskfāl to , er
is āwr toχ kštorw to

ōparmhertsiχ (unbarmherzig) iro fāt to wār ~

ōpekānt (unbekannt) tr tīp is ~

ōpekwēm (unbequem) tēr štul is ~

s opfr (s Opfer) for epr to ~ preχ to

opfro, h. kopfrt (opfern) 1. s lēw for s fātrlānd ~ ,

2. siχ ~

oprīro, h. oprīrt (operieren)

s opštjār (s Obstjahr)

tr opštpā~m, opstpāem (r Obstbaum)

tr opštwāi (r Obstwein) aus aepl maxt mr ~

s optax, optaexr (s Obdach) ~ ~ sūχ ~ , epr ~ ~
kēw

optaxlōs (obdachlos) er is ~

s ōr, ōr (s Ohr) 1. tēr hāt lāγ i ōr wīl ēsl , ti
ōr špits , er hāt s faušttik henr ti ōr , er štikt
iwr ti ōr en šult , s kēt pei ēm pei ā~m ~ rāi,
peim ānr raus, 2. hāšt k'āni ōr ? mr kleγ lō ti
ōr , iχ hep mit ēm ti ōr fol

s ōrōreis (s Ohrenreissen) iχ hep s ~

tr ōrō šlūpr, ~ (r Tausendfüssler)

s ōrext (s Unrecht) tū pišt em ~ , ~ tō~

ti ōrfeigo, ~ (e Ohrfeige) krikšt ~ !

ōrixtiχ (unrichtig)

s ōrwašl, ~ (r Backenstreich)

ōsiyr (unsicher) 1. s is halt sō ~ ōsiχri saχ , 2. tr
wēk is ~

ti osmāk (eine Masseneinheit, sie dürfte 11- 12 kg haben)

tr ost (r Osten) em ostn

ti ōstro (e Ostern)

tr ōstro āwats (r Osterabend)

tr ōstro feirtāk (r Osterfeiertag)

tr ōstro hās, ~ (r Osterhase)

tr ōštrō sontāk (r Ostersonntag)

tr ōštrō mōntāk (r Ostermontag)

tr ōštrō tenštāk (r Osterdienstag)

tr ōštrō mitwoχ (r Ostermittwoch)

tr ōštrō tonrštāk (r Osterdonnerstag)

ti ōštrō woχ (e Osterwoche)

ti ōštrō tseit (e Osterzeit)

ti ostsē~ (e Ostsee) ān tr ~

ti ōšuld (e Unschuld)

ōšultiχ (unschuldig)

ōtr (oder) maχ ti ārwot āntliχ , ~ hēr uf , entwetr ~ , sō ~ sō

ōwō (oben) sets ti ~ tsum tiš , tort ~ , fon ~ , fon ~ pis ōnō , fon ōwō n pefēl krīgō

ti ōwayt (e Obacht) ~ kēwō , ~ !

s ōwetr (s Unwetter) sōō ~ !

ōwiliχ (ungeduldig)

tr ōwrartst (r Oberarzt)

tr ōwraerml (Oberärmel) tr ~ is tslāγ

tr ōwrfāenriχ (r Oberfähnrich)

tr ōwrfeltwēwl , ~ (r Oberfeldwebel)

ōwrhalb (oberhalb)

s ōwrhemōt , ~ r (s Oberhemd) ner s weisi ~ is šē~

ti ōwriχk^eeit (Obrigkeit)

tr ōwrk^eelnr , ~ (r Oberkellner) pōm ~ mušt tsālō

s ōwrkleit (s Oberkleid) tsīg en tr sonō s ~ aus

s ōwrletr (s Oberleder) s ~ sol weiχ sāi

tr ōwršt (r Oberst) tr ~ is ā kfālō

tr ōwrstūlritr, ~ (r Oberstuhlrichter)

s ōwrtāl (s Oberteil) s ~ sol seido sãi

P

s pā~, pānr (s Bein) ti pānr kēp em hunt
 ti pā~/ ti eis opā~/ (e Eisenbahn) mit tr ~ fār
 tr pā~ärwātr, ~ (r Eisenbahnarbeiter)
paf (paff) sī wār kānts ~
 tr pāgōk~āēfr, ~ (e Maulwurfgrille)
 tr pay (r Bach) em ~ is fīl wasr
 tr payas, ~ (r Faschingsnarr) en tr fašēγ sikt mr fīli
 ~ , tū pišt. o ~ !
 tr pā~hōf, pā~hēf (r Bahnhof) waškut hāt ā. o n klān o ~
 tr payk~ontrakt (r Pachtkontrakt)
 ti payt (e Pacht) s felt en ~ nēm o , en ~ kēw o
pairiś (bāuerisch)
 ti pairn (e Bäuerin)
pairn (Bayern) en ~ is kūs pīr

tṛ pak, paek (r Pack) er is mit tsak_{on} ~ wekkfār_o

ti pak_o, ~ (e Backe) er hāt_o tiki ~

pak_o, h. k_opak_o (backen) l. pröt ~ , kulātš_o ~ ,

s pröt pakt šo

tṛ pākāntš, ~ (r Schnürstiefel, e Bakantsche, ung. bakancs)

tṛ pak_o pārt, ~ (r Backenbart) _o n ~ waks_o lāš_o

s pakāž (e Bagage) tes is ner sō_o ~

tṛ pakāžwāg_o, (r Bagagewagen) tṛ tsūk hāt_o n ~

tṛ pak_o tsā̃, pak_o tsāe (r Backenzahn) t_o ~ reiš_o lāš_o

tṛ pakēs_l, ~ (r Packesel)

s pakēt, ~ r (s Paket) s ~ uf_{tṛ} pošt wekšik_o

tṛ pakl_o wēs (beim Kinderballspiel mit dem Ball fehltreffen,

ung. baklövés)

ti pako_ŋ (e Packung) ti ~ is ukriš_o

s pakpulfr (s Backpulver)

s paksempri, paksempri_o (e Backschüssel)

s paktom (s Paktum) _o ~ šliš_o

tṛ pakwāg_o, pakwāeg_o (r Packwagen)

tṛ pāl (r Ball) em ~ wer_i tānts_o

tṛ pal, pāl_o (r Ball) mit_o m ~ špil_o

tṛ palast (r Palast)

ti palatsenk_o, ~ (e Palatschinke)

palaestino (Palästina)

tṛ palk_o, ~ (r Balken) uf_{to} taxštūl muš_o neir ~

s palk_o holts, palk_o hēltsṛ (s Balkenholz)

ti pālk^cēni_ŋin (e Ballkönigin)

tṛ palkō~ (r Balkon) ti plōm_o uf_o m ~

pal (bald) ~ k^com_o sī

ti palm_o, ~ (s Palmkätzchen , e Palme)

s pālm ēl (s Palmöl)

tr pālm sontāk (r Palmsonntag)

tr palt tsē (r Kleberklee)

tr palwīr, ~ (r Barbier)

palwīr, h. palwīrt (rasieren) 1. ep ~ , 2. si ~

s palwīrmesr, palwīrmesr (s Rasiermesser)

ti palwīrsāf (e Rasierseife)

s palwīrtseig (s Rasierzeug)

tr pā-m, pāem (r Baum) hō x ~

pāmpl, h. k pāmpl (wenn etwas an einem Ende angehängt

ist und durch Bewegungen herumfliegt, s pāmpl)

ti pā-mrent (e Baumrinde)

ti pā-mwol (e Baumwolle) s is aus ~

pānīr, h. pānīrt (panieren)

ti pānk, paenk (e Bank) 1. uf ānr ~ sits, 2. en

tr ~ fleiš hol, 3. en tr ~ hew i šult, 4.

p m k ārtl špīl ti ~ rau

s pānkpū, pānkpī (s Bankbuch) s ~ is kšpārk aso -

pū

pānkrot (pankrott) er is ~ , ~ ma

tr pānkrt, ~ (r Unart)

tr pānktirektr, ~ (r Bankdirektor)

ti pānr (s Gebein) ti ~ k ānšt em hunt kē

s pānt, paentr (s Band) 1. s pū , 2. maš

ti pānt, ~ (en tr faš en ti ~ kē, ung. banda)

tr pānt gāsd, ~ (Vorarbeiter einer landwirtschaftlichen

Gruppe, r Gangmeister , ung. bandagazda)

ti pāntālō (e Pantalons)

tr pāntofl, ~ (r Pantoffel) er hāt tr hām ~ ā

pānts , h. k_opānšt (panschen) em was_r ~
 tr pāntūr, ~ (r Häscher) ung. pandúr
 tr pānts, ~ (r Tank)
 s pānts_rhem_ot, ~ r (s Panzerhemd)
 ti pānts_rtiwisiō (e Panzerdivision)
 tr papagei, ~ (r Papagei)
 tr pap_ontekl, ~ (r Pappendeckel)
papilon (Babylon) papilōniš_r turm
 s papīr (s Papier) 1. prīf ~ , 2. s Dokument
 ti papīrfabrik, ~ (e Papierfabrik)
 s papīrkelt, ~ r (s Papiergeld)
 tr papīrk_oorb, papīrk_oerb (r Papierkorb)
 s papīrmes_r, ~ (s Papiermesser)
 s papīrplat, papīrplaetr (s Papierblatt)
 tr papīrsak, papīrsaek (r Papiersack)
 ti papīršēr, ~ (e Papierschere)
 ti papīršlā_o, ~ (e Papierschlange)
 s papīršnitsl (s Papierschnitzel)
 ti papīrtaš_o, ~ (e Papiertasche)
papīrten (papierdünn)
 tr papīrtrax (r Papierdrache)
pāpl , h. k_opāplt (pappeln) pāpl net !
 ti pāplān, ~ (r Kolter, e Steppdecke, ung. paplan)
pāprāl_{ni}, h. k_opāprālt (fummeln , herumwursteln , ung.
 babrāl_{ni})
 tr paprik, ~ (r Paprika)
 ti pāpruk, pāpruk (e Eisenbahnbrücke) ti eis_opā-
 pruk , iwr_oti ~ kē~

tr̥ papst (r Papst) tr̥ heilixi ~
pār (bar) ~ austsāl̥ , pārs kēlt
 s pār (s Paar) ~ šūk , si sen̥ ~
 ~ pār (paar) ~ nuš̥ onæpl̥
 tr̥ pār̥ , ~ (r Bohrer) tr̥ lā̃ ŋ i ~ , tr̥ kār̥tsi ~
 tr̥ paragrāf , ~ (r Paragraph)
 tr̥ parāti (e Parade)
 ti parateis (r Paradeis) ~ sup̥ eš̥ i kēn
 tr̥ parātis (s Paradies) tū k'omšt siχ̥r net en ~
 s parfēm (s Parfūm) s ~ is teir̥
pārg̥ , h. kōpārgt (borgen) kēlt ~
parīr̥ , h. parīrt (parieren, folgen, gehorchen)
parīs (Paris) ~ is̥ šēni štat̥
 tr̥ park (r Park) em ~ tērf̥ m̥r̥ net uf̥ s krās tret̥
 s parket (s Parkett) s ~ muš̥ truk̥st s̥ai
 tr̥ parkplats , parkplaets (r Parkplatz)
 s parlament (s Parlament) wāršt šo em ~ ?
 ti parlamentsitson (e Parlamentsitzung)
parmhertsix̥ (barmherzig)
pārmōl (paarmal) tes hēw̥ i ~ s̥āg̥ meš̥
 s parpalē , ~ (r Parapluie) s wert rēgr̥ , nem̥ s ~ mit
 tr̥ pār̥t , pāert̥ (r Bart) er hāt̥ n lā̃ ŋ ~
 ti partei , partei̥ (e Partei)
 ti parteif̥arsāmlõ (e Parteiversammlung)
 ti parteik'as̥ , ~ (e Parteikasse)
 ti partelleitõ (e Partelleitung)
parteilix̥ (parteilich)
parteilōs (parteilos)

s parteimitklīt, ~ r (s Parteimitglied)

tr parteisekratāer (r Parteisekretār)

s parteipūχ, parteipīχr (s Parteibuch)

ti partī~ (e Partie) sī hāt. o kūti ~ kmaxt

tr partikl, ~ (e Partikel) r Uhrpendel)

tr pārtisān, ~o (r Partisan)

tr partnr, ~ (r Partner)

tr partō~ (pardon) tā kipt s k'on ~

tr partwiš, ~ (r Bartwisch)

ti pārwind / pārwant / (r Druckbohrer)

tr pārtslpā~m, pārtslpāem (r Purzelbaum) o n ~ šlāgo

tr paš, paes (r Bass) 1. onr ti musikānto ~ spēlo ,

tes is en waškut tr paš-frānts , 2. er seyt ti pašštem

tr paš, paes (r Pass) tr ~ is nemē kiltiχ , er is ab-
klōfo

paso, h. kopašt (passen) 1. tr hūt pašt mr kūt, tr šlišl
pašt net ens šloš , 2. ti kselsāft pašt mr net, ti arwot
pašt fārjēn, s pilt pašt en ti rāmo , 3. sī pašt uf t
tsūk

tr pašo, ~ (r Pascha) er lēpt wīo ~

s pasāmt (s Passamt)

tr pašāžīr, ~o (r Passagier)

pašo nt (passend) ti šūk sen ~

ti pašiliko (e Basilika)

pašīro, h. pašīrt (passieren) ti parateis ~ , ti krom-
pīro ~

i. pašīrt, was is pašīrt ? s k'ān ~ , ēm is o s
pašīrt , tes is mr em kānts o lēwo no net pašīrt, tes
k'ān ām šo ~ , tes k'ān āli ~

- ti pasjō (e Passion) 1. er špatsīrt aus ~ , 2. en_tr
ōstro ~ sego
- ti paskeigo, ~ (e Bassgeige)
- tr paspol (r Paspel)
- tr paštl (Sebastian)
- paštlo, h. kopaštlt (basteln)
- ti pāštreko, ~ (e Bahnstrecke)
- s pāt, pāetr (s Bad) ens ~ kē~
- pāto, h. kopašto (baden) s k^cent ~
- tr pāto ātsūk (r Badenanzug)
- ti pāto hōso, ~ (e Badehose)
- tr pāto māntl, ~ (r Bademantel)
- tr pāto ōfo, pāto ēfo (r Badeofen)
- ti pāto štūwo, ~ (e Badestube)
- s pāto tsemr, pāto tsemr (s Badezimmer)
- ti pāto wāno, ~ (e Badewanne)
- s pāto wasr (s Badewasser)
- s pāto wetr (s Badewetter)
- patent (passend)
- tr patentknop, patentknep (r Druckknopf)
- ti patrōn, ~ (e Patrone) 1. en_tr sōtrflāš , 2. tsum
šis
- tr patrōn (r Patron, r Schutzheilige)
- ti patrōntaš, ~ (e Patrontasche)
- ti patrul, ~ (e Patrouille) em_kriḡ wār_i oft en_tr ~
- s patš (s Händeklatschen)
- patš, h. kopatšt (applaudieren) mit_ti haent ~
- s patš pār (e Hanfröste)

ti pātskō (e Batschka) en_{tr} ~ hen fili šwōwō klēpt
tr_o patskr, ~ (r Riemenschuh, ung. bocskor)

ti patskrflentō, ~ (Die Kinder nahmen eine leere Tüte,
ein Stanitzel, bliesen die auf und schlugen sie an die
Wand, das war ti ~)

patsnas (patschnass) er is ~ wīō hunt

tr_o pau (r Bau) tr_o ~ is no_{net} fertiχ

ti pauarwōt, ~ō (e Bauarbeit)

tr_o pauarwōtr, ~ (r Bauarbeiter) ti ~ wēō kūt
kōtsālt

tr_o pauχ, paiχ (r Bauch) er hāt n krōšō ~

ti pauχlapō (s Bauchstück) pōm slayto fon_{tr} ~ to
špek nemō

ti pauχšmertsō (r Bauchschmerz)

s pauχwē~ (s Bauchweh) er hāt tsfīl kfřšō , on jets
hāt_r ~

tr_o pauplats, pauplaets (r Bauplatz)

pāwō, h. kōpaut (bauen) 1.ō haus ~ , 2.ō nešt ~ ,
3. wāi ~

tr_o pā-waextr, ~ (r Bahnwächter)

tr_o pāwr, pa^urō (r Bauer)

ti pāwrfra^u, pāwrfra^uō (e Bauernfrau)

ti pāts (e Beize, r Pökel) s fleiš muš en_{ti} ~

tr_o patsō, ~ (r Batzen) n ~ trek, n k^upatsō

pātsō, h. kōpātst (beizen, pökeln)

tr_o patsient, ~ (r Patient)

tr_o paextr, ~ (r Pächter) tr_o ~ hāt s felt en paχt
knōmō

tr̥ paekr, ~ (r Bäcker) s prōt p̄om ~ pak̄o lās̄o ,
fom ~ s prōt hōl̄o

tr̥ paentl, ~ (r Bindfaden)

tr̥ paentr, ~ (r Binder) tr̥ faš~

tr̥ pāer, ~ o (r Bär) er is štark wī̄ o ~ , er arwat
wī̄ o ~

tr̥ pāer̄o tānts, pāer̄o taents (r Barentanz)

ti paus̄o (e Pause) er hāt̄ o k'ārt̄si ~ k'alt̄o

tr̥ pē̄, ~ (e Biene) o ~ hāt̄ mi kštō̄x̄o

tr̥ peāmtr, peām̄ti (e Beamte)

pə ērtīx̄o, h. pə ērtīx̄t (beerdigen)

ti pə ērtīx̄oŋ (e Beerdigung)

tr̥ pefēl, ~ (r Befehl) o n ~ kēw̄o , uf ~

ti pefreioŋ (e Befreiung)

pēgl̄o, h. k̄opēgl̄t (bügeln) ti hōs̄o ~

s pēgleis̄o, ~ (s Bügeleisen)

s peχ (s Pech) 1. šwarts wī̄ ~ , 2. sī hāt̄ ~ , tes
is̄o ~ !

pə hāntl̄o, h. pə hāntl̄t (behandeln) tr̥ artst sol̄ ēn ~

ti pə hāntloŋ, ~ o (e Behandlung) ti ~ hāt̄ fil̄ k'ošt

pə haupt̄o, h. pə haupt (behaupten) er wert̄ s šo ~

tr̥ peχfōgl, ~ (r Pechvogel)

tr̥ pēhōnīx̄ (r Bienenhonig)

tr̥ peχr, ~ (r Becher)

pei (bei ,Präposition) ~ waškut, ~ ēm is alas mēg-

līx̄ , tes k'ōmt ~ ēm fōr, ~ ēnr̄ sits̄o , ~

ep̄r̄ wōn̄o ,k'elt̄ ~ sīx̄ hō̄~ , p̄om tiš̄ , ~ ām

klās̄ wāi, īx̄ pen peim k'elt̄ , ~ tāk on naχt , ~

kūt̄ o m wētr̄

s peixto (e Beichte)

peixto, h. kopeixt (beichten) for om tōd nomōl ~

tr peixtfātr (r Beichtvater)

tr peixttsetl, ~ o (r Beichtzettel)

tr peixtstūl, peixtstīl (r Beichtstuhl)

s peil, ~ r (s Beil) mit om ~ holts hāk

peiso, h. kōpišo (beissen) 1. tr hunt peišt , 2. ens
krās ~ , 3. tr ešix peišt , 4. tr flō~ peišt , 5.
siχ en ti feγr ~

peiseit (beiseite) lēks ~ !

s peišpīl, ~ o (s Beispiel) tsum ~ , ~ kēw ,
~ tseigo

tr peištānt (r Beistand) tr ~ pei tr hoxtseit

ti peistsāγo, ~ (e Beisszange) net āmōl mit tr ~
k'āmr o wort fon ēm rauspreγo

tr peitl, ~ (r Beutel) n ~ fol tuwāk

ti peits, ~ o (e Peitsche) mit r ~ onr ti roš hāw

tr peitsōrēm, ~ (r Peitschenriemen)

tr peitsōštīl, ~ (r Peitschenstiel) mit om ~ turχ -
hāw

pək'ānt (bekannt) ti saχ is mr ~ , er is tort ~

pək'āntmaχo, h. pək'āntkmaχt (bekanntmachen) 1. tō
štefān mit tr līsi ~ , 2. siχ ~

ti pək'āntmaχoγ (e Bekanntmachung)

o pək'āntr, pək'ānti (ein Bekannter)

pək'emr, h. pək'emrt (bekümmern) siχ , ti krōsmōtr
sol siχ om s k'ent ~ , k'emr

pək'en, h. pək'ent (bekennen) ti sent ~

tr pekets, ~ (e Pekesche, r Pelzrock)

peking (Peking)

pəklāg, h. pəklāgt (beklagen) siχ , sī hāt siχ pei-
mīr pəklāgt

s pəkraēpnis (s Begräbnis)

pəkwēm (bequem) tr sits is kānts ~

ti pəlastoŋ (e Belastung)

pəleitix, h. pəleitixt (beleidigen) 1. epr ~ , 2.
siχ ~

pelgien (Belgien)

pelgiš (belgisch)

pelgrāt (Belgrad)

pəlōn, h. pəlōnt (belohnen)

ti pəlōnoŋ (e Belohnung) krikšt tr fār k^o ~

tr pelr, ~ (eine Art Kanone, die man in Waschkut anläss-
lich der Auferstehung benützt hat)

tr pelts (r Pelz) tr ~ māntl , t^o wentrkābāt mit ~
fūtr^o

tr peltskrāg, peltskrāeg^o (r Pelzkragen)

tr peltsmāntl, ~ (r Pelzmantel)

pəmerk, h. pəmerkt (bemerken)

tr pemsl, ~ (r Pinsel) mit^o m ~ weisl^o , āštreiχ^o

pēn, h. kōpōn^o (binden) 1. was tsām ~ , 2. ^o maš^o

~ , 3. ti aug^o tsū ~ , 4. s pūχ ~ , 5. ti

kārwo ~

pəneito, h. pəneit (beneiden) er is net tsū ~

tr penfāt, penfāet^o (r Bindfaden) tr ~ is^o špogōt

tr pengē, ~ (ung. Pengő)

tr penkl, ~ (r Kram) 1. nēm tāin ~ , on kē~ ! 2. tes is
^o faulr ~

ti pensjō~ (e Pension) en ~ kē~

pensjonirt (pensioniert)

tr̥ pentl, ~ (e Kordel)

tr̥ pentr, ~ (r Fassbinder, ung pintér)

s pentsin (s Benzin)

pənuts, h. pənutst (benutzen) alas ~ , trom is. ɔs
jā tā~

pəōwayt, h. pəōwayt (beobachten)

s pepili, ~ (ein Knäuel / Zwirn /)

tr̥ pēr, ~ ɔ (r Watz)

pəreit, h. pəreit (bereuen) 1. ti sent ɔ ~ , 2. tes
weršt nō ~

tr̥ pēreš, ~ (r Bauernknecht , ung. béres)

s pergamentpapir (s Pergamentpapier)

perimt (berühmt)

tr̥ perk, ~ (r Berg) ɔ hōx̥r ~ , er štēt tā wī tr̥
oks for. ɔ m ~

ti perkhito, ~ (e Berghütte)

perkiy (bergig)

s perks̥los, perks̥lēšr (s Bergschloss)

tr̥ perks̥uk, perks̥ik (r Bergschuh)

perlīn (Berlin)

tr̥ perlīnr, ~ (r Berliner)

s perlōn (s Perlon) tes hem ɔt is aus ~

ti perlōnštrempf (plur. e Perlonstrümpfe)

tr̥ perōn (r Perron) uf m ~ wer ɔ m̥r ēn wārt ɔ

persēnliy (persönlich) iχ hep ēm mā persēnlixi mānoy ksāt,
er k^cent sī ~

ti persō~, persōn (e Person) en tēro famīljō sen
fīr ~ , k'ārtl fār, ā ~ , uf, ā ~ , joŋi ~ ,
sō ~ !

tr persō~nām (r Personennamen)

tr persōntsūk (r Personenzug)

peršt, h. k peršt (bürsten)

ti peršt, ~ (e Bürste)

tr pə rūf (r Beruf) er hāt, n kūt ~

pə rūix, h. pə rūixt (beruhigen)

perwl (Barbara)

ti pēs (e Base) ti nāni ~

pēs (böse) sei net sō ~ !

tr pēs, ~ (r Besen) 1. n neir ~ k'ert kūt, 2. tes

is šo, altr ~ em haus

tr pēsštīl, ~ (r Besenstiel)

ti pə satsoŋ (e Besatzung)

pə šaeftix, h. pə šaeftixt (beschäftigen) 1. wū sen, si

pə šaeftixt ? 2. siχ mit was ~

ti pə šaeftixoŋ (e Beschäftigung)

pə šaetiχ, h. pə šaetiχt (beschädigen) 1. s feir hāt, s

haus pə šaetiχt , 2. siχ ~

pə siχtiχ, h. pə siχtiχt (besichtigen) n aussteloŋ ~

tr pə sits (r Besitz)

pə sorg, h. pə sorgt (besorgen) sī sol ti k'enr ~

pə špreχ, h. pə šprōχ (besprechen) tes mušt mit, em ~

pesr (besser) jets kēt, s em šo ~

ti pesroŋ (e Besserung) iχ wentš, tr, ~

pešt, pešt (beste) s, is em pešt, wā, mr niks sakt

pešt (Pest) er wār en ~

tr̥ peštr̥, ~ (r Pester)

tr̥ pə sūχ (r Besuch) iχ hep, iχ krik.ɔ n ~ , iχ wār
uf ~

pə sūχ.ɔ, h. pə sūχt (besuchen) ti fərwānti ~ , tr̥ in-
spektr̥ pə sūχt ti šul

pə šultiχ.ɔ, h. pə šultiχt (beschuldigen) 1. solšt ēn net
~ , 2. siχ ~

tr̥ pēšwārm (r Bienenschwarm)

pə šwēr.ɔ, h. pə šwērt (beschweren) siχ , er hāt siχ peim
riχtr̥ pə šwērt

s pet̥, petr̥ (s Bett) 1. s ~ hīt.ɔ , 2. s ~ maχ.ɔ , 3.

s ~ iwrt̥sīg.ɔ , 4. ens ~ lēg.ɔ , 5. siχ ens ~

lēg.ɔ , 6. sī sen fom tiš on ~ kōtrent

pet.ɔ, h. k.ɔ pet̥ (beten) en tr̥ k'ērχ ~ , fār ti fər-
štorwani ~

pə tānk.ɔ, pə tānkt , siχ (bedanken, sich)

pə taur.ɔ, h. pə taurt̥ (bedauern) er is tsum ~

pə teit.ɔ, h. pə teit̥ (bedeuten) tes pə teit niks

ti pə teitoŋ (e Bedeutung) tes hāt k'ɔ ~

ti pə tēnoŋ (e Bedienung)

tr̥ petjār̥, ~ (r Strauchdieb, ung betyár) tes wār al-
weil ɔ ~

petl.ɔ, h. k.ɔ petlt̥ (betteln) ~ om was

tr̥ petlmān̥ (r Bettler) ɔ ārmr̥ ~

tr̥ petlr̥, ~ (r Bettler) tsum ~ maχ.ɔ

tr̥ petōn̥ (r Beton)

petonīr.ɔ, h. petonīrt̥ (betonieren)

pə traxt.ɔ, h. pə traxt̥ (beachten) tes mušt āwr̥ ~

pə trīg , h. pə trōg (betrügen) er hāt miχ mit tsē
mark pə trōg

tr pə trīp , ~ (r Betrieb) tā is krōsr ~

pə tronk (besoffen) er is ~

tr pə trūg (r Betrug) tes is āfaχ ~

pētrus (Petrus) tr heiliχi ~

ti pettek , ~ (e Bettdecke)

ti petwaes (e Bettwäsche)

pə wēg , h. pə wēgt (bewegen) 1. tō ārm ~ , 2. tr
went pə wēgt ti plaetr . 3. siχ ~

pə weis , h. pə weist (beweisen) er wert s ~

ti pə wēkoγ (e Bewegung) er prauχ to pišl ~

pə wonr , h. pə wonrt (bewundern) prauχt eiχ net ~

pə tsāl , h. pə tsält (bezahlen) 1. ti rexloγ ~ , ti
tseχ ~ , tsū teir ~ , 2. siχ ~ lās

s pə tsirk (s Bezirk)

pə tsweifl , h. pə tsweiflt (bezweifeln) tes pə tsweifl i
āwr !

tr pfāf , ~ (pejor. r Pfaffe)

ti pfāf k'exin (e Pfaffenköchin)

pfāk , h. kə pfākt (packen) alas tsām ~ , ens papir
āi ~ , tō k'ofr ~

tr pfāl , pfāel (r Pfahl) em wāikārt prauχ mr fil pfāel

tr pfaltshowl , ~ (r Falzhobel)

ti pfān , ~ (e Pfanne)

tr pfān kulāts (r Pfannenkuchen)

tr pfār , ~ (r Pfarrer)

s pfār haus (s Pfarrhaus)

s pfarāmt (s Pfarramt)

pfauli (Paul) ~ fetr

tr pfejr (r Pfeffer) kantsr ~ , kmālanr ~ , en_{ti}
supo ~ štrēio , ~ on salts

ti pfeif , ~o (e Pfeife) ~ rauχo , ti ~ mit tuwāk
štopo , ti ~ ausklōpo

pfeifo , h. kōpfifo (pfeifen) 1. ti mašē pfeift , epr
pfeift , 2. ti k'ūgl pfeift , 3. iχ pfeif_{tr} was !

tr pfeifo štīl , ~ (r Pfeifenstiel) mit_o m ~ turχ -
hāwo

ti pfeγ štō (s Pfingsten)

tr pfeγ štōntāk (r Pfingstmontag)

tr pfeγ štsontāk (r Pfingstsonntag)

ti pfeγ štwoχ (e Pfingstwoche)

tr pfeniχ (r Pfennig) 1. tes k'ošt tswāntsiχ ~ , er
hāt k'on ~ , 2. er is k'on ~ wert

ti pferšēγ , ~ (r Pfirsich)

tr pferšēγ pām , pferšēγ pāem (r Pfirsichbaum)

pfētr (Peter)

pfetso , h. kōpfetst (mit der Hand zwicken)

pfīšprō , h. kfišprt (wispeln)

ti pflāmō , ~ (e Pflaume) kōtērti (getrocknete) ~

tr pflānts (r Pflanz) en ~ lēwo

ti pflāntsō , ~ (e Pflanze)

pflāntsō , h. kōpflāntst (pflanzen) 1. ti plōmo ~ ,
2. in Pflanz leben

s pflāstr (s Pflaster) 1. uf_{ti} wonto o ~ tō , 2.

s klās is uf_o m ~ fərproχo

ti pflēg (e Pflege) alti leit prauχo šōo kūti ~

pflēgō , h. kōpflēgt (pflegen) to kārto , on krānkō ~

ti pflixt, ~ (e Pflicht) ti ~ tō~
pfliko, h. kɔpflikt (pflücken) plōmɔ ~
pflontriχ (plunderig)
tr pflūg, pflīg (r Pflug) ti roʃ en_tɔ ~ aĩʃpānɔ
pflūgɔ, h. kɔpflūgt (pflügen)
s pflūgeisɔ, ~ (s Pflugeisen)
ti pfoštɔ, ~ (r Pfosten) ti tīr~
pfui (pfui) ~ !
pfušɔ, h- kɔpfuš (pfuschen)
tr pifl, ~ (r Büffel) er hātɔ haut wīɔ ~
pīgɔ, h. kɔpōgɔ (biegen) 1. krāt ~ , 2. siχ ~
pikɔ, h. kɔpikt (kleben) ti klētɔ (e Kletten) ~ ,
ti hār ~ , s lāim (s Leim) pikt kūt
pikɔpleiwɔ, i. pikɔkɔplīwɔ (klebenbleiben)
tr pikfas (r Klotzkopf, r Schafskopf)
ti pilɔ, ~ (e Pille) ɔ ~ āinēmɔ , ɔ ~ šlukɔ
tr pilatus (Pilatus) iχ pen fon pontsius pis ~ kǎŋɔ
piliχ (billig) 1. ~ k'āfɔ , tes is_ɔ piliχi ausrēt
tr piljārt (s Billard) ~ špīlɔ
tr pilōt, ~ (r Pilot)
s pilt, ~ r (s Bild) em fāt_r sǎi ~
ti piltoŋ (e Bildung) ōni ~
ti pīpɔ, ~ (e Pipe, r Zapfen am Fass) ti ~ lāfɔ lǎʃɔ,
ti ~ tsūt_rēɔ
tr pipatš, ~ (wilder Mohn, ung. pipacs)
tr pīpl, ~ (Unreinigung in der Nase)
s pīr (s Bier) hels ~ , tonklɔs ~ , ɔ klās ~
ti pīrɔ, ~ (e Birne) 1. aepl on ~ , 2. e Glühbirne

s pīrfas, pīrfaesr (s Bierfass)

tr pīgrmeistr, ~ (r Bürgermeister)

ti pīgršūl, ~ (e Bürgerschule)

tr pīrk^{el}r, ~ (r Bierkeller)

s pīrklās, pīrklāesr (s Bierglas)

tr pīrkrūk, pīrkrīk (r Bierkrug)

ti pīrštuw, ~ (e Bierstube)

tr pīrtraenkr, ~ (r Biertrinker)

pis (bis) ~ tāxī, ~ wīn, ~ en_t walt, ~ uf_s
šif, ~ iwr_t hals, ali sen kfāl, ~ uf_{ān}, ~
iwr_t ti ōr, ~ jets, ~ mōrg, ~ trei ūr, ~
en_t ti naht, ~ tsum tōd

tr pis, ~ (r Bissen) er hāt k^{on} ~ k^{es}

pīs, h. kōpīst (büssen) 1. ti sent, 2. ti lušt ~

pisher (bisher)

pisl (bißchen) ~ wasr, ~ weitr

tr pišōf (r Bischof)

ti pistōl, ~ (e Pistole)

pit, h. kōpit (bitten) iχ pit_t, iχ pit_{om} fər-
tseio

tr pitā, ~ (r Schurke, r Schuft, ung. bitang)

ti pitā (e Bitte) ~ abšlāg

s pitkesū (s Bittgesuch)

pit (bitter) ~ wī ti kal, ~ pitri nōt

s pitkraut (s Bitterkraut)

pitrlī (bitterlich) er flent (weint) ~

s pitrōl (s Petroleum) en_t tr kån ~ hōl

ti pitrōllāmp, ~ (e Petroleumlampe)

s pitrsalts (s Bittersalz)

s pīwl / pīwili / , pīwl (r Bube)

plā~ (blau) plāi aug , plāi plōm , plaur flēk

tr plā~ (r Plan) tr ~ fom haus is fertix

ti plāg (e Plage) is tes. ~ !

plāg, h. koplāgt (plagen) ti flīg plāg mi em

somr, prauxšt i net ~ !

plamīr, h. plamīrt (blamieren) 1. epr ~ , 2. si~

plān, h. koplānt (planen)

plānmāesi (planmässig) tr tsūk is ~ ā~k^com

plas (blass) tū šaušt sō ~ aus, plas s ksixt

tr plāsi (Blasius)

s plat, plaetr (s Blatt) 1. krēns ~ , 2. tseitoy ,

3. papīr ~ , p^m k^cārtl^o k^o k^ots ~ hō~

ti plat, ~ (e Platte) ti tišplat , ti ōf^oplat

tr plat špīlr, ~ (r Plattenspieler)

platfīs (plattfüssig)

tr platfūs (r Plattfuss)

tr platnsē (r Plattensee)

tr platšrēg (r Schlagregen)

tr plaufaerwr, ~ (r Blaufärber)

plauli (bläulich) tr himl is sō ~

ti plaut^orei (e Plauderei)

plautr, h. koplautrt (plaudern) plautr net !

tr plats, plaets (r Platz) 1. tr p^o is net uf sām ~ ,

pleip uf tāim ~ ! er fent sām ~ net, fār t^o k^o-

lātš^o muš i ā no ~ lāš^o , epr ~ ma~ , tā is nō

~ , 2. ~ nēm^o , 3. er hāt^o n ~ kfōn^o

plats, h. k^oplatst (platzen) k^okruts ~

i. k_oplatst , tr_o luftpalō~ is k_oplatst
s plats_o (s Platzen) s k_ukruts~

plāer_o , h. k_oplāert (brüllen, heulen) tr_o klā~ plāert
šo t_o k_ānts_o tāk

plaesirt_o (verwundet) er is em krīg ~ wār_o

plāetr_o , h. k_oplaetrt (blättern) em pūχ ~

s plex_o , ~ r_o (s Blech)

plex_o , h. k_oplex_ot (blechen) hart zahlen)

ti plexkān_o , ~ (e Blechkanne)

s plexkšer_o (s Blechgeschirr)

ti pleymūsiχ_o / mūseγ / (e Blechmusik)

ti plexšer_o , ~_o (e Schrottschere)

s plei_o , ~ r_o 1. s Blei , 2. r Bleistift , 3. e Kugel

plēiχ_o (bleich) er is sō ~ , ~ wēr_o

s plēiχ_o (e Bleiche)

tr_o pleištift_o , ~_o (r Bleistift)

pleiw_o , i. k_oplīw_o (bleiben) wū pleipt_o r_o ? pleip tā~ !

tā pleipt_o k_o aug truk_ot , iwr_o naχt ~ , treu ~ ,

iχ pleip pei eiχ , pleip rū_oχ , alas pleipt p_om alt_o ,

~ lāš_o

plemsl_o , h. k_oplemslt (blinzeln) mit ti aug_o ~

plent_o (blind) 1. sī flent (weint) siχ ti aug_o ~ , 2.

er is uf_o s āni aug ~ , 3. plentr_o haš , 4. ~ maχ_o ,

5. plentr_o tsūfal , 6. ~ uf ti welt k_oom_o , 7. s

klik is ~ , 8. tr_o spigl is ~ , 9. plentr_o šus ,

10. ~ šis_o , plenti rēw_o

tr_o plentārm_o (r Blindarm)

ti plentārmenttsentoγ_o (e Blindarmentzündung)

tr̥ plenti, (r Blinde)

plentro, h. koplentr̥t (plündern)

plēr̥, h. koplēr̥t (brüllen, bäen) ti k'ū~ plēr̥t

ti plesūr, ti ~ fərli̥r̥ (e Haut verletzen)

plēt (blöd) 1. sei toχ net sō ~ ! 2. er hāt ~ i aug̥,

3. s kwānt is šo ~

pletsliχ (plötzlich)

plī̥, h. koplīt (blühen) ti plōm̥ ~

tr̥ plik (r Blick) uf̥t̥ ēršt̥ ~

tr̥ pliš (r Plüsch) uf̥m̥ tīwā̃ likt̥ ~ tek̥

tr̥ plits, ~ (r Blitz) tr̥ ~ hāt āikšlāg̥, tr̥ ~ hāt̥n
k̥trofo̥

plits̥, h. koplitst (blitzen) mit̥ tr̥ lāmp̥ ~

tr̥ plitskrīg (r Blitzkrieg) tr̥ tswati weltkrīg wār̥ ~

ti plōm̥, ~ (e Blume) ti k'unšt̥ ~, fərwelkti ~,

~ pflik̥, ~ štrēi̥, ti ~ fom pī̃ ab-

trenk̥

tr̥ plōm̥kārt̥, plōm̥kāert̥ (r Blumengarten)

tr̥ plōm̥krānts, plōm̥kraents (r Blumenkranz)

s plōm̥kšaeft, plōm̥kšaeft̥ (s Blumengeschäft)

tr̥ plōm̥sōm̥, ~ (r Blumensame)

tr̥ plōm̥štraus, plōm̥štrais̥ (r Blumenstrauss)

ti plōm̥wās̥, ~ (e Blumenvase)

plōmiχ (blumig)

plomp (plump) wī k'ā̃m̥ sō ~ romlāf̥ ! ti hōs̥ is ~

ti plomp̥, ~ (e Plombe)

plompīr̥, h. plompīrt̥ (plombieren) t̥ wagō̃ hen̥si

tsūplompīrt̥

plont (blond) ī̃ri hār̥ sen ~

tr plonts, ~ (gefüllte Wasserblase des Schweines)

plōs (bloss) 1. wen_i ~ wiš_o tāet !

plōs, h. k_oplōs_o (blasen) 1. ti sup_o ~ , 2. _o tūt_i

~ , 3. i_χ wēr_{em} was ~ ! 4. _o n marš ~

plosfisi_χ (blossfüssig) er hāt k^cāni šūk, er muš ~ kē~

ti plōtr, ~ _o (e Blase) ti ~ terf_{mr} net ufš_{te}_χ_o

ti plūs, ~ _o (e Bluse) nēr_o ti fra^u_o hen plūs_o

s plūt (s Blut) 1. ā trop_o ~ , pis tsum letšt_o trop_o

~ , s ~ šteikt ēm ens ksi_χt , pis uf_s ~ kwāēl_o,

mit ~ on eis_o , em ~ lig_o , fon epr_o ~ nēm_o,

tēr wāi ma_χt ~ , ~ šwits_o , ~ špei_o , 2. er

hāt hāš_o s ~ , sī hāt lei_χts ~

plūt, h. k_oplūt (bluten) aus_{tr} nās ~

plūtārm (blutarm) 1. sehr arm, 2. hat wenig Blut

tr plūthunt , ~ _o (r Henker)

plūti_χ (blutig) epr_o ~ šlāg_o , si_χ ~ ma_χ_o

plūtjo_η (blutjung)

plūtkrānk (blutkrank)

ti plūtlaus, plūtlais (e Blutlaus)

plutrei_χ (blutreich)

plūtrōt (blutrot)

ti plūtšisl, ~ _o (e Blutschüssel)

tr plūtsuklr, ~ (r Blutegel)

tr plūttruk (r Blutdruck) er hāt _o n hō_χ_o ~

ti plūtwäršt, plutwaeršt (e Rotwurst, e Blutwurst)

plut wēr_o (er kahlen)

tr plutsk_r, ~ (schwarzer irdener Krug, Kühlkrug) em ~

pleipt_s waš_r alweil k^cīl

tr pōg, pāeg (r Bogen) ~ papīr

tr pojāts, ~ (r Hanswurst, r Pojaz , ung. pojáca)

tū pišt ~ !

tr pok 1. r Bock, 2. tr holtspok

pok, h. k pokt (ficken)

tr poksenti (s Johannisbrot)

tr polāk, ~ (r Pole)

ti polet (zur Zeit der Wirtschaftskrise im Jahre 1930
haben die Bauern für einen Teil ihres Getreides kein
Geld, sondern einen Gutschein erhalten, damit bezahl-
ten sie den Steuer)

polīrt (poliert) tr tiš is ~

ti politik (e Politik) 1. oγ riši ~ , 2. tes maxtr
nēr sō aus ~

politiš (politisch, schlau)

politisīr, h. politisīrt (politisieren)

ti politūr (e Politur) ti ~ is wek

ti politsei (e Polizei)

tr polk, ~ (e Polka) k'ānšt ~ tānts ?

pōln (Polen)

tr polštr, ~ (r Polster) tr ~ is weiχ

ti pom, ~ (vom Schmied verfertigte eiserne Kugel mit
einem Durchmesser von 4-5 Zentimeter, auch Erwachsene
spielten damit am Sonntag Nachmittag. Man musste eine
~ mit der anderen treffen)

ti pom rāndž, ~ (e Apfelsine)

ti pomp, ~ (e Pumpe) mit tr ~ k'ā mr s wašr raus-
tsīg

pomp, h. k pomt (pumpen) wašr raus ~

- ti pomplân , ~ (sie wächst im Sand und kollert vom Wind getrieben im Herbst über die Felder) e *Laufdistel*
- ti pomprfešpr (Litanei in der Karwoche, wenn die Glocken schweigen)
- ti pôn , ~ (e Bohne) 1. krēni ~ , 2. k'afē ~
- tr pôn k'afē (r Bohnenkaffee) ~ trenk
- s pôn štrō (s Bohnenstroh)
- ti pôn sup (e Bohnensuppe)
- tr ponkt , ~ (r Punkt) 1. iχ pen tā~ klānr ~ , 2. ~ tsē ūr , 3. n ~ maχ , 4. en tr šul n rōt ~ krīg
- tr pont , ~ (Bauernmantel aus Schafpelz, ung. bunda)
- ti pōp , ~ (e Puppe) mit r ~ špil
- s pop špil (s Puppenspiel)
- pōr , h. k pōrt (bohren) 1. n pron ~ , 2. ti nās ~
- tr pōr , ~ (r Bohrer)
- tr pōraks (r Borax)
- s portselān (s Porzellan)
- pōshaft (boshafft) tes k'ent is sō ~ / pōshaftiχ /
- ti pōsheit (e Bosheit) ti ~ ausiwo
- posnien (Bosnien)
- ti pošt (e Post) 1. uf tr ~ , ti ~ is uf , uf ti ~ kē , was fon tr ~ hól , 2. e Postsendung
- tr poštk'ašt , poštk'aešt (r Postkasten)
- tr poštmāstr , ~ (r Postmeister)
- tr poštwāg , poštwāeg (r Postwagen)
- tr pōt , pēt (r Boden) 1. s Feld, r Boden , tr ~ is tsū hās , 2. tr fūspōt , 3. tr taxpōt , 4. em faš

t o ~ rausslāg o

ti pōteγ, ~ o (e Weinkufe)

ti pōtsāft, ~ o (e Botschaft)

tr pōtsi, ~ (kurzer Wintermantel)

prāf (brav) o prāfs k^eent

prāg (Prag)

ti prāχ (e Brache) tes fēlt likt en ~

ti praxt (e Pracht) en folr ~

tr praitigām, ~ (r Bräutigam)

tr prakr, ~ (r Pracker) mit o m ~ ausklōp o

prāl o, h. k o pralt (prahlen) siχ ~

tr prālhānts (r Prahlhans) tes is nēr sō o ~

tr prānt (e Brandkrankheit)

tr prānt o wai (r Branntwein) aus opšt ~ pren o

ti prānt o wāiflaš o, ~ (e Branntweinflasche)

prāt (breit) o mētr ~ , o prātr krāw o (Graben),

er hāt o prāti nās

s prātl (r Braten)

prātmax o, h. prātmaxt (breitmachen) siχ ~

s prātpeil (s Breitbeil)

prāu (braun) prāuni hār

prauχ o, h. k o prauχt (brauchen) 1. tes k^eā mr net ~ ,

2. tr pū prauχ nei šūk, tr krānki prauχ rū~, 3. prauχšt
net klei flen o , 4. kurpfuschern

ti prauk^eōl o, ~ (e Braunkohle)

ti praut o (e Braut)

tr prautfīrār, ~ (r Brautführer)

s prautkleit, ~ r (s Brautkleid)

tr̥ prautkrānts, prautkraents (r Brautkranz)
 s prautkraentsl, ~ (kleiner Brautkranz)
 s prautkšenk (s Brautgeschenk)
 ti prats, ~ (e Pratz) wek mit ti ~ !
 tr̥ praesitent (r Präsident) tsum ~ wāel
prēy, h. k̥oprōχ (brechen) 1. t̥ fūs ~ , 2. t̥
 hals ~ , 3. k̥tult prēχt eis , 4. mīr prēχts
 herts, 5. štā ~ , 6. hāmpf ~ , 7. siχ ~ , 8.
 eis ~
 ti preyl, ~ (e Hanfbreche)
 tr̥ prei (r Brei) miliχ ~ , t̥ ~ om s maul rom-
 šmīr
 tr̥ preis, ~ (r Preis) hōχr ~ , tr̥ ~ falt, ti prei-
 s̥ nuftreiw , tū mušt s om jēt ~ k'āf , om t̥
 halw ~ , 2. om k'ā n ~ ! tr̥ ēršti on tswati ~
 tr̥ preisk'urānt, ~ (r Preiskurant , s Preisblatt)
prekl, h. k̥opreklt (bröckeln) en ti miliχ s prōt ~ ,
 āiprekl
 tr̥ prēm, ~ (s Fell, ung. prém)
 ti prēm, ~ (e Viehbremse)
prēmen (Bremen)
 ti prems, ~ (e Bremse) ti ~ uf om pitsikl
prēms, h. k̥opremst (bremsen) nonrtsūs mušt ~
preno, h. k̥oprent (brennen) s feir prent, ti k'olw ~
 kūt, tr̥ sānt prent , wā mr plōsfīsiχ kēt , s ksiχt
 prent mr , prānt wāi ~ , ti tsoχ prent mr
 tr̥ preñesl, ~ (e Brennessel)
preŋ, h. k̥oprāχt (bringen) ti krompīr̥ fom felt hām ~ ,

tes preḡ t tīr ˆ ōklik , s kēlt preḡ t tsentsˆ , tes
preḡ t alas mit siḡ , onr. s taḡ ˆ , ˆ k'ent uf ti
welt preḡˆ , epr onr. ti ērtˆ ˆ

tr. preḡštof (r Brennstoff)

ti pres, ˆˆ (e Presse) s k'omt s lēsˆ , mušt ti ˆ riḡ-
tˆ lāsˆ

presˆ, h. kˆoprēst (pressen) tˆ wāi ˆ

s prēsł, ˆˆ (s Brotkrümchen) prēsłˆ maḡˆ

prēsłˆ, h. kˆoprēsłt (bröseln)

s pret, ˆ r (s Brett) pretr šneitˆ

ti pretiḡ, ˆˆ (e Predigt) ˆ ˆ haltˆ

pretiḡˆ, h. kˆopretiḡt (predigen) tr. pfarˆ pretiḡt ali
sontāek en. tr. k'ērḡ

tr. pretsł, ˆ (e Brezel)

prīˆ, h. kˆoprīt (brühen) 1. mit ˆ m hāsˆ waḡr apprīˆ ,

2. ti klūk (e Bruthenne) prīt ti ēirˆ aus

tr. prīf, ˆ (r Brief) ˆ n ˆ šreiwˆ , mit epr ˆ weks-
lˆ

tr. prīfk'āštˆ, prīfk'aeštˆ (r Briefkasten)

s prīfk'uwert, ˆ r (s Briefkuvert)

ti prīfoḡ, ˆˆ (e Prüfung) ti ˆ ablēḡˆ , pei. tr. ˆ
turḡfalˆ

s prīfpapīr (s Briefpapier)

tr. prīftraēgr, ˆ (r Briefträger)

tr. prigānti, ˆ (r Brigant, ung briganti)

ti prigāt, ˆˆ (das Wort ist neu , ung. brigád) en. tr. ˆ
ārwatˆ

tr. prigātwešetē, ˆ (r Brigadleiter , ung. brigádvezető)

tr. prigl, ˆ (r Prügel) ˆ krīgˆ

priglo, h. koprigl̥t (prügeln) turχ~

prilo, h. koprilt (brüllen) s k^cent prilt

primitīf (primitiv)

tr̥ prīstr, ~ (r Prister)

tr̥ pritsō~ (Spitzname eines Waschkuter Barbiers)

ti pritr̥saft (e Brüderschaft) ~ trenk^o

ti prits̥ (e Pritsche) uf tr̥ ~ šlāfo

priwāt (privat)

ti priwātsaχ, ~^o (e Privatsache)

tr̥ profesr, ~ (r Professor) tr̥ ~ hātⁿ oprīrt

tr̥ profēt (r Prophet)

tr̥ profit (r Profit)

s progrām (s Programm)^o kūt^s ~ tsāmštel^o

tr̥ prok^o, ~ (r Brocken)^o štuk^o

s prokāt (r Brokat)

ti promentsl^o (plur. kleine rote Zuckerkugeln, mit denen die Frauen das Gebäck verziert haben)

tr̥ prōn^o, ~ (r Brunnen)^o n ~ krāw^o, en ~ fal^o,
t^o ~ tsūtek^o,^o n ~ pa^o

ti prōn^oātr, ~^o (e Brunnenader)

s prōn^oloχ, prōn^olexr̥ (s Brunnenloch)

tr̥ prōn^omaxr, ~ (r Brunnenmacher)

ti prōn^oštāγ^o (e Brunnenstange)

s prōn^owasr (s Brunnenwasser)

pronts^o, h. koprontst (urinieren)

ti prontseγ (r Harn)

ti prōp (e Probe) tes wār ner^o ~

ti propagānd^o, ~ (e Propaganda) ~ max^o

tr propelr, ~ (r Propeller)

s prōt (s Brot) s tāeglixi ~ , o altkōpakanas ~ ,
wašr on ~ , s ~ wēknēm o , ~ fārtēn o , ~
pāk o , o šeiw o ~

prōt o , h. kōprōt o (braten) fleiš ~

protestāntiš (protestantisch) net k'atōliš

tr prōtkulāts o , ~ (r Fladen aus Brotteig)

ti prōtprēsl o (e Krume)

tr prōtsak , prōtsaek (r Brotsack)

protutsīr o , h. protutsīrt (produzieren) tēr k'ān niks ~

prowīr o , h. prowīrt (probieren) tū mušt s āmōl ~ !

ti hunt o ~ !

prowisōriš (provisorisch) nēr sō ~ was maχ o

protsent (s Prozent) en tr pānk tsālšt 6 ~

tr protses , ~ o (r Prozess) mit ēpr o n ~ ā-fāŋ o ,
o n ~ fīr o , t o ~ kwen o , otr fārllīr o

ti protsesjō ~ (e Prozession) fon waškut is ali jāŋ o ~
uf prentl (Máriakönnye) on uf marjūd (Máriagyüd)
kāŋ o

tr prux / tr leipsāt o / (r Bauchbruch)

ti pruk o , prik o (e Brücke) o ~ iwr ti tōnau, o ~
šlāg o , o ~ pa" o

s prukōkelt (s Brückengeld) ~ tsāl o

ti prušt , ~ o (e Brust) uf ti ~ hāw o , er senkt aus.
tr ~

s pruštlet (s Brustleder)

ti pruštñātl , ~ o (e Brustnadel)

tr pruštrem o , ~ (r Brustriemen)

ti prušttaš, ~ (e Brusttasche)

ti prūt (e Brut)

tr prūtr, prītr (r Bruder) 1. māi ~ , 2. tū pišt. ~
sauf ~

psen, h. pson (besinnen) siχ, er terf siχ āwr net
lā ~

psóf (besoffen)

pstel, h. pštel (bestellen) ti tseito ~ , p m
šustr šūk ~

tr pū ~ , pūw (r Knabe)

tr pudāk , ~ (e Pickelhacke , ung. budák)

s pūχ, pīχr (s Buch) ~ ~ fīr , s štēt em ~ , wī
aus. ~ m ~ līg

s pūχholts (s Buchenholz)

tr pūχpā ~ m , pūχpāem (e Buche)

tr pūχwalt , pūχwaeltr (r Buchenwald)

ti pūχfīro ~ , ~ (e Buchführung)

tr pūχhaltr , ~ (r Buchhalter)

tr pūχpenr , ~ (r Buchbinder)

ti pujk ~ , ~ (r Truthahn , ung. pulyka)

ti pujkal (plur. kleine Trüthähne)

puk ~ , h. k ~ punkt (bücken, sich) siχ, iχ hep kreitswē ~ ,
iχ k^cā ~ mi net ~

tr pukl , pikl (r Buckel) er hāt ~ n ~ , tes maxt tr
k^cats k^c ~ n ~ , uf t ~ nēm

pukštapi ~ , h. pukštapi (buchstabieren)

tr pukštaw ~ , ~ (r Buchstabe) ~ krōsr ~

s pulfr (s Pulver) 1. šīs ~ , tes is k^c ~ n šūs ~
wērt , 2. e Arznei

tr pulkār, ~ o (r Bulgar)

pulkārien (Bulgarien)

pulkāriš (bulgarisch)

ti pult, ~ r (s Pult) hen_tr ~ , uf_tr ~ , ti
 musikānto špilō uf_tr ~ , em kwelb (s Geschäft)
 lēg_s kēlt uf_ti ~

tr punkr, ~ (r Bunker)

s punktum (s Punktum) jets is āwr ~ !

tr punt (r Bund) tr folks~

ti purg (e Burg)

ti purgma"r (e Burgmauer)

s purgtōr, ~ o (s Burgtor)

tr purš (r Bursche) 1. r Jüngling , 2. o k'ekr ~

tr puš, piš (r Busch) em holr~

s pusili, pušalo (r Baiser) ~ pāk o

s pušl, ~ o (r Kuss) krikšt o ~ fo_mr

ti pušl, ~ o (r Büschel) o ~ hāi , o ~ štrō~

pušlo, h. k o pušlt (küssen)

tr pust o, ~ (s Einzelgehöft)

ti put o, ~ (e Bütte , ung. puttony)

put o pešt (Budapest)

tr putr (e Butter) mit ~ pāk o , s ~ prōt

s putrfas, putrfaesr (s Butterfass)

ti putrmili (e Buttermilch)

s putrpapīr (s Butterpapier)

s putrprōt (s Butterbrot)

puts o, h. k o putst (putzen) ti šūk ~ , s fenštr ~ ,
 s lixt (t o tsilentr) ~ , ti nās ~ , ti roš ~ ,
 ti tsāe ~ , s kwānt ~

tr putsɔ mǎn, putsɔ maenr (e Vogelscheuche)

ti putskɔ, ~ (e Fotze)

tr putsr, ~ (r Putzer) tr ~ des Offiziers)

s pürō, ~ (s Büro)

R

tr rā⊔tāš (e Daraufgabe , ung. ráadás)

tr radiō (s Radio) ~ hēr⊔

radīr⊔, h. radīrt (radieren) in einem Heft etwas ~

tr radīrkumi (r Radiergummi)

tr rāf⊔, ~ (r Reifen) ~ špīl⊔

rāf⊔, h. krāft (raufen) ti k^cenr ~

tr rāfāγ, ~⊔ (r Kamin) tes k^cānšt en,t⊔ ~ šreiw⊔

tr rāfāγk^cērər, ~ (r Kaminfeger)

ti rāf⊔rei, ~⊔ (e Rauferei)

tr rafi⊔ (e Rebschnur)

rafinīrt (raffiniert) tī is sō ~

ti rāftsāγ⊔, ~ (e Reifzange)

tr rax⊔, ~ (e Rache) 1. t⊔ ~ ausīw⊔ , 2. r

Rachen

rāi (rein) ~ s waşr

rāi (herein) ~ !

rāifār , i. rāikfār (hereinfahren) mit m wāg ~

s rāiyr (e Räucherung)

rāiyr , h. krāiyr̥t (solchen) s fleiř ~

rāiniy , h. krāiniyt (reinigen)

rāipreŋ , h. rāikprāyt (hereinbringen)

rāirēgr , h. rāikrēgr̥t (hereinregnen)

rāiret , h. rāikret (dareinreden) ret net rāi !

rāirūf , h. rāikrūf (hereinrufen) er sol net traus

štē~ , rūf, n rāi

rāiřaw , h. rāikřaut (hereinschauen)

rāiřik , h. rāikřikt (hereinschicken) řik, n rāi !

rāiřis , h. rāikřoř (hereinschiessen)

rāiřnē , h. rāikřnēt (hereinschneien)

rāiřtel , h. rāikřtelt (hereinstellen)

rāiterf , h. rāiterf (hereindürfen)

s rāitl , ~ (r Kochtopf)

rāitrāg , h. rāiktrāg (hereintragen)

rāitreiw , h. rāiktriw (hereintreiben)

rāitret , i. rāiktr̥et (hereintreten)

rāiwel , h. rāiwel (hereinwollen)

rāitsīg , h. rāiktsōg (hereinziehen)

tr rām (r Rahm) t ~ abřep (abschöpfen)

rām , h. krāmt (räumen)

ti rāmāsuri (e Ramasuri) ~ mǎx

rāml , h. krāmlt (rammeln) ti hunt ~

ti rāmp , ~ (e Rampe) ti ~ is křp̥ert , tr tsūk

k' omt

s rāmp liyt , rāmpliyt (s Rampenlicht)

rāndalīrō, h. rāndalīrt (randalieren)

tr rāṅ (r Rang)

tr rānt (r Rand) er štēt ~ m ~

raplō, h. kraplt (rappeln) er ist rappelig

ti rās (e Reise) ~ max, uf tr ~ sāi, siḡ uf ti
~ max, klikliḡi ~ !

raś (rasch) tes muṣ āwr ~ kē~ !

rāsō, i. krāst (rasen) tr tsuk rāst, er rāst wī frukt
(verrückt)

rāsō, i. krāst (reisen)

tr raspl, ~ (r Raspel)

s rāt, rāetr (s Rad) 1. er is onr ti rāetr kfal, s fenf-
ti ~, pei ēm fēlt ~, 2. tr pitsikl (s Fahr-
rad)

tr rāt (r Rat) iḡ k'ān tr k'ōn ~ kēw, er wās
k'ōn ~

rātō, h. krātō (raten) 1. Rat geben, 2. herumraten

s ratōgift (s Rattengift)

rātlōs (ratlos) er is kānts ~

tr rātlsfirər, ~ (r Anreger, r Veranlasser)

rātsām (ratsam) s is net ~

ti ratsmaus, ratmais (e Ratte)

ti rāets, ~ (e Ratsche)

ti rāetsō, ~ (e Rātsche)

rāetsō, h. krāetšt (ratschen)

rawiōt (rabiat) er is alweil sō ~

rau (rauh) 1. er hāt ~i haent, 2. ~i luft, 3.

er hāt ~i štem (Stimme), 4. ti šolō sen sō ~

tr raux (r Rauch) tr ~ kēt nuftsūs , s fleiš en tō ~
haeγo

rauxo , h. krauxt (rauchen) tsigareṭl ~ , tsigāri ~ ,
tuwāk ~ , pfeif ~

s rauxo (s Rauchen) s ~ is fərpōtō !

tr rauxr , ~ (r Raucher) er is.ō krōsr ~

ti raupo , ~ (e Raupe) ō krēni ~

s raupo nešt , ~ r (s Raupennest)

ti raupānk , raupaenk (e Raubank)

tr rauš , raiš (r Rausch) er hāt.ō n ~ , siχ ō n ~
āsaufō

raus (heraus) ~ !

raušo , h. krauš (rauschen) ti seitō (Seide) raušt , tr
walt raušt

rausfārō , i. rauskfārō (herausfahren)

rausfišo , h. rauskfišt (herausfischen)

rausfresō , h. rauskfresō (herausfressen)

raushaeγō , h. rausk^coγō (heraushängen)

i. rausk^coγō , em hunt haeγ t ti tsoγō raus

raushēwō , h. rausk^cōwō (herausheben)

raushōlō , h. rausk^colt (herausholen)

rausjāgō , h. rauskjāgt (herausjagen) er sol tō hunt ~

rauskē~ , i. rauskāγō (herausgehen) l. aus.ōm haus ~ ,

2. tr flək kēt fon tr hōsō raus

rauskēwō , h. rauskēwō (herausgeben)

rausk^comō , i. rausk^comō (herauskommen) aus tr štuwō ~

rauskratsō , h. rauskratst (herauskratzen)

rauslāsō , h. rausklāsō (herauslassen) ti sa^uō ~

rausloko, h. rausklokt (herauslocken)

rausmeso, h. rausmeso (herausmüssen) er muš raus !

rausnemo, h. rausknomo (herausnehmen) aus m k'ast

was ~

rauspeiso, h. rausko pišo (herausbeissen)

rausprexo, h. rausko proxo (herausbrechen)

rauspreyo, h. rausko praxt (herausbringen)

rauspreso, h. rausko prešt (herauspressen)

rausputso, h. rausko putst (herausputzen)

rausreiso, h. rauskrišo (herausreissen) tr hunt hāt fon

tr hōso o štuk rauskrišo

rausrūfo, h. rauskrūfo (heraussrufen)

rausruk, i. rauskrukt (herausrücken) ~ mōl mit o m

kelt !

rausšaw, h. rauskšaut (herausschauen) tāet r ~ ?

rausšiko, h. rauskšikt (herausschicken)

rausšito, h. rauskšit (herausschütten)

rausšiw, h. rauskšōw (herausschieben) to wāgo fon

tr šopo (Schuppen) ~

rausšlāgo, h. rauskšlāgo (herausschlagen)

rausšlepo, h. rauskšlept (herausschleppen)

rausšlūpo, i. rauskšlupt (herausschlüpfen) for frēit

wil si aus tr haut ~

rausšneido, h. rauskšnit (herausschneiden)

rausšpilo, h. rauskšpilt (herausspielen) peim k'ärtl

ti as ~

rausšpreyo, i. rauskšproyo (herausspringen)

rausšteigo, i. rauskštīg (heraussteigen)

rausštelo, h. rauskštelt (herausstellen) 1. n telr ~ ,

2. s_hāt siχ rauskštelt

rausštēlo, h. rauskštōlo (herausstehlen) 1. epr ti augo

~ 2. siχ ~

rausšterts, i. rauskštertst (herausstürzen)

rausštōs, h. rauskštōs (herausstossen)

rausštrek, h. rauskštrekt (herausstrecken)

raussūx, h. rausksūxt (heraussuchen)

raustreiw, h. rausk triw (heraustreiben) ti k'ī~

(Kühe) ~

rausterf, h. rausterf (herausdürfen)

raustret, i. rausk tret (heraustreten)

raustruk, h. rausk trukt (herausdrücken)

rauswaks, i. rauskwaks (herauswachsen)

rauswel, h. rauswel (herauswollen) er wil raus

rauswerf, h. rauskworf (herauswerfen)

rauswikl, h. rauskwiklt (herauswickeln)

raustsāl, h. rausk tsālt (herauszahlen)

raustsīg, h. rausk tsōg (herausziehen)

rauw, h. kraupt (rauben)

tr rauwr, ~ (r Räuber)

s rē, ~ (s Reh)

tr rēg (r Regen) wāmr ~ , kolt ~ , er šaut aus
wī trei tāek ~

rēg, h. krēgt (regen) 1. er k'ān sāin ārm net ~ ,

2. siχ ~ , rēg ti mōl !

s rēg fas, rēg faesr (s Regenfass)

tr rēg gus (r Regenguss)

tr rēgo māntl, ~ (r Regenmantel)

tr rēgo pōgo, ~ (r Regenbogen)

tr rēgo tropo, ~ (r Regentropfen)

s rēgo wasr (s Regenwasser)

s rēgo wetr (s Regenwetter)

ti rēgo wolk, ~ (e Regenwolke)

ti regīro, ~ (e Regierung)

rēgro, h. krēgrt (regnen)

tr rexo, ~ (r Rechen) 1. r Heurechen , 2. r Kleiderhaken

s rexl (s Rechnen) s ~ en tr šul kēt kūt

rexl, h. krexl 1. rechnen, harken, 2. er rexl uf en ,

3. zählen

ti rexlmašē, ~ n (e Rechenmaschine)

ti rexlom, ~ (e Rechnung) ti ~ štemt net , n strix

iwr ti ~ maχ

s rext (s Recht) 1. er hāt s ~ , 2. iχ pen em ~

rext (recht) 1. ti ~ i hant , ti ~ i seit , 2. tr

~ i wēk, ~ maχ, s is em net ~ , mīr is s

~ 3. tū hāšt ~

rexts (rechts) ~ fār

rextšreiw, h. rextkšrīw (rechtschreiben)

ti reio, ~ (e Reihe) 1. tū pišt n tr ~ , mīr sits

en tr firt ~ , tr ~ nāχ , iχ pen kants aus tr ~ ,

2. en ti ~ kē~

tr reifo (r Reif)

s reix (Deutsches Reich)

reix (reich) waškut wār ~ s torf , ~ werd

reix, h. kreixt (reichen) s is wēniχ , s reixt net

s reipfeltsl, ~ (s Streichholz)

ti reipfeltslšaxtl, ~ (e Streichholzschachtel)

tr reis (r Reis)

reis, h. kriš (reissen) 1. aus tr hant ~ , n
tsā ~ lās , 2. uf štikr (in Stücke) ~ ,

3. s reist mr em ārm

s reisi (s Reisig) ~ saml

tr reisprei (r Reisbrei)

reit, i. krit (reiten) pis waškut ~ , er k'omt
krit

ti reithōs, ~ (e Reithose)

s reitr, ~ (e Reiter)

ti reitsūl, ~ (e Reitschule)

reiw, h. kriw (reiben) 1. ti aug ~ , ti haent
~ , s rāitl (Kochtopf) sauwr ~ , 2. epr was
onr ti nās ~

tr reiw, ~ (r Riegel)

tr rekrut, ~ (r Rekrut)

rekwirir, h. rekwirirt (requirieren)

tr rēm, ~ (r Riemen) tr hōs ~

rēmiš - k'atōliš (röm.- kath)

tr rēm, ~ (r Riemer)

ren, h. krōn (rinnen) s faš rent , ti nās rent

ti ren, ~ (e Rinne) ti wašr ~

tr re, ~ (r Ring) silw nr ~

s relšpīl (s Ringelspiel)

s rent, ~ r (s Rind)

ti rent, ~ (e Rinde)

s rentfiχ, ~ r (s Rindvieh) tū ~ !

s rentfleiš (s Rindfleisch)

ti rentfleiššūp (e Rindfleischsuppe)

tr rentšanīrər, ~ (r Ingenieur)

s rentsletr (s Rindsleder)

raesonīr, h. raesonīrt (greinen, poltern)

ti rēsi (Theresia)

reskīr, h. reskīrt (riskieren) k'elt ~ , anwenden

s resort (s Ressort) tes is sái ~

tr rešpekt (r Respekt) for epr ~ hō~

tr rešt (r Rest) tes is no tr ~ fon tr hōχtseit

ti rēt (e Rede) 1. s is net ti ~ wert , 2. ~ halt

s ret (s Reden) s ~ falt ēm šo šwēr

ret, h. kret (reden) 1. laut ~ , mr k'ān mit ~ m net
~ , iwr was ~ , 2. er hāt net fil tsum ~ ,

er sol ~ , was r wil

ret, h. kret (retten) 1. s lēw ~ , 2. siχ ~

tr retiχ (r Rettich)

s retrāt, ~ r (e Latrine)

ti rēw, ~ (e Rebe)

tr rigl, ~ (r Riegel) t ~ fōrsiwr

rīχ, h. kriχt (riechen) s prōt rīχt kūt , s rīχt
nāχ rauχ

riχt, h. kriχt (richten) 1. s kwānt ~ , ti ūr ~ ,

ti ūr ~ lās , 2. s es ~ , 3. iχ wer mi tr-
nāχ ~ , 4. tskront ~ , 5. siχ en ti hē ~

riχtiχ (richtig) 1. tr ~ i wēk , ti reχloχ (Rechnung)

is ~ , er is net ~ , 2. tū pišt ~ r trotl ,

3. er hāt siχ ~ fark'ilt , 4. iχ he mi ~ kfrēit

ti rixtog, ~ (e Richtung) en tēr ~ is waškut

tṛ riṭr, ~ (r Richter)

rikštaentiḡ (rückständig) iḡ pen mit ~ m šteir ~

rikwaerts (rückwärts) 1. ~ kē~, 2. s kēt šo ~ mit ēm

ti rip, ~ (e Rippe) 1. ēm sen tswā ~ kə prōḡ, 2.

ti ~ fom pāprik

s rip fleiš (s Rippenfleisch)

riro, h. kriřt (rühren) t teig ~ , putr ~

tṛ ris (r Riss) ~ en tṛ hōs

ti riřl (e Schafblattern)

tṛ risleḡ (r Riesling)

ti ristog, ~ (e Rüstung) mit folr ~

s ritikil (r, s Ridikül)

ritl, h. kritlt (rütteln)

tṛ ritr, ~ (r Ritter)

ti riw, ~ (e Rübe) rōti ~

tṛ riw akr, riw aekr (r Rübenacker)

s riw felt, ~ r (s Rübenfeld)

ti riwal, ~ (geriebener Teig für die Suppe)

tṛ riw tsukr (r Rübenzucker)

ti riwiřl (e Ribisel)

riwr (herüber)

riwrfiro, h. riwrkfiřt (herüberführen)

riwrk^com, i. riwrk^com (herüberkommen)

riwrpreḡ, h. riwrk prāḡt (herüberbringen)

rō (roh) mit ~ r kwalt

s rōḡi ei, ~ r (s Trinkei)

tṛ rok, rek (r Rock) sī hāt siw rek ā

ti rokfalt⌘, ~ (e Rockfalte)

tr roktsipfl⌘, ~ (r Rockzipfel)

ti rōl⌘, ~⌘ (e Wäschemangel)

rōl⌘, h. krōlt (e Wäsche mangeln)

tr rolō⌘, ~ (r Rolladen)

rom (herum) 1. om_s haus ~ , 2. tswā tāek sen ~

rōm (Rom)

tr romā~ , ~⌘ (r Roman)

romaēnien (Rumänien)

romfār⌘, i. romkfār⌘ (herumfahren) om_s torf ~

romfīr⌘, h. romkfīrt (herumführen) epr en_tr štat ~ ,
om_ti nās ~

romflīg⌘, i. romkflōg⌘ (herumfliegen)

romfūxtl⌘, h. romkfūxtlt (herumfuchteln) mit ānr⌘ wīt⌘
(Weidenrute) ~

romhāntīr⌘, h. romhāntīrt (herumhantieren)

romhāw⌘, h. romk'āw⌘ (herumhauen)

romhupf⌘, i. romk'upft (herumhüpfen)

romjāg⌘, h. romkjāgt (herumjagen)

romkē~ , i. romkāγ⌘ (herumgehen) om_s haus ~ , tī

ma'r kēt om_ti štat , s kēt_mr em k'op rom

romkēw⌘, h. romkēw⌘ (herumgeben) ti wāiflaš⌘ ~

romk'om⌘, i. romk'om⌘ (herumkommen) er is weit en_tr

kānts⌘ welt ~ , pei ti leit ~

romlāf⌘, i. romklōf⌘ (herumlaufen) em torf ~

romlig⌘, i. romklēg⌘ (herumliegen) ti pīx_r lig⌘ iwrāl

rom

tr rompf⌘, ~ (e Runzel) tū hāšt šo tifi ~

rompfliχ (runzelig , furchig) māini haent sen sō ~

rompitāγ , h. romk⊗pitāγt (umherirren, ung. bitangol)

herumtreiben ohne zu arbeiten wollen

romplaetro , h. romk⊗plaetrt (herumblättern) em pūχ ~

romreit , i. romkrit⊗ (herumreiten)

romšāw , h. romkšaut (herumschauen) er tūrt neγ sō ~

romšik , h. romkšikt (herumschicken) ti k^cenr ~

romšlāg , h. romkšlāg⊗ (herumschlagen) mit ⊗m pēs⊗

(Besen) ~

romšpatsīr , h. romkšpatsīrt (herumspazieren) er sol

fōr ⊗m es⊗ ~⊗pišl

romšpreγ , i. romkšproγ⊗ (herumspringen)

romštē , i. romkštān⊗ (herumstehen) ōni ārw⊗t ~

romsūχ , h. romksūχt (herumsuchen) en_{tr} tāš⊗ ~

romtānts , h. romk⊗tāntst (herumtanzen)

romtāp , i. romk⊗tapt (herumtappen)

romtrāg , h. romk⊗trāg⊗ (herumtragen)

romtrē , h. romk⊗trēt (herumdrehen) 1. t⊗ k^cop ~ ,

ti aug⊗ ~ , t⊗ šlišl tswāmōl ~ , 2. siχ ~

romtreiw , h. romk⊗triw⊗ (herumtreiben)

romtruk , h. romk⊗trukt (herumdrücken) die Arbeit mimen

romwāndr , i. romkwāndrt (herumwandern)

romwerf , h. romkworf⊗ (herumwerfen)

romwīl , h. romkwīlt (herumwühlen)

romtser , h. romk⊗tseṛt (herumzerren)

romtsīg , h. romk⊗tsōg⊗ (herumziehen)

ronr (herunter) k^com fom pōt⊗ (Boden) ~ !

ronrfalo, i. ronrkfalo (herabfallen)

ronrfār, i. ronrkfār (herabfahren)

ronrflīg, i. ronrkflōg (herabfliegen)

ronrhāw, h. ronrk^cāw (herunterhauen) iχ hew ēm āns
ronrk^cāw

ronrhaen, h. ronrk^caeγ t (herunterhängen)
i. ronrk^coγ

ronrhōl, h. ronrk^colt (herunterholen)

ronrkē~, i. ronrkāγ (herabgehen)

ronrk^com, i. ronrk^com (herunterkommen)

ronrkrepst, i. ronrkrepst (herabklettern)

ronrlāf, i. ronrkłōf (herunterlaufen)

ronrlāš, h. ronrkłāš (herablassen)

ronrlīg, h. ronrkłōg (herunterlügen) t^h herkot fom
himl ~

ronrmax, h. ronrkmaxt (heruntermachen) die Früchte ab-
pflücken

ronrnēm, h. ronrkⁿēm (herunternehmen)

ronrpārtst, i. ronrkⁿpārtst (herunterpurzeln)

ronrpreγ, h. ronrkⁿprāxt (herunterbringen) preγ tsīfl
fom pōto ronr

ronrreis, h. ronrkⁿkriš (herunterreißen)

ronrrutš, i. ronrkⁿkrutšt (herunterrutschen)

ronršāw, h. ronrkⁿšaut (herabblicken)

ronršīs, h. ronrkⁿšoš (herunterschiessen)

ronršlāg, h. ronrkⁿslāg (herunterschlagen)

ronršpreγ, i. ronrkⁿšproγ (herunterspringen)

ronršteig, i. ronrkⁿštīg (heruntersteigen)

- ronr̥sterts, i. ronrk̥stertst (herunterstürzen)
ront (rund) l. tr̥æpl̥ is ~ , 2. ~ i tsāl̥
rop, h. kroit (rupfen) ɔ k'ats̥ (Ente) ~
s rōr (s Rohr) l. s haus is mit ~ kɔtekt , 2. s
k' anōn̥ ~
tr̥ rōr̥spats, ~ ɔ (r Rohrspatz) er pfeift wī̥ ɔ ~
tr̥ rōr̥stek, ~ (e Zuchtrute)
s rōrtax, rōrtæx̥r (s Rohrdach)
s ros, ~ (s Ross) l. s Pferd , 2. sō̥ ɔ ~ !
ti rōs, ~ (e Rose) ɔ rōti ~
tr̥ rōs ɔ krānts, rōs ɔ kraents (r Rosenkranz) mit ɔ m ~
pēt̥ ɔ (beten)
tr̥ rōs ɔ štok, rōs ɔ štek (r Rosenstock)
tr̥ rōs ɔ tuft (r Rosenduft)
tr̥ roshaentlr, ~ (r Rosshändler)
ti roshār (s Rosshaar)
ti roshaut, roshait (e Rosshaut)
rōsiχ (rosig)
tr̥ rosklē ~ (e Luzerne)
tr̥ rosmarāi (r Rosmarin)
tr̥ rosmark (r Rossmarkt)
tr̥ rosštāl, rošštael̥ (r Pferdestall)
tr̥ rošt (r Rost) tr̥ ~ fr̥st̥ eis̥ ɔ
rošt ɔ, i. krošt (rosten)
tr̥ rošt̥flek, ~ (r Rostfleck)
rošt̥frei (rostfrei)
tr̥ rostrōg, ~ (r Barn)
rōt (rot) sī wert ~ , hāit ~ , mōrg ɔ tōt
rōt ɔ, h. krot (roden) walt ~

rōthāriy (rothaarig)

tr rōtlāf (r Rotlauf)

ti rōti riw (e Beete)

rotsiy (rotzig)

ti rotsnās, ~ (e Rotznase)

tr rotspū~, rotspūw (r Rotzbube)

tr rōtwāi (r Rotwein)

ti rowat (r Frohndienst , ung. robot) iχ kē~uf, ti ~

ti rū~ (e Ruhe) 1. iχ hep k~ , lās, mi en ~ ,

2. tes w~ m~ ons en ~ iwrlēg , 3. ti ēwixi ~

tr rūf (r Ruf) r Schrei

rūf, h. krūf (rufen) 1. om hilf ~ , 2. er rūft ēn,

er lās, n ~

rūg, h. krūgt (ruhen) iχ w~ net ~ , pis..., hīr

rūt

rūiy (ruhig) sei ~ ! pleip ~ !

tr ruk, rik (r Rücken) er hāt, n prāt ~ , siχ

uf, t ~ lēg

tr ruksak , ruksaek (r Rucksack)

tr rūm (r Rum) tr ~ tsum trenk

ti rundə (e Runde) ~ pīr tsāl

tr rus , rus (r Russe)

tr rūs (r Russ)

rūs, h. krūst (russen)

rūsiy (russig)

rusiś (russisch)

ruslānt (Russland)

ti rūt, ~ (e Rute) e Gerte , r Zain

tr rūtr, ~ (s Ruder)

rūtr○, h. krūtřt (rudern) ○ n tšinakl (e Schauke , ung.
csónak) ~

rutš○, i. krutšt (rutschen) uf,ti knī. ~

rutšix (rutschig) ti ěrt○ is ~

S

ti sāf , ~ (e Seife) ~ k'ox , mit ~ waeš

ti sāf fabrik , ~ (e Seifenfabrik)

tr saft (r Saft)

safti (saftig) tr aepl is ~

sāg , h. ksāt (sagen) epr was ens ksiht ~ , iχ wil s

net tswāmōl ~ , mṛ sakt , mit tem is alas ksāt, tes

is leiht ~ , 2. was sakst trtsū ? er sakt k' wort

ti sax (e Sache) 1. tes is sâi ~ , maχ k' ~ ! wem

k'ert ti ~ ?

sāe , h. ksāet (sden)

sâi, wār (sein) 1. er is fleiṣiχ , sī wār tā~ , 2. er is

abkfār , 3. tes is sō , iχ pen , 4. tā~ sen sī , en waš-

kut sâi , 5. s is mṛ peṣr , 6. sō is s mit ti leit , 7. s

k'ân ~ , tas ... , tes k'ân net ~ , 8. âns on âns sen

tswā ,9. er is uf waškut kfār 〇 , lo. s₁is k^calt, 11.

lās. 〇 s ~

sāi (sein³) ~ fātr, ~ mōtr, ~ haus

saifts 〇, h. ksaiſtst (seufzen)

tr saiftsr, ~ (r Seufzer)

s saili, ~ (s Farken)

sairliχ (säuerlich)

tr sak, saek (r Sack) 〇 n ~ fol, tswā saek krompī-

r 〇 , iχ k^cāf 〇 k^cats₁em ~

tr sakpentl, ~ (s Sackband)

s sakrament (s Sakrament) s heiliχi ~

ti sakraštei (e Sakristei)

s saktiχl, ~ 〇 (s Schnupftuch)

tr sālāmi (e Salami)

tr salaš, salaeš (s Einzelgehöft)

tr salitr (r Alkaliboden) em ~ wakst niks

s salitsil (s Weidenbitter , ung. szalicin)

tr sāl₁r, ~ (r Seiler) māi prūtr wār 〇 ~

salutīr 〇, h. salutīrt (salutieren)

ti salw 〇, ~ (e Salbe) ter is mit ali ~ āikšmīrt

s salts (s Salz)

salts 〇, h. ksaltst (salzen) ti sup 〇 ~ , s fleiš ~

saltsiχ (salzig)

ti saltskrūw 〇, ~ (e Salzgrube , e Saline)

tr saltspretsl, ~ (e Salzbrezel)

tr saltsštā ~ (r Salzstein) t 〇 ~ hen ti k^cī ~ kšlēkt

s saltswasr (s Salzwasser)

tr sā₂m (r Saum)

tr sāmat (r Samt)
s sāmatkleit, ~ r (s Samtkleid)
sāml∞, h. ksāmlt (sammeln) em walt holts ~ , lomp∞
~ , ēir ~
s sāml∞ (s Sammeln)
ti sāmloγ, ~∞ (e Sammlung) ∞ prīfmark∞ ~
tr sāmlr, ~ (r Sammler)
tr sāmstāk (r Samstag) em ~ āw∞ts
ti sāemasē, ~ n∞ (e Sāmaschine)
s sanatōriom (s Sanatorium)
tr sāndāl, ~∞ (e Sandale)
tr sānt (r Sand) ~ štrēi∞
tr sānthaufo, ~ (r Sandhaufen)
sāntiχ (sandig)
ti sāntkrūw∞, ~ (e Sandgrube)
tr sāntštā~, santštāenr (r Sandstein)
tr saeγ r, ~ (r Sānger)
saprlot (sackerlot)
ti sārg, ~∞ (e Sorge) 1. er maxt, mr sārg∞, er hāt šwēri
sārg∞, 2. ti sārg∞ epr abnēm∞, sārg∞ trāg∞
sārg∞, h. ksārgt (sorgen) iχ muš fār ēn ~
s sārg∞ k'ent, sārg∞ k'enr (s Sorgenkind)
sārglōs (sorglos) ~ lēw∞
ti sārītōgēp (e Trockenmaschine, ung. szárítógép)
ti sārm∞, ~ (s Krautwickelgericht, ung. szárma)
ti sārt∞, ~ (e Sorte) tes is∞ kūti ~
sārtīr∞, h. ksārtīrt (sortieren)
sat (satt) iχ pen ~ , siχ ~ es∞

ti sāt⊃, ~ (e Saite) ti ~ ātsīg⊃
tr̥ satl⊃, ~ (r Sattel)
satl⊃, h. ksatl̥t (satteln)
tr̥ sats (r Satz) kʰafē ~
saeti⊃, h. ksaeti⊃t (sättigen)
ti sau, sāw⊃ (s Schwein) 1. s Schwein , 2. tū trek⊃ti ~ !
ti saʷarw⊃t (e Sauarbeit) sō⊃ ~ !
ti saʷf⊃rei (e Sauferei)
tr̥ saʷfprūtr, saʷfprītr̥ (r Saufbruder)
tr̥ saʷfr, ~ (r Säufer)
tr̥ saʷigl, ~ (r Sauigel)
tr̥ saʷkʷel / saʷkʷerl̥ /, ~ (r Saukerl)
ti saul⊃, ~ (e Säule)
tr̥ saʷmāg⊃, ~ (r Saumagen) 1. r Saumagen, 2. tū ~ !
ti saʷporšt⊃, ~ (e Schweineborste)
saur (sauer) ~ s kraut , ~ i ōmārk⊃ , ti trau-
w⊃ sen nō ~ , ~ i aepl̥ , tr̥ wāi is ~
ti saʷrāmpl (plur. r Sauerampfer)
ti saʷri mili⊃ (e Schlippermilch)
tr̥ saʷrteig (r Sauerteig)
tr̥ saʷšťal, saʷšťael (r Schweinestall)
s saʷwetr (s Sauwetter)
saʷwr (sauber)⊃ saʷwri arw⊃t , t⊃ ťal̥ ~ maχ⊃
saʷwrhalt⊃, h. saʷwrkʷalt⊃ (sauberhalten) ti ťtuw⊃ ~
tr̥ sāewl, ~ (r Säbel)
tr̥ sē~ (r See) em ~ pāt⊃
tr̥ sēg⊃, ~ (r Segen)⊃ n ~ kēw⊃ (segnen)
sēg⊃, h. ksēg⊃ (sehen) 1. er sikt weit, 2. sikšt, er

is tā̄, i wil̄n net ~ , mṛ sikt̄n net , tes sikt mṛ,
mṛ wel̄ mōl ~ , tes mex̄t̄i mōl ~ ! ər sikt sī
kēn, 3. siχ ~ lā̄s̄

seχtseni (sechzehn)

seχtsiχ (sechzig)

tr̄ seχtsiχr (r Sechziger)

seiχ , h. kseiχt (seichen)

ti seit̄ , ~ (e Seide) eχti ~

ti seit̄ , ~ (e Seite) 1. uf̄tr̄ ānr̄ ~ , uf̄tr̄ ~
liḡ , 2. kē~ uf̄ti ~ ! uf̄ti ~ lēḡ , 3.

er štēt uf̄ mānr̄ ~

ti seit̄fabrik , ~ (e Seidenfabrik)

s seit̄papīr (s Seidenpapier)

ti seit̄raup̄ , ~ (e Seidenraupe)

ti seit̄tīr , ~ (e Seitentür)

s seit̄tūχ , seit̄tīχr̄ (s Seidentuch)

sekānt (sekkant) jemand ist zum Sticheln geneigt

tr̄ sēkei , sēkeiek̄ (r Szekler , ung. a székel)

tr̄ sēkes̄ (r Sodaboden)

sekīr̄ , h. sekīrt̄ (sekkieren)

tr̄ sekl̄ , ~ (männliches Glied)

ti sekont , ~ (e Sekunde)

sēkrānk (seekrank)

tr̄ sekretaēr , ~ (r Sekretär)

sekshunrt (sechshundert)

seks/i/ (sechs) mṛ sen onsri ~ , om ~ , s hāt

seksi kšlāḡ , halb ~ , so kēgr̄ ~ , mit ~ jār̄

seksjāeriχ (sechsjährig)

seksmōl (sechsmal)

tr seksr (r Sechser)

seksti (sechste)

sel , h. sel (sollen) iχ haet šo šreiwo ~ , er sol
arwot , was sol i sāg ? er sol klikliχ sāi , 2. er
sol krānk sāi

ti sēl , ~ (e Seele) 1. mit laip on ~ , 2. s wār
k^e ~ tā~

sēliχ (selig)

selpfərštaendliχ (selbstverständlich)

selpštaendiχ (selbständig)

tr selpstmord (r Selbstmord)

selt (selten)

ti selt^eheit (e Seltenheit)

selwr (selbst) t^er k^eān siχ ~ net helf^e

tr sē-mān , sē-leit (r Seemann)

tr seml , ~ (e Semmel)

ti semlprēs , ~ (e Semmelbrösel)

s semp^rli , ~ (r Backkorb , s Simperl)

tr sen (r Sinn) s hāt k^en ~

seŋ , h. ksoŋ (singen) fals ~

ti sent , ~ (e Sünde)

ti sentflūt (e Sintflut)

sentiχ , h. ksentiχt (sündigen)

tr sent^r , ~ (r Sünder)

ti sents , ~ (e Sense)

tr sents^oštīl , ~ (r Sensenstiel)

separāt (separat)

tr septempr (r September)

tr serb, sērwa (r Serbe)

serwien (Serbien)

serwiš (serbisch)

serwla, h. kserwlt (man tut ~ , wenn man mit einem stumpfen Werkzeug arbeiten , schneiden will)

tr setor, ~ (eine Art Traktor , ung. zetor)

sets, h. ksetst (setzen) 1. tō hūt uf tō k'op ~ , en ti tseitoy ~ lāš , 2. n ōf ~ , 3. n pā-m ~ , ti kluk (e Henne) ~ , 4. uf ti prōp ~ , ān mǎn iwr tō ānr ~ , 5. uf s špīl ~ , 6. siχ ~ , sets ti ! 7. tr štāp setst siχ

ti setskrompīr, ~ (e Saatkartoffel)

sī (sie

tr sīg (r Sieg)

tr siġl, ~ (s Siegel)

s siglwaks (s Siegellack)

s signāl, ~ (s Signal) ~ kēw

siχ (sich) 1. om ~ rom, 2. sī reiχ ~ ti hānt

ti siχl, ~ (e Sichel)

siχr (sicher) kānts ~ , was ~ , is ~ , er k'omt ~

ti siχrheit (e Sicherheit)

ti siχrheitsnātl, ~ (e Sicherheitsnadel)

ti silw, ~ (e Silbe) k' ~ hāt r ksāt , er preŋ t
R' ~ raus

s silwr (s Silber)

ti silwrhoxtseit (e Silberhochzeit)

s silwrkelt (s Silbergeld)

ti silwrkrūw, ~ (e Silbergrube)

s silwrpapīr (s Silberpapier)

tṛ simnr (r Siebener)

s sīp (s Sieb)

sīptseni (siebzehn)

siptsiχ (siebzig)

tṛ siptsiyr, ~ (r Siebziger)

sīs (süß) 1. sīsi miliχ, 2. s klāni is ~

ti sīsiyk^eit (e Süßigkeit)

sisliχ (süßlich)

tṛ sīsōwr (s Schlagobers)

ti sītloγ, ~ (e Siedlung)

siw, h. ksīpt (sieben)

siw fax (siebenfach)

siw hunrt (siebenhundert)

siw jāeriχ (siebenjährig)

siw mōl (siebenmal)

siwani (sieben) sī wāṛ īri ~

siw tausat (siebentausend)

tṛ sits, ~ (r Sitz)

sits, i. ksots (sitzen) 1. er sitst peim tiš, pleip ~ ,

~ lāṣ̌, uf nātlo ~ , 2. er sitst em arešt , er

sitst en šulṭ, er sitst tṛhām, hen ṛom ōf̣ ~ , tā

sitṣ mṛ, 3. ti kluk (e Henne) sitst , er sitst tā

wị̄ hauf̣ ōklik

s sits (s Sitzen) s fili ~ is net kūt

sits lāṣ̌, h. sitṣ klāṣ̌ (sitzenlassen) er hāt s māṭ ~

s sitsfleiṣ (s Sitzfleisch) er hāt ḳ ~

ti sitsoŋ, ~ 〇 (e Sitzung)

tr sitsplats, sitsplaets (r Sitzplatz)

tr šnit (e Ernte)

šnit abmaxo, h. šnit abkmaxt (ernten)

sō~ (so) 1. ~ is. 〇 s kūt, tes k'ān net ~ pleiw 〇, ~ is. 〇 s, s pleipt ~ wī. s is, ~ otr ~ muš. 〇 s kē~, ~ kēt. s net, er sakt. s neŋ ~, iχ nem. s ~ wī. s k'omt, 2. ~ krōš, s. is ~ kūt, tū wāšt ~ fīl, iχ max. mr niks traus, mr sen ~ weit, er is ~ weit kfār 〇, iχ heŋ ~ 〇 n krōš 〇 hoŋr, ret net ~ laut, iχ heŋ. s ēm ~ oft ksāt, na, āwr ~ was ! 3. ~ kūt, wī kār niks, iχ lāf net ~ kšwent, wī. er, 4. er hāt siχ ~ kaerkrt, tas. r kštorw 〇 is, 5. s wār 〇 ~ tsēni, 6. er hāt sī ~ ken k'at, 7. ~ ? 8. ~ sol. s sǎi ! ~ k'om toχ šomol !

tr sō~, sē~ (r Sohn) mǎi ~

sofart (sofort)

sōfīl (soviel) tā hāšt ~, on net mē~

tr sok 〇, ~ (e Socke)

sokār (sogar)

tr sokl, ~ (r Sockel)

ti sōl 〇, ~ (e Sohle) fūš ~, šūk ~

sōl 〇, h. ksōlt (sohlen) ti šūk ~ lāš 〇

solāŋ (solange)

solixr, solixi, solixs (solch)

tr sōm 〇, ~ (r Same) tr ~ kēt uf

sompor (Sombor)

tr somr, ~ (r Sommer) em ~, uf to ~

ti somrārwot (e Sommerarbeit)
 tr somrāwts , ~ (r Sommerabend)
 ti somrfrisə (e Sommerfrische)
 s somrkleit , ~r (s Sommerkleid)
 tr somrtāk, somrtāek (r Sommertag)
 tr somrūrlāp (r Sommerurlaub)
 ti somrtseit (e Sommerzeit)
 ti son (e Sonne) ti ~ kēt uf, ti ~ šait, en tr ~ ,
 ti ~ kēt onr
 s sonfēgili, sonfēgal (r Schmetterling)
 s sonpāt (s Sonnenbad)
 ti sonplōm , ~ (e Sonnenblume)
sonšt (sonst) ~ niks, ~ nīmānt , ~ fēlt r niks?
 tr sontāk, son tāek (r Sonntag)
 s sontākskwānt (s Sonntagskleid)
 tr sontāksrauχr , ~ (r Sonntagsraucher)
sōoft (sooft) ~ iχ trātenk
 tr sōs (e Sosse) fleiš mit ~
 tr sōtr (s Sodawasser)
sowisō (sowieso) tū wāšt s jā ~
sūχ, h. ksūχt (suchen) 1. tō fərlōran šlišl ~ , ār-
 wot ~ , štel ~ , tā hašt tū niks tsum ~ , wer
 sūχt, ter fent, 2. s reχt ~
sukl, h. ksuklt (saugen) 1. plūt ~ , 2. tsūkr ~
 tr sulāt (r Salat)
 ti sulātpflānts, ~ (e Salatpflanze)
 tr sultāt, ~ (r Soldat) er is pei ti sultāt
 ti sults (e Sulze)

ti supo, ~ (e Suppe) ti ~ farsaltso

s supo fleiš (s Suppenfleisch)

tr supo lefl, ~ (r Suppenlöffel)

ti supo šisl, ~o (e Suppenschüssel)

tr supo telr, ~ (r Suppenteller)

supiy (suppig) saftig

sutr, h. ksutrt (wenn ein Gefäß, ein Fass - kraut-otr
papriko štaenr - nicht ganz dicht ist, naχsutrt die
Flüssigkeit raus

tr swetr, ~ (r Schwitzer)

Š (Sch)

tr. šāedl, ~ (r Schädel) er hāt, on tik ~

s šāf, ~ (s Schaf) 1. s Schaf , 2. tū ~ !

šaf, h. kšaft (schaffen, schaffte) tā hāst tū niks tsum

~, ~ is leixt

tr. šāfer, ~ (r Schofför)

tr. šāfhaltr, ~ (r Schafhirt)

tr. šāfhaltrhunt, ~ (r Schäferhund)

tr. šāfhaltrštek, ~ (r Schäferstab)

tr. šāfk^cāes (r Schafkäse)

s šāfl, ~ (s Schaffel) em ~ pāt

tr. šāfpelts (r Schafpelz)

ti šāfplātr (e Schafblattern)

s šāfsēr (e Schafschur)

tr šāfsk^oop , šāfsk^oep (r Schafskopf)

tr šāfstal , šāfstael (r Schafstall)

ti šāfwol (e Schafwolle)

tr šax (tr persišə Schach)

s šax (s Schach)

ti šaxtl , ~ (e Schachtel) 1. ~ tsukr , 2. alti ~

tr šái (r Schein)

šáin , h. kšáit (scheinen) ti sono šáit, tr mō~ šáit

šáitōt (scheintot)

tr šáiwerfr , ~ (r Scheinwerfer)

tr šāl (r Schal)

ti šāl , ~ (e Schale) 1. ti melōn~ , 2. ēir~ ,
3. k^oafē~

ti šalānk , ~ (e Schalanken , e Fransen , ung. sallang)

ti šalplāt , ~ (e Schallplatte)

ti šael , ~ (e Obstschale)

šael , h. kšāelt (schälen) 1. krompīr~ , aepl~ ,
ti ēir~ , 2. siχ~ , ti šlāγ~ šāelt siχ

šalt , h. kšalt (schalten)

s šaltjār (s Schaltjahr)

tr šaltr , ~ (r Schalter)

tr šā~m (r Schaum)

šām , h. kšāmt (schäumen) s roš šāmt

s šāmili , ~ (r Hocker , ung. zsámoly)

šāmlōs (schamlos)

šāem , h. kšāemt , siχ (sich schämen) šāem ti !

s šānīrpānt , šānīrpaentr (s Scharnier , ung. zsanirpánt)

tr šānk (r Schank)

ti šaenkštuv, ~ (e Schankstube)

ti šānt (e Schande) so, ~ !

ti šānts (e Schanze) en waškut pei_tr ~

s šaepl, ~ (s Schappel, s Häubchen)

šarf (scharf) 1. s mešr is ~ , ~ maχ, 2. ~ r paprik, ~ i luft, sī hāt ~ i tsoγ, 3. er hāt ~ i aug, ti flent is ~ klāt, ~ šīš 4. er is ~ uf tes

šaerf, h. kšærft (schärfen) s mešr ~ , ti sāg ~

tr šarlay (r Scharlach)

ti šārši (e Charge, r Dienstgrad)

ti šārt, ~ (e Scharte) s mešr hāt fīl ~

šārtiχ (schartig) s mešr is ~

tr šārts, šaerts (e Schürze)

šaer, h. kšært / āišaer, h. āikšært / (scharren, ein-scharren)

tr šās, ~ (r Furz) n ~ lāš

šāt (schade) s is ~ fār ēn

tr šāt, šāet (r Schaden) n ~ āriχt, iχ hep

n krōš ~ , soχ net tāi ~ sāi

šāt, h. kšāt (schaden) tes šāt ēm niks

ti šāt (r Schatten) 1. ti pāem (Bäume) kēw, fīl ~ ,

er ferχt siχ fon_tr eig_n ~

šāt, h. kšāt (scheiden) siχ ~ lāš.

tr šāt waksr, ~ (jemand, der " im Schatten " aufge-wachsen ist, ein magerer Mann)

šatiχ (schattig)

šāetliχ (schädlich) en_{tr} son_o sit_o is ~

s šāufenstr , ~_o (s Schaufenster)

ti šāufl , ~_o (e Schaufel) ~_o ~ fol₁ sânt

šāufl_o , h. kšāufl_t (schaufeln) t_o wāts (den Weizen)

~ , sânt ~

tr_o šāuplats , šauplaets (r Schauplatz)

s šautr (r Schauder)

šāw_o , h. kšāw_o (schaben, das Feld, den Weingarten mit dem Schaber entkrauten)

šāw_o , h. kšaut (schauen) 1. šau mōl ! epr_o otr_o was ~ ,

2. šau, tašt lōskēšt ! 3. er wert ~

ti šāw_o , ~ (e Schabe)

tr_o šāwr , ~ (r Schaber)

šāewiχ (schäbig.)

tr_o šats (r Schatz) 1. r Schatz , 2. mǎi ~

šaets_o , h. kšaetst (ab-,einschätzen)

šē~ , šen_r , šenšt (schön) 1. ~ s wetr_o , tes is_o ~ i

kšiχt , siχ ~ maχ_o , 2. ~ ~ r krūs , tes wār ~

fon_{em}

tr_o šef , ~ (r Chef)

ti šēheit (e Schönheit)

tr_o šeis (r Scheiss)

šeis_o , h. kšiš_o (scheissen) iχ šeis_{tr} was

s šeishaisl (s Scheisshaus)

tr_o šeisk^cel / šeisk^cerl / (r Scheisskerl)

tr_o šeistrek (r Scheissdreck) 1. r Scheiss , 2. tes is ner_o ~

~ 3. tū ~ !

ti šeitom , ~_o (e Scheidung) ti ~ fom tiš on pet

ti šeiwo, ~ (e Scheibe) ti fenštr ~

ti šekw, ~ (e Sommersprosse)

ti šelw, ~ (beim Kartenspiel die Schelle)

ti šelw as (s Schellenas)

tr šelw k'ēniχ (r Schellenkönig)

s šeltw (e Schelte) s ~ nutst niks mē~, mušt truf-
hāwaw

šeltw, h. kšoltw (schelten) alweil mušmr mit em ~

tr šeml 1. r Schimmel am Brot , 2. s Pferd

šemliχ (schimmelig)

šempfw, h. kšompfw (schimpfen)

ti šenw, ~ (e Schiene)

šenkw, h. kšenkt (schenken)w pūχ ~ , tes is kšenkt

tr šenkl, ~ (r Schenkel) uf ti ~ hāwaw

šenšt (schönst) si is em šenštaw

s šentlpeil (s Beil mit dem man den Baum schindet)

šepw, h. kšept (schöpfen) 1. wašr ~ , 2. luft ~

tr šepflefl, ~ (r Schöpflöffel)

ti šēr, ~w (e Schere)

šēr, h. kšōrw (scheren) ti hār ~ lāšw , ti šāf ~

s šēr (s Scheren)

tr šērō šleifr, ~ (r Scherenschleifer)

tr šerm, ~ (r Schirm) tr rēgaw

ti šermašē, ~nw (e Schermaschine)

tr šerw, ~ (e Scherbe) 1. ti klās ~ , 2. tr krūg
is fərproxw , tā sen ti ~ , 3. r Nachttopf

tr šerw haufw, ~ (r Scherbenhaufen)

tr šertsl, ~w (s Scherzel)

šif (schief) s kēt ~

s šif, ~ r (s Schiff) mit, m ~ fār

šifkē, i. šifkā (schiefgehen) tī saχ is šifkā

tr šifr, ~ (r Schiefer)

ti šifrtāfl, ~ (e Schiefertafel)

tr šifrštā (r Griffel)

ti šifrtāfl, ~ (e Schreibtafel)

šik, h. kšikt (schicken) en, s kwelp (Geschäft) ~ ,

en april ~

s šiksāl (s Schicksal) er hāt, trauris ~

tr šilr (r Schillerwein)

tr šilr, ~ (r Schüler)

ti šilrn, ~ (e Schülerin)

s šilt, ~ r (s Schild) s ~ an der Mütze

ti šiltkrot (s Schildkrote)

šir (schier) beinahe

šir, h. kširt (heizen) mit holts on k'öl ~

šis, h. kšoš (schiessen) l. mit, r flent ~ , n

hās ~ , 2. tr halm šist šo

s šis (s Schiessen)

ti šisl, ~ (e Schüssel)

tr šisplats, šisplaets (r Schiessplatz)

s šispulfr (s Schiesspulver)

ti šisšeiw, ~ (e Schiess- Scheibe)

šit, h. kšit (schütten) waχ ~

šitl, h. kšitlt (schütteln) l. tō pām ~ , ti hant ~ ,

tō k'op ~ , 2. siχ ~

šitr (schütter) tr wāts is ~

šīw, h. kšōw (schieben) t tiš tsum fenštr ~ ,
s prōt en t o fō ~ , was uf t ānrō tāk ~ ,
t šupk^carō ~ , 2. er hāt alas uf t nāxpr
kšōw

šits, h. kšitst (schützen) 1. epr ~ , 2. siχ ~

tr šitskrāw, šitskrāew (r Schützengraben)

tr šlāf (e Schlāfe)

tr šlāf (r Schlaf) t tifr ~

ti šlāf, ~ (e Schleife , s Band)

šlāf, h. kšlāf (schlafen) 1. ~ kē~, siχ ~ lēg ,

2. pei epr ~

s šlāfō kē~ (s Schlafengehen)

ti šlāfēg, ~ (e Ackerschleife)

tr šlāfk^cumrād, šlāfk^cumrāt (r Schlafkamerad)

ti šlāfleis (plur. e Schlafläuse) ti ~ hen_{ēn} , er
ist schlāfrig

tr šlāfrok , šlāfrek (r Schlafrock)

šlāefriχ (schlāfrig) ~ wērō , t ~ s wetr , iχ
pen ~

ti šlāfštuw, ~ (s Schlafzimmer)

tr šlāfwāg, šlāfwāeg (r Schlafwagen)

tr šlāg , šlāeg (r Schlag) 1. mit ām ~ , tswā flīgō

mit ām ~ , 2. tes wār fār_{ēn} t krōsgr ~ , 3.

tr plits ~ , 4. tr ūrō ~ , 5. tr ~ hāt_n

kōtrofō , tiχ sol tr ~ trefō ! 6. tr herts~

šlāg, h. kšlāg (schlagen) ti roš ~ , plūtiχ ~ ,

t prukō ~ , šnē~ (Schnee, Schaum) ~ , uf s

kreits ~ , epr en ti hānt ~ , feir ~ , šlāg s

aus tām k'op , 2. tō fāit ~ , 3. ti troml ~ ,
 4. s herts šlāgt , 5. ti fligl ~ , 6. s roš šlāgt ,
 7. on pārtslpām (Purzelbaum) ~ , k'ārtlō ~ ,
 8. siχ turχ s lēw ~

ti šlāgātr , ~ (e Schlagader)

šlāgfertiχ (schlagfertig) er is alweil ~

tr šlāegl , ~ 1. r Schlāgel , 2. r Hühnerschenkel , 3. r
 Glockenschwengel

ti šlāgprukō , ~ (e Schlachtbrücke)

tr šlāgr , ~ (r Schlager)

ti šlayt , ~ (e Schlacht)

šlaytō , h. kšlayt (schlachten) ō sa^u ~ , on wi -
 kō (Stier) ~

s šlaytō (s Schlachten)

s slaytfelt , ~ r (s Schlachtfeld)

tr šlaythōf (s Schlachthaus)

s šlaytmesr , ~ (s Schlachtmesser)

tr šlaytr , ~ (r Schlachter)

s šlāim (r Schleim)

šlāimiχ (schleimig)

tr šlāmō (r Schlamm)

ti šlāmpōrei (e Schlamperei) so ~ !

šlāmpiχ (schlampig)

ti šlāŋō , ~ 1. e Schlange , 2. ō falši ~

ti šlāŋōhaut (e Schlangenhaut)

s šlāŋōkift (s Schlangengift)

tr šlapō , ~ (r Pantoffel , e Schlappe)

šlapōriχ (schlappohrig)

s šlarafolānt (s Schlaraffenland)

šlau (schlau) 〇 ~ r mentš

tr šlaux (r Schlauch)

ti šlautr 〇 , ~ (r Rohrkolben)

tr šlēgl , ~ (r Schlegel , e Keule)

šlext (schlecht) 1. ~ i miliχ , 2. ~ s wetr 〇 , ~ i tseit 〇 , s kēt mr 〇 ~ , er hērt ~ , 3. 〇 ~ i ksel-saft , 〇 ~ r mentš , 4. tes is net ~

šleidr 〇 , h. kšleitrt (schleudern) hōniχ ~

šleif 〇 , h. kšlif 〇 (schleifen) 1. s mešr 〇 ~ , 2. s

klās ~

tr šleifr , ~ (r Schleifer)

tr šleifštā ~ (r Schleifstein)

tr šleifšūk (r Schlittschuh)

tr šleir , ~ (r Schleier) ti praut hāt 〇 on šēn 〇 ~

šleis 〇 , h. kšleist (schleissen) ti fetr 〇 ~

ti šlīstsāṅ 〇 , ~ (e Schliesszange)

šlek 〇 , h. kšlekt (schlecken)

tr šlendriān , ~ (r Schlendrian)

ti šleṅ 〇 , ~ (e Schlinge) er hāt t 〇 ārm en tr ~

šlep 〇 , h. kšlept (schleppen) 〇 šwēri lašt ~

tr šligowits (r Slibowitz)

tr šliythowl , ~ (r Schlichthobel)

šlīs 〇 , h. kšloš 〇 (schliessen) 1. ti aug 〇 ~ , ti

tīr ~ /romšlīs 〇 / 2. s fenštr šlīst net , t 〇 prīf ~ , 3. 〇 ē ~

tr šlisl , ~ (r Schlüssel) 1. tr haus ~ , 2. tr

frāntsōs 〇 ~

s šlislloχ, šlislleχr (s Schlüsselloch)

tr šlit⊃, ~ (r Schlitten) ~ fār⊃

tr šlits, ~ (r Schlitz) tr hōs⊃~

šlits⊃, h. kšlitst (schlitzen)

šlomr⊃, h. kšlomrt (schlummern)

s šlos, šlesr (s Schloss) 1. s ~ en tr tīr , 2. s

Schloss , s Bergschloss

ti šlōs⊃, ~ (e Schlosse)

šlōs⊃, h. kšlōst (schlossen)

s šlōs⊃ wetr (s Schlosswetter)

tr šlosr , ~ (r Schlosser)

ti šlosrwerkštāt, ~⊃ (e Schlosserwerkstatt)

tr šluk (r Schluck)

šluk⊃, h. kšlukt (schlucken) 1. ti artsnei ~ , 2. er

hāt fīl ~ meš⊃

šlup⊃, i. kšlupt (schlüpfen) 1. en⊃ loχ ~ , 2. en

t⊃ rok ~

tr šlus (r Schluss) 1. ~ maχ⊃ , tsum ~ , 2. tr rok

is em ~ tsū eγ

ti šlusreχloγ, ~⊃ (e Schlussrechnung) ti ~ en tr

(LPG) tēes

šmāl (schmal) ⊃ ~ i kaš , ⊃ ~ r wēk'

s šmalts (s Schmalz) mit ~ pak⊃

šmaltsiχ (schmalzig)

s šmaltsprōt (s Schmalzbrot)

tr šmaltsštenr, ~ (r Schmalzkübel)

šmarots⊃, h. kšmarotst (schmeicheln)

tr šmarotsr, ~ (r Schmeichler)

šmaus○, h. kšmaust (wegmausen)

šmats○, h. kšmatst (schmatzen)

šmeixl○, h. kšmei_llt (streicheln)

šmek○, h. kšmekt (schmecken) 1. tr wai šmekt nax○ m

faš , 2. lās.tr.s ~ , s eš○ šmekt , 3. iχ šmek niks,
4. riechen ;

šmelts○, h. kšmolts○ (schmelzen) s šmalts ~

s šmēr (s Schmer) s ~ auslās○

ti šmērtetš○l○ (plur. e Pogatschen mit Schmer gebacken)

tr šmerts , ~○ (r Schmerz)

tr šmīd , ~ (r Schmied)

tr šmīdāpos (r Schmiedamboss)

s šmīdeis○, ~ (s Schmiedeisen)

tr šmīdhām , ~ (r Schmiedhammer)

tr šmīdksel , ~○ (r Schmiedegeselle)

šmīr○, h. kšmīrt (schmieren) 1. latwēreγ uf s prōt ~ ,

2. ti tīr ~ , 3. peim k^cārtl○ ~

s šmirgl (r Schmirgel)

šmirgl○, h. kšmirgl_t (schmirgeln)

s šmirglpapīr (s Schmirgelpapier)

šmīriχ (schmierig)

s šmīrk^cās (s Krickelkrackel)

ti šmit○, ~ (e Schmiede)

šmontsl○, h. kšmontsl_t (schmunzeln)

tr šmuk (r Schmuck)

tr šmutš (r Schmutz)

tr šmutšflek○, ~ (r Schmutzfleck)

šmutsiχ (schmutzig) 1. siχ ~ maχ○ , 2. geizig

ti šnalv, ~ (e Schnalle) 1. ti tīr ~ , 2. ti rēm ~
šnalv, h. kšnalt (schnallen) t_o krānk_o pei_{tr} opr_ots-
 jō ~ uf_{tr} t_o tiš ~

šnapv, h. kšnapt (schnappen) luft ~

s šnapmesr, ~ v (s Schnappmesser)

tr šnapr (r Rand)

tr šnaps (r Schnaps)

ti šnapsflašv, ~ (e Schnapsflasche)

s šnapsklās, šnapsklāesr (s Schnapsglas)

šnapslv, h. kšnapslt (schnapseln)

ti šnapsprenvrei (e Schnapsbrennerei)

šnarv, h. kšnarvt (schnarchen)

šnātrv, h. kšnātrvt (schnattern)

šnaufv, h. kšnauft (schnaufen)

tr šnāwl, ~ (r Schnabel) 1. v fōgl mit_{tr} m_o lā_o ~ ,
 2. halt tāin ~ !

tr šnē ~ (r Schnee) ~ šauflv

šnēv, h. kšnēt (schneien) s šnēt

tr šnēhaufv, ~ (r Schneehaufen)

ti šnekv, ~ (e Schnecke) ti ~ kēt lā_o sām

s šnekvhaus, šnekv haisr (s Schneckenhaus)

ti šnēkānts, šnēkaentsv (e Schneegans)

šnel (schnell)

tr šnelsitr, ~ (r Schnellsieder)

tr šneltsūk, šneltsīk (r Schnellzug)

tr šnēman (r Schneemann)

tr šnēmantl, ~ v (r Schneemantel)

ti šnepv, ~ (e Schnepfe)

tr šně~pal, ~ (e Schneeball)

tr šně~perg, ~ (r Schneeberg)

šně~plent (schneblind)

ti šně~šaufl, ~ (e Schneeschaufel)

tr šně~šturm (s Schneegestöber)

tr šně~šuk, šně~šik (r Schneeschuh)

s šně~wasr (s Schneewasser)

šně~weis (schneeweiss)

s šně~wetr (s Schneewetter)

ti šně~wolk, ~ (e Schneewolke)

šneit, h. kšnit (schneiden) 1. prōt ~ , 2. ti hār

~, ti hār ~ lās, krās ~ , 3. iχ he₁mi

kšnit, 4. holts ~

s šneitmesr, ~ (s Schnittmesser)

tr šneitr, ~ (r Schneider) 1. peim ~ kwānt maχ

lās, 2. peim k'ärtlō : ō , iχ pen tr ~

tr šneitrksel, ~ (r Schneidergeselle)

tr šneitrlo (r Schneiderlohn)

ti šneitrwerkstat (e Schneiderwerkstatt)

tr šnit (r Schnitt) 1. e Ernte , 2. tr ~ des Kleides

s šnitsl, ~ (s Schnitzel) winr ~

šnitsl, h. kšnitslt (schnitzeln)

šnufl, h. kšnuflt (schnüffeln)

tr šnup, ~ (r Schnupfen)

ti šnūr, šnir (e Schnur)

s šnūrtrēgl (ein kleiner " Trog " mit Farbe, der Zimmermann färbt darin seine Schnur)

šo (schon) 1. wāršt ~ en₁tr štat ? ~ lāγ , 2. tes is

~ pilix knoγ

tr šōgor , ~ (r Schwager , ung. sógor)

ti šōl , ~ (e Scholle)

šōn , h. kšōnt (schonen) er šōnt sâini kraeft

tr šōnk , ~ (r Schinken , ung. sonka)

s šōnk fleiš (s Schinkenfleisch)

ti šop , ~ (r Speicher) r Schuppen

šopal (fast , beinahe)

s šop tōr , ~ (s Scheunentor)

tr šōs (r Schoss) s k^cent em ~ halt , ti haent en
t ~ lēg

tr šotr (e Schotterstrasse)

tr šōwr , ~ (r Schober)

tr špāe , ~ (r Span)

tr špāgāt (r Leinfaden , r Spagat)

s špaxtl , ~ (r Spachtel)

ti špalt , ~ (r Spalt)

špalt , h. kšpalt (spalten) s holts ~

ti špaltsāg (e Spaltsäge)

ti špān , ~ (e Spanne)

špān , h. kšpānt (spannen)

ti špāγ , ~ (e Spange)

špānien (Spanien)

špāniš (spanisch)

s špār (s Sparen)

špār , h. kšpārt (sparen)

tr špār , ~ (r Sporn)

tr špas (r Spass) maχ k^con ~ ! tes maχt ēm ~ ,

s₁is jā ner ~ , er fərštēt k' n ~ , tes is k' ~ ,
 ōni ~

špashaft (spasshaft)

tr špasma₁r, ~ (r Spassmacher)

špāt (spāt) wī ~ is ?

špāetr (spāter)

tr špats, ~ (r Spatz)

špatsīr, h. kšpatsīrt (spazieren) ~ kē~

tr špatsīrkā (r Spaziergang) n ~ ma₁

tr špatsīrwēk (r Spazierweg)

tr špē, ~ (r Spliss)

tr špek (r Speck) mit ~ fā₁t₁ m₁r ti mais

špekulīr, h. kšpekulīrt (spekulieren)

špen, h. kšpon (spinnen) hāmpf (Hanf) ~ , wol~

tr špenāt (r Spinat)

ti špenfabrik, ~ (e Spinnfabrik)

ti špenmašē, ~ n (e Spinnmaschine)

ti špenr, ~ / ti špenwet, ~ /(e Spinne)

s špenrāt, špenrāetr (s Spinnrad)

ti špenštuw, ~ (e Spinnstube)

špent, h. kšpent (spenden)

špentīr, h. kšpentīrt (spendieren)

šper, h. kšpert (sperren)

ti šperštond, ~ (e Sperrstunde)

ti špēs (e Spesen) ti ~ tsāl

špei, h. kšpī (speien) epr en s ksixt ~

s špeitrikilī, ~ (r Spuckkasten)

s špeitse (r Speichel)

tr špīgl, ~ (r Spiegel) en ~ šawo

s špīglei, ~ r (s Spiegelei)

ti špīglšeiwo, ~ (e Spiegelscheibe)

s špīl (s Spiel)

špīlo, h. kšpīlt (spielen) k'ārtl~ , klawīr ~ ,
keigo ~

tr špīlpāl, ~ (r Spielball)

s špīlsax (e Spielsachen)

s špīltseig (s Spielzeug)

špīro, h. kšpīrt (spüren) er špīrt ti šmerts

tr špīs, ~ (r Spiess)

s špitāl, spitaēlr (s Spital)

tr špits, ~ (e Spitze) 1. tr mešr ~ , 2. tr perg ~

špitswo, h. kšpitst (1. s plai (Bleistift) ~ , 2. ti
ōro ~

špitsix (spitz, spitzig) 1. s mešr is ~ , 2. spi -
tsixi tsoŋ (Zunge)

tr špitsnām, ~ (r Spitznamen)

tr špitspū-, špitspūw (r Spitzbube)

tr šplitr, ~ (r Splitter)

tr šport (r Sport)

s športhemot, ~ r (s Sporthemd)

tr špot (r Spott) tes krikt mr om on ~

špotlwo, h. kšpotlt (spötteln)

špotpili (spottbillig)

ti šprā (e Sprache) ti teits ~

šprāxlōs (sprachlos) iχ pen ~

šprexwo, h. kšprox (sprechen) teits ~ , iwr was ~

s špreχo (s Sprechen)

špreŋo, h. kšpreŋt (sprengen) etwas in die Luft sprengen

špreŋo, i. kšproŋo (laufen)

tr. špreŋprōo, ~ (r Springbrunnen)

šprēt (spröd)

s špriχwort, špriχwertr (s Sprichwort)

s šprisł, ~ o (e Leitersprosse)

s šprīts (e Spreu)

ti špritso, ~ (r Spritzapparat)

špritso, h. kšpritst (spritzen)

tr. šproŋ (r Sprung) en s wasr o n ~ maxo

tr. šprux, špriχ (r Spruch)

ti špūlo, ~ (e Spule) o ~ tswern

ti špūr, ~ o (e Spur) uf tērō ~ weitrkē~, o fal-
ši ~

šrāeg (schrāg)

tr. šrāegl, ~ o (r Schragen , ung. saroglya)

ti šrāmō, ~ (e Narbe, e Schramme) sī hāt em ksiχt o ~

šrāmiχ (narbig)

ti šrānkō, ~ (e Schranke)

s šrapnel (s Schrapnell)

ti šraufō, ~ (e Schraube)

šraufō, h. kšrauft (schrauben)

tr. šraufštok, šraufštek (e Stockzwingel)

tr. šraufōtsigr, ~ (r Schraubenzieher)

tr. šrēi (r Schrei)

šreiō, h. kšrīō (schreien) siχ hāsō ~, šrei net sō~!

s šreiō (e Schreierei)

tr šreipfēlr, ~ (r Schreibfehler)

ti šreipfetr, ~ (e Schreibfeder)

ti šreipmašē, ~ n (e Schreibmaschine)

s šreippapīr (s Schreibpapier)

s šreippīl, ~ (s Heft)

tr šreiptiš, ~ (r Schreibtisch)

šreiw, h. kšrīw (schreiben) 1. mit tent ~ , s k'ent
lent ~ , šē ~ , n prīf ~ , epr ~ , mit r
šreipmašē ~ , 2. n romā ~ , en ti tseitoy ~ ,
3. n rexlōy ~ , 4. ti tseitoy šreipt

s šreiw (s Schreiben)

tr šreiw, ~ (r Schreiber)

tr šrek (r Schreck)

tr šrek, ~ (r Schrecken)

šrekli (schrecklich) n ~ r mentš , tes is ~ !

ti šrift, ~ (e Schrift) 1. er hāt n šēni ~ , ti
heili i ~

šriftli (schriftlich) i k'ān s tr ~ kēw

tr šrit, ~ (r Schritt) em ~ kē , mit epr ~ halt ,
trei ~ fom leip !

šrithalt, h. šritk'alt (Schritt halten)

s šrithalt (s Schritthalten)

tr šrōt (r, s Schrot) fār ti sa ~ hōl

šrōt, h. kšrōt (schroten)

tr štā, štāenr (r Stein) mīr is ~ fom herts kfalo

ti štafīro, ~ (e Staffierung)

ti štafl, ~ (e Staffel) ti ~ fon tr lātr (e Leiter)

tr štā-hauf, ~ (r Steinhaufen)

- ti šťaylpēr, ~ (Stachelbeere)
tr šťayltrāt (r Stacheldrat)
ti šťā-k'ōl, ~ (e Steinkole)
ti šťā~krūw, ~ (e Steingrube)
tr šťāl (r Stahl)
tr šťal, stael (r Stall)
tr šťām, štaem (r Stamm)
šťām, h. kšťāmt (stammen) er šťāmt aus waškut
tr šťā~metskr, ~ (r Steinmetz)
tr šťāmpas (wenn ein Essen zu dick zubereitet ist, oder
wenn man in eine Suppe Brot einbröckelt , sō taš en tr
sup tr lefl štē~pleipt , sagt man : tes is, ~)
šťāmpf, h. kšťāmpft (stampfen) ti ērt ~
ti šťāmpf, ~ (e Stampfe)
tr šťānd (r Stand) r Verkaufsstand
s šťāndkelt (s Standgeld)
ti šťāŋ, ~ (e Stange)
s šťanitsl, ~ (s Stanitzel)
tr šťāp (r Staub)
tr šťāpmāntl, štāpmaentl (r Staubmantel)
tr šťār, ~ (r Storch)
tr šťāršnāwl, ~ (r Storchschnabel)
šťark, štaerkr, štaerkšt (stark) 1. štarkr mān , 2. štarki mā^r, 3. s rēgərt ~
ti štaerk (e Stärke) en waškut hen si ti ~ aus krom-
pīr kmaxt
tr šťāt, ~ (r Staat) tr teitsi ~
ti šťat, štaet (e Stadt) er is fon tr ~

s štathaus, štathaisr (s Stadthaus)

s štatlěw (s Stadtleben)

štātliχ (staatlich) tes felt is alas ~

ti štatma"r, ~ (e Stadtmauer)

tr štātspirgr, ~ (r Staatsbürger)

ti štātspirgršaft (e Staatsbürgerschaft)

šta"n, h. kšta"nt (staunen) siχ ~

štē, kštān (stehen) 1. iχ k'ān pal (bald, kaum)

nemē ~ , lā ~ , tr štūl štēt tā, 2. ti mašē.štēt ,

3. s haus štēt , iχ wāš net, wū mr tr k'op štēt , 4. tā

štēt s em pūχ , was štēt en tr tseitoy ? s kwānt on tr

hūt štēt mr kūt , 5. štē tsu tr wānt !

s štē (s Stehen) s ~ falt ēm šo šwēr

tr štēfān (Stefan)

ti štēg, ~ (e Stiege , e Treppe)

štex, h. kštoχ (stechen) 1. ~ pē (e Biene) hāt

mi kštoχ , 2. ti sa ~ , 3. ti son štēχt , 4. siχ

~ , mit tr nātli siχ ~

štek, h. kštek (stecken) was en ti taš ~

tr štek, ~ (r Stab , r Spazierstock) mit ~ m ~ šlā -

g , er kēt mit ~ m ~

ti šteknātli, ~ (e Stecknadel)

ti štel, ~ (e Stelle) 1. s kēt net fon tr ~ , 2. er

hāt ~ kūti ~

štēl, h. kštōl (stehlen) er k'ān mr kštōl wēr

štel, h. kštelt (stellen) 1. t telr uf to tiš ~ ,

2. ti ūr ~ , epr uf ~ prōp ~ , 3. siχ tsum fenštr

~

siχ uf_{to} k'op ~ , 4. siχ krānk ~ , er štel_t
siχ ner sō

štēlās, h. štēklās (stehenlassen) er hāt_{to} kulātš
štēklās

ti štelāž (e Stellage)

tr štelts fūs , štelts fiš (e Stelze)

ti štem, ~ (e Stimme) 1. krōwi (grobe) ~ , 2.

pei_{tr} wāl_{ti} štem abkēw

štem, h. kštem_t (stimmen) 1. ti kēig ~ , 2. uf_{to}

partei ~ , 3. tī rexlo_γ štem_t net

s štemeis, ~ (s Stemmeisen)

ti štemo_γ, ~ (e Stimmung) kūti ~ , šlex_{ti} ~

tr štempl, ~ 1. r Stempel, 2. e Briefmarke

štempl, h. kštempl_t (stempeln)

tr štem_l, ~ (r Stengel) tr kūkruts ~

štenk, h. kštonk (stinken) tā štenkt was ! er

štenkt fon faulheit

štep, h. kšte_pt (steppen)

štēpleiw, i. štēk_{to} plīw (stehenbleiben)

ti šteptek, ~ (e Steppdecke)

štēr, h. kštē_rt (stören) iχ wil_{net} ~ , iχ k'om

špāetr

tr štern / sten / ~ (r Stern) hel_r ~

ti štern / sten / (e Stirne)

tr štern/sten/ werfr, ~ (e Wunderkerze)

šterpliχ (sterblich) tr mentš is ~

s šterw (s Sterben)

šterw, i. kštorw (sterben) er is kštorw, ali meš ~

ti šterw klok, ~ (e Sterbeglocke)

šterts, i. kšter_ltst (stürzen) er is fom roš kšter_ltst

šteif (steif) ~ r krāg, iχ pen sō ~ (es friert mich)

šteig, i. kštīg (steigen) 1. ti preis ~ , 2. uf, to wāg ~

tr šteir (e Steuer) ~ tsāl

s šteirpūχ, šteirpīχ_r (s Steuerbuch)

tr štiffātr (r Stiefvater)

s štīfk^cent, štīfk^cenr (s Stiefkind)

ti štīfmōtr (e Stiefmutter)

tr štīfprūtr, štīfprītr (r Stiefbruder)

štift, h. kštift (stiften) en tr k^cerχ (Kirche) ~ fenštr ~

ti štift (e Stiftung)

tr štiχ, ~ (r Stich) 1. epr em ~ lāš, 2. peim nāe ~ ~ , 3. er hāt, n ~ , 4. tr wāi hāt, n ~ , 5. peim k^cārtl tr ~

tr štil, ~ (r Stiel) tr mešr ~ , tr šaufl ~

štil (still) er is alweil ~

ti štilə (e Stille) en tr ~ lēw

s štīli, ~ (kleiner Stuhl fürs Kind)

ti štits, ~ (e Stütze) tr našt prauχ ~ ~

tr štof (r Stoff) fāinr ~ , kūtr ~

tr štok, štek (r Stock, Stockwerke) s haus is trei ~ hōχ

štokfenštr (stockfinster)

štolpr, i. kštolprt (stolpern) er is en tr wārtsl kštolprt

štolts (stolz) er is uf sāin wāi ~

tr šťolts (r Stolz) tr ~ lăšť s net tsū

šťom (stumm) ~ wī 〇 fiš

tr, ti šťomi, ~ (r, e Stumme)

tr šťomp 〇, ~ 1. e Stumpe einer Zigarette, Zigarre ,

2. r Klotz , r Block

šťompf (stumpf) s mešr is ~

ti šťond, štont 〇 (e Stunde) 1. 〇 halwi ~ , tswā ~ ,

〇 kăntsi ~ , en ānr 〇 ~ , 〇 foli ~ , ti ūr

šlagt ti štont 〇 , 2. en tr letšt 〇 ~ , ĭr 〇 ~ is

k'om 〇 , sâi ~ hât kšlāg 〇 , 3. ā ~ pis waškut ,

4. ti teitši ~ , štont 〇 halt 〇

šťop 〇, h. kštopt (stopfen) 1. ti lomp 〇 en to sak ~ ,

ti pfeif ~ , 2. 〇 lox ~ , 3. ti štrempf ~ ,

4. ti kănts ~ , ti katš (e Ente) ~

šťopli 〇 (stoppelig) ~ i hār

ti šťopnāt l, ~ 〇 (e Stopfnadel)

tr šťopr, ~ (r Kork, r Stöpsel)

tr šťoprtsigr, ~ (r Korkzieher)

tr šťos, štēs (r Stoss) 1. mit 〇 m fūs 〇 n ~ kēw 〇 ,

2. 〇 ~ papīr , 〇 ~ pīxr

šťoš 〇, h. kštōš 〇 (stossen)

ti šťōshak 〇, ~ (langer Stossmeissel)

ti šťrāf, ~ (e Strafe)

šťrāf 〇, h. kštrāft (strafen)

šťrāi 〇, h. kštrāit (streuen) salts ~ , mišt ~ ,

sānt ~

s šťrāi 〇 (s Streuen)

tr šťrāl, ~ 〇 (r Strahl)

štrālo, h. kštrālt (strahlen) er štrālt for frāit

štrām (stramm) tes is, štrāmr k'el

štrāmpfl, h. kštrāmpflt (strampeln)

tr štrāŋ, štraeŋ (r Strang)

štrapatsīr, h. štrapatsīrt (strapazieren)

ti štrās, ~ (e Strasse) prāti (breite) ~ ,
šmāli ~

ti štrās pā~, ~ n (e Strassenbahn)

tr štrās putsr, ~ (r Strassenfeger)

tr štraus, štrais (r Strauss)

štrawānts, h. kštrawāntst (strabanzen)

štrēiχ, h. kštriχ (streichen) tes wort k'ānšt ~ ,
ti šult ~

tr štreit, ~ (r Streit)

štreit, h. kštrit (streiten) mit epr ~

štreitiχ (ausgelassen , übermütig)

ti štrek, ~ (e Strecke) 1. lāŋ i ~ , 2. ti
pā~ ~ (e Bahnstrecke)

štrek, h. kštrekt (strecken) 1. ti hānt ~ , ti
tsoŋ ~ , 2. siχ ~

streŋ (streng) tr fātr is tsū, ti k'enr ~ , tr wentr
wār ~

štrēw, h. kštrēpt (streben)

tr štrigl, ~ (r Striegel)

štrigl, h. kštriglt (striegeln) ti roš ~

tr striχ, ~ (r Strich) iwr ti šult n ~ maχ

tr strik, ~ (r Strick) 1. t wik (Stier) mit

n m ~ āpen , 2. tēr fārtēt t ~

štrik◌, h. kštrikt (stricken) ◌ n štrompf ~ , ◌ lei -
wl (e Weste) ~

ti štrik◌rei (e Strickerei)

ti štrikmašē, ~ n◌ (e Strickmaschine)

ti štriknātl, ~ ◌ (e Stricknadel)

tr štrikr, ~ (r Stricker)

s štritsl (e Ofner Tonerde, ein hellgrauer Lehm , den man
beim " weisl " gebrauchte)

s štrō~ (s Stroh) s tax mit ~ tek◌

ti štrōflaš◌, ~ (e Strohflasche)

tr štrōhalm◌, ~ (r Strohalm)

tr štrōhauf◌, ~ (r Strohhaufen)

ti štrōhit◌, ~ (e Strohhütte)

tr štrōhūt, štrōhīt (r Strohhut)

tr štrōm (r Strom) tr elektriši ~

tr štrōmān (r Strohmann)

ti štrōmašē, ~ n◌ (e Strohschneidemaschine)

tr štrompaentl, ~ ◌ (r Strumpfhalter)

tr štrompf, štrempf (r Strumpf) k^cārtsi , lāŋi štrempf ,
s is k^calt, tsīg ti štrempf ā

s štrompfpaendili, ~ (s Strumpfband)

tr štrōsak, štrōsaek (r Strohsack) tū heiliŋr ~ !

tr štrōštūl, štrōštīl (r Strohstuhl)

s štrōtax, štrōtaexr (s Strohdach)

tr štrōwiš, ~ (r Strohwisch)

tr štrūdl (r Strudel) aepl~ , māk~ (r Mohn,
ung. māk), k^caes~

tr študent, ~ ◌ (r Student) Schüler im Gymnasium

s štuk, štikr (s Stück) ɔ ~ prōt , ɔ ~ holts ,

ɔ ~ sāfɔ

ti štukatūr (e Stukatur)

tr štūl , štil (r Stuhl) kfloxtɔnr ~ , holts ~

tr štūlfūs, štūlfīs (s Stuhlbein)

tr štūlkā (r Stuhlgang)

tr štūlrixt , ~ (r Stuhlrichter)

ti štupl (e Stoppel)

štupl , h. kštuplt (nachlesen, stoppeln , klauben)

tr šturm (r Sturm) 1. ɔ krōšr ~ , 2. em krīg : imɔ

(immer) rūm, imɔ ~ (der Soldat wusste, wenn Rum
verteilt wird, kommt Sturm)

ti šturmlāmp , ~ (e Sturmlaterne)

s šturmwetr (s Sturmweather)

ti štūt , ~ (e Stute)

ti štūtɔmili (e Stutenmilch)

štūtīr , h. kštūtīrt (studieren) 1. en.tr šūl ~ , 2.

grübeln, sinnieren

ti štuw , ~ (e Stube) ti šēni ~

štuts , h. kštutst (stutzen) tɔ pārt ~ , ti pāem ~

tr štutspārt (r Stutzbart)

tr šuft , ~ (r Schuft)

tr šūk , šīk (r Schuh)

tr šūkabsats , šūkabsaets (r Schuhabsatz)

ti šūkfabrik , ~ (e Schuhfabrik)

ti šūkperšt , ~ (e Schuhbürste)

s šūksāeft , ~ r (Schuhgeschäft)

ti šūl , ~ (e Schule) 1. en.tr ~ , en.ti ~ kē~ ,

en_{ti} šul ufnēm_o , 2. hait he_{mr} k_o ~
ti šuld, šult_o (e Schuld) 1. šult_o ma_o , 2. tes is
māi ~ , i_l kēp ēm ti ~
s šuljār, ~_o (s Schuljahr)
s šulk^eent, šulk^een_r (s Schulkind)
ti šulpānk, šulpaenk (e Schulbank)
šult (schuld) i_l pen net ~
ti šultaš_o, ~ (/e Schulmappe/ r Schulranzen)
šulti_l (schuldig) er is mī_r loo mark ~ , was pen_i ~ ?
tr šultr, ~ (e Schulter)
ti šup_o, ~ (e Schuppe / am Kopf /)
šūpi_l (schuppig) tr k_{op} is ~
tr šupk^ear_o, ~ (r Schiebkarren) iwr t_o ~ fal_o
ti šuplād, šuplāt_o (e Schieblade)
tr šus (r Schuss) 1. _o jo_γ r ~ (des Baumes) , 2.
tr hirs is uf ān ~ kfal_o , 3. _o ~ pulfr , tes
is k_o n ~ pulfr wērt
s šusplei (s Richtblei)
ti šust_orei (e Schusterei)
tr šustr, ~ (r Schuster) ~ , pleip pei tāim lāšt !
ti šustrarw_ot (e Schusterarbeit) tes is nēr_o ~
s šustrpe_l (s Schusterpech)
tr šustrpū~, šustrpūw_o (r Schusterbube)
ti šūwiks (e Schuhwichse)
tr šuts (r Schutz) epr en ~ nēm_o
ti šutsempfo_γ, ~_o (e Schutzimpfung)
tr šutse_γl, ~ (r Schutzengel)
ti šutshit_o, ~ (e Schutzhütte)

tr šwāgr, šwāegr (r Schwager)

ti šwāegə rin (e Schwägerin)

šwaχ (schwach) 1. er is no ~ , 2. ~ s liχt , 3.

tes pūχ is ~ , 4. tr fātr wār tsū,ēm ~

s šwāi, ~ (s Schwein) 1. ~ maest, 2. tū ~ !

tr šwāihunt, ~ (r Schweinhund) tū ~ ! sō, ~ !

s šwāimaest (e Schweinemast)

s šwāin, fleiś (s Schweinefleisch)

ti šwāin, rei (e Schweinerei)

ti šwalw, ~ (e Schwalbe)

s šwalw, nest, ~ r (s Schwalbennest)

tr šwām, ~ (r Schwamm)

tr šwān (r Schwan)

tr šwārm (r Schwarm) tr pē, ~ (r Bienenschwarm)

ti šwārmlinie (e Schwarmlinie)

ti šwārt, ~ (e Speckschwarte)

tr šwārt, māg, šwārt, māeg (r Schwartenmagen)

šwarts (schwarz) 1. ~ i aug, ~ i hār, ~ s
kwānt, epr ~ maχ, ~ uf weis, 2. ~ i wol-
k, s wert, mr ~ for ti aug, 3. er is ~ kfā-
r, ~ arw, t, 5. ti ~ woχ

šwartsfār, i. šwartskfār (schwarzfahren)

šwartshāriχ (schwarzhaarig)

tr šwartshaentlə r, ~ (r Schwarzhändler)

tr šwartsk, enstlə r, ~ (r Schwarzkünstler)

tr šwartswald (r Schwarzwald)

tr šwās (r Schweiss)

ti šwāewin (e Schwäbin)

šwaewis (schwäbisch)

tr šwēfl (r Schwefel)

ti šwēflkrūw, ~ (e Schwefelgrube)

ti šweits (e Schweiz)

ti šwel, ~ (e Schwelle) iχ wer s̄ai ~ nīmē iwr-
tr̄et

šwem, i. kšwom (schwimmen) tr fiš wil ~

ti šwemhōs, ~ (e Schwimmhose)

s šwempāt, šwempāetr (s Schwimmbad)

tr sweŋl, ~ (r Schwengel) l. tr ~ p̄om prōn,
tr ~ p̄om wāg

šwentliχ (schwindelig) ēm wert_s ~

šwēr (schwer) l. ~ i lašt, tr wāg is ~ klāt,

ti sa^w is ā metr (Doppelzentner) ~ , 2. mīr is

tr māg ~ , 3. er hāt_s roš ~ halt k'en,

mit ēm k'ā_{mr} ~ ausk'om, er hērt ~ , ~ i

k̄opurt, ~ i krānkot, ~ s es, tes k'ān

i ~ f̄artau (verdauen), ~ i tseit, tes is

kār net ~ , er hāt ~ i hānt, er hāt n ~

āt, ti mašē.kēt ~ , 4. ~ or štof, ~ s

wetr, er hāt n ~ raus, tēr wai is ~ , 5.

tr k'op is_{mr} ~ , ~ i fēlr, er hāt ~ i sorg,

~ i štrāf, er maχt_{mr} s herts ~ , s herts is

ēm ~ , 6. tes is ~ tsum klāw, er hāt ~ i

tsoŋ, alr āfāŋ is ~

tr šwēr (r Schwiegervater)

šwēr, h. kšwōr (schwören)

šwērfal, i. šwērkfal (schwerfallen) ti arw_t is_{mr}

šwērkfal

šwēkrānk (schwerkrank)

šwērnēm, h. šwēknöm (schwernehmen) er terf ti sa_χnet

~, sō ar_χ is_χ s net

ti šwestr, ~ (e Schwester) 1. māi ~ , 2. ti nōn

tr šwīgrfātr (r Schwiegervater)

ti šwīgrmōtr (e Schwiegermutter)

ti šwīgrto_χtr (e Schwiegertochter)

šwīl (schwül) hāit is sō ~

tr šwindl (r Schwindel) tes is_χ ~ !

šwindl, h. kšwindlt (schwindeln) peim k'ārtlōterf_χmr

net ~

tr šwindlr, ~ (r Schwindler)

šwits, h. kšwitst (schwitzen) er šwitst wī_χ kreitsl -

ma_χr

s šwitsletr (s Schweissleder)

tr šwōb, šwōw (r Schwabe)

s šwo_γrād, šwo_γ rāetr (s Schwungrad)

T (T + D)

tā-(da) 1. ~ pleiw ！ ~ wār niks , ~ he_{mr}s ! 2. ~

k^cā_{mr} sāg ！ , was_{mr} wil , was k^cān_i ~ maχ ？

tādlo , h. k^cā_{tādlt} (bemängeln) epr ~ , was ~

ti tāf (e Taufe) s k^cent tsū_{tr} ~ fīr

tāf , h. k^cā_{tāft} (taufen) 1. ēn hen_{si} pfauli k^cā_{tāft} ,

2. t_o wāi mit was_r ~ , 3. siχ ~ lās

s tāfk^cent , tāfk^cen_r (s Taufkind)

s tāfk^šenk (s Taufgeschenk)

ti tāfl , ~ (e Tafel) en_{tr} šū_l uf_{ti} ~ šreiw

s tāflēl (s Tafelöl) mit ~ k^coχ

ti tāfmotr (e Taufmutter)

tr tāfnām , ~ (r Taufname)

tr tāfsāi , ~ (r Taufschein)

s tāfwasr (s Taufwasser)

tr tāg/tāk/ tāek (r Tag) 1. ti tāek sen šo laeγr , ~
on naγt , 2 . was fār_o tāg is hāit ? 3. t_o kānts_o
liw_o ~ , fār ān ~ , fom ām ~ tsum ānr_o ,
uf sāini alti tāek , kun ~ !

tr tāglēnr , ~ (r Tag/e/löhner)

tr tāglō~ (r Tag/e/lohn) er kēt en ~

tāgtāekliχ (tagtäglich)

tāegliχ (täglich) s ~ i prōt , tāg~ , ~ trei-
mōl

s taχ , taeχr (s Dach) 1. ti hauptsax , taχ_{mr} onr_om
~ sen, 2. krikšt āns uf s ~

tāhen_o (dahinten)

tāher (daher) šau mōl ~ !

tāhī~ (dahin) ~ kē_i net , er preγt_s no ~ , ~

k^com_i nī~ , s is weit pis ~

tāhīfār_o , i. tāhīkfār_o (dahinfahren)

tāhīflīg_o , i. tāhīkflōg_o (dahinfliegen)

tāhīk^cēr_o , h. tāhīk^cert (dahingehören) er k^cert net tāhī~

tāhīkēw_o , h. tāhīkēw_o (dahingeben)

tāhīk^com_o , i. tāhīk^com_o (dahinkommen)

tāhīštē~ , i. tāhīkštān_o (dahinstehen)

tāhīštel_o , h. tāhīkštelt (dahinstellen)

tr taχkiwl , ~ (r Dachgiebel)

ti taχlāt_o , ~ (e Dachlatte)

tr taχpōt_o , taχpēt_o (r Dachboden)

ti taχren_o , ~ (e Dachrinne)

s taxštrō~ (s Dachstroh)
ti taxštuvō, ~ (e Dachstube)
tr̥ tāxt (r Lampendocht) em lixt tr̥ ~
tr̥ taxtekr̥, ~ (r Dachdecker)
tr̥ taxtsigl̥, ~ (r Dachziegel)
tāi (dein³) ~ fātr̥, ~ mōtr̥, ~ k'ent
takēgō (dagegen) iχ hēp niks ~
ti tāksatsoŋ (e Tagsatzung) mōrgō is pōm krixt ti ~
tr̥ taksi, ~ (s Taxi)
tr̥ taksihund, taksihuntō (r Dächsel)
tr̥ taksl̥ (r Dachsel)
tr̥ takt (r Takt) tō ~ šlāgō , tō ~ haltō
tr̥ tāl (r Teil) n ~ kew̥i tr̥
s tāl, tāelr̥ (s Tal) sī wōnō em ~
tālō, h. kōtālt (teilen) 1. s haus ~ , s erp ~ ,
 2. tō špek
tālkōt (dalket , ungeschickt)
talmātsiōn (Dalmatien)
tr̥ talō~ (r Talon) pōm k'ārtlō en tō ~ lēgō
tr̥ tālr̥, ~ (r Dollar)
tr̥ tāmō (r Daumen) tō ~ trēō , tō ~ trukō
tāmāls (damals)
tr̥ tāmāst (r Damast)
ti tāmō, tāmōn (e Dame)
tāmlō, h. kōtāmlt (taumeln) tr̥ psōfāni tām̄lt hī on hēr
tr̥ tām̄, taem̄ (r Damm) s wašr̥ šlakt iw̄r̄tō ~
tr̥ tāmpf (r Dampf) en tr̥ k'uxl̥ is fom k'oxō n krōšr̥
 ~ , tī mašē kēt mit ~ , tēr̄ hātōn ~

tāmpf⊃, h. k⊃tāmpft (dampfen) s waşr, ti ērt⊃, s roş
tāmpft

ti tāmpfheitsoγ (e Dampfheizung)

tr tāmpfk^cesl, ~ (r Dampfkessel)

ti tāmpfmašē, tāmpfmašēn⊃ (e Dampfmaschine) mit r ~
treš⊃

s tāmpfpāt, tāmpfpāetr (s Dampfbad)

tr tāmpfr, ~ (r Dampfer) tr ~ en tr tōn⊃ (Donau)

s tāmpfšif, ~ r (s Dampfschiff)

taempf⊃, h. k⊃taempft (dāmpfen) p⊃ m pēgl⊃ s kwānt⊃
pişl ~

s tān⊃holts (s Tannenholz)

tr tān⊃pā^mm, tān⊃pāem (r Tannenbaum)

tr tān⊃walt (r Tannenwald)

tānēw⊃ (daneben)

tr tāništr, ~ (r Ranzen, r Proviant sack, r Brotsack)
t⊃ ~ omhaeγ⊃, t⊃ ~ fil⊃, tr prōt~

ti tānjā, ~ (r Bauernhof in der Gemarkung, ung. tanya)

tr tānk (r Tank) mit⊃ m ~ šīş⊃

tr tānk (r Dank) iχ pen ēm ~ šultix, ~ sāg⊃,
kot sei ~ !

tānk⊃, h. k⊃tānkt 1. danken, fār⊃ kšenk ~, 2. tan-
ken, t⊃ wāg⊃ fol~

tānpār (dankbar) iχ pen ēm ~

ti tānpār^ceit (e Dankbarkeit) aus ~

tr tāntlmark (r Tandelmarkt, r Trödelmarkt)

tr tānts, taents (r Tanz)

tānts⊃, h. k⊃tāntst (tanzen) for frēit⊃ ~

tāntsiχ (Danzig)

ti tāntsmusiχ (e Tanzmusik / tāntsmūseγ /)

tr tāntspāer, ~ (r Tanzbär)

tr tāntspōt, ~ (r Tanzboden)

ti tāntssūl (e Tanzschule)

tr tāntsr, ~ (r Tänzer)

ti taentsərin (e Tänzerin)

tāon (hierunten)

tr tap, ~ (r Stapfen)

tr tāp, ~ (tr ~ ist, wenn man mit den drei Finger-
spitzen / Daumen, Zeigefinger und Mittelfinger / z.B.

Salz nimmt, on ~ salts)

tapatsīr, h. tapatsīrt (tapazieren)

tāpleiw, i. tākoplīw (dableiben) s hāt kśnēt, trom
hāt_r tāpleiw mes

tr tapšāedl, ~ (r Tolpatsch)

(tārāi (hiererein)

tr tārm, tāerom (r Darm)

ti tārmkrānkt (e Darmkrankheit)

tr tārn, taernr (r Dorn) ~ hāt sī kśtoχ

tārom (hierherum)

tr tārš, ~ (r Strunk, ung. torzsa)

tr tāršt (r Durst) t ~ leš, er hāt alweil ~ ,
~ hō~

tārstriχ (durstig)

ti tārtš, ~ (e Scheibe) ung. tárcsa

ti taš, ~ (e Tasche) l. en_tr ~ was sūχ, en_ti
~ štek, 2. ti hānt~

tāsai, sī wār ʘ tā (hiersein)

s taš ʘ kelt (s Taschengeld)

ti taš ʘ lāmp ʘ (e Taschenlampe)

s taš ʘ mesr, ~ ʘ (s Taschenmesser)

s taš ʘ pūχ, taš ʘ pīχr (s Taschenbuch)

s taš ʘ tūχ, taš ʘ tīχr (s Taschentuch)

ti taš ʘ ūr, ~ ʘ (e Taschenuhr)

tas (dass) iχ mān , taš ʘ r wek is, ~ mīr tes pašīr ʘ
muš , iχ wāš ner sōfīl, taš ʘ r net trhām is

ti tas ʘ, ~ (e Tasse) ʘ ~ kʼafē

tāštē~, i. tākštān ʘ (dastehen) jets štēt ʘ r tā~

s taešl, ~ ʘ (e Rocktasche) s ~ is lēr

tr tātł / taetł , taetili / (einkleiner Hund, dessen Namen
man nicht kannte, oder der noch keinen Namen hatte)

s tātom (s Datum) tswā prīf mit, ʘ m kleiχ ʘ ~

tātren (dadrin)

ti tāts ʘ, ~ (s Schlüsselbrett , ung. tálca)

ti tātsaχ, ~ ʘ (e Tatsache)

ti taetsāl ʘ (plur. e Pogatschen, seltener im Sing. s
taetsrli)

tr tau (r Tau) en tr frū is ~

ti taufł, ~ ʘ (e Fassdaube)

taur ʘ, h. k ʘ tawrt (dauern) tes weṭr kʼān lāŋ ~ ,

ti trauw ʘ ~ pis wāinaχt ʘ , tes tawrt šo ēwiχ ,

tes kʼān šo ʘ tseit ~

tr taus (r Tausch) ʘ n ~ maχ ʘ

taus ʘ, h. k ʘ tausť (tauschen) wiłšť net ~ ?

taus ʘ t (tausend)

ti tauw, ~ (e Taube)

s tauwhaus (s Taubenhaus)

tr tauwkropf, tauw krepf (r Taubenkropf)

s tauwnešt, tauw neštr (s Taubennest)

tr tauwšlāg, tauw šlāeg (r Taubenschlag)

tāwit (David)

ti tawr (e Dauer) uf ti ~ k'ān tes net kē~

tawrhaft (dauerhaft) tēr rēg is āwr ~

tātswiš (dazwischen) ~ is mawr

tr tē (r Tee) ~ trenk

s teatr (s Theater) is tes ~ ! max k' ~ !

ti tēes, ~ (e Produktionsgenossenschaft , ung. téesz,
termelőszövetkezet)

tegratīr, h. tēgratīrt (degradieren) ten hen si tēgra -
tīrt

ti texnik (e Technik)

tr texnikr, ~ (r Techniker)

texodjśnet (warum denn nicht , ung. dehogyisnem)

tr teifl, ~ (r Teufel) tes is ārmr ~ , tes wās

tr ~ , kē tsum ~ ! t k'emrt si x k' ~ net

tr teig (r Teig) tr kulātš ~ muş nō ufkē~

teigi (teigig) kē wek fom nūtlpreť, sušt weršt ~

s teij, ~ r (s Tal) em ~ waks ti ōmārk peşr

ti teiksl, ~ (e Wagendeichsel)

teilnēm, h. teilknēm (teilnehmen) pei ānr sitso ~

tr teilnēmr, ~ (r Teilnehmer)

teir (teuer) štārk ~ , wī ~ is tes ? tes k'omt mr

tsū ~ , s k'omt no ~ i tseit

teitliχ (deutlich) sak_s ~ , ~ lēs

teits (deutsch) ret ~ ! sak_s ~ , uf ~ , ~

kēt en_tr kānts welt , teits_s torf , ~ r abštāmo

teits - oγriš (deutsch - ungarisch)

tr teitšonrriχt (r Deutschunterricht) en fili šulo

kipt_s ~

tr tek, ~ (s Dekka) fir ~ šmalts

tek, h. k_tekt (decken) 1. s taχ ~ , 2. t_t tiš ~

ti tek, ~ (e Decke) 1. s is k'alt , ki_mr. ~ ,

ti pet ~

ti tēkān (e Teekanne)

tr tekl, ~ (r Deckel) 1. tūr t_t ~ uf_s rāitl (Koch-
topf) , tr pūχ ~ , 3. tr ~ uf_ m k'op , 4.

krikšt āns uf_t_t ~

ti tekoγ (e Deckung) tr sultāt kēt en_ti ~

tr teksl, ~ (hakenförmiges Beil)

tr telekrām (s Telegramm)

telegrafiro, h. telegrafirt (telegraphieren)

tr tēlefl, ~ (r Teelöffel)

tr telefō (s Telephon)

telefōniš (telephonisch) ~ ret

tr telr , ~ (r Teller) p_m " štrābak " in waškut / sō
hiess der Kaufmann / wār_s rauskšriw uf_ tāfl :

āχt helr ā telr, ā telr āχt helr

temokrātiš (demokratisch)

tr tempō (s Tempo)

tēn, h. k_tēt (dienen) er tēt en_tem haus, tswā her

k'ā_mr net ~ , 2. er hāt pei_tr infāntri k_tēt

tr tēnār (r Denar)

ti teni tāer (r Dünndarm)

tr tenis (s Tennis) ~ špīl

s teŋ (s Ding) entspricht dem ung. " izé " , was sol i
mit tem ~ āfāŋ?

tenk, h. k tenkt (denken) 1. tes k'ānšt tr šo ~ ,
iχ tenk kār net trā~, tes haet i mr ~ k'en ,
tenk, wašt wilšt , 2. siχ ~

ten (dünn) er hāt ~ i fiš

tr tēnr, ~ (r Diener) er wār alweiß ~

tr tenšt (r Dienst) tēr mātł hāt sāin ~ k to~

tenšt, h. k tenšt (dünsten) s fleiš em wašr ~

tenštliχ (dienstlich) amtlich, offiziell

s tenštmaetl, ~ (e Dienstmagd)

tr tenštāk (r Dienstag)

ti tent (e Tinte) šwartsi , plāi, rōti ~

tr tent flek, ~ (r Tintenfleck)

tr tep, ~ (r Tolpatsch)

tept (ungeschickt, unbehilflich) tes is ~ r kēl

tr tep tirti, ~ (r Abgeordnete)

tr tepiχ, ~ (r Teppich) ti reiχi hen on ~ en tr
štuw

tepretsen (Debreczin)

ti teps, ~ (s Backplech, e Pfanne) en tr ~ ku-
lātš pak

tr tēputr (e Teebutter)

tēr, tī, tes (der³) Demonstrativpronomen : tēr hūt, tī
miliχ , tes k'ent

s tēr (r Teer) šwarts wī_s ~

tēr⊃, h. k⊃tērt (hutzeln)

terf⊃, h. k⊃terft (dürfen) 1. er terf maχ⊃, was_r
wil, er terf tsū ons k'om⊃, wen_i s sāg⊃ terf, er
terf k'⊃ n wāi trenk⊃, 2. er terf net_{āmōl} trātenk⊃,
sī terf ner⊃ wort sāg⊃, on tr štreit is fertiχ

tēriš (harthörig)

ti terk⊃ hār (s Steppengras)

ti tērōs⊃, ~ (e Teerose)

s terpatē (s Terpentin)

ter (dürr) s krās is ~, s holts is ~

ti tēsāl⊃, ~ (e Teeschale)

tesēk (beim Anbieten : greifen sie zu ! ung. tessék !)

tr tišfūs, tišfīs (r Tischfuss)

s tēsīp (s Tee-sieb)

s teštament (s Testament) ⊃ ~ maχ⊃, ⊃ ~ henr-
lās⊃

testō (desto) ~ pešr

ti tētēer (DDR) en_{tr} ~

tr tetsempr (r Dezember)

tr tetsi (r Dezi) tswa ~ wāi, war auch ein Spitzname
in Waschkut

tr tialekt (r Dialekt) en ongār_n kipt_s fīli šwāewiši ~

tīf (tief) tr prōn⊃ is 30 metr ~, ⊃ tīfi wont⊃,
pis ~ en_{ti} naχ^t

tr tīfus (r Typhus)

tr tīgr, ~ (r Tiger)

tiχtiχ (tüchtig) ⊃ ~ i hausfra^a

tik (dick) l. ɔ tikr pā^ēm , ɔ metr ~ , ɛr hāt_ɔ tiki
haut, ɛr hāt_ɔ n tik_ɔ k^oop, tiki pak_ɔ , 2. tiki hār_ɔ ,
tiki miliχ , tikr nēwl_ɔ , tiki luft , tikr walt , ɛr hāt_s
~ henr_ɔ ti ɔr_ɔ , ɛr tūrt siχ ~ maχ_ɔ

ti tikimiliχ (e Sauermilch)

tr tikk^oop_ɔti , ~ (r Dickkopf)

tr tiksāetl (r Dickschädel)

tilg_ɔ , h. k_ɔtilgt (tilgen) ti pilo sel_ɔ ti šmerts_ɔ
ɔ pišl ~

tr tīp , ~ (r Dieb) ti k^ounštāwlr suχ_ɔ t_ɔ ~

s tiplōm (s Diplom)

ti tīr , ~ ɔ (e Tür) ti ~ is uf , ti ~ ufmaχ_ɔ ,
ti ~ tsūšlīš_ɔ

s tīr (s Tier) l. s ~ is wilt, tsām , 2. tes is_ɔ
krōš_ɔ s ~

tr tirān (r Tyrann)

tr tīrartst , ~ ɔ (r Tierarzt)

tirekt (direkt) ɛr is ~ tsum nutāri kāγ_ɔ

tr tirektr , ~ (r Direktor)

tr tirk , ~ ɔ (r Türke)

tr tīrkārt_ɔ , ~ (r Tiergarten)

ti tirkei (e Türkei)

tirkis (türkisch)

tirōl (Tirol)

tr tirōlr , ~ (r Tiroler)

ti tirōl_ərin (e Tirolerin)

ti tīrsaul_ɔ , ~ (e Türsäule)

tr tīršlisl , ~ (r Türschlüssel)

- ti tīršnal, ~ (e Klinke) maχ ti ~ tsū !
- tr tīrštok, tīršt_{ek} (r Türstock)
- ti tīršwel, ~ (e Türschwelle)
- tr tiš, (r Tisch) rontr ~ , siχ tsum ~ sets ,
onr_u t_o ~ fal , tr ~ is k_otekt , fom ~ uf-
štē~, p_om ~ sits
- s tišl, ~ (s Tischlein) fār ti k^eenr_u ~
- ti tišlāmp, ~ (e Tischlampe)
- ti tišlāt, ~ (r Tischkasten)
- tr tišlr, ~ (r Tischler)
- ti tišplat, ~ (e Tischplatte)
- ti tištek, ~ (e Tischdecke)
- tr tištl, ~ (e Distel) tr ~ stext
- s tištūχ, tištīχ_r (s Tischtuch)
- tr tišwāi (r Tischwein)
- tismōl (diesmal)
- tr titl, ~ (r Titel) er hāt_u n_on hōχ_o ~ , ~ ōni
mitl
- tr tiwān (r Diwan) tr ~ en_u tr šēn_o štuw_o
- ti tiwisīō, ~ n_o (e Division) er wār en_u tr firt_o ~
- tr tjūri (ung. Gyuri, György, - Georg)
- tr tō (r Ton) n_on ~ kēw_o
- tō~, h. k_otō~(tun) l. was sol_ui ~ ? s tūt kūt, tā
hāšt niks tsu ~ , iχ hep mit_uēm tstō~, er tūrt
niks, iχ hew_uēm niks k_otō~
- tr tōd (r Tod) pis tsum ~ , tsum ~ f_orūrtāl_o
- ti tōd_osā_ušt (e Todesangst)
- tr tōd_osfal (r Todesfall)

tōdmīt (todmüde)

tōdsiyr (todsicher)

tox (doch) on hāst_s ~ kmaxt ? tes is ~ k^c fēlr ,
iχ hep keş_o , on pen ~ hoγ riχ , tes is ~ was !
s hāt ēn ~ nīmānt ksēg_o , haet_i ~ niks ksāt ,
k^com ~ šo mōl !

ti toxtr, teχtr (e Tochter)

s toxtrk^cent (s Tochterkind)

tr toxtrmān (r Tochtermann)

tr toktr , ~ (r Doktor) t_o ~ hol_o lāş_o

tr tolmetşr, ~ (r Dolmetscher)

tr tōm (r Dom) en k^celn is_o krōşr ~

tom (dumm) ~ wī ti naχt , sō ~ se_{mr} net , er sol_i
mr nō_o āmōl sō ~ k^com_o , siχ ~ štel_o , _o ~ i
kšixt , tes wert_{mr} šo ~

ti tomheit, ~ _o (e Dummheit) sō_o ~ !

toml_o, h. k_otomlt (sich beeilen) siχ ~

ti tōn_o (e Donau) en_{tr} ~ pāt_o

ti tōn_o ensl, ~ _o (e Donauinsel)

tr tōni (Anton) tr heiliχi antōni

tonk_o, h. k_otonkt (eintunken) ti fetr en_{ti} tent_o ~

s tonr_o (r Donner)

tonr_o, h. k_otonrt (donnern)

tonkl (dunkel)

tonklkrē (dunkelgrün)

tonklplā (dunkelblau)

tonklrōt (dunkelrot)

tr tonrślāg (r Donnerschlag)

tr, ti, s (bestimmter Artikel der³) tr fátr, ti motr ,
s k'ent

ti trafik (r,e Trafik)

trāg, h. k trāg (tragen) 1. uf tr aksl ~ , uf ~ m
k'op ~ , ~ lašt ~ , 2. ~ k'ent ~ , 3. ~ n
pārt ~ , ~ aug klās ~ , ~ n māntl ~ , s šik-
sāl mit k ~ tult ~

trāgt (trāchtig) ti k'ū ~ is ~

tr trāgr , ~ (r Träger) pei tr laiχt ~ sái
s trayoplūt (im Märchen s Drachenblut)

tr tray , ~ (r Drach)

ti trayt (e Tracht) šēni ~ , ~ alti ~

trayt, h. k trayt (trachten) er sol / siχ / neχ

traktīr, h. traktīrt (traktieren)

tr traktor , ~ (r Traktor)

tr traktorist , ~ (r Traktorist)

tr trām (r Traum) em ~

trām, h. k trāmt (traumen)

s trāmpūχ , trāmpīχr (s Traumbuch)

s trānk (r Trank) ti sāw / sa" / (den Schweinen)
~ kēw

trāntsīr, h. trāntsīrt (transchieren) s fleiš ~

tr trānsport (r Transport) ~ is šo wēk

tr trap (r Trapp) em ~ kē

s traptaχ , traptaeχr (s Abdach)

trau, h. k traut (trauen) 1. iχ trau tr net, tem is net
tsu ~ , 2. siχ ~ lāš

ti trau (e Trauung) hāit wār īr ~

tr̥ tra^ur (e Trauer) sī sen en ~

tra^ur , h. k̥tra^urt (trauern) 1. jār tra^urt_{mr}

trauriχ (traurig) ər is štark ~

s tra^urkleit , tra^urkleitr̥ (s Trauerkleid)

ti tra^urtseit (e Trauerzeit)

traus 1. daraus, s wert niks ~ , ər maχt siχniks ~ ,

tr̥ prōn is ~ , 2. draussen

ti trauw , ~ (e Weintraube) sauri ~ , sīsi ~

tr̥ trautseig , ~ (r Trauzeuge)

trē , h. k̥trēt (drehen) 1. s rāt ~ , 2. t̥o hals

~ , 3. 1. tsigaretl̥ ~ , 4. 1. n štrik ~ , 5.

was aus_{tr̥} hānt ~ , 6. tr̥ went trēt siχ

tref , h. k̥trōf (treffen) 1. ər̥ mit₁ 1. om pal̥ ~ ,

fom plits k̥trōf , tr̥ šlāg hāt_n k̥trōf , 2. tes

hāt_n hāt k̥trōf , 3. ər̥ uf_{tr̥} štrās ~ , tr̥

hām ~ , 4. siχ ~

s tref (s Treffen)

tr̥ trefr , ~ (r Treffer) 1. haupt~

trei (drei)

s treiek (s Dreieck)

ti treifaltiχkeit (e Dreifaltigkeit) ti heiliχi ~

treifirtl (dreiviertel)

treimōl (dreimal)

s treiphaus , treiphaisr̥ (s Treibhaus)

ti treipjagd (e Treibjagd) / ti treipjaχt /

tr̥ treir (r Dreier)

treisiχ (dreissig)

treisiχjāeriχ (dreissigjährig)

treisiymōl (dreissigmal)

tr̥ treisiyr (r Dreissiger) er is. ɔ ~

treiw ɔ , h. k ɔ trīw ɔ (treiben) 1. ti kī ~ ~ , ti sāw ɔ
naus ~ , 2. ti pāem ~ , 3. s rāt ~ (ein
Kinderspiel) , 4. tr̥ wāi treipt.

tr̥ trek (r Dreck) tes is. ɔ ~ , er sitst em ~

trekiχ (dreckig)

ti treksa ɔ (e Drecksau) tū ~ !

treksl ɔ , h. k ɔ tr̥ksl̥t (drechseln)

ti trekslpānk, tr̥ksl̥paenk (e Drechselbank)

tr̥ trekslr, ~ (r Drechsler)

tren (darin) er is ~ em haus , ~ es ɔ mr̥ , net
haus

tren ɔ , h. k ɔ trent (trennen) en tswā tāl ~

trenk ɔ , h. k ɔ tronk ɔ (trinken) wāi ~ , wasr̥ ~ ,
aus. ɔ m ɔ klās ~ , fīl̥ ~ , siχ ɔ n raus ātrenk ɔ ,
tēr wāi lāst siχ ~

s trenkelt (s Trinkgeld) ~ kēw ɔ

s trenklas, trenklāēs̥r (s Trinkglas)

s trenkwasr̥ (s Trinkwasser)

ti tren ɔ (e Trennung) ti ~ wār šwēr̥

ti trep ɔ (plur. e Treppen) fon. ti ~ fal ɔ

s treš ɔ (e Dresche)

treš ɔ , h. k ɔ tr̥št (dreschen) t ɔ wāts , s k'orn , ti
kēršt ɔ ~

tresdn (Dresden)

tresīr ɔ , h. tr̥sīrt (dressieren) ɔ n hunt ~

trēšt ɔ , h. k ɔ tr̥št (trösten) 1. epr̥ ~ , 2. siχ ~

ti trētīr , ~ (e Drehtür)

tret , i. k₁ tret (treten) 1. mit i fīs ~ , epr uf
t₁ fūs ~ , epr ~ , 2. en₁ t₁ wēk ~

ti tretmašē , tretmašēn (e Dreschmaschine)

ti trēwr (e Treber)

treu (treu) ~ i sēla

trfō~ (davon) ~ lāf

trfōjāg , h. trfōkjāgt (davonjagen) ~ n fremt₁ hunt ~

trfōlāf , i. trfōklōf (davonlaufen) er hāt₁ s nemē₁ tsū-
šaw₁ k'en₁ , trom is₁ r trfōklōf

trhām (daheim) ~ is ~ , on wān₁ s klei henr₁ m
ōf₁ is

tr₁ trīfus (r Dreifuss)

trīl , h. k₁ trīlt (speicheln) s klāni k'ent trīlt

s trīlāngili (s Barterl)

trīp (trüb) s wetr₁ is ~ , s wert ~

tr₁ trīp (r Trieb) ~ neir ~

tr₁ trīpsāl (e Trübsal) em ~ lēw

ti trīšt , ~ (r Schober) hāi ~ , štrō ~

tr₁ trit (r Tritt) ~ fūs ~ fon hen₁ kēw

s tritl , ~ 1. ein kleines offenes Gefäss, rund aus Holz,
mit Eisenreifen beschlagen, links und rechts je einen
Griff und oben quer ein flaches Eisen, was mit dem Ge-
fässrand genau abschliesst, gefüllt mit Weizen dürfte es
etwa 22 kg gehabt haben, 2. s Drittel

ti tritśi , ~ (langes Unterbeinkleid)

triw (drüben) uf₁ tr₁ ānr₁ seit₁ , hīw₁ on ~

triwr / triwrt / (darüber) 1. ~ pruk₁ ~ pa₁ , 2.

tes kēt alas so ~ hēr, 3. ~ kēt tr wēk, 4. sī
hāt nō n mǎntl ~ ākōtsōgō, ~ on tronrt hēr
kēt s

trnāx (danach) iχ hēp ēn ~ kfrāgt, nīmānt frāgt ~
troklō, h. kōtroklt / triklō, h. kōtriklt / ti waes ~
tr trōg, trāeg (r Trog) 1. tr waš ~, 2. tr ~ fār s
fīχ

trom (darum) ~ hēw i ti kfrāgt
ti troml, ~ (e Trommel) ti ~ šlāgō, mit tr ~
k'ā mr k'ōni špatsō fāgō

tromlō, h. kōtromlt (trommeln) tr klāriχtr mus ~ kē
tr tromlr, ~ (r Trommler)

tr tromlšlēgl, ~ (r Trommelschlegel)

ti trompētō, ~ (e Trompete) mit r ~ plōsō

tr trompf, trempf (r Trumpf) tō ~ ausspīlō

trompfō, h. kōtrompft (trumpfen)

tr trōn (r Thron)

tronō (drunter) tā kēt alas triwrt on ~

tr trōnfolgr, ~ (r Thronfolger)

tr tropō, ~ (r Tropfen) tswā ~ plūt, er hāt kōn
~ kō tronkō

tropō, h. kōtropt (tropfen) ti wāipīpō tropt / troplō /

tr trōšt (r Trost) si fenō k'ōn ~

trōštlōs (trostlos) tes rēgōwetr is ~

tr trōt (r Draht) n ~ tsīgō

tr trotl, ~ (r Trottel) sō n ~ !

tr trōtnāgl, ~ (r Drahtnagel)

tr trōtoš, ~ (r Rastelbinder, ung. drótostót)

ti trōtpā (e Drahtseilbahn)

ti trōtšēr, ~ (e Drahtschere)

s trōtsīp (s Drahtsieb)

trotstem (trotzdem) ~ pen_i tā~

ti trōttsāŋ, ~ (e Drahtzange)

trpei (dabei) tā is toχ niks ~ ! tsum haus hen_i si n

kārt ~ , iχ hep ~ niks kwon ~ , er is kūt on

fleisix ~

trpeisāi, wār trpei (dabeisein) mušt tū iwrāl ~ sāi?

er wār net ~

trselwi, tiselwi, s'selwi (derselbe/3) trselwi hunt

hāt ēn ā kōpiš ~ , tes is tiselwi k'ū~, s'selwi fleiš

hew_i krikt

truf (darauf) er is ~ k'om ~

trufk'om, i. trufk'om ~ (daraufkommen)

trufpik, h. trufkōpikt (aufkleben)

trufšlāg, h. trufkšlāg ~ (daraufschlagen)

tr truftrukr, ~ (er geht nur mit einem Bein dazu)

truftsāl, h. trufkōtsālt (darufzahlen)

ti trugl, ~ (e Truhe)

tr truk (r Druck) 1. tr ~ em māg ~ , 2. tr ~ fom
tāmpf , wasr ~

truk, h. kōtrukt (drücken) 1. epr ti hānt ~ , 2. tō

knop ~ , 3. ti šūk ~ mi , 4. s trukt_i mi em māg ~

trukōt (trocken) s felt is ~ , s prōt is ~ ,

trukōtr hūšt ~ , was ~ halt ~ , er sitst ~ ,

mr sen em trukōt ~

ti trukōrei (e Druckerei)

tr trukfēl_r, ~ (r Druckfehler) tes is nēr. 〇 ~

tr trukr, ~ (r Drucker)

s truksa_χ, ~ 〇 s (e Drucksache)

ti trup_〇, ~ (e Truppe)

tr trus_〇, ~ (r Namensvetter , r Namensbruder) ung. dru-
sza , tū pišt mǎi ~

truts_〇, h. k 〇 trutst (trotzen) mit, epr ~

trutsi_χ (trotzig)

trutsk^oop_〇t (trotzköpfig)

tr trutsk^oop (r Trotzkopf)

trtsū (dazu) was sakšt ~ ? er hāt k^o tseit ~ ,
wī k^oom 〇 sī ~ ? i_χ k^oān net ~ k^oom 〇 , tsum
fleiš mušt sulāt ~ eš 〇

trtsūk^oāf_〇, h. trtsūk^oāft (zukaufen)

trtsūk^oēr_〇, h. trtsūk^oērt (zugehören) tr kār_〇 k^oērt
ā nō trtsū

trtsūkēw_〇, h. trtsūkēw 〇 (dazugeben)

trtsūlēg_〇, h. trtsūklēgt (zulegen)

trtsūtap_〇, i. trtsūk 〇 tapt (zutappen)

trtsūtsāel_〇, h. trtsūk 〇 tsāelt (hinzählen)

s tšālāmāti (grünes Mischfutter , ung. csalamádé)

ti tšārt_〇, ~ (e Bauernschenke , ung. csárda)

tr tšex, tšex_〇 (r Tscheche)

tšexiś (tschechisch)

ti tšeslowakei (e Tschechoslowakei)

ti tšikāl_〇 (auf die Stirne gekämmte, kurzgeschnittene
Haare)

tr tšinakl_〇, ~ (s Schinakel)

tr̥ tšir̥is (r Mehlkleister , ung. csiriz)

tr̥ tšišm̥o , ~ (r Stiefel, ung. csizma)

tr̥ tšokolāti (e Schokolade)

ti tšokolātifabrik , ~ ~ (e Schokoladenfabrik)

tr̥ tšokolātikuš (r Schokoladenguss)

ti tšokolātitört̥o , ~ (e Schokoladentorte)

tr̥ tšutr̥o , ~ (e Feldflasche , ung. csutora)

tr̥ tuft (r Duft)

tr̥ tufti , ~ (r Gauner , r Schelm)

tuftiχ (duftig) sō ~ is ti luft !

s tūχ , tīχr̥ (s Tuch) ~ k'op~ , ~ tiš~

ti tux̣ot , ~ ~ (s Federbett , e Tuchent) em wentr̥ muṣ mr̥
sīχ mit ~ nr̥ ~ tsūteḳ

tr̥ tukāt , ~ ~ (r Dukaten)

tulṭo , h. ḳo tult (dulden) tes haešt net seḷo ~

tup̣o , h. ḳo tupt (mit der Fingerspitze berühren)

tr̥ tūpr̥ , ~ (ein rundes Gefäß mit einem Durchmesser von
etwa 20 cm, rundherum mit runden Löchern versehen, es
wurde und wird oft heute noch zum Tränken des Kleinge-
flügels verwendet)

turχ (durch) 1. ~ s fenštr̥ šāẉo , ~ s torf , ~
ti nāṣ reṭo , 2. ~ s kāntsi lēẉo , ṭo kāntsọ tāk
~ , 3. k'ā mr̥ ā tā~ ~ ? 4. ɛr is pei tr̥ prīfoγ ~
kāγ̣o , 5. ɛr is ~ on ~ naṣ̌

turχaus (durchaus) ɛr hāt s ~ k'āf̣o weḷo

tr̥ turχfal (r Durchfall) ɛr hāt ~ n ~

turχfaḷo , i. turχkfaḷo (durchfallen) pei tr̥ prīfoγ ~

turχfāṛo , i. turχkfāṛo (durchfahren) iχ pen en waškut
ner turχkfāṛo

turxhāw , h. turxk^oāw (durchhauen)

turxhelf , h. turxk^oolf (durchhelfen)

turxjāg , h. turxkjāgt (durchjagen)

tr turxkā (r Durchgang) tes is k^o ~ !

turxkē , i. turxkā (durchgehen) 1. tā kēt wēk turx,

2. fon trhām ~ , 3. ti roš sen turx kā

turxklop , h. turxklopt. (durchklopfen) s lūd~

turxkrāw , h. turxkrāw (durchgraben)

turxkwaks nr špek (durchgewachsener Speck)

turxlās , h. turxklās (durchlassen)

turxlexr , h. turxklext (durchlöchern)

turxlēs , h. turxklēs (durchlesen) s pūx ~

turxmay , h. turxk^omayt (durchmachen) tes hew i ~ meš

turxpeits , h. turxk^opeits (durchpeitschen) epr ~

turxpflūg , h. turxk^opflūgt (durchpflügen) s kāntsi

felt nomōl ~

turxplaetr , h. turxk^oplaetrt (durchblättern) s pūx ~

turxpōr , h. turxk^opōrt (durchbohren) s holts ~

turxprāt , h. turxk^oprāt (durchbraten) s fleiš kūt ~

turxprex , h. turxk^oprox (durchbrechen) ti wānt ~ ,

s eis ~

turxrexl , h. turxkrext (durchrechnen) ti rexlo no-

mōl ~

turxreiw , h. turxkriw (durchreiben)

turxren , i. turxkrent (durchrinnen) / turxkrón /

turxsalts , h. turxksalts (durchsalzen) s fleiš kūt ~

turxšāw , h. turxkšaut (durchschauen) tes mus i alas

nomōl ~

turχsets⊙, h. turχksetst (durchsetzen) s̄ain wil⊙ ~

turχšīs⊙, h. turχkšos⊙ (durchschiessen) ⊙ n p̄ā~m ~ ,

mit tr k'anōn⊙ ti ma"r ~

turχšīw⊙, h. turχksīpt (durchsieben) peim pak⊙ s mēl ~

turχšīw⊙, h. turχkšōw⊙ (durchschieben)

turχšlāg⊙, h. turχkšlāg⊙ (durchschlagen) 1. ti wānt ~ ,

2. epr ~ , 3. siχ ~

turχšlūp⊙, i. turχkšlupt (durchschlüpfen) p⊙m loχ ~

turχšneit⊙, h. turχkšnit⊙ (durchschneiden) t⊙ šonk⊙ ~ ,

s prōt ~

tr turχšnit (r Durchschnitt) em ~ hēw_i ti arw⊙t

iwrnōm⊙

turχšpalt⊙, h. turχkšpalt⊙ (durchspalten) s holts ~

turχštēχ⊙, h. turχkštōχ⊙ (durchstechen) mit r nāt_l ~

turχštreiχ⊙, h. turχkštriχ⊙ (durchstreichen) 1. alas

was_r kšriw⊙ hāt , hēw_i turχkštriχ⊙ , 2. t⊙ plā~ ~

turχsūχ⊙, h. turχksūχt (durchsuchen) 1. ti tešl⊙ ~ ,

2. s haus ~

turχwaks⊙, h. turχkwaks⊙ (durchwachsen)

turχwalts⊙, h. turχkwaltst / turχkwalts⊙ / s felt kūt ~

turχwat⊙, i. turχkwat (durchwaten) iwr_s wasr ~

turχtsāel⊙, h. turχk⊙tsāelt (durchzählen) s kelt no-

mōl ~

turχtsīg⊙, h. turχk⊙tsōg⊙ (durchziehen) 1. ⊙ n fāt⊙

~ , 2. ⊙ n palk⊙ ~

tr turχtsūk (r Durchzug) en tr štuw⊙ ⊙ n ~ maχ⊙

tr turm (r Turm) tr k'erχ⊙ ~

tr tuš, ~ (e Tusche)

/s/ tůstr (s Abendgrauen) s wert ~

s tůtl, ~ (s Tüttel , e weibliche Brust) k'ep' em k'ent
s ~

tůtl, h. k' tůtlt (saugen)

tůts, h. k' tůtst (duzen) t'rfšt mi ~

ti tutst (s Dutzend) tswelf štuk is. ~

tr tůwak (r Tabak) er rauht ~ , ~ k'āf, ~ ā-
paw

ti tůwakfabrik , ~ (e Tabakfabrik)

tr tůwakpeitl , ~ (r Tabak/s/beutel)

ti tůwakpfeif , ~ (e Tabakspfeife)

U

uf (Präposition) ~ m tiš , ~ t štūl , šwarts ~
 weis , ~ s jār , ~ ān tsūk austrenk , ~ ei-
 g ni k'ošt , ~ teits , ufšteig ! (auf)

uf (auf) , (Adverb) ti tīr štēt weit ~ , er kēt ~
 on ab

uf (offen) 1. ti tīr is ~ , ti flaš is ~ , s
 haus is t kānts tāk ~ , 2. uf n s feir

ufakr , h. ufk krt (aufackern) mit m pflūg ~

ufes , h. ufkes (aufessen) alas ~ !

uffal , i. ufkfal (auffallen) mit m šēn rok ~

uffāγ , h. ufkfāγ (auffangen) s rēγ wasr ~

uffaetl , h. ufkfaetlt (schnüren) ti paprik ~

uffil , h. ufkfilt (auffüllen) s faš ~

ufflīgō, i. ufkflōgō (auffliegen) ti tauwō is ufkflōgō

uffresō, h. ufkfrēsō (auffressen) ti sāwō (Schweine)

wērō šō alas ~

ufhakō, h. ufk^cakt (aufhacken) ti kruštixi ērtō ~ , s

eis ~

ufhaltō, h. ufk^caltō (aufhalten) miχ k^cā_{mr} en_{tr} ar-

wōt net ~ , iχ wil_{ti} net laeγ_r ~

ufhelfō, h. ufk^colfō (aufhelfen) n psofō nō fon_{tr}

ertō ~

ufhaeγō, h. ufk^coγō (aufhängen) 1. s pilt ~ , 2.

six ~

ufhērō, h. ufk^cērt (aufhören) hēr mōl uf ! tā hērt six

āwr alas uf ! hēr mōl uf mit_{om} prilō (Brüllen)

ufhēwō, h. ufk^cōwō (aufheben) 1. s kelt fon_{tr} ērtō ~ ,

2. aufbewahren , 3. er is tā kūt ufk^cōwō

ufhetsō, h. ufk^cetst (aufhetzen)

ufhō~, h. ufk^cat (aufhaben) 1. er hāt tō hūt uf , 2. sī

hen_s kwelp uf (s Geschäft)

ufhupsō, i. ufk^cupst (aufhüpfen) tr klāni is ufk^cupst

ufhūštō, h. ufk^cūšt (aufhusten) k^cent fom šlāf ~ ,

plūt ~

ufjāgō, h. ufkjāgt (aufjagen) uf_{om} felt n hās ~

ufk^cāfō, h. ufk^cāft (aufkaufen) ali krompīrō ~

ufkē~, i. ufkāγō (aufgehen) 1. ti sonō kēt uf , 2. tr

teig is ufkāγō , 3. tr sōmō muš ~ , 4. ēm sen ti

augō ufkāγō , 5. ti tīr is ufkāγō

ufkēwō, h. ufkēwō (aufgeben) 1. n prīf ~ , 2. ti

lets_kō (e Lektion, ung. lecke) ~ , 3. ti štel ~

ufklauw , h. ufklaup (aufklauben) ti tsə rštrēiti pō-
nə ~

ufklēgt (aufgelegt) s is ēm kūt ~ (er ist guter Laune)

ufklop , h. ufklopt (aufknacken) ti nuš ~

ufknipfl , h. ufkniplt (ausnesteln)

ufk^cox , h. ufk^cox (aufkochen) ti miliχ ~

ufk^cōw (aufgehoben) ər is pei₁teni leit kūt ~

ufkrāw , h. ufkkrāw (aufgraben) ti ērt ~

ufkrats , h. ufktratst (aufkratzen) ə wont ~

ufrēg , h. ufkfrēgt (aufregen) 1. epr ~ , 2. siχ ~

ufkrēkt (aufgeregt) ər hāt fīl kēlt kwon , trom is₁r ~

uflās , h. ufkflās (auflassen) 1. tō hūt ~ , 2. ti

tīr ~ , s fenštr ~ , s kšaeft ~

uflāt , h. ufkflāt (aufladen) tō mišt ~ , s štrō ~ ,

s hāi ~

uflēs , h. ufkflēst (auflösen) 1. s salts em wasr ~ ,

2. ə rāetsl ~

uflēw , h. ufkflēpt (aufleben) s fərmēg ~

uflīg , h. ufkflēg (aufliegen) siχ , siχ tō ruk ~

ufmax , h. ufkmaxt (aufmachen) 1. ti aug ~ , 2. ə n

prīf ~ , 3. s parpālē (Regenschirm) ~ , 4.

ti tīr ~

ufma^r , h. ufkma^rrt (aufmauern) ə ma^r ~

ufmerk , h. ufkmer^tt (aufmerken)

ufmerksām (aufmerksam)

ufmes , h. ufkmes (aufmessen) tō akr ~ , s felt ~

ufnāe , h. ufkknāet (aufnähen) ə n knop ~

ufnēm , h. ufkknöm (aufnehmen) 1. fon₁tr ērt was ~ ,

2. en ti šul ~ , ens špitāl ~ , 3. frāitliχ ~ ,

4. kēlt fon tr̥ pānk ufnem

ti ufōntsū, ~ (e Ziehharmonika)

ufopfr, h. ufkopf̃rt (aufopfern) siχ ~

ufpa, h. ufkpãst (aufpassen) l. n hūt ~ , 2. uf-
pa !

ufpaw, ufkpa^ut / ufpa^u / (aufbauen) mr̥ muš, s nēw -
haisl abreis on witr ~

ufpfak, h. ufkpfakt (aufpacken)

ufpflānts, h. ufkpfplāntst (aufpflanzen) s pajonēt ~

ufplats, /h./ i. ufkplatst (aufplatzen) iχ wār sō pēs ,
iχ hep kmānt , iχ muš ~

ufplaetr, h. ufkplaetrt (aufblättern) s pūχ ~

ufplī, i. ufkplīt (aufblühen) ti plōm wēr pa ~

ufplōs, h. ufkplōs (aufblasen) iχ k^uān ti arw t
toχ net ~ !

i. ufkplōs , tr̥ luftpalō is ~

ufpomp, h. ufkpomp̃t (aufpumpen) tō pitsikl ~

ufpreχ, h. ufkproχ (aufbrechen) ti tīr ~ , ti
nuš ~

ufputs, h. ufkputst (aufputzen) tō fūspōt ~
s ūfr, ~ (s Ufer) s sāntiχi ~ is tsum pāt

ufrām, h. ufkram̃t (aufräumen) ti k^uχl ~

ufreis, h. ufkriš (aufreissen) l. ti tīr ~ , 2. tō
wēk ~ , 3. s maul ~

ufreiw, h. ufkriw (aufreiben) l. siχ tō fūš ~ ,
2. tō fūspōt ~

ufrigl, h. ufkriglt (aufriegeln) ti kērtltīr ~

ufrixtiχ (aufrichtig) iχ pen ~

ufritl⊙, h. ufkritlt (aufrütteln) t⊙ rām , ti farb ~

ufsāgo, h. ufksāt (aufsagen) ti lętskə ~ , n wērś ~

ufsatl⊙, h. ufksatlt (aufsatteln) s roṣ ~

ufsets⊙, h. ufksetst (aufsetzen) 1. s aug⊙ klās ~ ,

2. t⊙ hūt ~ , 3. ti štēnr ~ , 4. siχ em peṭ ~

ufšixt⊙, h. ufksšixt (aufschichten) s holts ~ , ti

saek ~

ufšitl⊙, h. ufksšitlt (aufschütteln) s peṭ ~ , ti fęṭ-

r⊙ ~

ufsits⊙, i. ufksots⊙ (aufsitzen) em peṭ ~

ufšlāg⊙, h. ufksšlāg⊙ (aufschlagen) 1. s pūχ ~ , 2.

t⊙ fūs ~ , 3. ti nuṣ⊙ ~ , 4. s tselt ~ , 5.

t⊙ preis ~

ufšlīs⊙, h. ufksšloṣ⊙ (aufschliessen) ti tīr ~

ufšmīr⊙, h. ufksšmīrt (aufschmieren) t⊙ fūspōt⊙ ~

ufšneit⊙, h. ufksšnit⊙ (aufschneiden) 1. pūχ ~ , 2.

s prōt ~ , 3. ti wōršt ~

ufšper⊙, h. ufksšpęrt (aufsperrern) 1. ti tīr ~ , 2. s

maul ~ , 3. ti aug⊙ ~

ufspreṇ⊙, i. ufksšproṇ⊙ (aufspringen) 1. tr hās is

ufksšproṇ⊙ , 2. aus⊙ m peṭ ~

ufšprits⊙, h. ufksšpritst (aufspritzen) 1. t⊙ wēk ~ ,

2. tr autō hāt ufksšpritst

ufšrauf⊙, h. ufksšrauft (aufschrauben) ⊙ šaxtl ~

ufšreiw⊙, h. ufksšrīw⊙ (aufschreiben) 1. tr k'unštāwlr

hāt n ufksšrīw⊙ , 2. iχ wēr s mr ~

ufštē, i. ufksštān⊙ (aufstehen) 1. s k'ent k'ān šo ~ ,

2. fom eš ˆ ~ , 3. fom krānk ˆ pet ˆ ~ , 4. mit ˆ m
lenk ˆ fūš ˆ / die Beispiele gehen auch mit ufšteig ˆ /
ufštēx ˆ, h. ufkštoχ ˆ (aufstechen) 1. ˆ plātr ˆ (Blase)
ˆ ~ , 2. s fleiš mit ˆ r kāwl ˆ ~
ufšteig ˆ, i. ufkštīg ˆ (aufsteigen) em mōrgats ˆ ~
ufštel ˆ, h. ufkštelt ˆ (aufstellen) 1. s pet ˆ ~ , 2. ti
mais ˆ fal ˆ ~ , 3. ti lātr ˆ ~ , 4. peim k'ēgl ˆ
(Kegelspielen) ti k'ēgl ˆ ~
ufštōš ˆ, h. ufkštōš ˆ (aufstossen) 1. ti tīr ˆ ~ , 2.
nāx ˆ m eš ˆ ~
ufsūx ˆ, h. ufkšūxt ˆ (aufsuchen) epr ˆ ~
uftāl ˆ, h. ufk ˆ tālt ˆ (aufteilen) s fərmēg ˆ ~
uftek ˆ, h. ufk ˆ tekt ˆ (aufdecken) 1. em pet ˆ siχ ˆ ~ , 2.
t ˆ wāikārt ˆ ~ , 3. ti k'ārtl ˆ ~
uftrē ˆ, h. ufk ˆ trēt ˆ (aufdrehen) ti pīp ˆ (den Hahn) ~
uftreiw ˆ, h. ufk ˆ triw ˆ (auftreiben) 1. t ˆ preis ˆ ~ ,
2. iχ ˆ muš k'elt ˆ ~
uftrenjliχ (aufdringlich)
uftret ˆ, i. ufk ˆ tret ˆ (auftreten) 1. mit epr ˆ hart ˆ ~ ,
2. als tēp ˆ tītr ˆ ~ , 3. tā k'ān ˆ krānk ˆ t ~
uftrokl ˆ, i. ufk ˆ troklt ˆ / uftri kl ˆ , i. ufk ˆ trikl ˆ
(aufrocknen) tr ˆ wēk wert nāx ˆ m rēg ˆ ~
uftruk ˆ, h. ufk ˆ trukt ˆ (aufdrücken) ˆ kšwulšt ˆ ~
uftup ˆ, h. ufk ˆ tupt ˆ (auf tupfen) s plūt mit ˆ nr ˆ wa-
t ˆ ~
ufwax ˆ, i. ufkwaχt ˆ (aufwachen) em mōrgats ˆ ~
ufwārt ˆ, h. ufkwārt ˆ (aufwarten) jemanden bedienen
ufwaerm ˆ, h. ufkwaermt ˆ (aufwärmen) 1. s eš ˆ nomōl ˆ ~ ,
2. siχ ˆ ~

ufwaeš, h. ufkwaeš (aufwaschen) ti k'uxl ~

ufweiχ, i. ufkweiχt (aufweichen) nāχ .om rēg is tr
wēk ufkweiχt

ufweis, h. ufkwīs (aufweisen) 1. ti papīr ~ , 2.

er arw t fil, k'ān āwr niks ~

ufwek, h. ufkwekt (aufwecken) fom šlāf ~

ufweksl, h. ufkwekslt (aufwechseln) s krōši k'elt ~

ufwikl, h. ufkwiklt (aufwickeln) tō fāt ~

ufwiks, h. ufkwikst (aufwachsen) tō fūspōt ~

uftsām, h. ufkōtsāmt (aufzäumen) s roš ~

uftsēr, h. ufkōtsērt (aufzehren) alas ufeš

uftsīg, h. ufkōtsōg (aufziehen) 1. s fōrhaeγ l ~ ,

2. fom prōn wasr ~ , 3. tō rāf uf s rāt ~ ,

4. ti ūr ~ , 5. k'enr ~

tr uxu (r Uhu)

ti ukrainə (e Ukraine) en tr ~ is r kfal

unabhaeγiχ (unabhängig) er is fon mīr ~

ūnērmitliχ (unermüdlich)

unertrāegliχ (unerträglich) ti hits is ~ !

tr uγār, ~ (r Ungar) / oder: tr oγr, ~ /

uγārn (Ungarn)

ti uniform (e Uniform) tr sultāt mit r ~

ūnpetiγt (unbedingt) tes muš net ~ sāi

ti ūr, ~ (e Uhr) 1. om fīr ~ , fon tswā ~ pis

fīri , sō kēgr siw ~ , wifl ~ is ? s is pal

tswā ~ , 2. tī ~ kēt kūt , tī ūr kēt fōr , tī

kēt nāχ , ti ~ riχt , ša" mōl, wifl ~ taš is,

ti ~ is štēkōplīw

ti ūrō fabrik, ~ (e Uhrenfabrik)
 ti ūrō fetr, ~ (e Uhrfeder) ti ~ is hī~
 tr ūrō k^c ašt, ūrō k^c aešt (r Uhrkasten)
 ti ūrō k^c et, ~ (e Uhrkette)
 s ūrō klās, ūrō klāesr (s Uhrglas)
ūralt (uralt)
 tr ūrō mayr, ~ (r Uhrmacher) en waškut wār ā, ~
 s ūrrād, ūrrāetr (s Uhrrad)
 tr ūrō rēm, ~ (r Uhrriemen) tr ~ is abkriš
 tr ūrō šlisl, ~ (r Uherschlüssel) tr ~ is fərlōrō kāyo
 ti ūrō taš, ~ (e Uhertasche)
 tr ūrō tekl, ~ (r Uhrdeckel) tr ~ is aus silwr
 ti ūrō werkstat (e Uhrenwerkstatt)
 ti ūreltr (e Ureltern)
 ti ūrhām t (e Urheimat)
 tr ūrhēwr, ~ (r Urheber) t ~ hen si kfāyo, tes
 wār tr ~
 tr ūrkrōsfātr (r Urgrossvater)
 ti ūrkrōsmotr (e Urgrossmutter)
 tr ūrla^ap (r Urlaub) uf ~ kē, er is uf ~ , er nemt
 to ~ raus
 tr ūrla^apšai, ~ (r Urlaubschein)
 ti ūrsax (e Ursache) alas hāt s ai ~
 s ūrtāl (s Urteil) tr riχtr hāt s ~ auskšproχ
ūrtāl, h. kūrtałt (urteilen)

W

tr wādēr, ~ (r Wildhüter , ung. vadór)

ti waf, ~ (e Waffe) tsur ~ kreif, epr ti ~ aus,

tr hant šlāg

ti wāg, ~ (e Waage) was uf ti ~ lēg

tr wāg, wāeg (r Wagen) 1. epr mit m ~ abhōl ,
mit m ~ fār , t ~ uflāt , t ~ ablāt ,

2. er hāt n ~ (Auto) , 3. tr eis pā ~

s wāg rād , wāg rāetr (s Wagenrad)

tr wāg sits , ~ (r Wagensitz)

s wāg šmīr (e Wagenschmiere)

ti wāgo špūr , ~ (e Wagenspur)
 ti wāgo štāŋo , ~ (e Wagenstange)
 ti wāgo teko , ~ (e Wagendecke)
 s wāgo tūx , wāgo tīx (e Leinwandplache)
 tr wagō , wagōn (r Waggon)
wāego , h. kwōg (wāgen)
wax (wach) ~ pleiw , er is ~ , er is ~ wōro
waxo , h. kwaxt (wachen) peim krānk ~ , peim tōt ~
 s waxo (s Wachen)
 ti waxə , ~ n (e Wache) uf tr ~ sái , ti ~ ablēs
 ti waxtl , ~ (e Wachtel)
 tr wāextr , ~ (r Wächter)
 s waextrhaus , waextrhaisr (s Wächterhaus)
 tr wái (r Wein) o klās ~ , o faš ~ , ~ áišenk ,
 ~ preš , ~ abfil , ~ trenk
 s wáifas , wáifaesr (s Weinfass)
 ti wáifeksoŋ (e Weinfochsung)
 ti wáiflašo , ~ (e Weinflasche)
 tr wáiflek , ~ (r Weinfleck)
 tr wáihaendlr , ~ (r Weinhändler)
 tr wáikārt , wáikāert (r Weingarten)
 tr wáik^celr , ~ (r Weinkeller)
 s wáiklās , wáiklāesr (s Weinglas)
 tr wáikrūg , wáikrīk (r Weinkrug)
 ti wáinaxt (e Weihnachten)
 tr wáinaxtsāwōts (r Weihnachtsabend)
 s wáinaxtslīd , wáinaxtslītr (s Weihnachtslied)
 tr wáinaxtspā-m , wáinaxtspāem (r Weihnachtsbaum)

- ti wāipres, ~ (e Weinpresse)
tr wāirauχ (r Weihrauch)
ti wāirēw, ~ (e Weinrebe) ti ~ sen tseitix
tr wāištok, wāištek (r Weinstock)
ti wāisup, ~ (e Weinsuppe)
ti wāitrauw, ~ (e Weintraube)
s wāitrenk (s Weintrinken)
ti wāitrēwr (e Weintreber)
tr wāitsigr, ~ (r Weinheber)
wakl, h. kwaklt (wackeln) tr štūl waklt , tr tsā~ waklt
wakliχ (wackelig) tr tiš is ~
s waks (s Wachs) weiχ wī ~
waks, i. kwaks (wachsen) 1. tr pām wakst , siχ on
pārt ~ lās , 2. tr pū is hōχ kwaks , tr mō~
(r Mond) wakst , s wašr wakst, er is mr iwr to k'op
kwaks
ti waksk^certs, ~ (e Wachskerze)
wal (weil) er muš lig , wal r krānk is
ti wāl, ~ (e Wahl) 1. s pleipt mr k' anri ~ ,
ix hep k' ~ , 2. frei ~
ti walfārt, ~ (e Wallfahrt) ti ~ naχ marjūd (Má-
riagyūd) on tsum prentl (Máriakönnye / Baja)
walk, h. kwalkt (walken) to teig ~
s wālrext (s Wahlrecht)
tr wald, waeltr (r Wald)
tr walthitr, ~ (r Waldhüter)
tr waltwēg/wēk, ~ (r Waldweg)
ti walts, ~ (e Strassenwalze)

walts , h. kwaltst (walzen)

tr waltsr , ~ (r Walzer) ~ tants

ti walut , ~ (e Valuta , e Währung)

wāel , h. kwāelt (wählen) to rixtr ~ , to tepotir-
to (den Abgeordneten) ~

wān (wenn) 1. ~ mr krānk is, muš mr siχ lēg , ~ i
wišt, ~ i tseit haet , 2. sāg ēm, ~ r k'om sol,
3. ~ r ner šo k'om tāet

(wann) 1. ~ ? pis ~ ? tseit ~ ?

ti wān , ~ (e Wanne) ti pāt ~

ti wāndlo , ~ (e Wandlung) en tr heiliχ meš ti ~
wāndr , h./i./ kwāndrt (wandern) en s auslānd ~ , tsu
fūs ~

ti wān , ~ (e Wange)

tr wānr , ~ (r Wagner)

ti wanili (e Vanilie) ~ tsukr

ti wānt , waent (e Wand) epr tsu tr ~ štel , mr sol
to taifl net uf ti ~ māl

s wāntpret , ~ r (s Wandbrett)

ti wānts , ~ (e Wanze)

wār (wahr) tes is ~ , tes is net ~ , tes is sō ~ ,
wī iχ tā štē , was ~ is, is ~

wār (sein, war)

ti wār (e Ware) piliχi ~ , teiri ~

s wārhaus , wār haisr (s Warenhaus)

ti wār t (e Wahrheit)

tr wārm , waerm (r Wurm)

wārm (warm) waermr , waermšt (wärmer, wärmst) to wārmr

ātsūg , wārms wetr , s_{is} wārm, mīr is ~ , s wert ~
wārmix (wurmig) tr_{aepl} is ~
waerm , h. kwaermt (wärmen) 1. s eš_o ~ , 2. siχp_{om}
 of_o ~

warom , (warum) ~ ?

wārsāgo , h. wārksāt (wahrsagen) siχ ~ lāš_o

ti wāršt , waeršt (e Wurst) ti ~ fil_o , ti ~ ausk^oox_o

wārt , h. kwārt (warten) wārt_o piš_l ! er sol ~ , er
 k^oān šo ~

tr_o wārt sāl (r Wartesaal)

ti wārts , ~ (e Warze)

ti wārtsl , ~ (e Wurtzel)

was (was) ~ wilšt ? fār ~ ? ~ pen_i šultiχ ?

~ is tāi fātr ? ~ k^oōst tes ? ~ tenkšt !

~ is neis ?

ti wāso , ~ (e Vase) štel ti plōm_o en_{ti} ~ , ti ~
 is fərprōx_o

tr_o wāso fātr (r Waisenvater)

s wāso k^oent , wāso k^oen_r (s Waisenkind)

ti wašfra , wašfra^o / frāw_o / (e Waschfrau)

tr_o wašk^oorb , wašk^oerp (r Wäschekorb)

ti wašk^ouxl , ~ (e Waschküche)

s wašl , ~ (s Waschel)

ti wašmašē , wašmašē_o (e Waschmaschine)

s wasr (s Wasser) 1. artēsi ~ , harts ~ , wārms ~ ,
 weiχs ~ , ~ on prōt , ~ hōl_o , tr_o kārto štēt
 onr_{om} ~ , o klas ~ , ens ~ fal_o , s ~ hāt
 k^oāni palk_o , 2. s ~ lāft_{m_r} em maul tsām , 3. ~
 abšlāgo (er lässt Wasser ab)

- s wasrfas, wasrfaesr (s Wasserfass)
 ti wasrflaş, ~ (e Wasserflasche)
 ti wasrkáno, ~ (e Wasserkanne)
 s wasrklās, wasrklāesr (s Wasserglas)
 tr wasrkrāw, wasrkrāew (r Wassergraben)
 ti wasrleit, ~ (e Wasserleitung)
 tr wasrmān (r Wassermann)
 ti wasrmīl, ~ (e Wassermühle)
 ti wasrmilōn, ~ (e Wassermelone)
 ti wasrnōt (e Wassernot)
 ti wasrōmārk, ~ (e Salzgurke)
 ti wasrpflānts, ~ (e Wasserpflanzen)
 s wasrros (s Flusspferd)
 tr wasrtróp, ~ (r Wassertropfen)
 tr wasrtruk (r Wasserdruck)
 ti wasrwōg, ~ (e Wasserwaage)
 ti waššisl, ~ (e Waschsüssel)
 tr waštrōg, waštrēg (r Waschtrog)
 ti waes (e Waesche) was en ti ~ kēw
waes, h. kwaes (waschen) 1. ā hant waest ti anr, ti
 haent ~, s hemot ~, s k'ent ~, to k'op ~,
 2. siχ ~
 ti wāt (e Watte) weiχ wī. ~
wāt, h. kwat (waten) em wasr ~
 ti wāt, ~ (e Wade) tr hunt hāt mi en tr ~ kopis
wāt, h. kwāt (weiden)
 ti wātš, ~ (e Wasche, e Watsche) iχ hep em ~
 kēw

tr wāts (r Weizen)

s wāts◌mēl (s Weizenmehl)

s wāts◌prōt (s Weizenbrot)

wē~ (weh) 1. ~ mīr ! 2. mǎi fūš tūrt ~

wē◌, h. kwēt (wehen) tr šnē wēt

tr wēbstūl, wēbstīl (r Webstuhl)

weg /wək/ fon trhām ~ , iχ k'ān net ~ , iχ mēxt s ~
hō~ (weg)

tr wēg / wək / (r Weg) 1. kūtr ~ , šlēxtr ~ , 2.

falšr ~ , krātr ~ , uf_m halw◌ ~ , sǎi letštr

~ , tr riχtiχi ~ , tā tren◌ siχ onsri ~ , er

hāt◌ n lāw◌ ~ fōr siχ , t◌ ~ sūχ◌ , er maχt siχ

uf_t◌ ~ , epr em ~ štē~ , aus_m ~ rām◌

wēg◌, h. kwōg◌ (wiegen , wog) s fleiš ~

weges◌, h. wegkeš◌ (wegessen)

wegfār◌, i. wegkfār◌ (wegfahren)

wegfīr◌, h. wegkfīrt (wegführen)

wegflīg◌, i. wegkflōg◌ (wegfliegen)

wegjāg◌, h. wegkjāgt (wegjagen) t◌ hunt ~

wegk'ēr◌, h. wegk'ērt (wegkehren)

wegkēw◌, h. wegkēw◌ (weggeben)

wegk'om◌, i. wegk'om◌ (wegkommen) 1. mr is mǎi taš◌ ~ ,

2, šau, taš_t wegk'omšt !

wegkrats◌, h. wegkratst (wegkratzen)

weglāf◌, i. wegklōf◌ (weglaufen) lās s k'ent net ~

weglās◌, h. wegklās◌ (weglassen) 1. er hāt miχ weg-

klās◌ , 2. sī hāt◌ tseil◌ wegklās◌

weglēg◌, h. wegklēgt (weglegen) ti šēni trauw◌ muš_mr ~

wegmes, h. wegmes (wegmüssen) sī hāt ~

wegnēm, h. wegknōm (wegnehmen) 1. nēm ti flaš weg,

2. stehlen

wegplās, h. wegko plās (wegblasen)

wegpleiw, i. wegko plīw (wegbleiben)

wegrām, h. wegkrāmt (wegräumen) rām mōl tãi kramāš tā

weg !

wegreis, h. wegkriš (wegreissen) fom papīr ~ štuk ~

wegrūf, h. wegkrūf (wegrufen)

tr wegšeisr, ~ (s Gerstenkorn am Auge)

wegšiw, h. wegkšōw (wegschieben)

wegšlep, h. wegkšlept (wegschleppen)

wegštōs, h. wegkštōs (wegstossen)

wegtrāg, h. wegko trāg (wegtragen)

wegtreiw, h. wegko triw (wegtreiben)

wegwerf, h. wegkwōrf (wegwerfen)

wei, wei, weišt (weich) 1. s fleiš is ~ , 2. sī

hāt. weis herts

s weiwasrk^cesl, ~ (r Weihbecken)

ti weiksl, ~ (e Weichsel) ti ~ sen sa"r

tr weikslpā~m, weikslpāem (r Weichselbaum)

ti weil (e Weile) wārt. ~

s weip, weiwr (s Weib) 1. ~ alts ~ , 2. e Ehefrau

s weipspilt, weipspiltr (s Weibsbild)

weis (weiss) 1. weiss prōt, ~ wēr, 2. tes likt

šwarts uf ~

tr weisk^cuti, ~ (r Zisterzienser)

weis, h. kweislt (wissen) s haus ~

s weismēl / weiʃi mēl / (s Weissmehl)

weit (weit) tr̥ krāgɔ is ~ , er kēt en ti ~ welt,

2. ɔ weitr̥ omwēk , wī ~ is ti štaʃ ? tswā kilometr̥ ~ ,

sī wārɔ ~ weg, sō weit ! sō ~ kē-i net , mit ēm

is ɔ s sō ~ k'omɔ , sō ~ pen i no net

weitr̥ (weiter) ~ tsuruk , er k'ān ~ kē~ , ~ niks,

on sō ~

weitrarwɔtɔ , h. weitr̥karwɔt (weiterarbeiten)

weitr̥fārɔ , i. weitr̥kfārɔ (weiterfahren)

weitr̥fīrɔ , h. weitr̥kfīrt (weiterführen)

weitr̥kē~ , weitr̥kāɣɔ (weitergehen)

weitr̥kēwɔ , h. weitr̥kēwɔ (weitergeben)

weitr̥k'omɔ , i. weitr̥k'omɔ (weiterkommen)

weitr̥lāsɔ , h. weitr̥klāsɔ (weiterlassen)

weitr̥maxɔ , h. weitr̥kmaxt (weitermachen)

weitr̥tēnɔ , h. weitr̥kɔtēnt (weiterdienen)

s weiwasr̥ (s Weihwasser)

tr̥ weiwr̥tsā~ , weiwr̥tsāe (wächst im Sand, man bekommt sie

zu spüren, wenn man barfuss über den Sand läuft) s *Erdsternchen*

tr̥ weksl̥ , ~ (r Wechsel) tɔ ~ āilēsɔ , n ~ aus-
štelɔ

wekslɔ , h. kwekslt (wechseln)

welɔ , h. welɔ (wollen) 1. iχ wil̥ arwɔtɔ , max , waš t

wilšt , iχ wil̥ tr̥ was sāgɔ , er wil̥ alas wiʃɔ , 2.

was wilšt jets tō~ ? 3. tes wil̥ i eiχ fartsāelɔ ,

4. māini fīʃ welɔ nemē~,mr̥ ~ sēgɔ , 5. s wil̥ mr̥

net en k'op , tī fet̥r wil̥ net šreiwɔ , er wil̥ šo šterwɔ

ti welɔ , ~ (e Welle) krōʃi ~ , ~ šlāgɔ

welk (welk) ti plōm○ sen ~

ti welt (e Welt) 1. ti k'ānts ~ , om ti k'ānts ~ , 2. uf.

ti ~ k'om○ , net om ti ~

tr weltkrīg (r Weltkrieg)

wem (wem) ~ k'ērt_s ?

s wemrli , ~ (s Wimmerl)

wen (wen) ~ wilšt ?

wēniχ (wenig) ~ frāit○ , ~ k'elt , ~ hofnoγ ,

tes is_s weniχšti

wenikštens (wenigstens)

wenk○ , h. kwenkt (winken) mit tr hānt ~ /kwonk○ /

s wenk○ (r Wink)

s wenkl , ~○ (r Winkel)

s wenkleis○ , ~ (s Winkelleisen)

tr went (r Wind)○ štarkr ~ , tr ~ lēkt siχ , en to

~ ret○

ti wentl , ~○ (e Windel)

ti wentmil , ~○ (e Windmühle)

ti wentoγ (e Wendung)○ ~ maχ○

tr wentr , ~ (r Winter) em ~ , to k'ānts○ ~ , ○

štreγr ~

tr wentraepl , ~ (r Winterapfel)

tr wentrāwats , ~ (r Winterabend)

ti wentrkēršt○ (e Wintergerste)

tr wentrmāntl , ~ (r Wintermantel)

ti wentrpīr○ , ~ (e Dauerbirne)

tr wentrrettix (r Winterrettich)

ti wentrtseit (e Winterzeit)

wentsǎo, h. kwontǎo (wünschen) epr̥ tsum teifl̥ ~

tr̥ wentsl̥ (Wenzel)

wer ? (wer ?) 1. ~ is tā̃ ? 2. ~ net arwot , sol̥ ā
net es̥o

wēr̥o, i. wōr̥o /kwōr̥o / (werden) 1. s wert̥ āwats , mōrgo
wert̥s o mōnat, taş ... , aus niks wert̥ niks , s wert̥
somr̥ , s wert̥ šo ~ , 2. was wilšt̥ ~ ? aus tr̥ saχ
is niks wōr̥o , ksont ~ , ti k'enr̥ ~ krōs , 3. iχ
wer toχ net līg̥o , s wert̥ sō s̃ai , 4. s wert̥ sō kmaχt

werfo, h. kwōrf̥o (werfen) weit ~ , en to mišt̥ ~
s werk (s Hanfwerk)

ti werkšt̥at, ~ o (e Werkstatt)

tr̥ werktāg, werktāek (r Werktag)

s werktseig, ~ o (s Werkzeug)

tr̥ wers̥, ~ (r Vers , s Gedicht , ung. vers)

wērt (wert) tes is niks ~ , tes roş is fil̥ ~ , tes
is k'on helr̥ ~ , s is net ti rēt ~ , er is s̃ai k'elt
šo ~ , s is net r̥ ~

tr̥ wert, ~ o (r Wirt) r Dorfschenk

tr̥ wērt, ~ o (r Wert)

s wertrpūχ, wertrpīχr̥ (s Wörterbuch)

ti wertšaft, ~ o (e Wirtschaft) 1. o ~ fīro , 2. tes
is o šēni ~

wertšaft̥o, h. kwertšaft (wirtschaften)

ti wertšt̥uw̥o, ~ (e Wirtsstube)

s wēs̥o (s Wesen) e Kleinigkeit, e Nichtigkeit

ti wēšp̥o, ~ (e Wespe)

westteits̥ (westdeutsch)

westteitslānd (Westdeutschland)

ti wet, wet (e Wette) ti ~ fərliṛ

wet, h. kwet (wetten) wet, mr !

tr wētl, ~ (r Wedel, r Schwanz)

s wetr (s Wetter) was is fār, ~ ? šēns ~

ti wetrlāmp, ~ (e Wetterlampe)

s wetrleiṭ (s Wetterleuchten)

tr wetršāt (r Wetterschaden)

wets, h. kwetst (wetzen) ti sent, ~ , s meš, ~

tr wetsštā, wetsštānr (r Wetzstein)

wēw, h. kwēpt (weben)

ti wēw rei / wēw rei / (e Weberei)

tr wēwr, ~ (r Weber)

wī ? (wie ?) 1. ~ tenkšt, r tes ? ~ kēt, s, tr ? ~

hāšt ? ~ k'omt, s ? ~ k'om, i trtsū ? ~ maḡt, mr tes ?

~ mānšt ? ~ tū wilšt , ~ sō ? 2. ~ alt pišt ?

~ kfalt, s, tr ? ~ krōš is, r ? ~ oft ? ~ špāt

is, s ? ~ štelšt, tr tes fōr ? ~ fīl is, s ?

~ weit is waškut ? 3. ~ siḡ, s k'ērt , sō ~ tū ,

~ tōt wār sī , ~ ksāt , sō kūt ~ niks , iḡ kē

~ i pen

wīfīl (wieviel) ~ ūr is, s ? ~ āiwōnr hāt waš-
kut ?

wīg, h. kwīgt (wiegen) s k'ent ~

ti wīg, ~ (e Wiege) fon, tr ~ pis tsum krāb

s wīg līd , wīg lītr (s Wiegenlied)

wīḡr, h. kwīḡrt (wiechern) s roš wīḡrt

wīḡtiḡ (wichtig) tes is kār net ~

tr wiko, ~ (r Stier , ung. bika)

wiko, h. kwiklt (wickeln) sī wiklt ēn om to feŋr

ti wiks (e Wichse)

wikso, h. kwikst (wichen) 1. ti šūk ~ , 2. er hāt

kwikst (er hat einen Schwips)

tr wilo (r Willen) 1. s wār sāi ~ , tr kūto ~ fēlt

ēm , peim pešto ~ net , epr to ~ tō~, 2. freir ~ ,

er hāt k'ōn ~ , 3. tr letšti ~

wilo, h. kwilt (wühlen)

s wild (s Wild) ~ šīs

wild (wild) 1. o ~ s tīr , 2. ~ i pflānts , 3. ~ s

roš , 4. ~ s fleiš , 5. ~ i ē~

tr wildi, ~ (r Wilde)

ti wildik'ats, ~o (e Wildkatze)

ti wildikats, ~o (e Wildente)

ti wildšwāi, ~ n (s Wildschwein)

wīn (Wien)

wīnr (Wiener) em ~ wald

tr wints līr ~ / wāitselr / (r Winzer , r Weingärtner)

ti wirko (e Wirkung) ti artsnei hāt k'ō ~

ti wīs (e Wiese) uf tr ~

wiso, h. kwist (wissen) 1. er wās o s , sī wil alas peŋr

~ , wōhēr wāšt tes ? iχ meχt ~ , tū mušt s ~ ,

mr k'ān s net ~ , tes haet i ~ selo , mr k'ān nī

~ , wās tr teifl , was i net wās , tes tūrt mr net wē~ ,

2. to wēg ~ , iχ wās šo , 3. wer wās ? er wās selwr

net, was r wil

s wīsl, ~ (s Wiesel)

ti wisn̄saft (e Wissenschaft)

wisō~ (wieso) ? ~ k'om̄t tes ?

ti wītᵛ, ~ (e Weidenrute)

wītix (wütend , toll) tū wītixᵛ hunt !

tr̄ witm̄n (r Witwer)

witr (wieder) pišt šo ~ tā~? fār niks on ~ niks

witrholᵛ, h. witrhōlt (wiederholen)

ti witrhōlon (e Wiederholung)

ti witron (e Witterung)

s witr̄sē~n (s Wiedersehen) uf s ~ !

tr̄ witr̄štānd (r Widerstand)

ti witw (e Witwe)

ti witweiᵛlᵛ/plur) (s Freisamkraut)

wiweit (wieweit) ? ~ is tr̄ wāikārtᵛ ?

tr̄ wits (r Witz) ~ maᵛᵛ, maᵛ k'ᵛ ~ ! tes is k'ᵛ ~

witsi- 1. tr̄ witsiriᵛtr̄ , 2. tr̄ witsiśilᵛ (Wein)

witsix (witzig) tēr is sō ~

ti witsinālpā~ (e Vizinalbahn, r Bummelzug)

tr̄ witsmaxᵛr, ~ (r Witzbold)

ti woᵛ, ~ᵛ (e Woche) jēti ~ , en tr̄ ~ treimōl , fōᵛ

trei woᵛᵛ , s k'ent is fīᵛ woᵛᵛ alt

woᵛᵛ lāᵛ (wochenlang)

tr̄ woᵛᵛ lō~ (r Wochenlohn)

tr̄ woᵛᵛ mark (r Wochenmarkt)

ti woᵛᵛ tseitᵛ, ~ᵛ (s Wochenblatt)

wōhēr / wūhēr / (woher) ? ~ wāšt tes ? ~ k'om̄st ?

ā, ~ !

wohī~ / wuhī~ / ? ~ k'ēšt ?

s wōl (s Wohl) tsum ~ !
ti wol (e Wolle)
ti wolfabrik, ~ (e Wollenfabrik)
tr wolf, welf (r Wolf) iχ hep n hoγ r wī ~
tr wolfshund, wolfshunt (r Wolfshund)
ti wolk, ~ (e Wolke)
ti wōllust (e Wollust)
wōn, h. kwōnt (wohnen) wū wōnšt ?
ti wōnoγ, ~ (e Wohnung)
s wonr (s Wunder) s is k' ~
wonr, h. kwonrt, siχ (wundern) s wonrt mi, prauχšt ti
net ~
ti wōnštuw, ~ (e Wohnstube)
wont (wund)
ti wont, ~ (e Wunde)
tr wontātō, ~ (e Schleppmaschine, ung. vontató)
tr wontš (r Wunsch)
s wōntsimr, ~ (s Wohnzimmer)
s wōrt, wertr (s Wort) iχ hep ēm nī šlēχts ~ ksāt,
mr hērt s eigō ni ~ net, mit epr ~ wekslō, mr
hērt jēts ~, sī mus os letšti ~ hō, ā ~
nāχ om ānr, mit ām ~, s ~ haltō
wū (wo) ? 1. ~ is waškut ? fon ~ ? 2. iχ pleip ~ i
pen, 3. s mus tā ~ ligō
tr wūxr, ~ (r Wucher)
wūxr, h. kwūχrt (wuchern)
wurīlī (Lockruf für Gänse)
ti wūt (e Wut) tes hāt r en tr ~ kmaχt

Ts (Z)

tr tsā̃, tsāē~ (r Zahn) ksonti tsāē~, ʷ hōlr̥ ~ , ~
reĩʷ , siχ ʷ n ~ reĩʷ lāʷ , falši tsāē
tsāē (zäh) 1. er hāt, ʷ ~ i natūr , 2. s fleiš is~
tr tsāartst (r Zahnarzt)
ti tsāēgo, ~ (e Stachelegge)
s tsāfleiš (s Zahnfleisch)
tr tsāgr, ~ (r Zeiger an der Uhr)

s tsaig (s Drillichzeug)

tr̥ tsakv, ~ (e Zacke)

tsakiχ (zackig)

ti tsākrōnv, ~ (e Zahnkrone)

ti tsāl, ~v (e Zahl) v k'āntsi ~ , v ronti ~

tsālv, h. k'v tsālt (zahlen) mit pārk'elt ~ , ti šultv ~ ,

strāf ~ , en rātv ~ , s lēr'k'elt ~

ti tsālōv, ~v (e Zahlung) wīfīl ~ hāšt ?

tsāelv, h. k'v tsāelt (zählen) 1. tēr k'ān netamōl pis trei

~ , 2. s k'elt ~ , 3. er tsāelt tsū māni frāinto ,

4. waškut tsāelt fenftausv t āiwōnv , 5. er tsāelt niks

tr̥ tsām, tsāem (r Zaum , r Lenkriemen)

tsām (zahm) s roš is ~

tsām (zusammen) alas ~

tsāmv, h. k'v tsāmt (zähmen)

tsāmesv, h. tsām'k'ēs v (zusammenessen) alas ~

tsāmfalv, i. tsām'kfal v (zusammenfallen)

tsāmfarv, i. tsām'kfār v (zusammenfahren)

tsāmfirv, h. tsām'kfīrt (zusammenführen)

tsāmflexv, h. tsām'kflox v (zusammenflechten)

tsāmflikv, h. tsām'kflikt (zusammenflicken)

tsāmfresv, h. tsām'kfres v (zusammenfressen)

tsāmhaltv, h. tsām'k'alt v (zusammenhalten)

tsāmhaeγv, h. tsām'k'aeγ t (zusammenhängen)

tsāmhawv, h. tsām'k'āw v / tsāmha"v , h. tsām'k'a"v (zusammenhauen)

tsāmheftv, h. tsām'k'eft (zusammenheften)

tsāmholv, h. tsām'k'olt (zusammenholen)

tsāmk'āfᵛ, h. tsāmk'āft (zusammenkaufen)

tsāmkē~, tsāmkāᵛᵛ (zusammengehen)

tsāmk'ērᵛ, h. tsāmk'ērt (1. zusammenkehren,- fegen , 2. zusammengehören)

tsāmkēwᵛ, h. tsāmkēwᵛ (zusammengeben)

tsāmklauwᵛ, h. tsāmklaupt (zusammenklauben)

tsāmknipflᵛ, h. tsāmknipflt (zusammenknüpfen)

tsāmk'omᵛ, i. tsāmk'omᵛ (zusammenkommen)

tsāmkrapšᵛ, h. tsāmkrapšt (zusammenraffen)

tsāmkratsᵛ, h. tsāmkratst (zusammenkratzen)

tsāmkrikslᵛ, h. tsāmkrikslt (zusammenkritzeln)

tsāmkšpārᵛ, h. tsāmkšpārt (zusammensparen)

tsāmlāfᵛ, i. tsāmkłōfᵛ (zusammenlaufen)

tsāmlāimᵛ, h. tsāmkłāimt (zusammenleimen)

tsāmlāsᵛ, h. tsāmkłāsᵛ (zusammenlassen)

tsāmlēgᵛ, h. tsāmklēgt (zusammenlegen)

tsāmlēsᵛ, h. tsāmklēšᵛ (zusammenlesen)

tsāmlētᵛ, h. tsāmklēt (zusammenlöten)

tsāmmaxᵛ, h. tsāmkmaxt (zusammenmachen)

tsāmnāglᵛ, h. tsāmknāglt (zusammennageln)

tsāmnāeᵛ, h. tsāmknāet (zusammennähen)

tsāmnēmᵛ, h. tsāmknömᵛ (zusammennehmen)

tsāmnitᵛ, h. tsāmknit (zusammennieten)

tsāmpāstlᵛ, h. tsāmkᵛ paštl̥t (zusammenbasteln)

tsāmpawᵛ, h. tsāmkᵛ pa't / tsāmpa'ᵛ / (zusammenbauen)

tswā haisr ~

tsāmpeisᵛ, h. tsāmkᵛ pišᵛ (zusammenbeissen)

tsāmpenᵛ, h. tsāmkᵛ ponᵛ (zusammenbinden)

tsāmpetlᵛ, h. tsāmkᵛ pētlt (zusammenbetteln)
tsāmpfakᵛ, h. tsāmkᵛ pfakt (zusammenpacken)
tsāmpīgᵛ, h. tsāmkᵛ pōgᵛ (zusammenbiegen)
tsāmpikᵛ, h. tsāmkᵛ pikt (zusammenkleben)
tsāmpleiwᵛ, i. tsāmkᵛ plīwᵛ (zusammenbleiben)
tsāmprexᵛ, h. tsāmkᵛ proxt (zusammenbrechen)
tsāmpreḡᵛ, h. tsāmkᵛ prāxt (zusammenbringen)
tsāmpresᵛ, h. tsāmkᵛ prešt (zusammenpressen)
tsāmṛāmᵛ, h. tsāmkṛāmt (zusammenräumen) ti štuwᵛ ~
tsāmrexlt, h. tsāmkṛext (zusammenrechnen)
tsāmreisᵛ, h. tsāmkṛiṣᵛ (zusammenreißen)
tsāmritlᵛ, h. tsāmkṛitlt (zusammenrütteln)
tsāmṛūfᵛ, h. tsāmkṛūfᵛ (zusammenrufen)
tsāmšaufᵛ, h. tsāmkšauflt (zusammenschaufeln)
tsāmsetsᵛ, h. tsāmksetst (zusammensetzen)
tsāmšisᵛ, h. tsāmkšošᵛ (zusammenschiessen)
tsāmšitlᵛ, h. tsāmkšitlt (zusammenschütteln)
tsāmsitsᵛ, i. tsāmkšotsᵛ (zusammensitzen)
tsāmšlāgᵛ, h. tsāmkšlāgᵛ (zusammenschlagen)
tsāmšlepᵛ, h. tsāmkšlept (zusammenschleppen)
tsāmšpānᵛ, h. tsāmkšpānt (zusammenspannen)
tsāmšpilᵛ, h. tsāmkšpilt (zusammenspielen)
tsāmšraufᵛ, h. tsāmkšrauft (zusammenschrauben)
tsāmšreiwᵛ, h. tsāmkšrīwᵛ (zusammenschreiben)
tsāmštē~, i. tsāmkštānᵛ (zusammenstehen)
tsāmštekᵛ, h. tsāmkštekt (zusammenstecken)
tsāmštelᵛ, h. tsāmkštelt (zusammenstellen)
tsāmštertsᵛ, i. tsāmkštertst (zusammenstürzen)

tsāmstōs⌞, i., h. tsāmks̄tōs⌞ (zusammenstossen)
tsāmšustr⌞, h. tsāmks̄ustr̄t (zusammenschustern)
tsāmšweis⌞, h. tsāmks̄weist (zusammenschweissen)
tsāmtrāg⌞, h. tsāmks̄trāg⌞ (zusammentragen)
tsāmtrē⌞, h. tsāmks̄trēt (zusammendrehen)
tsāmtref⌞, i. tsāmks̄trof⌞ (zusammentreffen)
tsāmtret⌞, h- tsāmks̄trēt⌞ (zusammentreten)
tsāmtroml⌞, h. tsāmks̄tromlt (zusammentrommeln)
tsāmtruk⌞, h. tsāmks̄trukt (zusammendrücken)
tsāmawks⌞, i. tsāmks̄awks⌞ (zusammenwachsen)
tsāmwalgr⌞, h. tsāmks̄walgr̄t (zusammenkneten, einteigen)
tsāmwerf⌞, h. tsāmks̄worf⌞ (zusammenwerfen)
tsāmwikl⌞, h. tsāmks̄wiklt (zusammenwickeln)
tsāmtsāel⌞, h. tsāmks̄tsāelt (zusammenzählen)
tsāmtsīg⌞, h. tsāmks̄tsōg⌞ (zusammenziehen)
ti tsāḡ⌞, ~ (e Zange)
tsānk⌞, h. ks̄tsānkt (zanken)
tr̄ tsap⌞, ~ (r Zapfen) wāi fom ~
ti tsāpast⌞ (e Zahnpaste)
ti tsāperšt⌞, ~ (e Zahnbürste)
tsapl⌞, h. ks̄tsapl̄t (zappeln)
tsapli⌞ (zappelig)
s tsāplūt⌞ (s Zahnbluten)
tr̄ tsār⌞, ~⌞ (r Zar)
s tsārausreis⌞ (s Zahnausreissen)
tsārt (zart) sī is sō ~ , ~ i haut
tsāertli⌞ (zärtlich)
ti tsāšmerts⌞ (plur. e Zahnschmerzen)

tr̥ tsāstex̣r , ~ (r Zahnstocher)

tr̥ tsāu, tsāi (r Zaun)

ti tsaup̣orei (e Zauberei)

tr̥ tsaupṛsprux̣ , tsaupṛspriχ (r Zauberspruch)

ti tsāwārtsḷ , ~ ɒ (e Zahnwurzel)

s tsāwē~ (s Zahnweh)

ti tsātsāŋɒ , ~ (e Zahnzange)

tr̥ tsēɒ , ~ (e Zehe) tr̥ krọ̄si on tr̥ klạ̄ni ~ , epṛ
uf̣ti ~ treṭɒ

tsēfay (zehnfach)

tsējaēriχ (zehnjährig)

ti tseχ , ~ ɒ (e Zeche)

tr̥ tseχpṛutṛ , tseχpṛitṛ (r Zechbruder)

s tseig (s Zeug) 1. gewebtes Zeug , 2. rāṃs kạ̄ntsi ~
weg

tseigɒ , h. ḳɒtseigt (zeigen) 1. epṛ tɒ wēg ~ , ti
ūṛ tseigt tswā , miṭɒm feŋ̣ṛ ~ , 2. iχ weṛ ēm
šo ~ , 3. siχ ~ lạ̄ɒ

tr̥ tseigɒ , ~ (r Zeuge) 1. ɒ faḷšṛ ~ , 2. peim
ḳeltufnēṃɒ prauχ̣ ṃṛ tswā ~

s tseignis , ~ ɒ (s Zeugnis)

s tseiχɒ , ~ (s Zeichen) 1. ɒ n ~ kēẉɒ , 2. ṣiṣ
ɒ ḳūts ~

ti tseilɒ , ~ (e Zeile) tswịšṛ ti ~ lẹ̄ɒ

ti tseit , ~ ɒ (e Zeit) 1. frei ~ , šēni ~ , ɒ kār-
tsi ~ lạ̄ŋ , s wāṛɒ ~ , wū..., miṭṛ ~ fər-
kēṭs , ~ họ̄ , eṛ hāṭ neṭ fiḷ ~ , siχ ~ lạ̄ɒ ,
jetṣ iṣ ḳɒ ~ tṛtsū , eṇ ṛɒ ḳāṛtsɒ ~ , mōṛ -

go om tī ~

tseit (seit) ~ i tā pen

tseithēr (seither)

tseitiχ (reif, zeitig) ti aprikōs 〇 sen šo ~

ti tseitlā (e Zeitlang)

tseitliχ (rechtzeitig , zur rechten Zeit)

ti tseitoy 〇 (e Zeitung) ti ~ austrāg 〇 , ti ~ lēs 〇

tr tseitoy slēs , ~ (r Zeitungsleser)

tr tseitoy sšreiwr , ~ (r Zeitungsschreiber)

tr tseitpunkt (r Zeitpunkt)

ti tsek 〇 , ~ (e Schafzecke)

ti tsel 〇 , ~ (e Zelle)

tr tselr (e Sellerie)

s tselt , ~ r (s Zelt)

ti tselwol 〇 (e Zellwolle)

tr tsem 〇 t (r Zimmet , r Zimt)

tsēmōl (zehnmal)

tsempfrliχ (empfindlich , zimperlich)

tr tsemrmān , tsemrleit (r Zimmermann)

s tsemrmānplei (r Zimmermannstift)

tsēni (zehn)

tr tsenk 〇 , ~ (e Zehe)

s tsenkweis (s Zinkweiss)

tr tsēnr , ~ (e Zehn, r Zehner)

tsēnrlei (zehnerlei)

tr tsens , ~ 〇 (r Zins) ~ tsāl 〇

tr tsepelīn (r Zeppelin)

tr tsepl , ~ (ein Tanz)

tsērō, h. kətsērt (zehren)

tsētausōt (zehntausend)

tr tšētereš, ~ (r Gestütswärter , ung, csődörös)

tr tsetl, ~ (r Zettel)

s tsetlhaus, tsetlhaisr (s Zollhaus)

tr tsifr, ~ (e Ziffer)

s tsifrplat (s Zifferblatt)

tsīgō, h. kətsōgō (ziehen) 1. tō wāgō ~ , 2. tō hāmpfturχti heχl ~ , 3. trāt ~ , 4. epr ti hār ~ , epr ti ōrō ~ , 5. s lōs ~ , n tsā ~ , lāsō , k'ārtl ~ , 6. wai ~ , tō hūt iwr ti ōrō ~ , 7. n fārχt (Furchen) ~ , n striχ turχ ti rexloχ ~ , 8. tr ōfō tsīkt kūt , 9. er mus ~

tr tsigāinr, ~ (r Zigeuner)

ti tsigāinə rin (e Zigeunerin)

ti tsigāinrk'apelo, ~ (e Zigeunerkapelle)

s tsigāinrlēwō (s Zigeunerleben)

ti tsigāinrmūsiχ (e Zigeunermusik)

s tsigaretl, ~ (e Zigarette) ~ rauχō , ~ trēō

s tsigaretlhilsni (e Zigarettenhülse)

s tsigaretlpapīr (s Zigarettenpapier)

ti tsigaretlšaytl, ~ (e Zigarettendose)

tr tsigaretlšpits, ~ (r Zigarettenspitz)

ti tsigāri, ~ (e Zigarre)

s tsigklekl, ~ (e Leichenglocke)

tr tsigl, ~ (r Ziegel) ~ prenō

tr tsiglōfō, tsiglēfō (r Ziegelofen)

- tr tsiglštā, tsiglštāenr (r Ziegelstein)
tr tsigr, ~ (r Stechheber)
ti tsiχ, ~ (e Ziehe)
tr tsikōri (e Zichorie , r Ersatzkaffee)
tr tsiktsak, ~ (r Zickzack) er kēt em ~
s tsil (s Ziel) s ~ tref, p m ~ āk om
tsil, h. k tsilt (zielen)
tr tsilentr, ~ (r Zylinder)
tr tsilentrhūt, tsilentrhīt (r Zylinderhut)
ti tsilentrūr, ~ (e Zylinderuhr)
tr tsilponkt (r Zielpunkt)
ti tsilšeiw, ~ (e Zielscheibe)
tr tsiment (r Zement)
ti tsimentfabrik, ~ (e Zementfabrik)
tsipfliχ (zipfelig)
tr tsipl, ~ (r Zipfel) tr ~ fom polštr, tr ~ fon
tr tux t
tr tsiprōn, ~ (r Ziehbrunnen)
tsir, h. k tsirt (zieren) tes tsirt
s tsirāt, ~ (r Zierat)
tr tsirgl, ~ (r Zirkel)
tsirk (zirka)
tr tsirkus (r Zirkus)
s tsitr (s Zittern)
tsitr, h. k tsitrt (zittern) ti hant tsitrt, fon epr
ti tsitrōn, ~ (e Zitrone)
ti tsitrōn šāl, ~ (e Zitronenschale)
ti tsiwēw, ~ (e Rosine) mit ~ kulātš pāk

tsiwil (zivil) er is en ~

tr tsiwil (r Zivilist)

tskront (zugrunde) ~ kē~, ~ riχt

tsnaytes, h. tsnaytkes (Abend essen)

s tsnaytes (s Abendessen)

tr tsol (r Zoll) ~ tsāl

s tsolāmt, tsolaemtr (s Zollamt)

tsolfrei (zollfrei)

tr tsolštāp (r Zollstab)

ti tsong, ~ (e Zunge) ti ~ rausštrek

tr tsopf, tsepf (r Zopf)

tr tsoportwesetē, ~ (r Gruppenführer in der LPG , ung.
csoportvezető)

tr tsorn (r Zorn)

tsotliy (zottelig)

tstötlay, h. tstötklaxt (totlachen , sich) siχ , er hāt
siχ ~ meš

tsū (zu) 1. tsum fleiš prōt eš , ~ mīr , iχ sag ~ ēm,
was sagšt tū trtsū ? 2. s kēt ~ ent , ~ miṭāg āi-
lāt , 3. wašr tsum trenk , 4. fon haus ~ haus, fon
tāk ~ tāk , tsum klik , ~ tōd arw t , 5. epr tsum
nār halt , 6. ~ fūs , 7. fom k^cop pis tsum fūs ,
7. tsum peišpīl

tsūakr, h. tsūk^ckr̥t (zuackern)

tr tsūfal (r Zufall) tes wār ner^c ~

tsūfal, i. tsūkfal (zufallen) ti k^celrtīr is tsūkfal

tsūfīl (zuviel)

tsūfrīt (zufrieden) iχ pen mit māim šiksāl ~

tṛ tsūg , tsīk (r Zug) l. iχ fār mit om ~ , er hāt
ti flašo mit ām ~ ausko tronko , 3. tṛ ~ hāt s
fenštṛ tsūkslāgo , tṛ ōfo hāt k' n ~

s tsūgə hēr (s Zuhör)

ti tsūgsāg (e Taumelsāge)

tsūhak , h. tsūk'akt (zuhacken)

tsūhaenkl , h. tsūk'aenlt (zuhängen) s fenštṛ ~

tsūhēr , h. tsūk'ērt (zuhören) s k'ent praux net ~

tsuk , h. k' tsukt (zucken) mit i aksl (Achseln) ~

tsūknipfl , h. tsūkniplt (zuknöpfen) ti hōs ~ , to

kāpāt (ung. Kabát) ~

ti tsūk'onft (e Zukunft)

tṛ tsukr (r Zucker) sīs wī ~

tsūkrāw , h. tsūkrāw (zugraben)

tsūkreif , h. tsūkrif (zugreifen) kreif tsū !

ti tsukrerps , ~ (e Zuckererbse)

ti tsukrfabrik , ~ (e Zuckerfabrik)

tṛ tsukrhūt , tsukrhīt (r Zuckerhut)

tsukrkrānk (zuckerkrank)

ti tsukrkrānk t (e Zuckerkrankheit)

tṛ, ti tsukrkrānki , ~ (r Zuckerkranke)

ti tsukrmilōn , ~ (e Zuckermelone)

tṛ tsukrpaekr , ~ (r Zuckerbäcker)

s tsukrprōt (s Zuckerbrot)

ti tsukrrīw , ~ (e Zuckerrübe)

tṛ tsuksfīrə r , ~ (r Zugführer) er is pei ti sultātšo ~

tsūlāγ , h. tsūklāγ t (zulangen) peim es : ~ !

tsūlās , h. tsūklās (zulassen) l. tes lās i net tsū ,

2. ti tīr ~

tsülēt⊔, h. tsüklēt (einlöten)

tr tsūli , ~ (r Schnuller)

tsūma⊔, h. tsükma⊔t (zumachen) ti tīr ~ , s maul ~

tsūma“r⊔, h. tsükma“rt / tsükmaur⊔ / zumauern)

tsūnāgl⊔, h. tsüknāgl⊔ (zunageln)

tsūnēm⊔, h. tsüknöm⊔ (zunehmen) sī hāt tswā kil⊔ tsū-
knöm⊔

tsūp⊔, h. k⊔tsūpt (zupfen)

tsūpa“⊔ ,/tsūpāw⊔ / h. tsük⊔pa“t (zubauen)

tsūpfak⊔, h. tsük⊔pfakt (zupacken)

tsūret⊔, h. tsükret (zureden) er lāst si⊔net ~

tsūri⊔t⊔, h. tsükri⊔t (zurichten) s eš⊔ ~

tsūruk (zurück) tsum roš : ~ !

tsūrukfal⊔, i. tsūrukkfal⊔ (zurückfallen)

tsūrukfār⊔, i. tsūrukkfār⊔ (zurückfahren)

tsūrukfen⊔, h. tsūrukkfon⊔ (zurückfinden)

tsūrukfīr⊔, h. tsūrukkfīrt (zurückführen)

tsūrukflīg⊔, i. tsūrukkflōg⊔ (zurückfliegen)

tsūrukhalt⊔, h. tsūrukk“alt⊔ (zurückhalten)

tsūrukhōl⊔, h. tsūrukk“ōlt (zurückholen)

tsūrukjāg⊔, h. tsūrukkjāgt (zurückjagen)

tsūrukk“āf⊔, h. tsūrukk“āft (zurückkaufen)

tsūrukkē~, i. tsūrukkāγ⊔ (zurückgehen)

tsūrukkēw⊔, h. tsūrukkēw⊔ (zurückgeben)

tsūrukk“om⊔, i. tsūrukk“om⊔ (zurückkommen)

tsūrukkriḡ⊔, h. tsūrukkriḡt (zurückbekommen)

tsūrukkwen⊔, h. tsūrukkwon⊔ (zurückgewinnen)

tsūrukklāf⊙, i. tsūrukklōf⊙ (zurücklaufen)
tsūrukklāš⊙, h. tsūrukklāš⊙ (zurücklassen)
tsūrukklēg⊙, h. tsūrukklēgt (zurücklegen)
tsūrukmašīr⊙, i. tsūrukmašīrt (zurückmarschieren)
tsūruknēm⊙, h. tsūrukknōm⊙ (zurücknehmen)
tsūrukpleiw⊙, i. tsūrukplīw⊙ (zurückbleiben)
tsūrukpreŋ⊙, h. tsūrukprāxt (zurückbringen)
tsūrukrūf⊙, h. tsūrukkrūf⊙ (zurückrufen)
tsūruksāg⊙, h. tsūrukksāt (zurücksagen)
tsūrukša“⊙, /tsūrukšaw⊙ / h. tsūrukšaut (zurückschauen)
tsūruksets⊙, h. tsūruksetst (zurücksetzen)
tsūrukšik⊙, h. tsūrukšikt (zurückschicken)
tsūrukšit⊙, h. tsūrukšit (zurückschütten)
tsūrukšīw⊙, h. tsūrukšōw⊙ (zurückschieben)
tsūrukšlāg⊙, h. tsūrukšlāg⊙ (zurückschlagen)
tsūrukspreŋ⊙, i. tsūrukšproŋ⊙ (zurückspringen)
tsūrukšrauf⊙, h. tsūrukšrauft (zurückschrauben)
tsūrukšreiw⊙, h. tsūrukšrīw⊙ (zurückschreiben)
tsūrukštek⊙, h. tsūrukštekt (zurückstecken)
tsūrukštel⊙, h. tsūrukštelt (zurückstellen)
tsūrukštōš⊙, h. tsūrukštōš⊙ (zurückstossen)
tsūrukšwem⊙, i. tsūrukšwom⊙ (zurückschwimmen)
tsūruktenk⊙, h. tsūruktenkt (zurückdenken)
tsūruktrāg⊙, h. tsūruktrāg⊙ (zurücktragen)
tsūruktreiw⊙, h. tsūruktrīw⊙ (zurücktreiben)
tsūruktret⊙, i. tsūruktrēt⊙ (zurücktreten)
tsūrukwāntr⊙, i. tsūrukwāntrt (zurückwandern)
tsūrukwenk⊙, h. tsūrukwonk⊙ (zurückwinken)

tsūrukwerf⊔, h. tsūrukkwōrf⊔ (zurückwerfen)

tsūruktsāl⊔, h. tsūrukk⊔ tsālt (zurückzahlen)

ti tsūruktsāl⊔ (e Zurückzahlung)

tsūruktsīg⊔, h. tsūrukk⊔ tsōg⊔ (zurückziehen)

tsūšaufl⊔, h. tsūkšaufl⊔ (zuschaukeln)

tr tsūša⊔r, ~ (r Zuschauer)

tsūša⊔ / tsūšaw⊔ / , h. tsūkša⊔t (zuschauen) iχ wil tr

~, iχ k'ān nemē ~

tsūšer⊔, h. tsūkšert⊔ (zuscharren)

tsūšlāg⊔, h. tsūkšlāg⊔ (zuschlagen) ti tīr ~

tsūšlīs⊔, h. tsūkšlōs⊔ (zuschliessen)

tsūšmīr⊔, h. tsūkšmīrt⊔ (zuschmieren)

tsūšnal⊔, h. tsūkšnalt⊔ (zuschnallen)

tsūšnē⊔, h. tsūkšnēt⊔ (zuschneien)

tsūšneid⊔, h. tsūkšnit⊔ (zuschneiden)

tsūšnīr⊔, h. tsūkšnīrt⊔ (zuschnüren)

tsūšrauf⊔, h. tsūkšrauft⊔ (zuschrauben)

tsūšit⊔, h. tsūkšit⊔ (zuschütten)

tsūšper⊔, h. tsūkšpert⊔ (zusperren)

tr tsūštānd, tsūštaent (r Zustand) tes is⊔ ~ !

tsūštānt (zustande) ~ pre⊔

tsūštek⊔, h. tsūkštekt⊔ (zustecken)

tsūteke⊔, h. tsūk⊔ tekt⊔ (zudecken)

tsūtra⊔ / tsūtraw⊔ / h. tsūk⊔ tra⊔t (zutrauen)

tsūtrē⊔, h. tsūk⊔ trēt⊔ (zudrehen) ti pīp⊔ (den Zapfen) ~

tsūtruk⊔, h. tsūk⊔ trukt⊔ (zudrücken) ti aug⊔ ~ , ti

hānt ~

tsūwē⊔, h. tsūkwēt⊔ (zuwehen)

- tsūwēniχ (zuwenig)
tsūtsīg⊃, h. tsūk⊃tsōg⊃ (zuziehen)
tswāfax (zweifach)
tswāhunrt (zweihundert)
tswājāeriχ (zweijährig)
tswāmōl (zweimal)
tswāntiχ (zwanzig)
tswāntiχmōl (zwanzigmal)
tswāšiytiχ (zweischichtig)
tr	tswāšpaenr	, ~	(r Zweispänner)
tr	, ti, s	tswati	(zweite)
	tswātritl		(zweidrittel)
tr	tswēifl	(r Zweifel)	er is em ~
	tswēifl⊃, h. k⊃tswēiflt		(zweifeln)
ti	tswēkal⊃, ~		(s Fleckerl)
	tswelfi		(zwölf)
	tswelfjāeriχ		(zwölfjährig)
	tswelfmōl		(zwölfmal)
tr	tswelfr	, ~	(r Zwölfer)
	tswerg⊃, h. k⊃tswerg⊃		(zwingen)
tr	tswerg	, ~ ⊃	(r Zwerg)
tr	tswern	/ tswen /	(r Zwirn)
tr	tswern/tswen/fāt⊃, ~		(r Zwirnfaden)
tr	tswīfl	, ~	(e Zwiebel) rōtr ~ (e Zipolle)
ti	tswīflšāl⊃, ~		(e Zwiebelschale)
tr	tswīflsōm⊃		(r Zwiebelsame)
ti	tswīflwārtsl	, ~ ⊃	(e Zwiebelwurzel)
	tswik⊃, h. k⊃tswikt		(zwicken)

tr tswikl, ~ (r Zwickel)

tr tswikr, ~ (1. r Zwicker , 2. r Geizige)

ti tswileŋ (e Zwillinge)

fərštawrt (erschrocken)

tr špeiχo, ~ (e Radspeiche)

tr špitspalko, ~ (r Spitzbalken)

sušt (sonst)

ti tonkas (r Saft)

A N H A N G

Aus meiner Märchensammlung- Tonband 11 - B , aufgenommen am
5. Januar 1976 - Ein Märchen aus Waschkut :

ti koltɔni ēir

/ Hans Klein - 71 Jahre alt: " s māerχn hew_i , wal_i nō
sō joγ wār , fom rōt ludwiχ fetr on fom landgrāf fetr k'ert
on klent "/

tā wāro tswā pritr , tr ā wār em torf riχtr , on tr
ānri,tēr is em wald kwōnt , on tēr wāro ārmr mentš , on
tēr hāt tswā k'enr k'at , tr āni hāt hānts k'āşo , on tr
ānr jōsef , on ti tswā k'enr sen alweil en wald kāγo , on
hen holts kmaxt , on hen_s en ti štat ko trāgo , on hen_s
fark'āft , taş_sī was tsom lēwo hen, uf āmōl hen_si em wald
o šēni fetr kfōno , on tā wār truſksrīwo , wā_mr tes fē-
gili eşo tūrt , nāχ lēkt_mr koltɔni ēir , ā ēi is tausot
kult , si hen net lēs o k'en o , trom hen_si ti fetr tsom
fātr sāin prūtr ko trāgo , tes wār toχ riχtr , tēr hāt ksāt,
tā štēt_s , wā_mr tes fēgili eşt , nāχ lēkt_mr o ēi mit tau-
sot kult , nāχ hāt_r tsū sāim prūtr ksāt , mr wer o fārmē-
go taus o , er is āikāγo on hen_s fārmēgo fārtaušt,
jets hen ti k'enr tes fēgili halt kfōno em wald , on hen_s
nāχ nāik o trāgo tsom reiχo riχtr , nāχ hen_si alas ko-
tauš .

ti fra^u fom riht , ti mārjān pēs , ti hāt tes fēgili
halt k^oxt , tr riht hāt siχ entswišo o pišili hīklēkt
en^s pet , wān^s fertiχ is , er wert^s so nāχ es^o .

ha , jets hen ti tswā pūwo mōl kšaut , was ti mārjān pēs
k^oxo tūrt , on hen kšaut , was si k^oxt , ti hen kmānt ,
sī k^oxt o henkili , sō hen^s si tes henkili rauskštōl^o , tes
wār āwr tes fēgili , on hen tes kēs^o , on nāχ sen^s si trfō-
kšproγ^o .

nāχ sakt tr riht : mārjān , šau mōl , op tes fēgili so
k^oxt is , sakt^s : jā , tes is so kānts ferk^oxt , nāχ hāt
er ti sup^o kēs^o , āwr wā^s fēgili net tren wār , is^r štark
krānk wōr^o , nāχ hen ti pūwo , tr hānts on tr jōsef aeγ što
krikt , taš sī ā krānk wēr^o , nāχ sen sī en^o n wald kāγ^o ,
en^o n krōš^o ūrwald , s^s is so naht , fenštr wōr^o , ha , wī
sī sō lāf^o , sēg^o sī o klāns liχtl fon weitom , jets sen
si nākāγ^o , on hen āklopt , tes wār^o jāegrhaus , jā , sakt
tr jāegr : ner^r rāi , ti pūwo hen hoγ r on tāršt k^oat , tr
jāegr hāt ēni tsom es^o on tsom trenko kēw^o , on em kāγ
wār tā sō^o pet mit^o m^o tūχ triwrt , tārt hen^s si šlāf^o k^oe-
n^o , hāt , sō om^o tswelfi rom en tr naht , s wār ā^o šēnr
mōšāi , jets hāt^o jētr^o ēi klēkt k^oat , ā ēi mit tausot
kult^o , jets sen^s si ufkštīg^o fom pet , on sen trfōkšproγ^o ,
on tr jāegr hāt alas k^oert on ksēg^o , nāχ hāt^r sāi kwēr knō-
m^o on sāi roš , on is ēni nāχkrit^o , ti pūwo sen en^o n
puš nāi , on hen siχ fərštekl^t , tr jāegr hāt sī āwr kfōn^o ,
sakt^r : līwi k^oenr , k^oomt raus , wā^s net , nāχ šīs^s i , nāχ sen^s
si rausk^oom^o , on tr jāegr hāt ksāt : jets k^oomt^r mit mīr ,
iχ wer^s eiχ uftsīg^o , on a šūl^o lās^o , er hāt sī hāmknōm^o ,

on hāt si k'ērt , on hāt si uf ti hōχšūlō k'sikt , on ti sen
štark kūt ausklent wōrō , jets wārō ti k'enr tswāntsiχ jār
alt, s wārō wōnršēni k'enr , tr ā wār sō šē wi tr ānr, kānts
kleiχ wārō si, mr hāt si net onršeitō k'enō , sī wārō a
štark .

jets sen si welt prowīrō kāγō , tr jāegr hāt ēni n
koltō nō rewolwr , n koltō nō sāewl , n kwānt mit kolt on
silwr k'āft, treihunrt kultō hāt r ēni kēwō on tswā roš , on
nō n krōšō sak fol lēwō smitl hāt r ēni kēwō : weršt , špek,
prōt on sō saχ .

nāχ sen si uf tō wēk kāγō , tr hānts on tr jōsef. nāχ
sen si halt kritō on kritō , on k'omō en n krēšrō ūrwald
nāi, wī wū tr jāegr wār. jets tort wārō seks lēwō , seks tigr ,
seks elefānt , seks welf, seks fiks, mit ām wōrt fon nō mō jē-
tō tīr wārō seksi on seksi , ā seks huntō , jets sen si fər-
šrōkō , was wērō sī jets maχō ? tr hānts is reχts kritō ,
on tr jōsef is lenks kāγō , on ti halpšeit tīr sen tem , on
ti ānr haelft sen tem ānrō nāχkāγō, sī hen toχ sōfīl tson
ešō k'at, nāχ hen si halt ti tīrō prōt , weršt on špek kē-
wō , on ti sen nāχ sō tsām wōrō , wī ti haushuntō .

uf āmōl k'omt tr hānts en n klāni štaṭ rāi, nēwr tr štaṭ
wārō klāns wertshaus , er hātō šēns , koltiχs kwānt ā-
k'at, on taš mr ēn net klei k'ent , wēr er is, hāt r uf sāi
šēns kwānt n klompōts ākō tsōgō , en tem wertshaus wārō
alrhānt leit, ārmi on reiχi pa"rō , nāχ hāt r kfrāgt , wa-
rom taš en tr k'ēniχsštāṭ sō nō krōšr tra"r is. warom sol
net alas trauriχ sāi, hen si, ti leit ksāt : ā traχ mit siwō
k'ep hāt ti k'ēniχstoχtr kštōlō , on hāt si en nō nō k'apēlō

on tā k'ān nīmānt nāi, on wān ti k'ēniχstoχtr̥ ten traχ net
heirt̥, nāχ prej t̥r̥ sī om en tr̥ k'a-pel̥, hāt, was is tā
tsom maχ̥, er hāt siχ nāχkmelt, er wert ten traχ fərniχt̥,
ti pa"ro sel̥ to k'ēniχ herhōl̥, nāχ wert̥r̥ mit̥ ēm špreχ̥,
tr̥ k'ēniχ muš hēr̥k'om̥, er kēt net tsom k'ēniχ, nāχ hāt̥r̥
sāi klomp̥ts kwānt ausk̥ tsōg̥, nāχ wār̥r̥ šenr̥ āk̥ tsōg̥,
wī tr̥ k'ēniχ selwr̥, er wār̥ ā šenr̥ wī tr̥ k'ēniχ, tr̥ k'ēniχ
hāt ksāt, en tr̥ naχt sō kēgr̥ tswelfi k'om̥t tr̥ traχ, sakt̥tr̥
hānts : jets kēmr̥ on rēt̥ mit̥ tr̥ k'ēniχstoχtr̥.

nāχ is tr̥ hānts mit̥ sāini tiro tsu tr̥ k'apel̥ kāγ̥,
on hāt tr̥ k'ēniχstoχtr̥ ksāt, er wert sī hāit fom traχ erlē̥s̥,
wān tū miχ erlē̥st̥, nāχ wer̥i tāi fra" wer̥.

tr̥ traχ is k'om̥, on hāt ti k'ēniχstoχtr̥ kfrāgt̥ : pišt̥
no tā fār miχ ? nā, iχ pen tā, āwr̥ net fār tiχ.

tr̥ hānts hāt nāχtrei k'ep mit̥ om sāewl̥ ronrkšlāg̥, on
tr̥ tigr̥, tr̥ lēw̥, on tr̥ elefānt, on tr̥ wolf hen nāχ to
traχ kānts fərriš̥, jets is tr̥ hānts hēr̥kāγ̥ on hāt fon
teni siw̥ k'ep ti tsoγ̥ rauskšnit̥, on hāt si en sāi weis-
s̥s saktiχl̥ nāi, ti k'ep hāt̥r̥ lig̥ klḁ̄s̥, tes hāt tr̥ šmuts-
k'aepl̥ ksēg̥, tēr̥ wār̥ uf̥ om pām̥ k'okt̥, on hāt fon tārt
tsūkšaut, tr̥ hānts hāt ti k'ēniχstoχtr̥ hām̥kfīrt̥, on tr̥ šmuts-
k'aepl̥ is nākāγ̥, on hāt ti siw̥ k'ep tsām̥klaup̥t, er is̥s
halt, tēr̥ to traχ fərniχt̥ hāt.

tr̥ k'ēniχ hāt nāχ em hōf on em torf̥ on krō̥s̥ altamaš̥
k̥tsālt̥, taš̥ sāi toχtr̥ p̥freit̥ is wōr̥.

wal̥s fom heiro ti rēt wār, sakt̥r̥ hānts, er heirt̥ jets
nonet, iχ wil̥ tsēr̥st̥ on jḁ̄r̥ ti wēlt prowīr̥ kē̥mr̥ wer̥
ons fər̥lōw̥ lḁ̄s̥, nāχ hen si ti ē̥rej̥ k'āft̥, īri nām̥

wār_o en_{ti} re_ŋ tren.

nā_χ wār_r _o jār_o wē_{lt} prowī_{ro} , jets uf ā_{mōl} šaut tr_o
hānts en_{sai} pī_{χl} nāi, ja, jets is tēr tāk , wū sai hoxtseit
selt sai , ā tāk is_{ns} lae_{ŋr} , wī ā jār_o , jets is_r halt kšwent
tsūruk_{krit} , wit_o en_{ti} k'ēni_{χs}stāt , on wit_o en_{tes} klā_o
wertshaus is_r nāik_{krit} , hāt wit_o _o klomp_{ts} kwānt uf sai
šēns kwānt trufk_{tsōg} , sō wī wā_n_r _o pe_{tl}_r wāer , sāini
tī_{ro} wār_o ā mit_{ēm} , nā_χ sakt_r , er wā_s net, was is ten en_o
tr_o k'ēni_{χs}stāt , tā is alas sō luš_{ti}_χ , ja, sā_g_o ti leit , ti
pa_{ro} : ti k'ēni_{χsto}χ_{tr} heit , hāt is tēr tāk , wū tēr t_o
tra_χ fərni_{χt} hāt, sakt nā_χ tr_o hānts , er tāet fon_{tr} hoxtseit-
sup_o ā ken e_s , āw_o ti k'ēni_{χsto}χ_{tr} hāt šo fōrhēr ī_{ro} m
fāt_o ksāt : tes is halt net māi praitigām , tēr is falš ,
sakt_{tr} k'ēni_χ : nā, tēr hāt to_χ ti k'ep , tēr is net falš ,
ti k'ēni_{χsto}χ_{tr} hāt nā_χ k'or_{χt} uf_{to} fāt_o .

tr_o hānts hāt nā_χ mit_{ti} pa_{ro} em wer_{thaus} kwet , ta_s er
fon_{tr} k'ēni_{χsto}χ_{tr} sup_o krikt , er hāt t_o tī_{gr} nāikrū_o
en_s wertshaus , on ti leit hen nā_χ tōrt ae_ŋšt_o k'at , nā_χ
hāt_r fom wert _o n hā_o fər_{lā}_{ŋt} , on hāt_n em tī_{gr} en hals
k'ae_{ŋt} , on hāt _o n prīf nāikš_{rīw} : māi lī_{wi} praut , i_χ
pen tēr, tēr t_o tra_χ fərni_{χt} hāt , on tenk uf mi_χ.

jets kēt tr_o tī_{gr} nā , tr_o praitigām wār uf siw_o pelš_{tr}
k'okt , uf_o m_o hō_χ _o štū_o , ti praut wār uf_{tr} ānr_o seit_o
k'okt , tr_o tī_{gr} is nā_{χtsū}_{tr} praut on hāt ten hā_o nā -
kštrekt , sī hāt ten tset_l klēs_o , sikšt fāt_o , i_χ hep_s
tr_o ksāt, tes is net māi praitigām , tr_o hānts is_o s , on
hāt sōfī_l sup_o en_{to} hā_o nāiklēr_o , ta_s_r iwrlō_o is .
hāt, jets hāt tr_o tī_{gr} ti sup_o tsūruk_o trā_g_o , tr_o hānts

hāt kūṭ keṣṭ , ti pa^{ro} hen siḡ ali kṣtauniḡt, taṣ sō klompṭ tr hoḡtseitsupṭ krikt .

nāḡ hāt tr hānts nō paprikāš eṣṭ welṭ , nāḡ hāt_r witr kwet mit ti pa^{ro} , on hāt ten tigr witr nākṣikt . hāt, er hāt witr kwōnṭ , tr paprikāš wār witr tā .

nāḡ wal_r keṣṭ hāt, hāt_r ksāt : jets wer_i mōl ti praut ufsūḡṭ , nāḡ hāt_r sāi klompṭ ts kwānt auskṭtsōgṭ , is en ti purg kāḡṭ , on is for ti praut hī~ , nāḡ sakt ti praut : līw_r fāt_r, tes is mǎi praitigām , tes is mǎi praitigām , net tēr šmutsk^caepl is mǎi praitigām , nāḡ is_r tr šmutsk^caepl fār-ūrtālt wōrṭ , was selṭ_r m_r mit tēm maḡṭ ? nāḡ is_r mit seks oksṭ fārriṣṭ wōrṭ , on ti hoḡtseit hāt friš ākfāḡṭ .

tr k^cēniḡ hāt nāḡ witr en_o mṭ jētṭ wertshaus on altamāš kṭtsālt .

hāt, wal ti hoḡtseit rom wār , sen si šlāfṭ kāḡṭ , en īrṭ štuwṭ wār ṭ klāns fenštr , on tes hāt en_o n wald nāi-kṣaut , tā frāḡt tr hānts fon sāinrṭ fra^u : was is ten tes liḡt sō kānts weit ? tā prauḡšt tū net hīkē~ , tā hāt mǎi fāt_r šo fīl milktāer fārlōrṭ , tes is_o heksṭwald .

nāḡ fertsə tāek hāt tes em k^o rū-klāṣṭ , en_o mṭ mōrgṭ ts hāt_r sāini tīrṭ knōmṭ , on is en heksṭwald kāḡṭ , āwr sāi fra^u hāt niks kwist trfō~ , jets wal_r en wald nāi-k^comt, tā špreḡt ṭ hirš^cū_ruf , er is tērṭ nāḡkritṭ , jets k^comt_r en_s teiḡ nāi, tōrt is so_o alti k^calupṭ on_o heks , er frāḡt ti heks , wū ti hirš^cū_r is , ja, tā hāšt on tswerns-fātṭ , pen tāini tīrṭ ā trmit , on nāḡ wer_i s tr sāgṭ . nāḡ hāt_r alas en_o n pā_r-m ākṭ pōnṭ , on tr tswernsfātṭ is sō tik wōrṭ wīṭ k^cetṭ , on nāḡ hāt ti heks ṭ meṣ_r knōmṭ ,

on hāt n ronrk^cāwō fom roš , nāx hāt si n fāršnitō on āi -
ksaltst , hāt, tr hānts wār weg. tēr hāt šo trei - fir woχō
kfēlt, tr toχtrmān fēlt .

jets k^comt sái prūtr, tr jōsef krito en ti selwi štat
nāi , en tes wertshaus , wū tr hānts alweil nāikrito is, on
wal sī sō kleiχ wārō , sāgō ti pa^crō tsu ēm : ha, wū wāršt
tān hānts ? tū hāšt toχ sōlāγ kfēlt , tū pišt toχ em k^cēniχ
sái toχtrmān , hāšt toχ to traχ farniχt , on tī hen sō alas
fartsāelt , was tr hānts kmaxt hāt, on er hāt nāx neγ sō
tsūk^cert, was sái prūtr kmaxt hāt, ha , jets muš^cmr ti k^cēniχs -
toχtr fārštaentiχō , tašt tā pišt , taš sī tiχhōlō , tr jōsef
hāt siχ net tsk^cenō kēwō , er hāt sō kmaxt, sō wī wān^cr tr
hānts wāer . sái weip hāt n k^cōlt , sakt sī : wū wāršt tān ,
iχ hep^cs tr šē ksāt , kēnet en wald, kwīš hāšt malēr^c k^cat .
er hāt siχ nāx auskret , sō wī wān^cr īrō mān wāer .

tr jōsef hāt fon tr štuwō aus turytes klāni fenštr ā ten
wald ksēgō , em firtō tāg is^cr ā ufkštīgō , hāt sāini tīrō
knōmō , on is naus en to wald . er hāt siχ sō fortkšliχō ,
er hāt ēnr niks ksāt .

jets wal^cr en to wald k^comt, jets spreγt ti hiršk^cū~
witr uf , er is nāikrito en tes teiχ , jets wār er ā witr
for tem heksōhaus , jets sikt^cr sāim prūtr sāini tīrō tort ,
er frāgt ti heks , wū is ti hāišk^cū~ , sakt ti heks : tsēršt
mušt ti tīrō āpenō . was ? āpenō ? tū alti heks , wānšt tū
māin prūtr net herštelšt , tiχ fārha^ci uf tausōt štikōlō ,
on wū is māi prūtr ? sakt ti heks : iχ pit^cti , max^cmr niks ,
em k^celr trōnō en omō ek štēt ēl , tes ēl preγšt ruf , iχ
wer tāin prūtr tsāmštelō .

nāx hāt sī ten prūtr tsāmkstelt , nāx hāt_r hānts ksāt :
līwr prūtr, wī kūt hew i kšlāfo . nāx hen si ti tīrō lōs-
kmaxt , on nāx , wal alas fertiχ wār , tr hānts on tr jō-
sef hen ten heksō wald kānts farniχt , ti alt heks hen si
uf tausot t štiko lō fəršlāgō , nāx wār_s mit_om heksō wald
rom.

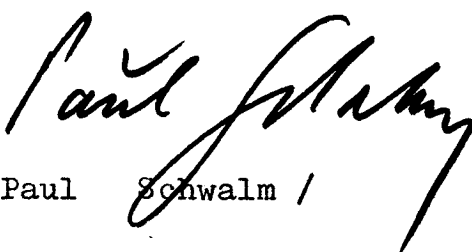
nāx sen si witr en_s wertshaus kritō , nāx hen ti leit
ksaut , welr is jets tr k'ēniχstoχtrmān . sī hen siχ net aus-
k'ent , sī wārō sō kānts kleiχ . sō šēni, štarki maenr hāt_s
kār net mē_kēwō . nāx is ti k'ēniχstoχtr k'omō , ja, sī šaut
ā , sī wās net , welr jets īrō mān is.

nāx is sō kūrtālt wōrō , si mešō for ti k'ēniχspurg
nāireitō , ali tswā , on nāx k'omō tort ti krōši leit tsām ,
nāx muš sī īrō n mān rausklauwō , wān sī īrō n mān k'ent ,
nāx krikt_sī_n , wān net, krikt sī k'ān .

tr hānts , tēr hāt sāin ē_rey pei siχ k'at , on sō wī
sī om ti roš romklōfo is , hāt tr hānts to rey ēnr a pišl
kōtseigt , nāx hāt sī ksāt, tes is māl mān .

jā , tes is tāi mān , nāx hen sī šē witr weitrklēpt , on
wān sī net kštorwō sen , lēwō si hāit no.

Baja, 14. Mai 1973 - 15. Mai 1976

/ Paul Schwalm /

Literatur - Quellen :

Dr. Előd Halász : Deutsch- Ungarisches Wörterbuch I-II.

Budapest, Akadémiai Kiadó , 1952

Dr. Előd Halász : Ungarisch - Deutsches Wörterbuch I-II.

Budapest , Akadémiai Kiadó , 1970

Claus Jürgen Hutterer dr : Das Ungarische Mittelgebirge als
Sprachraum . Historische Lautgeographie der
deutschen Mundarten in Mittelungarn, Halle /
Saale . Mitteldeutsche Studien 24.

Waschkuter Landsleute, die nur den Waschkuter Dialekt sprechen,
vor allem Frau Julianna K r i x, geborene Kohl,
67 Jahre alt, 6500 Baja , Tanya V/4

Adalbert Mészáros : Skizzen über die Geschichte von Waschkut
Handschrift

Grammatik der Deutschen Sprache von Dr Előd Halász und
Dr Árpád Berczik. J. A. Universität, Szeged
1966

Dr. Karl Kögler : Zur Geschichte der deutschen Sprache . Eine
Einführung , Volks und Wissen Verlag Berlin 1956

Deutsche Sprache , Lehr - und Übungsbuch für deutsche Gymna-
sien in der Ung. Volksrepublik.

Carl und Peter Martens : Phonetik der deutschen Sprache,
Max Hueber Verlag München, 1961

Baldur Panzer - Wolf Thümmel : Die Einteilung der niederdeutschen
Mundarten auf Grund der Strukturellen Entwick-
lung des Vokalismus - Linguistische Reihe -
Band 7 - 1971

Hermann Paul : Mittelhochdeutsche Grammatik, Max Niemeyer
Verlag / Halle / Saale -1939

Anton Reppmann : Vaskut, Pannonia Verlag - Freilassing 1971 -
Donauschwäbische Beiträge - 57

Paul Schwalm : Waschkut, Neue Zeitung , 3. Mai 1963.

Inhalt :	Seite :
Waschkut	2.
Erläuterung zur Transkription	9.
A	12.
E (E + Ö)	50.
F (F + V)	58.
H	89.
I (I + Ü + Y)	105.
J	109.
K (K + G + Qu + X)	112 .
L	149.
M	159.
N	170.
O	180.
P (P + B)	190.
R	222.
S	238.
Š (Sch)	249.
T (T + D)	279.
U	304.
W	312.
Ts. (Z)	327.
Anhang (Ein Märchen)	343.
Literatur - Quellen :	351.